

שׁוֹלְ=בִּיבְּלִיאָטָעַק

№ 12

ל. אנדראיעו

26

א הרבט.

פעטלא אויף זומער-רויזנרג

יידיש

ד. האפֿשטיין.

פָּאָרְלָג

"קָוְלָטוֹר-לִיגָּע"

וּאֲרֵשָׁע.

א הונט.

.א.

ער איז קינעם נישט געווען. ער האט ניט געהאט
קײַן איגענעט נָאמָעַן, קײַנְעָר ווֹאלָט נִיט גַּעֲקָאנְט זָאגָן, מִיט
וּאָס האט ער זִיךְ גַּעֲשְׁפִּיּוֹת אָוָן וּזְהַלְּגָת ער זִיךְ אַהֲינְטָאָן
אִינְם לְאָגָן פֿרָאַסְטִּיקָן וּוַינְטָרָן.

פּוֹן וּוְאַרְעָמָע הַיּוֹזֵעַר האָבָּן אִים אַפְּגַעַטְרִיבָּן דִּי הַוִּיפְּ-
הַיִּנְטָ, אוֵיךְ אֶזְעָלְכָּע הַוְּנָגָעָרִיקָּע, וּוְ ער, נָאָר זִיךְ זַיְנְעָן גַּעַ-
וּעַן שְׂטָאַלְצָ אָוָן שְׁטָאָרָק דֻּרְמִיטָּ, וּאָס זִיךְ גַּעֲהָרָן צָוָם
הַוִּזָּ. אָז דַּעַר הַוְּנָגָעָר פְּלָעָגָט אִים צַוְּנִיגָּעָן זִיךְ צָו בָּאוּוִיּוֹן
אוֹיף דַּעַר גָּסָ, האָבָּן קִינְדָּעָר אִים מִיט שְׁטִינְגָּעָר אָוָן מִיט
שְׁטָעָקָנָס בָּאוּאָרְפָּן, עַלְתָּעָרָע האָבָּן אוֹיפְּגַעַהְוִיבָּן אַפְּרִילְלָעָכָן
הַוְּהָא אָוָן אֶזְאָגָ שְׁרָעְקָלְעָר פֿיְפְּעָרִיִּ, אָז עַס פְּלָעָגָט אִים
דוֹרְכְּנָעָמָעָן דּוֹרָךְ אָוָן דּוֹרָךְ. פּוֹן פְּחַד האָט ער זִיךְ אַינְגָאנְצָן
פָּאֶרְלְיוֹרָן, גַּעַוּאָרְפָּן זִיךְ פּוֹן אַיְינְ זַיְטָ אַיְינְ דִּי אַנְדָּעָרָע, זִיךְ
אַנְגַּעַשְׁטוֹיסָן אַיְן פְּלוֹוִיטָן אָוָן אַיְן מַעֲנְטָשָׁן אָוָן אַוּוּק אַיְן עַק
יְשָׁוָבָן. ער האָט זִיךְ בָּאַהֲלָלָטָן אַיְן דַּעַר טִיפְּעָנִישָׁ פּוֹן אַגְּרוּוֹיסָן
סָאָד, אַיְן אַנְ אַרְטָן, וּאָס אַיְן נָאָר אִים גַּעַוּעָן בָּאוּוֹוּסָט.

דאָרט האָט ער די בײַלְן אָוּן די ווונְדֶן פֿאָרְלָעְקָט, אָוּן
איַן אִינְזָאַמְקִיט גַּעֲקְלִיבֵן האָס.

נָאָר אִין מָאָל האָט מעַן אוּיף אִים רְחַמְנוֹת גַּעהָאָט. דָּאָס אִין
גַּעוּוּן אָגּוּי — אָשְׁפּוֹר, ווֹאָס האָט זִיךְ אָוּמְגַעְקָעְרָט פֿוֹן שְׁעַנְקָךְ.
ער האָט אַלְעַמְעַן לִיבּ גַּעהָאָט. אוּיף אַלְעַמְעַן גַּעהָאָט מִיטְלָיְיד
אוּן זִיךְ עֲפָעָם גַּעֲמַרְמָלְט אָוּנְטָעַר דָּעַר נָאָז: האָט ער רְחַמְנוֹת
גַּעֲקָרָאָגּוּן אוּיף דָּעַם שְׁמוֹצִיקְקָן הָוָנְט, אוּיף ווּלְכָנְ סְאַיְן
צּוֹפְעַלְיקּ גַּעֲפָאָלְן זִין שְׂכָוְרָעַר בְּלִיקּ.

— זְשֻׁוקְלָ! — האָט ער אִים אָרוֹף גַּעֲטָאָן מִיטּ אָנְאָמָעַן,
וֹאָס אִין אַלְגָּעָמִין פֿאָר אַלְעַ הִינְט.

— זְשֻׁוקְלָ, קוּם אַהֲעָר, האָבּ קִיּוֹן מָוָרָא נִיטּ!
דָּעַם הָוָנְט האָט זִיךְ זַיְעַר גַּעֲגָלוֹסְט צְוֹגִיְין, ער האָט גַּעַ
דְּרִיְיטּ מִיטְן עַק, נָאָר האָט זִיךְ נִיטּ דָעַרְוּוּגָן. דָעַר גַּוִּי האָט זִיךְ
גַּעֲפָאַשְׁטָט מִיטּ דָעַר הָאנְט אִיבְּעַר דָעַר קְנוּי אָוּן אִיבְּעַרְגָּעַזְוָרָט:
— קוּם, נָאָר אַיְינָעַר, אוּיפְמִיְין ווּאָרָט, צּוֹעַלְדִּירְנִיטְאָנְרִירָן.
נָאָר בִּיזּ דָעַר הָוָנְט האָט זִיךְ גַּעֲקוּוֹנְקָלְט אָוּן אַלְעַ
הָאַסְטִיקָעַר גַּעֲדָרִיְיטּ מִיטְן עַק אָוּן זִיךְ נַעֲנְטָעַר גַּעֲרוֹקָט מִיטּ
קְלִיְינָעַ שְׁרִיטָט, האָט זִיךְ דָּאָס גַּעַמִּיטּ בְּיִים שְׁכָרָן גַּעַנְדָעָרט.
ער האָט זִיךְ דָעַרְמָאָנְט אָנְ אַלְעַ בְּאַלְיִידִיקְוָנְגָעַן, וֹאָס ער האָט
אַמָּאָל פֿוֹן די מַעֲנְטָשָׁן גַּעֲלִיטָן אָוּן סְאַיְן אִים גַּעַוּאָרָן לְאַנְגָּ
וּוִילְיקּ; דָעַר הָוָנְט האָט זִיךְ אָוּרְפָּעַטָּאָן פֿאָר אִים אוּיפְנָ
רוֹקָן, האָט דָעַר שְׁכָרָן מִיטְן גַּאנְצָן כּוֹחּ אָיִן דָעַר זִיְיטּ אִים
אָשְׁטוֹפּ גַּעֲטָאָן מִיטְן שְׁפִּיצּ פֿוֹן זִין שְׁוּעָרָן שְׁטִיוֹלָ.

— הוּ-הָוּ, מִיאָס בְּאַשְׁעַפְעַנִּישּׁ, קְרִיכְטּ אוּיךְ!
דָעַר הָוָנְט האָט אָקוּוּטָשּׁ גַּעֲטָאָן, מַעַר פֿוֹן אָוּמְדָעָרָ.
וּוָאָרְטָקִיטּ אָוּן בְּאַלְיִידִיקְוָנָגָ, וּויּ פֿוֹן וּוִיטְאָקָ.
פֿוֹן דַעְמָאָלְט אָנְהָאָט דָעַר הָוָנְט נִישְׁטָ גַעְטְּרוֹיְטּ דיּ
מַעֲנְטָשָׁן, וֹאָס האָבָן אִים גַּעַוּאָלְטּ מַקְרָבּ זִין. ער פְּלָעָגָטּ בְּאָ

האלטן דעם עק און אנטלויפן. אמאָל פֿלעגט ער אַנְפָאַלְן אָוֹן
פריזוּן אַבִּיס טָאָן.

אויף איינעם אַ ווינטער האָט ער זיך באָזעצעט אונטער
דער ווערטאנדע פֿוֹן אַ פֿוֹסְטֶעֶר זומער=וּוַיְנוֹגָן אָוֹן זִי טְרֵי גַּעַן
היט: בִּינְאַכְּט אַרוֹיסְגַּעַלְּאָפְּנָן אוּפְּפַן וּוּגָג אָוֹן גַּעֲבִילְט, בֵּין ער
אייז הייזעריק גַּעוֹוָאָרָן. שׁוֹין לִיגְנְדִּיק אוּפְּפַן זִין אַרט, פֿלעגט
ער נַאֲך בֵּין וּוּאַרטשָׁעָן, נַאֲר אַין אָט דער בִּיזְקִיט פֿלעגט
זיך שְׁפִירָן עַפְעָס אַ צּוֹפְּרִידְנִקְיִיט מִיט זיך אָוֹן אַפְּיָלוֹ אַ
שְׂטָאַלְצְקִיט.

די ווינטערדייקע נאָכְט האָט זיך לְאַנְגְּ-לְאַנְגְּ גַּעַצְוִיגָן אָוֹן
די שוֹוָאַרְצָעַ פֿעַנְסְטֶעֶר פֿוֹן דער פֿוֹסְטֶעֶר זומער=וּוַיְנוֹגָן
האָבָן מִיט אָוּמָעַט גַּעֲקוּקְט אוּפְּפַן פֿאַרְשְׁנִיְּטָן סָאָד. אַמְּאָלְ
פֿלעגט אַיְן די פֿעַנְסְטֶעֶר אַ פֿינְקָלְטָן עַפְעָס אַ בְּלוּיְלְעָךְ פִּיְּ-
עָרָל: דָּאָס האָט זיך אַפְּגַּעַשְׁפִּיגְלָט אַיְנָם גַּלְאָזָן אַרְאַפְּגַּעַפְּ-
לְעַנְעָר שְׁטָעָרָן, אַדְעָר אַ שְׁאַרְפְּעָרָהָרָן פֿוֹן דער לְבָנָה האָט
גַּעַשְׁקָט אַהֲרָן אַ שְׁעַמְעוֹדוֹדִיקָן שְׁטְרָאָל.

.ב.

ס' אייז אַנְגַּעַקְוּמָעַן דער פרְלִינְג. די שְׂטִילְעַ זומער=וּוַיְ-
נוֹגָן אייז פֿוֹל גַּעוֹוָאָרָן מִיט אַגְּעַרְדְּעָרִי, מִיט אַסְקְּרִיפְּ פֿוֹן
וּוְאָגָנָס אָוֹן מִיט אַשְׁוּעָרָן טָאַפְּטְשָׁעָן פֿוֹן מַעֲנְטָשָׁן, וּוּאָס-
טְרָאָגָן אַיְבָּעָרָן מַשָּׁאָות. פֿוֹן שְׂטָאָט זִינְעָן גַּעַקְוּמָעַן דָּאַטְשָׁנִי-
קָעָט: דָּעַרְוֹאַקְסָעָנָעָ, יְוָגְנוֹאַרְגָּ אָוֹן קִינְדָּעָר. אַלְעַ זִינְעָן גַּעַ-
וּעָן פֿאַרְשְׁפּוֹרֶט פֿוֹן לְוֹפְטָ, פֿוֹן וּוּאַרְעַמְקִיְּט אָוֹן פֿוֹן שִׁין:
מְהָאָט גַּעַלְאָכְט, גַּעַזְוְנָגָעָן אָוֹן גַּלְאָט אַזְוִי גַּעַשְׁרִיגָן.
די ערְשָׁטָעָ, מִיט וּוּמְעָן דער הוֹנְטָה האָט זיך באַקְעָנְטָ,
אייז גַּעוֹוָעָן אַשְׁיְינְיָנָק מִידְלָ אַיְן אַ בְּרוֹין גִּימְנָאָוִיסְטִישׁ קְלִיְּדָ.
זִי אייז אַרוֹיסְגַּעַלְּאָפְּנָן אַיְן סָאָד, נִיגְעָרִיק אָוֹן אַוְמְגַעְדוֹלָ-

דייך אַ קוק געטָן אויפֿן קלְאָרֶן הַימֵלֶ, אויףֿ דִי רֹויטַלְעַכּוּ
צְוַויִּיגַן פּוֹן דִי וּוּינְשַׁלְבִּים עַרְ. פְּלוֹצִים האָט זִי זִיךְ אַ וּוּאָרְפַּ
געטָן אויפֿן גַּרְאָזֶן מִיטָּן פְּנִים צַו דַעַר הַיִסְעָר זָוָן. פּוֹנְקַט
אוֹזְיַן פְּלוֹצִים האָט זִי זִיךְ אַ דַעַרְנָאָךְ אוּפְּגַעְהַיְבָן, זִיךְ אַרְומְגַעַ
נוּמָן מִיטַּדִי העַנְתָּן אָוָן קוּשְׂנָדִיקַן מִיטַּדִי לִיְפַּן דִי פְּרִישָׁע
לְוֹפְטַן, האָט זִי אַ זָּאגַ גַעטָן:

— אַט דָּאָס הַיִסְטַּ פְּרִילְעַךְ! ...

אַ זָּאגַ גַעטָן אָוָן זִיךְ אַנְגַעְהַיְבָן גַעֲשָׂוִינְטַן דְּרִיעַעַן. אָוָן
איַן דַעַר זְעַלְבָּעַר מִינְגָּות האָט דַעַר הַוּנְטַן זִיךְ שְׂטִילְעַרְהַיִט
אוֹנְטְּעַרְגַעְגַבָּעַט אָוָן זִיךְ אַיְנְגַעְבִּיסְן מִיטַּדִי צִיְן איַן דַעַם
זְוִים פּוֹנְמַן צְעַבְלָאָזְעַנְעַם קְלִיְידַלַּ, אַ רִיסְטַן גַעטָן אָוָן וּוּיְ פְּרִיעַר
שְׂטִילְפְּאַרְשְׁוּוֹנְדַן גַעְוָאָרָן איַן דִי גַעֲדִיכְטַעַ קְוֹסְטַעַס פּוֹן
אַגְּרָעַסְן אָוָן וּוּיְנְפְּעַרְלַעַךְ.

— אוֹיַ, אַ בְּיַזְעַר הַוּנְטַן! — האָט אַנְטְּלְוִיפְּנְדִיקַן דָאָס מִיְּדַלְּ
אוֹיְסְגַעְשְׁרִיגַן אָוָן נַאֲךְ לְאַנְגַע האָט זִיךְ גַעְהָעָרְטַן אַיר אוּפְּגַעַ
רְעַגְטַן קָוֵלְ:

— מַאְמָעַ, קִינְדַעַר! גִּיטַּ נִיטַּ אִין סָאַד אַרְיִין: דָאָרטַ אִין
אַ הַוּנְטַן! אַ גְּרוּיְסַעַר, אַ בְּיַזְעַוְ!

בִּינְאָכַט, אוֹ דִי זְוַמְעַר-וּוּוַיְנוֹג אִין אַנְטְּשַׁלְאָפַן גַעְוָאָרָן,
הַאָט דַעַר הַוּנְטַן זִיךְ אַוּנְטְּעַרְגַעְגַבָּעַט אָוָן אָן אַ פִּיפְּסַ זִיךְ אַנְיִיְ
דַעְרְגַעְלִיְיגַט אוּפְּזִין אַרְטַן אַוּנְטְּעַר דַעַר וּוּרְאַנְדַע. סְהָאָט
גַעְשְׁמַעְקַט מִיטַּמְעַטְשַׁן, אָוָן פּוֹן דִי אַפְּעַנְעַ פְּעַנְסְטַעַר האָט
זִיךְ גַעְהָעָרְטַן זְיִיעַר שְׂטִילְעַר אָוָן רְוִיְקָעַר אַטְעַם. דִי מַעְנַטְשַׁן
זִיְנַעַן גַעְשַׁלְאָפַן, גַעְוָעַן אַנְמְעַכְטִיק אָוָן גַאֲרַ נִיטַּ שְׁרַעַקְלַעַךְ,
אוֹן דַעַר הַוּנְטַן האָט זִי טְרִיאַ בָּאַהְיַתַּ, גַעְשַׁלְאָפַן מִיטַּ אִין
אוֹיג אָוָן בִּי יְעַדְן שְׁאָרָק אוֹיְסְגַעְצְוִיגַן דַעַם קָאָפְ מִיטַּ אַ פְּאָר
פִיְיעַרְלַעַךְ אִין דִי אַנְגַעְשְׁטַעַלְטַע לִיְיכְטַנְדִיקַע אוֹיגַן.

אוֹן אוֹזְיַן פִּילְ אַוּמְרוּקָעַר טּוֹמֵל אִין גַעְוָעַן אִין דַעַר

שטיילער פריליניגס-נאכט: אינט גראז האט געשארכטען עפער
א פארזעעניש און זיך אונטערגעקליבן אוש ביז דעם הונטס
גלאנציקער נאָז. ס'האָט גענגאקט אַ פֿאָרָאַיְיך צוּיְגֵל
ערגעץ אונטער אָן אִינְגֶּעֶשְׁלָאָפְּעָנָעָם פּוֹיגָל. אוּפָן נָאָנְטָן
שָׂאָסִי הָאָט אַ וּוֹאָגָן הַילְכִּיך גַּעֲלָאָפְּט אָן ס'הָבָן גַּעֲסָקְרִי-
פָּעַט אַנְגָּעָלָאָדָעָנָע פּוֹרָן. אָן וּוֹיִיט אַרְוּם אַיִן דָּעַר בָּאָרוּקְטָרָ-
לוֹפְּט הָאָט זִיך גַּעֲשְׁפְּרִיְיט דָּעַר רִיחַ פּוֹן גַּעֲשְׁמָאָקָן פְּרִישָׁן דָּזָע-
גַּעַכְץ אָן ס'הָאָט גַּעַצְוִיגָּן אַהֲנִין אַיִן דָּעַר וּוֹיִיטְקִיְיט, וּוֹאָס אִיז
בִּיסְלָעָכוֹיִיז גַּעַוּוֹאָרָן אַלְץ הַלְּעָר אָן הַלְּעָר.

די אַנְגָּעָקָומָעָנָע דָּאַטְשְׁנִיקָעָס זִיְנָעָן גַּעַוּוֹעָן זִיְעָר גַּוְתָּע
מענטשָׁן: דָּאָס, וּוֹאָס זִיְיָנָעָן גַּעַוּוֹעָן וּוֹיִיט פּוֹן דָּעַר שְׁטָאָט,
הָאָבָן גַּעֲטַעַמְט מִיטַּרְיָינָעָר לוֹפְּט, אָן אַרְוּם זִיך גַּעַוּוֹעָן אַלְץ
גְּרִינְס, בְּלוּס אָן אָוּמְשְׁוְלְדִיקָס, הָאָט זִיך גַּעֲמָאָכָט נָאָך וּוֹיְלָעָר.
דָּעַם הָוָנָט, וּוֹאָס הָאָט זִיך אַנְגָּעָשְׁרָאָקָן, הָאָבָן זִיך פּוֹן
אַנְהָוִיב גַּעַוּאָלָט פָּאָרְטְּרִיבָן אָן אָפְּלִיכָו שִׁיטָן. נָאָר דָּעַרְנָאָר
הָאָבָן זִיך זִיך צְוָגָעוֹוִיָּינָט צָוָם בִּילָן בִּינָאָכָט אָן פְּלָעָגָן אִינְ-
דָּעַרְפְּרִי זִיך אַמְּאָל דָּעַרְמָאָנָעָן:

— אָן וּוֹ אִיז דָּאָס אָנוֹזָעָר זְשֻׁוּקָל?

אוֹן דָּעַר נִיעָר נָאָמָעָן "זְשֻׁוּקָל" אִיז אָזְוִי בַּיְ אִים פָּאָר-
בְּלִיבָן.

עַס פְּלָעָגָט זִיך שְׁוִין טְרָעָפָן, אָז אוּיך בִּיטָאָג הָאָט דָוָרָך
די קוֹסְטָעָס דָעַם הָוָנָט קָרְעָפָר זִיך בָּאוֹזִין, נָאָר קוּיִם הָאָט
זִיך אוּפְּגָעָהָוִיבָן אַהֲנָט, וּוֹאָס הָאָט גַּעַוּוֹאָרָפָן אַ שְׁטִיקָל
בְּרוּיט, פְּלָעָגָט דָעַר הָוָנָט בָּאָלָד נִיטָלְבָן — גְּלִיְיך, וּוֹי
סְׁוּוֹאָלָט גַּעַוּוֹעָן נִיטָלְבָן בְּרוּיט נָאָר אַ שְׁטִיְין — אָן אַלְעָהָאָבָן זִיך
צָו אִים צְוָגָעוֹוִיָּינָט, גַּעֲרוּפָן אִים "אָנוֹזָעָר הָוָנָט" אָן אוּיסְגָּע-
לָאָכָט זִיְין וּוֹיְלָדְקִיְיט אָן זִיְין אָוּמְזִיסְטִיקָן פְּחָד.
מִיטַּיְעָדָן טָאָג הָאָט דָעַר הָוָנָט קָלְעָנָעָר גַּעֲמָאָכָט אוּיף

א שפאנ דעם מהַלֵּך, ווֹאָס האָט אִים אַפְגָעַתִּילֶט פֿוֹן מענטשׂוֹ,
ער האָט זיך צוֹגַעַקְוַקְט צוֹ זַיְעַרְעַ פֿנִימְעַר, האָט אַיְבָּרְגָּעַנוֹ
מען זַיְעַרְעַ גַּעֲנַגְ; אַהֲלְבָּע שָׁעה פֿאָר מִיטָּאָג אַיְזַע שְׁוַיְן
געַשְׁטָאַנְעַן אַיְזַע דַי קַוְסְטָעַס אָוֹן פֿרְיַינְטַלְעַק גַּעַפְינְטַלְעַט מִיטַּדַי
אוֹיגַן. אָוֹן דַי זַעַלְבָּע גִּימְנָאַזְיִיסְטִין לִיאַלְיַע, וּוּעַלְכָּע עַר האָט
אַמְּאָל דָאָס קַלְיַיד צַעֲרִיסַן, האָט אִים אַיְנְמָאָל פֿאָר אַלְעַ מַאָל
אַרְיִינְגַּעַפְירַט אַיְן גַּלְיַיקְלַעַכְן קְרִיזַן פֿוֹן מענטשׂן, ווֹאָס רַוְעַן
זיך אַפְ אָוֹן טַוְעַן זיך אַנְ פֿאַרגְעַנְגַּנְגַּן.

— זְשֻׁוְקָל, קּוֹם צַוְ מִיר — האָט זַי אִים צַוְ זיך גַּעַרְופָּן —
נוּ, גּוֹטְנִיקָעַר, נּוּ, וּוֹלִינִיקָעַר, קּוֹם ! צַוקָּעַר וּוּלִיסְטָו ? ... כְּיוּעַל
דִּיר גַּעַבְן צַוקָּעַר, וּוּלִיסְטָו ? נּוּ, קּוֹם זְשַׁע !

נָאָר דַעַר הַוְנַט אַיְזַע נִיט גַּעַגְאַנְגַּעַן : עַר האָט מַוְרָא גַּעַ=
הָאָט. אָוֹן לִיאַלְיַע האָט אַלְעַז גַּעַפְאַטְשַׁט מִיטַּדַי הַעַנְט אָוֹן
מִיטַּמְלַדְעַ דַיְיד זיך נַעַנְטָעַר גַּעַרְוקָט צַוְם הַוְנַט אָוֹן אַלְיַיְן
מוֹרָא גַּעַהָאָט : טַאַמְעַר וּוּעַט עַר פֿלוֹצִים אַ בְּיַם טָאָן .

— כְּהָאָב דִּיךְ לִיבְ, זְשֻׁוְקָלְ, כְּהָאָב דִּיךְ זַיְעַר לִיבְ, האָסְט
אוֹזְ שִׁין נַעַזְעַלְעַ אָוֹן אַזְעַלְכָּעַ קְלֹגָע אַיְגַּעַלְעַק, גַּלְוִיְבָסְט
מִיר נִיט, זְשֻׁוְקָל ?

די ברעמען ביִ לִיאַלְיַען האָבָן זיך אוֹיפְגַעַהוּוּבָן ; בַּיִ
אַיר אַלְיַיְן אַיְזַע אוֹרֵךְ גַּעַוּוֹעַן אַשִׁין נַעַזְעַלְעַ אָוֹן אַזְעַלְכָּעַ
רַעַדְעַוְדִּיקָע אוֹיגַן, אָוֹן דַי זָוָן האָט זַיְיַהָיַס גַּעַקְוַשְׁטַ, בַּיִ
אַיר חַנְעוֹדְיַק פֿנִימְלַ אַיְזַע אַיְגָאנְצָן רַוִּיט גַּעַוּוֹאָרָן .

אוֹן דַעַר הַוְנַט האָט דָאָס צַוְוִיְיטָעַ מַאָל אַיְן זַיְין לַעַבְן
אוֹיפְן רַוְקוֹן זיך אַיְבָּרְגָּעַקְעַרְט אָוֹן פֿאַרְמָאַכְט דַי אוֹיגַן, אָוֹן
נִיט גַּעַוּוֹסְט אוֹיפְן זַיְכָעַר, צַי מַוּעַט אִים גַּעַבְן אַקְלָאָפְ, צַי
אַגְּלָעַט טָאָן. נָאָר מַהָּאָט אִים אַגְּלָעַט גַּעַטְאָן. אַקְלִיְין וּוּאָ
רַעַם הַעַנְטָלַהָאָט זיך אַוְמְזִיכָעַר צַוְגָּעַרְיַרְט צַוְ זַיְין שַׁאֲרַסְטַ
קְעַרְ קְאָפְ.

ליַאלְלִיעַ האָט דערפֿילֶט, אֹז מיט דעם רֵיר האָט זִי באָ
קּוּמָעַן מַאֲכָת אִיבְּרָעָן הַוְנָט אָוָן אִיד הַאָנְטַה אַנְגָּעָן.
הַוְיִבְּן אַרוּמוּלְוִיפָּן אִיבְּרָעָן גַּאנְצָן הַאֲרִיקָן קֻעְרְפָּעָר, אִים צּוּפָּן,
גַּלְעָטָן אָוָן קִיצְלָעָן.

— מאָמָע, קִינְדָּעָר! גִּיט אַקּוּקָ: אַיךְ גַּלְעָט זְשּׁוּקְלָעָן —
הָאָט לִיאַלְלִיעַ אוַיסְגַּעַשְׁרִיגָן.
אוֹסְ צ'וֹיְינָעַן גַּעֲקוּמָעַן צּוֹ לְוִיפָּן דֵי קִינְדָּעָר, רְוִישִׁיקָע
רִירְעוּוֹדִיקָע אָוָן לִיכְטִיקָע, וּוֹי טְרָאָפְּנְדָּלָעָךְ קוּוּקְזִילְבָּעָר,
איּוֹ דָּעָר הַוְנָט פָּאָרְצִיטָּעָרָט גַּעֲוֹוָאָרָן פָּוֹן מוֹרָא אָוָן אָוּמְבָאָ
הַאֲלָפָעָנוּם וּוֹאָרטָן: עָרָהָאָט גַּעֲוּוֹסָט, אוֹ אָוּבָמְזוּעָט אִים
אִיצְטָאָקְלָאָפְּ טָאָן, וּוּעָט עָרָ שְׂוִין קִיְּין כּוֹחַ נִיטָּהָבָן זִיךְ
אַיְינְבִּיטָן מִיטַּ זַיְינָעַ שְׁאָרְפָּעַ צִיְּין אִין קֻעְרְפָּעָר פָּוּנָם בָּאַלְיִיְּ.
דִּיקָעָר. סְאִיּוֹן בַּיְּ אִים אַפְּגָעָנוּמָעָן גַּעֲוֹוָאָרָן זִיְּן טִיף פָּאָרְבָּאָ
הַאֲלָטָעָנָעָר כַּעַם, נָאָר אֹז אַלְעָהָאָבָן אִים אַיְינָס פָּאָרָן אַנְדָּעָרָן
אַנְגָּעָהוּבָן גַּלְעָטָן, הָאָט עָרָ נָאָךְ לְאָנָגָ גַּעֲצִיטָּעָרָט אַונְטָעָר דֵי
גַּלְעָטָנְדִּיקָע הַעַנְטָה אָוָן וּוֹי פָּוֹן אַקְלָאָפְּ גַּעֲפִילָט אַוְיִיטָאָק פָּוֹן
יעַדְן אַומְגָעָוּוּיִינְלָעָן צּוּרִידָר.

.ג.

אוֹן דָּעָר הַוְנָט הָאָט אַנְגָּעָהוּבָן לְעַבְּן אַגּוּטָן טָאָגָ: עָרָ
הָאָט גַּעַהָאָט אַנְאָמָעָן. אוֹז עָרָ פְּלַעַגְטָ אִים דָּעָרְהָעָרָן, הָאָט
עָרָ זִיךְ גַּעַטְרָאָגָן פִּילְ אָוִיס בּוֹיגָן פָּוֹן דָּעָרְגְּרִינְגָר טִיפְעָנִישָׁ
פָּוֹן סָאָדָ: עָרָהָאָט גַּעַהָעָרָט צּוֹ מַעֲנְטָשָׁן אָוָן הָאָט זִיךְ גַּעַקְאָנְטָ
דִּינָעָן. וּוֹאָס דָּאָרָף אַהֲנָט נָאָךְ מַעְרָהָאָבָן אָוּיָף גַּלְיְקָלָעָךְ צּוֹ
זִיךְ!

יָאָרָן פָּוֹן הוֹנְגָעָרִיקָן לְעַבְּן הָאָבָן אִים צּוֹגְעָוּוִינְטָן צּוֹ
בָּאַנְגָּעָנָעָן זִיךְ מִיטַּ אַבִּי-וּוֹאָס אָוָן עָרָהָאָט אָוִיךְ אִיצְטָ גַּעַגְעָסָן
גָּאָר וּוֹיְנִיקָ, נָאָר-דָּאָס הָאָט אִים אַזְוִי אִיבְּרָגָעָנְדָעָרָשָׁט, אֹז

ס' אין שוער געווונן אים צו דערקענען: די לאנגע האָר,
וואָס זייןען פריער געהאנגען אַין געלע פאַטְלָעַס אָוּן ווֹאָס
זײַנְעַן אוּיפִּן בּוֹיךְ שְׁטוּנְדִּיק גַּעֲוּוּן בְּאַדְעָקְטְּ מִיטְ פֿאַרְטְּרוֹקְן.
טַעַר בְּלְאַטְעַ, זײַנְעַן גַּעֲוּאָרֶן רֵיַּן, שְׁוֹוָאָרֶץ אָוּן אַנְגַּעַהוּבִּין
גְּלָאנְצַן, וּוי אַטְלָאָס. אָוּן ווֹעַן עַר פְּלַעַגְטְּ גְּלָאָט אָזְזִי זִיךְ
אַרְוִיסְלְוִוִּפְן צָוֵם טְוִיעָר, זִיךְ אַרְוּקְשְׁטָעַלְן בַּיִּ דַעַר שְׁוּעָל
אָוּן מִיט וּוִירְדָע בְּאַטְרָאָכְטְּן די גָּאָס אַין בִּידְעַ זַיְיטַן, אַיְזַן
שְׁוִין קִינְעָם אַין זַיְנְעַן נִיט אַרְיַין אִים צָו רֵיַּצְן, אַדְעָר אִים
וּוְאָרְפְּן אַ שְׁטִיְין. נָאָר אָזָא שְׁטָאַלְצְקִיטְטַּה האָט עַר אַין זִיךְ
גַּעַפְּלִיט נָאָר דֻּעְמָאַט, ווֹעַן עַר אַיְזַן גַּעַוּוּנָן אַיְינָעַר אַלְיַין.

דַעַר פְּחַד אַיְזַן נָאָר נִיט אַינְגָּאנְצַן פְּאַרְשְׁוּוֹנְדַּן גַּעַוּוּאָרֶן
פּוֹן זַיְן האָרָצַן. אָוּן יַעֲדָעַס מָאָל, ווֹעַן מַעֲנְטָשַׂן פְּלַעַגְן זִיךְ צָו
אִים דַעְרַנְעַטְעַרְן, פְּלַעַגְטְּ עַר זִיךְ פְּאַרְלִירַן אָוּן וּוְאָרְטַן אַוִּיכְ
קְלָעַפְּ. אָוּן לאָנְגַּן נָאָר אַיְזַן יַעֲדָעַר גְּלָעַט גַּעַוּוּן פְּאָר אִים אָן
אוּמְגַעְוּוּאָרְטָעַ זַאָךְ, עַפְעַט אַנְסַ, וּוְעַלְכַּן עַר האָט נִיט גַעְקָאנְט
פְּאַרְשְׁתִּין אָוּן אַוִּיכְ וּוְעַלְכַּן עַר האָט נִיט גַעְקָאנְט גַעַפְּן קִיְּן
עַנְטְּפָעַר -- עַר האָט נִיט גַעְקָאנְט קִיְּן הַינְטִישָׁע שְׁטִיקַ.

אַנְדְּעַרְעַ הַינְטְּ קָאנְעַן זִיךְ שְׁטָעַלְן אַוִּיכְ דַי הַינְטְּעַרְשַׁטְּ
פִּים, זִיךְ רַיְיבַּן בַּיִּ דִי קְנִי אָוּן אַפְּיַלְוְ שְׁמִיכְלַעַן אָוּן דַעְרְמִיט
אוּיסְדְּרִיקְן זַיְעַרְעַ גַעְפִּילְן, נָאָר עַר האָט דָאָס נִיט גַעְקָאנְט.
דָאָס אַיְינְצִיקַע, ווֹאָס עַר האָט יָאָ גַעְקָאנְט, אַיְזַן גַעַוּוּן אָט
וּוֹאָס: עַר פְּלַעַגְטְּ אַפְּאָל טָאָן אוּיפִּן רַוקְן, פְּאַרְמָאָכְן די אַוִּיגְן
אוּן שְׁטִילַ, שְׁטִילַ קוּוִיטְשָׁעַן.

נָאָר דָאָס האָט גָּאָר נִיט גַעְקָאנְט אוּיסְדְּרִיקְן זַיְן גַעְנְצַע
פְּרִידַ, זַיְן דָאַנְקְבָּאַרְקִיטַ אָוּן לַיְבַּע, — אָוּן עַר האָט אַנְגַּעַ
הַוִּיבְנַ טָאָן דָאָס, ווֹאָס עַר האָט, מַעְגַּלְעַ, אַמָּאָל גַעַזְעַן בַּיִּ
אַנְדְּעַרְעַ הַינְטְּ, נָאָר שְׁוִין פּוֹן לאָנְגַּע סְפַּאַרְגְּעַטַּן. עַר האָט
זִיךְ מְשׁוֹנוֹהָדִיק גַעְבְּרַאָכְן, אוּמְגַעְשִׁיקְטַּ אַרְוְמְגַעְשְׁפְּרוֹנְגַּעַן אָוּן

זיך געדרייט ארום זיך. און זיין קערפער, ווּאָס אַיז שטענדיק
געווען אזוֹי בויגעווודיק און רירעוודיק, איזו געווואָרן שוווער,
לעכברלעך און אומבאָהאַלְפָן.
— מאמע, קינדער, זשוקל שפילט זיך! — האט ליאַלייע
געשריגן. זי האט ניט געקאנט כאָפָן דעם אַטְעָם פֿאָר געלעכ
טער, און האט געבעטן:

— נאָך, זשוקעלע נאָך! אָט אזוֹי, אָט אזוֹי...
אלָע האָבן זיך צוֹנוּיפֿגּעַלְבִּין און געלְאַכְט, און דער
הוֹנט האט זיך געדרייט, זיך געבראָכָן און געפֿאָלְן, און קֵיִ
נער האט ניט געוזען אַין זיינע אוֹיגֶן זיין שטילְן טרויעָר.
און פֿונְקָט אזוֹי ווי מ'פֿלְעָגָט פֿרְיעָר אוֹיפֿן הוֹנט שְׁרִיּוּן, כְּדִי
אנְקוּקָן זיין שְׁרַעְקְלָעָכָן פְּחָד, אזוֹי האט מעָן אִיצְט אִים אָרְ
מִיסְטָן גַּעֲגַלְעַט, כְּדִי אַרְוִיסְצּוּרְפָּן בַּיִ אִים זיין לִיבָּע, ווּעְלְכָע
ער באָוִוִּיזָט אַרְוִיס אזוֹי מְשׂוֹנְהָדִיק און אַומְגַעְלָוּמְפֿערָט.
סְפֿלְעָגָט קִיּוֹן שָׁהָה ניט אַוּוּקְנִיּוֹן, אָז עַמְצָעָר פֿוֹן דֵי עַלְטָע
רע אַדְעָר פֿוֹן דֵי קִינְדָּעָר זָאָל ניט אוֹיסְרוֹפָן:

— זשוקל, לִיבְנְקָעָר זשוקעלע, שְׁפִילְ זיך אַבִּיטְל!
און דער הוֹנט האט זיך געדרייט, געבראָכָן און אַרְוָם
אִים האט גַּעֲהַילְכָט אַפְּרִילְעָכָר גַּעְלָעָכְטָר. מְהָאָט אִים גַּעַ
לוֹרְבָּט אַין דֵי אוֹיגֶן און אַונְטָעָר דֵי אוֹיגֶן און באָרוּעָרט נאָר
יוּעָגָן דָּעָם, ווּאָס פֿאָר זִיטְיקָע מְעַנְטְּשָׁן, פֿאָר גַּעַטָּה, האט ער
ניט גַּעְוָאָלָט באָוִוִּיזָט זיינע שְׁטִיק און פֿלְעָגָט אַנְטְּלוּפָן אַין
סָאָד, אַדְעָר זיך באַהְאלְטָן אַונְטָעָר דָּעָר ווּרְאָנְדָּע.
בִּיסְלְעָכוֹיִין האָט זיך דער הוֹנט צוֹגְעָווּיִינְט צוֹ דָעָם, אָז
וּעָגָן עַסְנְ דָאָרְךָ מְעָן זיך ניט זָאָרָגָן, ווּיְלָאָן אַבְּאַשְׁטִימְטָעָר
שָׁהָה ווּעָט אִים דֵי קָעְכִּין גַּעַפְּן שְׁוּוֹעָנָק-וּוּאָסָעָר. אָזָן בִּינְעָר.
ער פֿלְעָגָט זיך רְוִיקְ לְגִינְ אַונְטָעָר דָעָר טְעָרָאָסָע אָן אַפְּט
זָוָכָן, בְּעַטְן מְזָאָל זיך מִיט אִים פָּאָרְנָעָמָן.

ער איז געוווארן שווערער, פֿלְעָגֶט זַעֲלָטָן אַרוֹיסְלּוֹפִין
פֿוֹן דַעַר זַוְמַעַר-וּוֹלְגַונְג אָזֵן אָזֵן דַי קְלִיְינָעַ קִינְדַעַר פֿלְעָגֶן אִים
רוֹפָן מִיט זַיְיךְ אִין נְגַאלְד אַרְיִין, הָאָט עַר זַיְיךְ אַרְיוֹיסְגַעְדְּרִיט
אָזֵן פֿלְעָגֶט אָוּמְבָאָמְעָלְקָט נִיט בְּלִיבָן. נָאָר בִּינְאָכְט אִיז נָאָר
אַלְצָן גַעֲוָעַן הוַיְיךְ אָזֵן וּוְאַכְנְדִיק זַיְין שָׁוּמְרִישׁ בְּילְן.

.7.

דַעַר הָאַרְבָּסֶט הָאָט זַיְיךְ צַעְפְּלָאָמֶט מִיט גַעַלְעַד פִּיעָרָן,
דַעַר הַיְמָל הָאָט זַיְיךְ צַעְוּוֹיִנְטַמִּיט גַעַדְיכְטָע אַפְטָע רַעֲגָנָס,
אָזֵן דַי וּוְילְעַט הָאָבָן אַנְגַעַהוַיְיבָן וּוּרְעָן פּוֹסֶט אָזֵן שְׂטִילָה. דַעַר
אוּמוֹיְפָהָרְנְדִיקָעָר רַעֲגָן אָזֵן דַעַר וּוִינְטַמִּיט הָאָבָן זַיְיךְ וּוְיִלְכְּט
אוּיסְגַעַלְאָשָׁן אִינְסַט נָאָכָן אַנְדָעָרָן.

— וּוֹאָס זְשָׁע וּוּלְעָן מִיר טָאָן מִיט זְשַׁוְקְלָעָן? — הָאָט
פָאַרְטָרָאָכָט גַעַפְרָעָגֶט לִיאָלְיָע. זַי אִיז גַעַזְעָסָן, מִיט דַי הַעֲנָט
דַי קְנִי אַרְוָמְגַעַנוּמָעָן אָזֵן הָאָט טְרוֹוִיעָרִיק גַעַקְוָקָט אִין פָעָנָה
סְטוּעָר, אַיְבָעָר וּוּלְכָן ס'הָאָבָן זַיְיךְ בְּלִישְׁטַשְׁעַנְדִיקָעָר רַעֲגָן
טְרָאָפָנָס גַעַקְיִיקְלָט.

— וּוְיִ אָזְוִי זִיצְסָטוֹ, לִיאָלְיָע? — הָאָט דַי מְוֻטָעָר גַעַזְאָגָט
אָזֵן בָּאָלְד צַוְגָעָגָבָן:

— אָזֵן זְשַׁוְקְלָעָן וּוּעָט מַעַן מְזַוְן אַיְבָעָרְלָאָזֵן, מִילְאָ! —
— סְטוּטַמִּיר בָאָ-אָנְגָן! — הָאָט אוּיסְגַעַצְזִוְיגָן לִיאָ-

.8.

— נָו, וּוֹאָס קָאָן מַעַן הַלְּפָנָן? קִיְין הוַיְיךְ הָאָבָן מִיר נִיט
אָזֵן שְׁטוּבַמִּים הַלְּטָן קָאָן מַעַן נִיט, פָאַרְשְׁטִיטִיסְט דָאָך
עַס אַלְיִין!

— סְטוּטַמִּיר בָאָ-אָנְגָן! — הָאָט לִיאָלְיָע אַיְבָעָרְגַעְזָוָרט,
שְׁוִין גְרִיטַט זַיְיךְ צַעְוּיְינְגָעָן. אִירָעַ טְוָנְקָעַלְעַד בְּרַעְמָעָן הָאָבָן זַיְיךְ
שְׁוִין אָונְטְעָרְגַעְהוַיְיבָן, וּוְיִ דַי פְּלִיגְעָלְעַד פֿוֹן אַשְׁוַיְעַלְבָעַלְעַד,

און איד שיין נועעלע האט זיך רחמנותדייך פאַרְקְּנִיטשֶׁט.
און די מוטער האט צוגעגעבן:

— די שכנים אונזערע האבן מיר שיין לאָנג פֿאַרגע.
לייגט אַהינטֵּל, זיינער אַגוט הינטֵּל, זאגן זי. אָונ עס קָאנָן
שיין שטיין אויף די הינטערשאָפֿיס. דו הערסט ווֹאָס

איך זאג דיר? אָונ זשוּקֵל אַיז אַפְּרָאַסְטָעָר הונט.

— סְטוּטָטָט מִיר באָ-אָנָּג! — האט אַיבְּעַרְגַּעַחוּרט לִיאָלַיעַ,
און האט זיך שיער ניט צְעוּדִינַט.

סְזִינְעָן אַיבְּעַרְגַּנִּים גַּעֲקוּמָן אַומְבָּאַקָּאנְטָעָ מענטשֶׁן,
סְהָאָבָן אַנְגָּעָהוּבִּין סְקִרְיְּפָעָן די ווֹאָגָנָט אָונ די פֿאַדְלָאָגָעָ-בְּרָעָ.
טָעָרָה האָבָן אַנְגָּעָהוּבִּין קְרָעָכְצָן אַונְטָעָר די שְׂוּעָרָעָ טְרִיטָ;
נָאָר גַּעֲרָעָדָט האָט מַעַן ווַיְיִנְיקָעָר אָונ קִיְּן גַּעֲלָעָכְטָעָר האָט
מַעַן גַּאֲר אַינְגָּאָנְצָן ניט גַּעֲהָעָרט. דָּעָר הָונָט האָט זיך דָּעָרָ
שְׁרָאָקָן פָּאָר די פֿרְעָמְדָעָ מענטשֶׁן, עָר האָט דָּעָרְפִּילְטָ אַין
אָוּמְגָלִיק אָונ אַיז אַוּעָק אַין עַק טָאָד. פּוֹן דָּאָרְטָן
הָאָט עָר אָן אָן אוּפְּהָעָר גַּעֲקוּקָט דָּוָרָק די שִׁיטָּעָרָעָ קוֹסְטָעָס
אוּפָן ווַיְנְקָלָ פּוֹן דָּעָר ווּעָרָאָנדָע, ווֹאָס האָט זיך אַרוּיסְגָּזְעָן.

אַט אַיז לִיאָלַיעַ אַרוּיסְגָּזְגָּאנְגָּעָן.

— דו בִּיטְטָ דָּא, מִין אַרְעָם הַיְנְטֵל, — האָט זיך זאג
געָטָאָן. — זיך אַיז שיין גַּעֲוָעָן אַנְגָּעָטָאָן, ווֹי אַין ווּגָ אַרְיָין —
אַין יְעַנְעָם צִימְרִינְג-פֿאָרְבִּיקָן קְלִיְּד, פּוֹן ווּלְכָן זְשֻׁוּקֵל האָט
אַשְׁטִיק גַּעֲהָאָט אַפְּגָעָרִיסָן, אָונ אַין אַשְׁוּאָרָץ רַעְקָל.

— קָום מִיט מִיר! — האָט זיך צְוגָעָגעָן.

און זיך זיינְעָן אַרוּיסְגָּזְגָּאנְגָּעָן אוּפָן שָׁאָסִי. דָּעָר רַעְגָּן
הָאָט אַנְגָּעָהוּבִּין אָונ אוּפְּגָהָעָרט אָונ דָּעָר גַּאנְצָעָר דָּוִים
צְוֹוִישָׁן דָּעָר שְׁוֹאָרְצָעָר עָרְד אָונ דָּעָר הַיְמָל אַיז פּוֹל גַּעֲוָעָן
מִיט קְנוּילָן פּוֹן לוֹיפְּנְדִּיקָעָ כְּמַארְעָס. זיך זיינְעָן גַּעֲוָעָן שְׁוֹעָ-
רָעָ פּוֹנָס ווֹאָסְטָר, ווֹאָס זיך האָבָן אַין זיך אַיְנְגָעָזָאָפָּט.

אויף דער לינקער זויט פון שאסיי האט זיך געצויגן אַ
טונקעלע סטערניע און נאָר אויפֿן נאָנטן האָרייזאנט איז גע-
שטאנען אָן אִינזאמער הויפֿן פון נידעריקע בײַמער און קוסטעס.
אַשטראל פון דער זוּן האָט זיך דורךעריסן — אַ
געלער און אַנְמַכְטִיקָר — אָן ברײַיטער איז געווארן די
נעלדייק האָרבֶּסְטִיקָר ווֹיטְקִיט.
— אַומְעָטִיק זְשֻׁוקָּל, — האָט ליַאלְיעַ שְׂטִילְגַּעְזָגָט, אָן,
זיך ניט אַומְקָוְנְדִּיק, אַוּעֲקָגְעָגָן צְרוּיךְ...
... ערשות אויפֿן ווֹאַקְזָאַל האָט זיך דערמאָנט, אָן זיך
האָט זיך ניט גַּעֲזָגָט מִיט זְשֻׁוקָּלָן.

ה.

דער הונט האָט זיך אַלְאָז גַּעֲטָאַן נאָך דֵי טְרִיטְפּֿוֹן דֵי
אַוּעֲקָגְעָפָרְעָנָעַ מענטשָׁן, אַיז צְגַעַלְאָפָן בֵּין ווֹאַקְזָאַל, אָן
אַדורךערנְעַצְטָר אָן שְׁמוֹצִיקָר, האָט ער זיך אַומְגָעְקָעָרט
אויף דער זומער-וואָוִינְגָג. דָּארט האָט ער גַּעֲמָאָכָט נאָך אַ
ניִיעַ קוֹנָץ, נאָר קִינְנָעַר האָט אַים שְׁוִין ניט גַּעֲזָעַן: צָום
ערשְׁטָן מַאֲלָי ער אַרְוִיףְ אַוִּיפְ דָּער ווֹעֲרָאנְדָע, זיך אַוִּיפְגָּעָ.
שְׁטָעַלְטָ אַוִּיפְ דֵי הִינְטָעָרְשָׁטָע לְאָפָעָם, אַקוּק גַּעֲטָאַן אִין דָּער
גַּלְעַזְעַנְעָר טִיר אָן האָט אֲפִילְוּ אַדְרָאָפָע גַּעֲטָאַן מִיט דֵי
נעָל. נאָר אִין דֵי צִימָעָר אַיז גַּעֲוָעָן פּוֹסְט אָן קִינְנָעַר האָט
אַים ניט גַּעֲנַטפְּעָרט.

ס' האָט אַנְגָּעהָוִיבָן גִּין אַרְעָגָן, אָן פון אַומְעָטוּם האָט
זיך גַּעֲנוּמָעַן אַנְרוֹקָן דָּאס פִּינְסְטָעָרְנִישׁ פון דָער לְאַנְגָּעָר
הָאָרְבֶּסְטִיקָר נָאָכָט. דָּאס פִּינְסְטָעָרְנִישׁ האָט גַּעֲשָׁוִינִיט אַנְגָּעָ-
פִּילְטָ דֵי פּוֹסְטָ ווֹילְעָ. אויף דָּער ווֹעֲרָאנְדָע, פון ווֹעֲלָכָר
מְהָאָט אַרְאָפְגָּעָנוּמָעַן דֵי לְיִוּוֹנְטָעָנָע פָּאָרָהָאַנְגָּעָן, האָט דָּאס
לִיכְתָּ זיך נאָך לְאַנְגָּ גַּעֲרָאָנְגָּלָט מִיטְן פִּינְסְטָעָרְנִישׁ.

ס'אייז שוין מער קיין ספק ניט געוווען, אוֹ ס'אייז נאכט.
 אוֹן דער הונט האָט קלְאַגְלַעַךְ אוֹן הוֵיךְ אַנְגָּעוּהוּבָן הוִילָּן. אוֹן
 דאס הוִילָּן האָט זִיךְ אַרְיִינְגֶּעֶרֶיסָן אַיִן בְּרוֹגְזְדִּיקָן גַּעֲרוֹישָׁ
 פָּוּנָם רַעֲגָן, דּוֹרְכְּגַעַשְׂנִיטָן דָּאס פִּינְסְטַעַרְנִישָׁ אוֹן, אוַיסְגִּיעַנְ
 דִּיךְ, האָט דָּאס זִיךְ צַעֲטָרָאָגָן אַיְבָּעָרָן פּוֹסְטָן פֿעַלְדָּ.
 דער הונט האָט גַּעַהוּילַט לְאַנְגָּ אוֹן פָּאַרְעָקְשָׁנָט, אוֹן
 וּוְעָרְסָהָאָט גַּעַהְעָרְטָ דָּאס הוִילָּן, דַּעַם האָט זִיךְ גַּעַדְאָכְטָ,
 אוֹ דָּאס קְרַעְכַּצְטָ אוֹן רַיִיסָט זִיךְ צָוָם לִיכְטָ דִּי פִּינְסְטַעַרְעָ
 נָאָכָט, אוֹן ס'הָאָט זִיךְ אִים גַּעַגְלוֹסָט אַיִן דֻּעָר וּוְאַרְעָם, צָוָם
 הַעַלְּן פִּיְיעָר, צָו לִיבָּעָ מְעַנְטָשָׁן.

פֿעַטְקָא אוּרִית זֶמְעֵר-רוֹוִינְבוֹגָן.

אַסִּיף אַבְּרָאַמָּאוֹוִיטֵשׁ, אַפְּרִיזְיְּרָעֵר, הָאָט אַוִּיסְגָּעָלְיִיכְטֵדָאַס
שְׁמוֹצִיקָע לִילְעָכָל אוּרִית דָעֵר בְּרוֹסְטָ פּוֹנְם גַּאֲסָט אָוֹן, וּוֹיִ
אַפְּגָעָה אַקְטָ, אַגְּשָׂרִי גַּעֲטָאָן:
— יָאָט, וּוֹאָסְעָר!

דָעֵר גַּאֲסָט הָאָט מִיטָּ פָּאַרְשְׁפִּיצְטָעֵר אַוִּיפְּמָעָרְקוֹזָאַמְּקִיָּת
בָּאַטְרָאַכָּט אִין שְׁפִּיגָּל זַיִן פִּיזְיָאנָאַמְּיָע אָוֹן בָּאַמְּעָרָקְט, אָז בַּיִּ
אִים אִין אַוִּיפְּן קִין צּוֹגְעַקְוּמָעָן נָאָר אַפְּרִישְׁטְשִׁיקָל, עָרָהָאָט
מִיט אַוְמְצָוְפְּרִידְנְקִיָּת אַפְּגָעָקְעָרְעוּוֹצָט דֵי אַוִּיגָן, אָוֹן זַיִן בְּלִיקָע
הָאָט גַּעֲטָרָאָפָן אוּרִיף אַדָּאָר יִנְגָּלֵשׁ הָעַנְתָּל, וּוֹאָסָט זַיִד פּוֹנְ
עָרְגָּעָץ פּוֹנְ דָעֵר זַיִיט גַּעֲצָוִיגָן צּוֹם שְׁפִּיגָל=טִישָׁל אָוֹן דָאָרְטָ אַנְיִ
דָעְרָגָעְשָׁטָעָלָט אַבְּלָעָכָל מִיטָהִיטָע וּוֹאָסְעָר. אָז דָעֵר גַּאֲסָט
הָאָט אַוִּיפְּגָעָהוִיבָן הָעַכְעָר דֵי אַוִּיגָן הָאָט עָרָדְרוֹזָעָן דָעַם פְּרִיָּ
זִוְּרָעָם פְּנִים. מְשֻׁוְּנָה דִּיקָע אָוֹן עָפָעָס וּוֹיִ קְרוּם אִין דָאָס גַּעֲוָעָן.
אוּרִיךְ הָאָט עָרָ בָּאַמְּעָרָקְט דָעַם גִּיכָן בְּרוֹגָזָן בְּלִיקָע, וּוֹאָסָט דָעֵר פְּרִיָּ
זִוְּרָעָרָהָאָט גַּעֲוָאָרָפָן אַרְאָפָ אַוִּירָפָ עַמְּעַצְנָס קָאָפָ אָוֹן דָאָס שְׁטִילְעָ
בָּאוּוֹעָגָן פּוֹנְ זַיִנְעָ לִיפָן, וּוּלְלָכָעָהָאָבָן נִיטָהִיטְלָעָר, נָאָר שָׁאָרָפָ
גַּעֲשָׁעְפְּטָשָׁעָט. אַמְּאָלָ פְּלָעָגָט דָאָס שְׁעַפְּטָשָׁעָן וּוּעָרָן הָעַכְעָר אָוֹן
סְאִין אַיְבָעְגָעָנָגָעָן אִין אָן אַוִּמְבָאַשְׁטִימָט סְטְרָאַשָּׁעָן:

— אַט, ווֹאֶרֶט נָאֵר אוּס! ...
דָּאַס הָאַט גַּעֲהִיכְסָן, אָז דָּאַס יִינְגָּל הָאַט נִיט גַּעֲנוֹג גַּיד
דַּעֲרַלְאַנְגָּט דֵּי ווֹאֶסְעָר, אָוָן פָּאָר אִים אַיְזָן שְׁוִין גְּרִיְיט אַ
שְׁטוֹרָאָף.

— אַזְוִי קְוָמֶת זַיִי טַאֲקָע! — הָאַט גַּעֲלַעַט דַּעַר גַּאסְט.
עַר הָאַט דֻּעַם קָאָפְ פָּאֶרְדְּרִיְיט אַוִּיפְ אַזְיִיט אָוָן הָאֶרֶט נַעֲבָן
זַיִן נָאָז בָּאַקְוָקָט דֵּי גְּרוֹיסְעַ שְׂוּוֹיְסִיקָּעַ הָאָנָט, בֵּי ווּעַלְכָּבָר
דְּרִיְ פִּינְגָּעָר זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן אַפְּגַּעַשְׁטָאָנָעָן, אָוָן דֵּי אַיְבָּעָרִיקָּעַ
צַוְּיִי, קָלְעַפְּיקָעַ אָוָן שְׁמַעְקָעְדִּיקָּעַ, הָאָבָּן זַיִךְ גְּרִינְגְּ צַוְּגָעְרִירִט
צַוְּ דַּעַר בָּאָק אָוָן צָוְמָקִין. דַּעַר טַעַמְפִּיקָּעַ רְגָאַלְמָעַסְטָר הָאַט
מִיט אָן אַוְמָאַנְגָּעָנָעָמָעָנָעָם סְקָרִיפָּעָן אַרְאַפְּגָעָנוּמָעָן דֵּי זַיִת-

שְׁוִים אַיְנִינָּעָם מִיט דֵּי הָאֶרֶטְעַ הָאָרְטָעַ פָּוּן דַּעַר בָּאָרְדַּ.

דָּאַס פְּרִיזְרַ-הַוִּיז אַיְזָן אַיְנָגָאנְצָן גַּעֲוָעָן דַּוְרְכָגָעָנוּמָעָן
מִיט לְאַנְגּוּוּיְלִיקָּן רִיחַ פָּוּן ווּאַלְוּוּעַלְעַ בְּשָׁמִים אָוָן אַיְזָן גַּעֲוָעָן
פּוֹלְ מִיט אַיְנָגָעָגָעָסָעָנָעָ פְּלִיגָּן אָוָן מִיט שְׁמוֹעַ. דֵּי גַּעַסְט, מִיְּ-
סְטָנָס שְׁוּוּיְצָרָן, אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ, [בָּאַמְּטָעַ אָוָן אַרְבָּעַטָּעַר,
הָאָבָּן נִיט גַּעַשְׁטָעַלְטָ קִיְּין גְּרוֹיסְעַ פָּאֶדְעַרְוָגָעָן.

דַּעַר יָאָט, אַוִּיפְ ווּעַלְכָּן מִעַּה הָאַט אַזְוִי אַפְּט גַּעַשְׁרִיגָּן,
הָאַט גַּעֲהִיכְסָן פָּעַטְקָא אָוָן אַיְזָן גַּעֲוָעָן דַּעַר קָלְעַנְסְטָעַר פָּוּן
אַלְעַ, ווּאָס הָאָבָּן גַּעַדְיִינְט דָּאַ. דָּאַס אַנְדָּעָרָעַ יִינְגָּל, נִיקָּאַלְקָעַ,
אַיְזָן גַּעֲוָעָן מִיט דְּרִיְ יִאָר עַלְטָעַר אָוָן הָאַט שְׁוִין גַּיְךְ גַּעַ-
דָּאַרְפָּט ווּוְרָן אַגְּהַיְלָךְ. אַוִּיךְ אַיְצָט שְׁוִין, אָז עַס פְּלַעַט זַיִךְ
אַרְיִינְכָּאָפָּן אַפְּשָׁוֹטְעָרָעָר „גַּאסְטָ“, אָוָן דַּעַר בָּאַלְעָבָּאָס אַיְזָן נִיט
גַּעֲוָעָן אַיְן דַּעַרְהָיִים, הָאָבָּן דֵּי גַּעֲהַיְלָפָּן, ווּאָס הָאָבָּן זַיִךְ גַּעַ-
פּוֹלְיט צַו אַרְבָּעַטָּן, גַּעַשְׁקִיט נִיקָּאַלְקָעַן שְׁעָרָן. זַיִי פְּלַעַגְן לְאָכָּן,
וּוּעָן עַר הָאַט זַיִךְ גַּעַמּוֹת שְׁטָעַלְן אַוִּיפְ דֵּי שְׁפִּיצְפִּינְגָּעָר, כַּדִּי
צַוְּ קָאָנָעָן זַעַן דֻּעַם הָאָרִיקָּן נָאָקָן. פָּוּן עַפְּעַם אַגְּזָוָנָטָן הוּוּזָן.
וּוּכָּטָעָר. אַמְּאָלְ פְּלַעַט דַּעַר גַּאסְט בְּרוֹגָן ווּוְרָן, ווּאָס מִעַּה הָאַט

אִם שְׁלָעַט אֲפָגָעָשָׂוִרֵן, אָוֹן אַנְהָוִיבֵן שְׁרִיּוּן; דֻּעָמָאַלְט הַאָבָּן
דִּי גַּעַהַילְפָן אַוִּיךְ גַּעַשְּׁרִיגֵן אַוִּיךְ נִיקָּאַלְקָעָן, נַאֲרָ נִיט אַוִּיפָּדָעָרְ-
אַמְתָּן. דָּאָס הַאָט זִיךְ גַּעַטָּאָן, כְּדִי צֹ צְוָפְּרִידְנְשְׁטָעָלָן דַּעַם
אַרוֹמְגַעַטְשִׁיקָעָטָן נְפָשָׁה. אַבְּעָר אַזְוָלְכָעָ צְוָפָאָלָן זַיְינָעָן גַּעַוּעָן
זַעַלְטָן, אָוֹן נִיקָּאַלְקָעָה הַאָט זִיךְ גַּרְוִיס גַּעַהַאלְטָן, וּוֹי אַדְעָרְ-
וּוֹאַקְסָעָנְעָר: גַּעַרְוִיכְעָרֶט פָּאַפִּירָאָסָן, גַּעַשְּׁפִּיגֵן דּוֹרָךְ דִּי צִיּוֹן,
זִיךְ גַּעַזְיָדְלָט מִיטְמָאַיסָּע וּוֹעֲרַטְעָר אָוֹן אַוִּיךְ גַּעַטְרָוְנְקָעָן בְּרָאָנְ-
פָּן. (אָזּוֹי הַאָט עַר זִיךְ גַּעַרְמִיט פָּאַר פָּעַטְקָאָן, נַאֲרָ דָּאָס וּוֹיִזְטָ-
אוֹיסָס, הַאָט עַר אַלְיָגָן גַּעַזְאָגָט). עַר פָּלְעָגָט שְׁוִין אַיְינָעָם מִיטְ-
דִּי גַּעַהַילְפָן לְוִיפָּן אַוִּיךְ דַּעַר שְׁכְּנִישָׁעָר גָּאָס אַקְוָק צֹ טָאָן,
וּוֹי מַעְלָאָגָט זִיךְ אָוֹן אַוְעַר הַאָט זִיךְ אַגְּלִיקְלְעָכָר, אַשְׁמַיִי.
כְּלָדִיקָעָר אַוְמְגַעְקָעָרֶט צְוָרִיקִיק, הַאָט עַר גַּעַכְאָפָט פָּוֹן אַסְיָּפָ-
אַבְּרָאַמְּאַוְוִיטָשָׁן צְוָוִיִּיְ פָּעַטְשָׁ, צֹ אַיְינָעָם אִין יַעֲדָעָר בָּאָק.

פָּעַטְקָא אִיזְ אַלְטָ גַּעַוּעָן צָעַן יָאָר. עַר הַאָט נִיט גַּעַרְוִיִּ-
כָּעָרֶט, קִיּוֹן בְּרָאָנְפָן נִיט גַּעַטְרָוְנְקָעָן אָוֹן נִיט גַּעַזְיָדְלָט זִיךְ
כָּאַטְשָׁ עַר הַאָט גַּעַוּוֹסָט אַסְקָדָמָאָסָע וּוֹעֲרַטְעָר. עַר הַאָט אִין
אַלְעָ פְּרָטִים מִקְנָא גַּעַוּעָן זִיין חָבָר. עַס פָּלְעָגָט זִיךְ מַאֲכָן, אָוֹן
אִין פְּרִיזּוּרְ-הָוִוִּין אִיזְ קִיּוֹן גַּעַסְטָ נִיט גַּעַוּעָן: פְּרָאַקְאָפִי, אַ
שְׁלָעַפְּרִיךְעָר, פָּאַלְטָ פָּוֹן דִּי פִּיסָּ, אָוֹן טָוָט זִיךְ אַוְאַלְגָּעָר
הַינְּטָעָרָן וּוֹעֲנָטָלְ: אָוֹן מִיכָּאִילָא לִיְעָנָט דָּאָס „מַאְסְקּוּעָר
בְּלָעַטָּל“, אָוֹן צְוַוִּישָׁן דִּי בָּאַרְיִיכְטָן פָּוֹן גַּנְבָּות אָוֹן גַּזְלוֹת, זַוְכְּטָ
עַר עַמְצָנָס אַבְּאַקְאַנְטָן נַאֲמָעָן פָּוֹן דִּי שְׁטָעַנְדִּיקָע אַיְינְגִּיעָר
פָּוֹנָם פְּרִיזּוּרְ-הָוִוִּין: דֻּעָמָאַלְט שְׁמוּעָסָט פָּעַטְקָא מִיטְ נִיקָּאַלְ-
קָעָן. וּוֹעָן זִיךְ בְּלִיְבָן אִין צְוַוִּיּוּן, אִיזְ נִיקָּאַלְקָעָה בְּעַסְעָר, אָוֹן
עַר דּוֹרְצִיְּלָט דַּעַם „יָאָט“, וּוֹאָס אַזְוִינָס הַיִּסְטָ אַפְּלָקָעָ

אַפְּשָׁעָרָן, אַיְזָשָׁאָק אַדְעָר מִיטְ אַשְׁרִינָט.

אַמְּאַלְ פָּלְעָגָן זִיךְ זִיךְ אַנְיְדָעָרְזָעָצָן אַוִּיפָּן פָּעַנְסָטְעָר אָוֹן
קוֹקָן אַוִּיפָּן בּוֹלְוָוָאָר. דָּאָס לְעָבָן הַאָט זִיךְ דָּאָרֶט אַנְגָּעוּהָוִיבָן

פָּוֹן גַּאנְצַּן פֶּרֶי אָן. דִּי בִּימָעֵר פָּוֹנָם בּוֹלוֹוֹאָר זַיְינְגָּן גַּעוּוּעַן גַּרְויַּי
פָּוֹן שַׂזְוִיבַּ אָוֹן הַאֲבָן גַּעַלְשָׁטַ אָונְטָעָר דָּעָר אָוּמְרָחָמְנוֹתָדִיקְעָרַ
הַיִּסְעָר זָוָן, אָוֹן דָּעָר שָׁאָטָן זַיְיעָרָעָר אִיז אַוִּיךְ גַּעוּוּעַן גַּרְויַּי
אָוֹן הַאֲטַ נִיטַ גַּעַמְאַכְטַ קִילַּ; אַוִּיךְ אַלְעַ בּוֹנְקַלְעַךְ זַיְינְגָּן גַּעַ-
זַעַן מַאֲנְסְבִּילַּן אָוֹן פְּרוּיָעַן, שְׁמוֹצִיךְ אָוֹן מְשׁוֹנְהָדִיקַ אַנְגְּגָטָאָן,
אָן הַיְּטָלָעָן אָוֹן אָן טִיכְלַעַךְ, גַּלְיִיךְ וּוּי זַיְ וּוֹאַלְטָן זִיךְ דָּא בָּאַ-
זַעַצְטַ אָוֹן קִיןַ אַנְדָּעָרַ וּוֹיְנוֹגָעַן נִיטַ גַּעַהָאָט. צַוְישָׁן אָט דִּי
פְּנִימָעֵר זַיְינְגָּן גַּעוּוּעַן גַּלְיִיכְגִּילְטִיקָעַ, שְׁלַעַכְטָעַ, פָּאַרְדָּאַרְבָּעָנָעַ,
נָאָר אַוִּיךְ אַלְעַ אִיז גַּעַלְעָגַן אַשְׁטָעַמְפָלַ פָּוֹן מִידְקִיָּתַ אָוֹן פָּוֹן
הָאָס צַוְ אַלְעַם אַרְוּמִיקָעַן. אַפְטָמָאַלְ הַאֲטַ עַמְעַצְנָס אַצְעַשְׁוִיבָעַרְ
טָעָר קָאָפַ זִיךְ אַרְאָפְגָעַלְאָזָט אַוִּיךְ דָּעָר פְּלִיְיצָעַ אָוֹן דָּעָר קָעָרַ
פָּעָר הַאֲטַ אָן וּוֹילַן גַּעַוּכְטַ אָן אַרְטַ זִיךְ צַוְצָוְלִיְיגַן. נָאָר וּוּ
זִיךְ צַוְצָוְלִיְיגַן אִיז נִיטַ גַּעוּוּעַן. אַוִּיךְ דִּי סְטָעַשְׁקָעַס הַאֲטַ גַּעַ.
שְׁפָאַצְרִיטַ דָּעָר הַעַלְ-בְּלוּיְעָר שְׁוֹמֵר אָוֹן הַאֲטַ אַכְטוֹנָקַ גַּעַגְעָבָן,
עַס זָאַל זִיךְ קִיְינְעָר נִיטַ לִיְיָגַן אַוִּיךְ דִּי בּוֹנְקַלְעַךְ אַדָּעָר אַוִּיפַן
בְּרוּיְנְגַעַוּ אַרְעָנָעָם, וּוֹיְכַן אָוֹן קִילַּן גַּרְאוֹן.

נִיקָאַלְקָעַ הַאֲטַ גַּעַקְעָנָט בִּים נַאֲמָעָן אַסְךְ פָּוֹן דִּי מַעַן.
טָשָׁן, וּוֹאָס זִיכְן אַוִּיפַן בּוֹלוֹוֹאָר, פְּלַעַגְטַ דָּעַרְצִיְילַן וּוֹעָגַן זַיִ
פָּעַטְקָאַן פָּאַרְשִׁיְידָעָנָעַ מַעֲשִׂיות אָוֹן הַאֲטַ גַּעַלְאָכְטַ מִיטָּן פּוֹלָן
מוֹילַ. אָוֹן פָּעַטְקָאַ פְּלַעַגְטַ זִיךְ חִידּוֹשָׁן, וּוּי קָלָוגַ אָוֹן גַּעַנְיִיטַ אִיז
נִיקָאַלְקָעַ אָוֹן הַאֲטַ גַּעַקְעָרָט, אָז אַמָּאַל וּוּעָטַ עַר אַוִּיךְ זַיִן
אַזְעוּלְכָעָר ... נָאָר דָּעַרְוּיְיָלַ הַאֲטַ עַר גַּעַוּוֹאָלַט אַיְבָעַרְגִּיַּן אַוִּיךְ
אָן אַנְדָּעָר אַרְטַ ... אַוִּיךְ, הַאֲטַ עַר גַּעַוּוֹאָלַט !

פָּעַטְקָאַס טָעַגְטַ הַאֲבָן זִיךְ גַּעַצְוִיגַן מַאֲדָנָעַ אַיְינְאַרְטִיקַ אָוֹן
זַיְינְגָּן גַּעוּוּעַן עַנְלַעַךְ אַיְינְגָּר צָוָם צְוּוִיתָן, וּוּי צְוּוִיַּיְ בְּרִידָעָר.
זַוְמָעָר אָוֹן וּוֹינְטָעָר הַאֲטַ עַר גַּעַזְעָן דִּי זַעַלְבָעַ שְׁפִיגְלָעָן : אַיִ-
נָעַם מִיטַ אַשְׁפָאָלַט, אָוֹן דָעַם אַנְדָעָרַן אַלְעַכְבָּרְדִיקָן. אַוִּיךְ
דָּעָר פָּאַרְפָּלְעַקְטָעָר וּוֹאָנָט אִיז גַּעַהָאָגָעָן דָּעָר זַעַלְבָעָר בְּלִיַּ-

לאָמֶפּ, וועלכער האָט ווינטער כמעט אַ גאנצָן טאָג געבערט
און די סטעלייע אַיבער אִם פְּלָעָגֶט נָאָךְ מֵעָר פֿאָרְדוּיכְעָרט
ווערָן. אַינְדָּעָרְפֿרִי אָוֹן אוּיפְּדָעָרְנָאָכְט אָוֹן דֻּעָם גַּאנְצָן לְאַנְגָּן
טאָג אַיז אַיבָּעָר פֿעְטָקָאָן גַּעהֲאַנְגָּעָן דָּעָר זַעַלְבָּעָר אַפְּגָעָהָאָקּ
טָעָר גַּעַשְׁרִי: "יאָט, וּוּאָסָעָר". אָוֹן ער פְּלָעָגֶט דַּעַרְלַאַנְגָּעָן, אָוֹן
דעַרְלַאַנְגָּעָן... קִין יְמִים-טוּבִים זַיְנָעָן נִיט גַּעוּעָן.

זַוְנְטָאָג, ווּעָן די פֿעְנְסְטָעָר פֿוֹן די גַּעַשְׁפָּטָן אָוֹן
קְלִיְינְטָן האָבָּן אוּיפְּגָעָהָעָרט צָו בָּאַלְיִיכְטָן די גָּאָם, פְּלָעָגֶט דָּאָט
פֿרְיוֹזְר-הָוִיז בֵּין שְׁפָעָט אַיִן דַּעְרָנָאָכְט וּוּאָרְפָּן אוּיפְּפָן טְרָאָטוּ.
אָרָא הָעָלָן פָּאָס פֿוֹן לִיכְטָן, אָוֹן די פֿאָרְבִּיגְיָעָרְהָאָבָּן גַּעוּעָן
אַקְלִיְינָעָן דָּאָרָעָ פֿיְגָוָר, אַיְנָגָעָהָוִיקְעָרט אַיִן אַוּינְקָל אַוִּיךְ אַ
בְּעַנְקָל אָוֹן פֿאָרְטִיפְּט אַיִן גַּעַדְאַנְקָעָן אַדְעָר אַיִן אַשְׁוּעָרָן
דְּרִימְלָה. פֿעְטָקָא אַיִן גַּעַשְׁלָאָפְּן אַסְּקָ, נָאָר סְהָאָט זִיךְ אִים
אַלְץ גַּעַגְלוּסָט שְׁלָאָפְּן, אָוֹן אַפְּטָמָאָל האָט זִיךְ אִים גַּעַדְאָכְט,
אוֹן אלְצִדְינָק אַרְוָם אַיִן אַיִן נִיט קִין אַמְתָדִיקָם, נָאָר אַלְאָנָּ-
גָּעָר אַוְמָאַנְגָּעָנָעָמָר חָלוּם. ער פְּלָעָגֶט אַפְּטָצָעָגִיסָּן די וּוּאָסָעָר,
אַדְעָר נִיט דַּעְרָהָעָן דֻּעָם אוּיסְגָּעָשָׁרִי: "יאָט, וּוּאָסָעָר!". אָוֹן
אַיִן אַלְץ דַּאָרָעָר גַּעוּוֹאָרָן. אוּיפְּפָן אַגְּשָׂוִירָעָנָעָם קָאָפּ זַיְנָעָם
אַיִן גַּעוּוֹאָרָן אַשְׁלַעַכְתָּעָר אַוִּיסְגָּוָס. אַפְּלִילָוּ די גַּעַסְטָמִיט די קְלָעָן.
סְטוּ פֿאָדְעָרָוָנָגָעָן האָבָּן זִיךְ גַּעַמְיָאָסָט קוֹקָן. אוּיפְּפָן דָּאָרִינְקָן,
קְלִיְינְדִּיקָן יִנְגַּעַלְעַ מִיט די שְׁטָעַנְדִּיקָ שְׁלַעַפְּרִיקָעָ אַוִּיגָן,
מִיט אַהֲלָב אַפְּעָנוּסָמָוִיל אָוֹן מִיט זַיְעָר שְׁמוֹצִיקָעָ העָנָט.
נַעַבָּן די אוּיגָן אָוֹן אַוְנְטָעָר דָּעָר נָאָזָן, האָבָּן זִיךְ בֵּי אִים צָרָ
נוּוּפְּגָעָלִיְיגָט דִּינָעָ קְנִיְיטָשָׁן, וּוי מִיט אַשְׁאָרְפָּעָר נַאֲדָל דּוֹרָכּ
גַּעַפְּרִיט. זִיךְ האָבָּן אִם גַּעַמְאָכָט עַנְלָעָר צָו אַפְּאָרָעָלְטָעָרטָן
קָאָרְלִיָּק. פֿעְטָקָעָהָאָט נִיט גַּעוּוֹסָט, צִי אַיז אִים אַוּמְעָטִיקָ
אַדְעָר פֿרְיִילָעָךְ, נָאָר סְהָאָט זִיךְ אִים גַּעַגְלוּסָט אַוִּיךְ אָנְדָעָר
אָרָט. אוֹן עַס פְּלָעָגֶט אִים בָּאָזְוָן די מוֹטָעָר זַיְנָעָן, די קַעְבָּין

נדיעושדא, האט ער אפאתיש געגעסן די געבראכטער מתנות,
האט זיך ניט געללאגט, נאר געבעטען, זי זאל אים צונעמען
פון דאנען.

אבער באַלד פֿלְעָגֶט ער פֿאָרְגָּעָסֶן זִין בְּקַשָּׁה: ער האט
זיך גֵּליַּגְלִיטִיק גַּזְעָגָנֶט מִיט דַּעַר מוֹטָעָר אָוֹן קִינְמָאָל נִיט
געַרְעָגֶט, וּוֹעֵן וּוֹעֵט זַי וּוֹיְדָעָר קּוֹמָעָן, אָוֹן נָדִיעַושָׂדָא האט
פֿאָרוֹאָרגֶט גַּעַלְעָרט, אָז זַי האט אָן אַיִּין אָוֹן אַיְנְצִיקָּן זָוָן,
איּוֹן ער אַיִּיךְ אַנְאָרְעָלְעָע.

פעטקה האט ניט געוווסט, ווי לְאַנְגָּה האט ער געלעבט אָזַי,
נאר אַיְנְמָאָל וּוֹאָרְמָעָס-צִיִּיט אַיּוֹ גַּעַקְוָמָעָן צַו פֿאָרָן דַּי מוֹטָעָר,
האט אַרְעָד גַּעַטָּן מִיט אָסִיפָּה אַבְּרָאָמָּאָוּוּתִישָׁן אָוֹן גַּעַזָּגֶט
פעטקאן, אָז מַעַּלְאָזַט אִים אָפָּה אוּרָף אַזְמָעָר-וּוֹיְנוֹגָג קִין
צָאַרְיְצִינָא, וּוֹעֵס וּוֹיְנוֹגָן אִירָעָ בְּאַלְעָבָטִים.

תחילת האט פֿעַטְקָא נִיט פֿאָרְשְׁתָּאָנָעָן, דַּעֲרָנָאָךְ האט
זיך זִין פְּנִים בְּאַדְעָקָט מִיט דִּינָעָ קְנִיטְשְׁלָעָךְ פָּוֹן שְׁטִילָן גַּעַ-
לְעַכְתָּעָר, אָוֹן ער האט אַנְגָּעָהָרִיבָּן אַוְנְטָעָרְטָרִיבָּן נָדִיעַושָׂדָאָן,
זיך זַאל עֵס מַאֲכָן גִּיכָּעָר. יְעַנְעַ האט גַּעַדְאָרְפָּט לְפִנִּים אַפְּרָעָג
טָאָן בֵּי אָסִיפָּה אַבְּרָאָמָּאָוּוּתִישָׁן, וּוֹאָס מַאֲכָט זִין פְּרָיָי, אָחָן
פעטקה האט זיך פֿאָמְעַלְלָעָכְן גַּעַשְׁטוּפָט צַו דַּעַר טִיר אָוֹן גַּעַ-
צִוְּיגָן פֿאָר דַּעַר הָאנְטָה.

ער האט ניט געוווסט, וּוֹאָס אַיּוֹינָס אַזְמָעָר-וּוֹיְנוֹגָג
נאר ער האט גערעכָט, אָז עֵס אַיזְדָּאָס זַעַלְבָּעָ אָרט, וּוֹהִיא ער
האט אָזַי גַּעַשְׁטוּפָט. אָוֹן ער האט גַּאֲרָ פֿאָרְגָּעָסֶן אָן נִיקָּאָל-
קָעָן, וּוּלְלָכָעָר אַיּוֹ אַוְיךְ דָּא גַּעַשְׁטָאָנָעָן, דַּי הָעַנְתָּ אַיּוֹ דַּי קָעָ-
שָׁעָנָעָס, אָוֹן האט זיך גַּעַסְטָאָרְעָט קוֹקָן אוּרָף נָדִיעַושָׂדָאָן מִיט
גַּעַוְוִיְיָנְלָעְכָּעָר עָזָות. נאר אַנְשָׁטָאָט מִיט עָזָות הָאָבָּן דַּי אוּרְגָּן זַיִּי
וּגְעַלְוִיְכָטָן מִיט אַטִּיף בְּעַנְקָעָנִישָׁ: ער האט ניט גַּעַהָאָט
קִין מַאְמָעָ, אָוֹן אַיּוֹ דַּעַר רְגָעָ וּוּאָלָט ער אַפְּיָלוּ מַסְכִּים גַּעַ-

ווען האבן איז מאמע, ווי אט די דיקע נאדייעזשדא. ער איז
דאך אויך קיינמאָל ניט געוווען אויף קיין זומער-וועוינונג.
פעטקה האט דאס ערשטע מאָל דערזען דעם וואַקזאָל
מית די איילנדיקע פֿאַרְשׂוֹנֶעָן, וואָס גִּיעָן אָונְ גִּיעָן, אָן אַ
שִׁיעָר אָונְ אָן אָן עַק, דערעהרט זִין גַּפְּלִידָעָר, דעם רַעֲשָׁן
פֿוֹן די אַנְקוּמְעַנְדִּיקָע צוֹגָן מִיט לְאַקְאַמְּאַטְיוֹן, וואָס פֿיְיפָן
אמְּאָל גַּעֲדִיכְת אָונְ גְּרָאָב, ווי די שְׁטִים פֿוֹן אַסְּיפָּה אַבְּרָאַמְּאָ
וּוִיטָּשָׁן, אַמְּאָל מִיט אַדְּנָעָם פֿיְעָשָׁש, ווי דאס קָוָלְ פֿוֹן זִין
קראנקער פרוי. סְהָאָט אִים באַהֲרָשָׁט אַגְּפִּילְ פֿוֹן אוּפְּגָעָ
רַעֲגַטְקִיט אָונְ פֿוֹן אַמְּגַעְדוֹלָד אָונְ אִים אַנְגָּאַנְצָן פֿאַרְכָּאָפָּט.
ער האָט, ווי די מּוֹטָעָר זִינְגָּע, מָרוֹא גַּהֲאָט נִיט צָו פֿאַרְשָׁפָעָ
טִיקָּן, כָּאַטְש בֵּין אַפְּגַּיְינָן פֿוֹנָם צוֹג אַיז גַּעֲוָעָן נָאָך אַגְּוָטָע
הַאֲלָבָע שָׁעה. אָונְ אָז זִין זִינְגָּע שְׁוִין גַּעֲזָעָן אַיז וּוֹאָגָּאָן אָונְ
מֵעַ האָט אַנְגָּעָהוּבָן פֿאָרָן, אַיז פֿעַטְקָא צַוְּגַּעַלְעָפָט גַּעֲוָאָרָן
צָוָם פֿעַנְסְּטָעָר, אָונְ זִין גַּעֲשִׂירָעָנָע קָאָפְ האָט זִיךְ גַּעֲדָרִיט
אוּפְן דִּינְעָם הַאֲלָזָן, ווי אוּפְן אַמְּעַטְאַלְעָנָעָם שְׁטָעָקָן.

פעטקה אַיז גַּעֲפָוִרְן אָונְ אוּסְגָּעוֹוָאָקָסָן גַּעֲוָאָרָן אַיז
שְׁטָאָט. דאס ערשטע מאָל אַיז זִין לְעָבָן אַיז ער אַרוֹוִיס אַיז
פֿעַלָּד, אָונְ אַלְצְדִּינָק אַיז פֿאָר אִים גַּעֲוָעָן וּוֹנְדַּעַלְעָךְ-נִיִּי: אַיז
דאס, וואָס מַעַ קָאָן זַעַן אַזְוִי וּוֹיִיט, אַז דָּעָר וּוֹאָלָד זַעַט אַוִּיס
קָלְיָין ווי גְּרָאָן, אַי דָּעָר הַיְמָל, וואָס אַיז אַיז אַט דָּעָר נִיְּיעָר
וּוֹלְטָ גַּעֲוָעָן קָלְאָר אָונְ לְוִיטָעָר, אָונְ בְּרִיְיט, ווי מַע וּוֹאָלָט
אוּפְ אִים פֿוֹן אַדְאָך גַּעֲקוֹקָט. אַזְוִי האָט דָעָר הַיְמָל אוּסְגָּעָ
זַעַן אַיז דָעָר זִיְיט, ווֹו פֿעַטְקָא אַיז גַּעֲשָׁתָאָנָעָן, אָונְ אַז ער
הָאָט אוּסְגָּעָקָרְעָוָעָט צָו דָעָר מּוֹטָעָר, הָאָט דָעָר זַעֲלָבָעָר
הַיְמָל אַינְמַ אַנְטְּקָעְגָּנְדִּיקָן פֿעַנְסְּטָעָר בְּלוֹי גַּעֲלוֹוִיכְטָן, אָונְ, ווי
מְלָאַכְיָלְעָךְ, זִינְגָּע אַיבָּעָר אִים גַּעֲשָׁוּוֹמָעָן וּוֹיִיסְנָקָע, פֿרִיְּ
לְעָכָע וּוֹאַלְקָנְדְּלָעָךְ. פֿעַטְקָא האָט זִיךְ נַעַפְן זִין פֿעַנְסְּטָעָר גַּעַ-

דרײַיט, אַיבָּעַרְגָּעַלְאָפָּן אוֹיף דער אַנדְעָרָעָר זִיְּט פֿוֹנָם וּוֹאָגָּאָן,
אוֹן גַּעֲלִיגַּט מֵיט צוֹטְרוֹי דָּאַס שְׁלַעַכְתָּ=אַפְּגָנוּוֹאַשְׁעָנוּ הַעֲנָטוֹל
אוֹיף דֵּי פְּלִיעַצָּעַס אוֹן דֵּי קְנִיעַס פֿוֹן דֵּי אַרְמְבָאַקָּאנְטָעַ פְּפָאָרָ
שְׁוִינְגָּן, וּוּלְכָבָעַ הַאָבָּן אִים גַּעֲנַטְפָּעַרְטָ מֵיט אַשְׁמִיכָּל. נָאָר
עַפְּעָס אַפְּרִיזָּ, וּוּלְכָבָעַ הַאָט גַּעֲלִיעַנְתָּ אַצְּיִטְוָנָגָ אֹן פֿוֹן
מִידְקִיָּט צִיּ פֿוֹן אָוּמָעַט דֵּי גַּאֲנַצָּעַ צִיּתָּ גַּעֲגַעְנָצָט, הַאָט אַ
פְּפָאָר מַאְלָ אַומְפְּרִינְטְּלָעַ אַ קְרוּמָעַן קוֹק גַּעֲטָאָן אוֹיפָנָן יִנְגָּעָ
לָעַ אֹן נָאְדִיְעַזְשָׁדָא הַאָט זִיךְ גַּעֲיִילָט אִים אַיבָּעַרְצּוּבָעָטָן:
— עַד פְּפָאָרָט דָּאַס עַרְשָׁטָעַ מַאְלָ מִיטָּן בָּאָן, אַינְטָעַרְעָ
סִירְטָעַס אִים ...

— אָהָא!... — הַאָט אַ בְּוֹרֶום גַּעֲטָאָן דֻּעָרָפְּרִיזָּ אֹן הַאָט
זִיךְ אַרְיִינְגַּעַטָּן אַין דֻּעָרָצִיּוֹנָגָ.

בָּאַדְיְיַוְשָׁדָאָן הַאָט זִיךְ זַיְעַר גַּעֲגַלוֹסָט דַעֲרַצְיִילְן אִים,
אוֹ פָעַטְקָא אַיְזָן שְׂוִין דְּרִיּ יָאָר בִּיּ אַפְּרִיזְוָרָעָר אֹן אָז יְעַנְעַר
הַאָט צְוָגְעַזָּגָט אִים אַוּוּקְשְׁטָעַלְן אַוְיִףְ דֵּי פִּים, אֹן דָאַס
וּוָאַלְטָזְ זַיְעַר גּוֹט גַּעֲוֹעָן, וּוֹיִילְ זִי אַיְזָן עַלְגָּדָעָן, שְׂוֹאַכָּעַ
פְּרוֹיּ אֹן הַאָט קִיְּנָעָם נִיטָּ, וּוּרְעָר עַס זָאָל זִי אַוְנְטָעַרְשְׁטִיצָן
אוֹיף דֻּעָרָ עַלְטָעָר ... נָאָר דֻּעָרָפְּרִיזָּ הַאָט גַּעֲהַאָט אַבְּיִזְן
פְּנִים, אֹן נָאְדִיְעַזְשָׁדָאָן הַאָט דָאַס אַלְצָ נָאָר אַין זִיךְ גַּעֲקָלָעָרטָ.
רַעַכְתָּס פֿוֹן דֻּעָרָ בָּאָן הַאָט זִיךְ גַּעֲשְׁפְּרִיטָ אַפְּלָאַכָּעַ
לְאַנְקָעָ, טְוָנְקָלְ-גְּרִיןְ פֿוֹן שְׁטַעַנְדִּיקָעָר פִּיכְטִיקִיטָ: אַוְיִףְ אַירָּ
בְּרַעָגָ זַיְנָעָן גַּעֲוֹעָן צְעוֹוָאַרְפָּן גְּרוּוּיְינָקָעָהָיְזָלָעָר, וּוֹיְ שְׁפִילָעָכָ
לְעָךְ, אֹן אוֹיפָנָן הוֹיכָן גִּרְנָעָם בָּאָרָגָ, הַינְטָעָר וּוּלְכָן סְהָאָט
גַּעַבְּלִישְׁטָשָׁעָט אַ זַּיְלָבָעָרָן פְּאָסִיקָּלָ וּוּאַסְעָרָ, אַיְזָן גַּעַשְׁתָּאַנְעָן אַ
קְלִיְינִינְקָעָרָ, וּוּיִיסְינָקָעָרָ קְלִוִיסְטָעָרָ. אָז דֻּעָרָ צָוָג אַיְזָן מִיטָּ
פְּלֹצִים פָּאַרְשְׁטָאַרְקָטָן, הַילְכִּיקָן בְּרַאֲזָגָעָן אַרְוִיְפְּגַעַלְוִיגָן אוֹיפָנָן
בְּרִיךְ אֹן וּוֹיְ אַיְזָן דַעַרְלָוְפָטָן הַעֲנָגָעָן גַּעַבְּלִיבָן, הַאָט פָעַטְקָא
אַוְשָׁ אַצְּיִטָּעָר גַּעֲטָאָן פָאָרָ שְׁרָעָקָ אֹן אַוְאָרָפָ גַּעֲטָאָן זִיךְ

פונם פענסטער. נאר באָלד האָט ער זיך אומגעקערט צורייק,
שר האָט מורה געהאָט דורךלאָן אַמִינְדְסְטָע קְלִיְנִיקִיט.

די ערשותע צוּווִי טעג, וואָס פֿעַטְקָא האָט פֿאָרְבְּרָאָכְט
אוֹיפֶּד עַדְרָ זְוּמָעָר=וּוֹיְנָוָגָג, האָבָּן די נֵיִיעַ רִיכְכָּעַ קְרֻעְפְּטִיקָע
איַינְדְּרִיךְן צְוָגְעַדְרִיקְט זַיִן מַוְרָאְדִּיקְ לְקִילִין נְשַׁמְהַלְעַ. אַלְצַ
הָאָט פָּאָר אִים דָּא גַּעֲלַעַבְטַ מִיטַּ גַּעֲפִילַ אָוֹן מִיטַּ וּוַילְן. ער
הָאָט מַוְרָא גַּעַהָאָט פָּאָרָן וּוְאָלָד, וְואָס הָאָט רְוִיקְ גַּעֲרוּשִׁיט
איַבְּעָר זַיִן קָאָפְּ אָוֹן אִיזְ גַּעַוּעַן אַזְוִי פֿינְסְטָעַר פֿאָרְקְלָעַרְט
אָוֹן אַומְעַנְדְּלָעַךְ; די לִיכְטִיקָע, גְּרִינָעַ פֿרִילְעַכְעַ פֿעַלְדְּ=פֿלְעַקְן,
וּוְלְכָעַ זְיַנְגָעַן, דָּאָכְט זִיךְ, מִיטַּ אַלְעַ זְיִירָעַ הַעַלְעַ פֿאָרְבָּן,
הָאָט ער לִיבְ גַּעַהָאָט אָוֹן וּוְאָלָט זַיִ גַּעַוְאָלָט צְעַרְטָלָעַן, וּוְיִ
שְׁוּעַסְטָעַרְלָעַךְ; אָוֹן דָּעַרְ טּוֹנְקָלְ=בְּלִוְיָדְרָ הַימְלָ הָאָט אִים
גַּעַרְופֶּן צַוְּ זִיךְ אָוֹן גַּעַלְאָכְט, וּוְיִ אַמְוּטָרְ. פֿעַטְקָאָס נְשַׁמְהַ
איַזְ גַּעַוּעַן צְעַרְוּדָעַרְטָ: ער הָאָט גַּעַשְׁמִיכְלָטְ, אָוֹן אַנְשְׁטָעַן=
דִּיךְ, וּוְיִ אָן אַלְטָעַרְ, גַּעַשְׁפָאָצְרָט אִינְם וּוְאָלָד אָוֹן אוּפְּנִ
ברְעַגְ פֿוֹנְמָ טִיךְ; דָּא הָאָט ער זִיךְ אַמִּידָעַרְ, מִיטַּ אַפְּרָ
כָּאָפְּטָן אַטְעָם, צְעַלְיִיגְט אוּפְּנִ גַּעַדְיכְּטָן פֿיְיכְּטָן גְּרָאָן אָוֹן הָאָט
זִיךְ אַיִן דָּעַם בָּאַהָאָלָטָן. נָאָר זַיִן קְלִיְיָנְדִּיקְ נְעוֹלְ הָאָט אַרְוִיסְ
גַּעַשְׁטָקָט פֿוֹן דָּעַרְ גְּרִינָעַרְ אוּבְּעַרְפְּלָאָךְ. די ערְשָׁטָעַ טָעַג
פֿלְעָגָט ער קְוּמָעַן צַוְּ דָּעַרְ מְוּטָעַרְ, רִיבְעַן זִיךְ נְעַבְּן אִירְ, אָוֹן
אָזְ דָּעַרְ פֿרִיךְ הָאָט אִים גַּעַפְּרָעָגָט, צַי סְאִיזְ גּוֹטְ אוּפְּ דָּעַרְ
זְוּמָעָר=וּוֹיְנָוָגָג, הָאָט ער שְׁעַמְעוֹדִיקְ גַּעַשְׁמִיכְלָט אָוֹן גַּעַ=
עַנְטָפָעַרְתָּ:

— גּוֹטְ! . . .

אוֹן דָּעַרְנָאָךְ אִיזְ ער וּוְיִדְעָרְ גַּעַגְאָנָגָעַן צָום שְׁרַעְקְלָעַכְן
וּוְאָלָד אָוֹן צָום שְׁטִילְן וּוְאָסָעָר אָוֹן זַיִ וּוְיִ עַפְעָם אוּיסְ=

געפרעגט. נאר ער זייןען פארגאנגען נאר צוויי טאג, און
 פעטקה האט זיך אינגןץן צונזיפגעגאַסן מיט דער נאטור.
 א סך האט דערצ'ו מיטגעהָאלְפֿן דער גימנאזיסט מיטיא פון
 סטאראַיעַ צאריצינה. א פנים האט ער געהאט, דער גימנאַ
 זיסט, א טונקל-געלן, ווי א וואגאן פונם צוועיתן קלְאסּ, די
 האָר אויפֿן שפֿיז קאָפּ האָבָן בִּי אִים געסטאָרטשעט אָוֹן זַיְן
 בען געווען אַינְגָאנְצָן ווַיִּס, ער האט זַיְן אויסגעברענט די זַוֵּן.
 פעטקה האט אִים דָּס ערשטּוּ מֶאָל דערזען, ווּעַן ער האט
 געכאָפטּ פִּישׂ, אַיְזָן צָעַר עַמְּאַנְיָעַס אַריִין מיט אִים אַיְזָן אַ
 שְׁמוּעַס, אָוֹן זַיְן זַיְן זַיְן זַיְן גִּיךְ חַבָּר גַּעֲוֹאָרָן. מיטיא האט
 אִים גַּעֲגַבּוּן האַלְטָן אַוְעַנְטָקָע אָוֹן דערנָאָר האט ער אִים
 אוועקגעפּירט ערגּעֵץ ווַיִּיטּ באָדָן זַיְךְ. פעטקה האט זַיְעַר
 מָוֹרָא געהאט אַריִינְצְּגָיִין אַיְזָן ווָאַסְעָר, נָאָר אָז ער אַיְזָן שְׁווִין
 אַריִין, האט זַיְךְ אִים נִיט גַּעַלְוָסְט אַרוֹיִס, אָוֹן ער האט זַיְךְ
 געמאָכְט, ווי ער שוֹוִימְט: ער האט פַּאֲרִירִיסְן די נָאָז מיט די
 ברעמען אַרוֹיףּ, האט זַיְךְ פַּאֲרְכְּלִינְעַט אָוֹן גַּעַלְאָפּט מיט די
 הענט אַיבָּעָר דֻּעָם ווָאַסְעָר, אָז סְהָאָט גַּעַשְׁפְּרִיצְט אַיְזָן דער
 הַיּוֹן. דַּעַמְּאָלָט אַיְזָן ער זַיְעַר עַנְלָעָר גַּעֲוֹעָן צָו אַהֲינְטָל, ווָאַסְ
 מְהָאָט דָּס ערשטּוּ מֶאָל אַריִינְגַּעַוּאָרְפּ אַיְזָן ווָאַסְעָר.
 ווּעַן פעטקה האט זַיְךְ אַנְגָּעָטָן, אַיְזָן ער פּוֹן קַעַלְטָ גַּעַ-
 ווּעַן בְּלוּי ווי אַמְּלִיכְזָן אָוֹן האט בִּים רַעַדְן גַּעַלְאָפּט מיט די
 צִיְּן.

מיטיא האט גַּעַקְאָנְט אַוִּיסְטְּרָאָכְטָן נִיְּעָס אָז שִׁיעָר,
 אָוֹן ער האט פַּאֲרְגְּעַלְיִיגְט אַוִּיסְפְּאָרְשָׁן די חַוְּרָבָה פּוֹנָם אַלְטָן
 „הַוִּיפּ“: זַיְהָאָבָן גַּעַלְעַטְרָט אוּפּּוֹן דָּאָר, ווָאָס אַיְזָן באָ-
 ווָאָקְסָן גַּעֲוֹעָן מִיט בִּימְעָר אָוֹן אַרוֹמְגַעְרָאָכְן צְוִישָׁן די
 צַעַשְׁטָעַרְטָע ווּעַנְטָ פּוֹן דָּעָר רַיְזְקָעָר גַּעֲבִידָע. דָּאָרָט אַיְזָן
 גַּעֲוֹעָן זַיְעַר גּוֹת: אָוּמְעָטוּם זַיְןעָן אַנְגָּעוּוֹאַלְגָּעָרָט הוַיְפָנֵס

שטיינער, אויף ווועלכע מע קאן קוים אַרוּפֿקְלָעַטְעָרֶן, און צוישן זי וואקסן יונגע בעריאזוקעס און ריאבינעס; אַטויטע שטילקייט הערטט דארטן, און עס דאקט זיך, אָז אַט-אַט וועט עמעצעער אַרוּטְשְׁפְּרִינְגָּעָן פֿוֹן אַוְינְקָל אַדער עס וועט פֿוֹן אַפְּעַנְסְּטָעָר-לְאָך זיך ווַיְיָזָן אַמְּרוֹאָדִיק-שְׁרֻעְקְלָעַכָּע צוֹרָה. בִּיסְלָעָכוֹיְזָה אַט זיך פֿעַטְקָא אַנְגָּעָהוּבָן פֿילְן אויף דער זומער-וּוַיְנוֹגָג, ווַיְיָאֵן דער הַיִם, אָז עָרָה אַט גָּאָר פֿאָר-גַּעֲסָן, אָז עָס אַיְזָן פֿאָרָאָן עַרְגָּעָץ אויף דער ווּעָלָט אָז אַסְּיפָ אַבְּרָאָמָּאוֹיטָש אָז אַפְּרִיזְיָר-הַוִּין.

טו נאָר אַקוֹּק, ווַיְיָאֵן דִּיק גַּעַוְאָרָן! ווַיְיָאֵן אַמְּתָה בַּאַלְאָבָעָסְלָ! — אַט זיך גַּעַפְּרִיְיט נַאֲדִיעָשָׂדָא, ווָאָס אַיְזָן פֿוֹן דער הַיִּצְאָן קִיר אַלְיָיָן אוּיך דִּיק אָז רוֹיט, ווַיְיָאֵן קוֹעַרנְעָר סַאְמָאָוָאָר.

זַי אַט עָס אַנְגָּעָה אַנְגָּעָן אַיְזָן דָּעַם, ווָאָס זַי האַדְעָוָעָט אַיְם אַסְך. נַאָר אַינְדָּעָר אַמְּתָה אַט פֿעַטְקָא גַּעַגְעָטָן גָּאָר ווַיְיָנִיק. עָס ווָאָלָט נַאָר גַּעַלוֹינְטָעָן, ווּעָן מַע ווָאָלָט גַּעַקְאָנְטָשָׁלְיָנְגָעָן גַּאנְצְעָרָהִיט, נִיט קִיְּיעָן; נַאָר דָּא מַזְוָעָן גָּאָר קִיְּיָעָן אַיְזָן דער זַעַלְבָּעָר צִיְּיט שַׁאֲקָלָעָן מִיטָּה פִּיס, ווַיְיָלַל נַאֲדִיעָשָׂדָא עַסְטָאָרָק פַּאֲמַעְלָעָר, זַי גַּרְיוֹזָעָט אַרְוּם דִּי בִּיְיָעָר, ווַיְשַׁטְּזָה זיך מִיטָּן פַּאֲרָטוֹך אָז רוֹעַט פַּוְטָעָט רִידָּ.

אָז אַרְבָּעָט אַיְזָן גַּעַוְעָן בַּיִּ פֿעַטְקָאָן בַּיִּ אַיְבָּעָרָן הַאַלְזָן: מַע דָּאָרָף זיך פִּינְחָס מַאְלָא אַטָּאָג בַּאָדָן, אוּיסְשָׁנִיְּדָן אַיְזָן דִּי נִיסְן-קוֹסְטָעָס אַוְעַנְטָקָע, אַנְגָּרָאָבָן ווּעַרְעַמְלָעָר; דָּאָס אַלְעָז אַפְּצָוֹתָאָן דָּאָרָף מַעַן הַאָבָּן צִיְּיט.

פֿעַטְקָא אַיְזָן אַיצְט אַרוּמְגָעַלְאָפָּן בַּאָרוּוִיס: סַאְיָזְטָוָנְטָמָאָל אַיְנָגָעָנוּמָעָר, ווַיְיָאֵן שְׁטִיוֹולָמִיט גַּרְאָבָע פַּאֲדָעָשָׂוָעָס. זַיְינָן צוֹטָרָאָגָן גַּימְנָאָזִיסְטִישָׁ רַעְקָלָאָ, אַיְן ווּעַלְכָן עָרָה אַט אוּיסְגַּעַזְעָן ווַיְיָאֵן אַנְשָׁטָעַנְדִּיקָעָר פַּרְיָיזְר-מִיְּסָטָעָר, הַאַט עָר אוּיך

אראָפֶגֶעַוּ אָרֶפֶן אָוֹן אִיז גָּעוּזָרֶן וּוּנְדָעָרֶלְעָךְ=יְוָנָגָה. אֲנְגָעַתָּאָן
הָאָט עָר עַס נָאָר אֵין דִּיאָוָנוֹתָן, וּוּעָן עָר אֵין גָּעָגָנָגָעָן אָרִיךְ
דָּעָר גְּרַעְבְּלִיעַ קָוָקָן, וּוּי אָזְוִי דִּי פְּרִיצִים שִׁיפָּן זִיךְ אֵין דִּי
שִׁיפְּלָעַ: אָוִיסְגָּעְפּוֹצְטָעַ, פְּרִילְעַכָּעַ, זַעַצְנָן זִיךְ מִיטָּא גָּעַ=
לְעַכְתָּעָר אֵין דָעַם צַעַשְׁקָלְטָן שִׁיפָּלַ, וּוּאָסָעַשְׁנִידָט פָּאַמְּעָ=
לְעַךְ דָעַם וּוּאָסָעַר=שְׁפִיגָּלַ: אָוֹן דִּי שָׂאָטָנָס פָּוָן דִּי בִּימָעָר
הַוִּידָעָן זִיךְ, וּוּי עָס וּוּאָלַט אִיבָעָר זִיךְ אִיבָעָרְגָעַלְאָפָן אַ
וּוּינְטָעַלְעָן.

סוף-וואר האט דער פרײַץ געבראכט אָבריוו אויף דער
קעכינס נָאמָען, אָון אוּר האט אִיר דעם בריוו אַיבְּרָגְעָלִי-
עַנְט, האט זֵי צְעוֹדִינֶט אָון צְעַשְׁמִירֶט אַיבְּעָרֶן גָּאנְצָן פְּנִים
די סָאוּשָׁע פּוֹנָם פָּאָרְטוֹן. פּוֹן די אַיְינְצָלְנָע וּוּרְטָעָר, וּוּלְכָע
זֵי האט אַרוֹיסְגָּעַלְיִיפּוּט, האט מַעַן גַּעֲקָאנְט פָּאָרְשְׁטִין, אָן די
רייד אַיז וּוְעַגְן פֿעַטְקָאָן.

ס'אייז שווין געוווען אויפֿדערנאכט. פֿעטקה האט אויר
הינטערהויף געשפֿילט אין שטייבעלען. ס'אייז ארויסגעגאנגע
דער פרײַץ, אים אנדער געליגט די האנט אויף דער פֿלייצָע
און געזאגט:

— נו, ברודער, מע דארף פאָרָן...

פַּעֲתָקָא הָאֵט שְׁעִמּוֹדֵיק גַּעַשְׂמִיכְלֶט אָוֹן גַּעַשְׂוִיגָן.

— אָט, אַטְפּוֹשׁ, — הָאָט אַטְרָאכְטַ גַעֲטָאָן דָעֵר פְּרִיעַז

אורן געזאָגט:

— פָּאָרְן דָּאָרְפִּי מַעַן, בְּרוֹדָעֵר!

פעטקה האט געשמייכלט. ס'אייז צווגעאנגען נאדייעושדא

און האט מיט טרערן צוגעשטימט:

— יְאָדָר פַּסְטָן פָּאָרְן, זֹוּנוּ!

— ווועהין? — האט זיך פעטקא פארחיזוشت.

— צום באַלעֲבָאָם, אַסִּיף אֶברְאָמָּאוֹרִיטָשָׁן.

פעטקה האט אלֶץ ניט פארשטיינען, כאטש די זאך איז געווען קלאר, וויי דער טאג. ס'אייז אים נאָר איבערגעטראַיקנט געווארן אין מוויל און דער צונג האט זיך שווערלעך באַוועגט, וווען ער האט געפֿרגעט:

— ווי אָזוי-זושע איין מאָרגן מיט פיש כאָפּן? אָט איז שווין דאָ אָפִילוֹ דאס וווענטקעלע...
— ווֹאָס קָאָן מְעֵן טָאָן?... ער פֿאַדערט. פרָאַקָּפִי, זאָגַט ער, איז פֿאַרְשְׁלָאָפְּט גַּעֲוָאָרָן, נִימָא, זאָגַט ער, קִין מענטשָׂן. דוּ, ווֹיִין נִיטוּ אָפְּשָׂר ווּעַט ער דִּיךְ נָאָךְ אַמְּאָל אַפְּלָאָזָן,— ער איז אַגּוּטער, אָסִיף אַבְּרָאַמְּאוּוִיטש.

אַבְּעָר פֿעַטְקָא האט אָפִילוֹ נִיט גַּעַלְעָרֶט ווַיְיִנְעַן, ער האט אלֶץ ניט פֿאַרְשְׁטָאָנָעָן. פּוֹן אִין זִיְּט איז דאָ אַפְּאַקט, דאס וווענטקעלע, און פּוֹן דער אַנדְעָרָעָר — אַחְלוּם, אָסִיף אַבְּרָאַמְּאוּוִיטש.

נאָר בִּיסְלָעָכְוַיָּו האָבָּן זיך פֿעַטְקָאָס גַּעַדְאַנְקָעָן אַנְגָּעָה-הוַיָּבָן אוַיסְלִיטָעָרָן, און ס'אייז פֿאַרְגָּעָקוּמָעָן אַמְּאַדְנָע אַבְּעָר-קָעָרָעָנִישׁ: דער פְּאַקט איז גַּעֲוָאָרָן אָסִיף אַבְּרָאַמְּאוּוִיטש, און דִּי וווענטקע, ווֹאָס האט נָאָךְ אָפִילוֹ נִיט צִיְּט גַּעַהְאָט אוַיס-טָרְיקָעָנָעָן, איז גַּעֲוָאָרָן אַחְלוּם. און דַּעַמְּאָלָט האט פֿעַטְקָא פֿאַרְוּוֹנְדָעָרט דִּי מּוֹתָעָר און פֿאַרְשָׁאָפְּט צְרוֹת דֻּעָם פְּרִיאַץ מִיט דער פְּרִיצָה. און וווען ער זָאָל גַּעֲוָעָן זִיְּן פְּעַיְק זיך אַלְיַין בָּאַטְרָאָכָן, ווֹאָלָט ער זיך אוַיְקָר פֿאַרְוּוֹנְדָעָרט: ער האט זיך נִיט גַּלְאָט צְעוֹוִינָט, ווי יְס ווַיְיִנְעַן שְׁוֹאָכָע אָוֹ אַוִּיסְגַּעַדָּאָר-טָע קִינְדָעָר. ער האט אַגְּשָׂרִי גַּעַטְאָן הַכְּבָעָר פּוֹנָם גַּעַזְוּנְטָסָטָן פּוֹיְעָר און האט זיך אַשְׁמִיעָז גַּעַטְאָן אַיְּן דער ערְד, זִיְּן מְאָ-גַעַר הַעֲנָטָל האט זיך צְנוּיְפֿגַּעַלְעָמָט אַיְּן אַפְּוִיסָט און ער האט גַּעַלְעָאָפְּט אַיְּבָעָר דער מּוֹתָעָרָס האָנָט, אַיְּבָעָר דער ערְד, אַיְּבָעָר ווֹאָס עַס האט נָאָר גַּעַטְרָאָפָן. ער האט גַּעַפְּילָט אַ ווַיְיָ-

טָאַק פּוֹן דִּי שָׁאָרְפּוּ שְׂטִינְנְדֶלְעֵךְ אָוֹן זַעַמְדָלֵעַךְ, אֲבָעָר
עַר הָאָט אַלְץ גַּעֲקָלָאָפְטָה, אָוֹן מַעַן וּוֹאַלְטָ גַּעֲקָאָנְטָ זַאָגָן,
אוֹ עַר הָאָט זִיךְ גַּעֲסְטָאָרָעַט נַאֲךְ פָּאָרְגְּרָעָסְעָרָן אַט דַעַם
וּוַיִּיטָאָק.

פָּעַטְקָא הָאָט זִיךְ שְׁפָעַטְעָר בָּאָרוּקְטָה, אָוֹן דַעַר פְּרִיעַץ
הָאָט גַּעַזְאָגָט צַו דַעַר פְּרִיצָה, וּוּלְכָבָע אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָנְגָעָן אַיְזָן
שְׁפִיגָל אָוֹן פָּאָרְשָׁטְעָקָט אַיְזָן דִּי הָאָרָךְ אֲוַיְסָע רְוִיּוֹן:
— אָט, זַעַסְטוּ, עַר הָאָט אָוַיְפְּגָעָה הָעָרָט, — קִינְדָּרְשָׁע
צְרוֹת דּוּיְעָרָן נִיט לְאָנָגָן.
— אַיְךְ הָאָבָּא פָּוְנְדָּעְסְּטוּוּגָן זַיְעָרָן רְחַמְנוֹת אָוַיְפָן אָרְעָמָעָן
יַיְגָעַלְעָן.

— אַמְתָה, זַיְיַי לְעָבָן אַיְזָן שְׁרַעַקְלַעַכָּע בָּאָדִינְגְּוָנְגָעָן, אֲבָעָר
סַיְיָנָעָן פָּאָרָאָן מַעַנְטָשָׁן, וּוֹאָס לְעָבָן נַאֲךְ עַרְגָּעָר ...
אוֹן זַיְיַי זַיְיָנָעָן אָוּוּקָנָעָגָנְגָעָן אַיְזָן דִּיפְמָאָנָס סָאָד, וּוּ
סָהָבָן גַּעַזְאָלָט דַעַם אָוּנוֹט פָּאָרְקוּמוּעָן טָעָנָץ, אוֹן דִּי מַזְוִיק
הָאָט שְׁוִין גַּעַשְׁפִילְט ...

אוַיְךְ מַאְרָגָן אִינְדָּרְפְּרִי אַיְזָן פָּעַטְקָא אָוֹן זַיְיַי מַוְטָעָר מִיטָן
זַיְבָן-אָזִיְגָעַרְדִּיקָן צָוָג שְׁוִין גַּעַפְאָרָן קִיְין מַאְסְקָוּוּ.
וּוִידָעָר זַיְיָנָעָן פָּאָרָ אִים דָוְרְכָגְעַפְלוּיָגָן פָּעַלְדָעָר, גְּרוּיִי פּוֹן
נַאֲכָט-טוֹי, אִיבָעַרְגָּעַלְאָפָן זַיְיָנָעָן זַיְיַי נִיט אַיְזָן דַעַר זַיְיַט, וּוּי
פְּרִיעַרָה, נַאֲרָ אַיְזָן דַעַר אַנְטָקָעְגָּנְדִּיקָעָר. פָּעַטְקָא הָאָט זִיךְ נִיט
גַּעַדְרִיָּת אָוֹן כְּמַעַט נִיט גַּעֲקוֹקָט אַיְזָן פָּעַנְסְטָעָר אַרְיִין, עַר אַיְזָן
גַּעַזְעָסָן אַזְוִי שְׁטִילָ, בְּנָעִימָות, אָוֹן זַיְיָנָעָן הַעַנְטָלְעָר זַיְיָנָעָן גַּעַ-
וּוֹעָן צְוּנוֹיְפְּגָעַלְיִיגָט אוַיְיךְ דִּי קְנִיאָעָס. דִּי אוַיְגָן זַיְיָנָעָן גַּעַוּעָן
שְׁלַעְפָּרִיק אָוֹן אַפְּאָטִישָׁ. דִּיְנָעָן קְנִיאְטְשָׁלְעָר, וּוּי בַּיְיָ אַן אַלְטָן,
הָאָבָן זִיךְ בָּאַזְוֹעַצְטָ נִעְבָּן דִּי אוַיְגָן אָוֹן אַוְנְטָעָר דַעַר נָאָז.
אַט זַיְיָנָעָן דָוְרְכָגְעַפְלוּיָגָן פָּאָרְבִּי. דַעַם פָּעַנְסְטָעָר דִּי סְלֻוּפָעָס

און בישטידלעך פון דער פלאטפֿאַרְם, און דער צוֹג האָט
זיך אַפְּגַעַשְׁתַּעַלְתּ.

זוי האָבָן זיך דורך געשטוּפֶט צוֹוישַׂן די אַיִלְנְדִיקָע פֿאָרְ-
שׁוֹינְגַען און זַיְנְגַען אַרוֹיסְגַּעַגְּנָגָעַן אוֹיף דער הַילְכְּנְדִיקָעַר-
גָּאַס. די גַּרְוִיסְעַ וְשַׁעֲדַנְגַּע שְׁטָאַט האָט גַּלְיִיכְגִּילְטִיק אַיְנְגַע-
שְׁלוֹנוֹגַען אֵיר קְרָבָן.

— דו באהאלט די ווענטקָע! — האָט פֿעְטְּקָא גַּעַזְגַּט,
אוֹ די מּוֹטָעָר האָט אִים צַוְּגַעְפִּירַט בֵּין דער שְׁוֹועַל פָּוּן פֿרִי-
זִיר-הַוִּז.

— צַוְּעַל באהאלטָן, זָוָנוֹ, צַוְּעַל באהאלטָן! אָפְּשָׁר
וועסְטוֹ נַאֲךְ קְוֻמָּעַן צַוְּפָאָרְן.

און אַיבְּעָרָאנִים האָט אַיִן שְׁמוֹצִיקָן פֿרִיזִיר-הַוִּז גַּעַלְוָן-
געַן אַפְּגַעַהָאָקט: «יאָט, וּוֹאָסְעָר!» און דער גַּאַסְטָה האָט
גַּעַזְעַן, וּוֹי צָוְם שְׁפִיגָּל-טִישָּׁל האָט זיך גַּעַצְוִיגַן אַ קלְיָין
שְׁמוֹצִיק הַעֲנְטָל אָוָן גַּעַהָעָרט אַ שְׁרַעַקְנִדִּיק שְׁעַפְטְּשָׁעָן: «אָט,
וּוֹאָרט נַאֲךְ אָוִיס!» דָּאָס האָט גַּעַהָיִיסָן, אָוּ דער שְׁלַעַפָּעַ.
רִיקָעָר יַאֲט האָט צַעְגָּאָסָן די וּוֹאָסְעָר, אַדְעָר עַר האָט
אַיבְּעָרָגְעָדְרִיִּיט די באָפְּעָלָן.

און בִּינְאָכְט האָט אַיִן דָּעַם אַרט, וּוֹז עַס זַיְנְגַען
גַּעַשְׁלָאָפָן נִיקָּלָקָע אָוּן פֿעְטְּקָא, גַּעַלְוָגַעַן אָוּן גַּעַצִּיטְעָרָט
אַשְׁטִילְ קְוָלְכָּל. דָּאָס קְוָלְכָּל האָט דָּעַרְצִיְּלָט פָּוּן אַ זְוּמָעָרָט
וּוֹיְנָגָג, עַס האָט גַּעַרְעָדָט וּוֹעֲגָן דָּעַם, וּוֹאָס קָאָן קִינְמָאָל
מְעָרָט נִיט זַיִן. אַיִן דער שְׁטִילְקִיִּיט האָט זיך גַּעַהָעָרט
דָּאָס שְׁוֹאָכָע אַטְעָמָעָן פָּוּן קִינְדָעָרָשָׁע בְּרִיסְטְּלָעָד... אָוּן
אַ צְוּוִיְּטָע שְׁטִים האָט גַּרְאָב אָוּן עַנְעָרְגִּישָׁ, וּוֹי נִיט קִין
קִינְדָעָרָשָׁע, אַרוֹיסְגַּעַרְעָדָט:

— אָט, רֹוחּוֹת!

— וּוֹעֵר זַיְנְגַען רֹוחּוֹת?

— אָזֶן! ... אַלְעַ!

פַּאֲרָבִי אֵין גָּאֵס אֵינוֹ דּוֹרְכַּגְעַפְּאָרְן אַ שׂוֹרָה שׁוּוּרָעַ
וּוְאֲגָנָס אָוֹן הָאָט מִיט אֵיר מַעֲכְתִּיקָן קְלָאָפְּעָרִי פַּאֲרָטוּבֶּט
דֵּי שְׁטִימָעַן פָּוּן דֵּי יִינְגְּלָעַ.

פֿאָרְלָאָג "קוֹלְטוֹר = לִיגָּע" ווּאָרְשָׁע.

אנְדַעֲרַסְעַנְט מְעַשְׁהַלְעֵך

יִיְדִּישׁ דָּעֵר נֶסֶתֶר

מִיט אַילּוֹסְטָרָאַצְּיעָס 20 דָּרוֹק = בּוֹגָן.

פֿרִיאַז 750 מַארְק, גַּעֲבּוֹנְדַן 850.

1. די מוטער.
2. דאס העסליכע קאטטשערל.
3. דער זיניג=פּוֹיגָג.
4. דאס מיידעלע מיט די שׂוּעַבְעַלְעָך.
5. דער גּוֹיִסְעָר קְלוּיס אָוֹן דער קְליַינְגָּר קְלוּיס.
6. דער גּוֹן = עַדְן.
7. האָנס דער נָאָר.
8. די פֿרִינְצְּעִסִּין אוּפְּפּוֹן אַרְבְּעָסֶל.
9. דאס יִם = טַעַכְטַּעַרְל.
10. אַלְעַ-לוֹק = אַיְעַ.
11. די ווֹילְדַע שׂוֹאָנָעָן.
12. ברְזִוְוּלְעָך.
13. די גְּרִיקָע.
14. די שְׁנִי = מְלֻכָּה.
15. דַעַם מְלַכְּס נִיְּקְלִיְּד.
16. די מַאְרָגָגָרִיטָקָע.
17. דער לִיְּן.
18. די בְּלוּמְעָן פּוֹן דער קְליַינְגָּר אִידָּא.
19. דאס טַעַנְעַנְבִּימְל.
20. דאס בְּלִיְּעַרְנָע סָלְדָאַטְעַלְעָך.
21. אלְזַן, ווֹאָס דער אַלְטַעַר זָאָל נִישְׁטְטָאָן, אַיז גּוֹט.

די מעשהַלְעֵך זַיְנָעָן עַרְשִׁינְגָּעָן

— אָוֵיך —

אַיְן בְּאוֹנְדַעַרְעַ צְוּוּלְעַף בִּיכְלַעַךְ.

פֿרִיאַז פּוֹן 35 בּוֹן 115 מַארְק אַ בִּיכְלַ.

שׂוֹלְ=בִּיבֵּלי אַטְעָק

№ 13

א. דָּאָדָּע

דאָס וּוַיִּסְעַ צִיגְעַלְעַ
די לְעַצְטַע לְעַקְצִיעַ
דְּאָפְעַנְס טְוִיט

פָּאֶרֶלְאָג
„קָוְלְטוֹר-לִיגָּעַ“
וּוְאַרְשָׁע.

געדרוקט אין 4000 גזין.
ווערטשע, 1921.

A. DODE—POWIASTKI DLA DZIECI
Wyd. „KULTUR-LIGE” Warszawa, 1921

Druk. I. Hendlers, Warszawa, Długa 26.

דאָס ווַיִּסְעֵץ גַּגְלָע—יידיש ב. סֶלֽׂוֹצְקִי.

די לְעַצְטוּ לְעַקְצִיעַ—יידיש ה. ל. זשיטניצקי.

דאָפָעַנְס טוִיט—יידיש ה. ל. זשיטניצקי.

דאס ווּוִיסָע צִיגַעַלְעַט.

סעהן האט קיין בזול ניט געהאט צו זינע ציגעלען.
זוי פלעגן בי אים פארפאלאן ווערן, אלע אויך אין
שטייגער: אין א שיינעם פרימארגן פלעגן זוי זיך אפרײַסן
פונ שטריקל, אוועקלויַפַן אין די בערג און דארט אין דער
הויך פלעגט זוי דער וואָלֶף אויפֿרעדען. קיין שום זיך האט
זוי ניט געקאנט אַפְהַאַלְעַטָן: ניט די לֵיבָע פונם בעל-הַבִּית,
ניט דער בְּחֵד פָּאָרָן ווּאָלֶף.

דאס זינען, ווּוִיזָט אוּסָם, געווען ציגן, גרייט אוּסָם
אַבִּי האָבָן כְּרִישָׁע לוֹפְט אָוָן זַיִן פְּרִי.

סַע עַן האט ניט אַנְגַּעַהֲוִבָּן צו פְּגַרְשְׁטִיַּן, ווּאָס אַיִּז
מיַז זינע ציגן אָוָן ער האט זיך שטארק גענומען צום האָרֶצָן.
— אַסּוֹף! — האט ער געזיגט — די ציגן אַיִּז לְאַנְגַּוּיִּ
לִיק בַּיְ מִיר. מער קוּיפַּ אַיך ניט קיין אַיִּין צִיג אַפְּלַו.
ער האט אַבער ניט אוּכְגַּעַהֲלַעַטָן, אָוָן בָּוּם עַס זַיִנְעַן

— הערט נאר, בעל-הבית, ס'мир אומעטיך בי' איז.
לאזט מיך אפ אין די בערג.
— אאר, גאט מיינעה, זי אויך! — האט סעגען דערשראָקן
אויסגעשריגן און פון גרויס שרעק האט ער איבערגעערט
דאַס מעַלְקַשְׁעַפְּל אָוֹן האָט זיך אַרוּקְגַּעַזְעַט אַוִיפְּנַגְּרַאַז
נעבן זיין ציגעלע.

— בלאנקעטע, וואָס הייסט, דו ווילסט מיך אַוועַץ
ווארפּן?

בלאנקעטע האט געענטפֿערט:

— יאָ, הער סעגען.

— וואָס, ס'פֿעלַט דיר דען גראָז?

— אָ, נײַן, הער סעגען.

— אָפּשֶׁר אַיְזַן דאַס שטריקֵל צו קורץ? ווילסט, וויזל
אַיך צוביינַדְן אַלענְגַּעַרט.

— ניט כְּדַאי דֵי טירחה, בעל-הבית.

— וואָס וּשְׁעַ דעַן דאָרְפַּסְטוּ, וואָס וּשְׁעַ ווַיְלַסְטוּ?

— אַיך ווַיְלַגְּיַין אַיְזַן די בערג, הער סעגען.

— צי ווַיְסַצְוּ דעַן ניט, אָוְמְגַלְקַלְעַכְעַ, אָז אַיְזַן די בערג
אַיְזַן דָאַ דָעַר ווְאַלְפַּ? וואָס ווַעֲסַטוּ טַאַזְן, אָז ער ווַעֲטַ אַנְקוּמוּן?

— אַיך ווַעַלְפַּ אִים גַּעַבְן אַשְׁטוּס מִיטַּ דֵי הַעֲרָנָעָר, הַעֲרָנָעָר
סֻעְגַּעַן.

-- דָעַר ווְאַלְפַּ לְאַכְט זיך אַוִיס פִּון דִּינְעַ העַרְנָעָר. ער

האָט שווין גענוג ציגן מיר אויפגעפרעסן. און מיט אַ ביסל
גרעסעדייע הערנער, וויי דיבינע. געדענקייט דֵי אַרערמע אַלטִי-
טשקע רענאנד, ווֹאָס אִיז דָא געוווען פֿאַראַיאָרֶן? סְאַראָ גְּרוּי-
סָע צִיג דָאָס אִיז גְּעוּוֹן, אָוֹן אַ מִין שְׂטָאַרְקָע אַין בִּיוּז, וויי
אַ באָק! אַ גָּאנְצָע נָאָכָט הָאָט זִיךְ גַּעֲרָאָנְגָּלֶט מִיטָּן ווּאַלְקָה.
און אַינְדָּעַרְפְּרִי הָאָט זִיךְ דָעַר ווּאַלְקָה אַוְיפְּגַעְפְּרִעְסָן.

— אַוְמָגְלִיקְלָעַכְעַד רַעַנָּאָד, נַעֲבָעַ! ... אַבעָר דָאָס מָאָכָט
נִיט אָוִיסָט, הָעָר סְעַגְעַן, לְאַזְוָט מִיר אַוְעַקְגִּיְין אַין דֵי בָּעָרָג.
— גָּאָט מִינְיָנָר! — הָאָט סְעַגְעַן גַּעַזְגָּט — ווֹאָס אִין
גְּעוּוֹאָרָן מִיט מִינְיָנָע צִיגָן? אָט ווּעָט דָעַר ווּאַלְקָה נַאֲךְ אַיְינָע
פֿאַרְצָוקָן. אַבעָר, נִין! אַיךְ ווּעָל דִּיךְ בְּצִיל זִין, מִרְשָׁעַת
אַיְינָע, הָגָם דָו ווּיְלָסְט נִיט. אָוֹן כְּדֵי דָו זְאַלְכָט זִיךְ נִיט אָפָ-
רִיסְן פּוֹן שְׁטוּרִיקְלַ, ווּעָל אַיךְ דִּיךְ אַוְיכְפָּשָׁט שְׂטָעַנְדִּיק פֿאַרְשָׁפָאָרָן
אַין שְׁטָעַלְכָל.

אונ סְעַגְעַן הָאָט אַוְעַקְגַּעַטְרָאָגָן דֵי צִיג אַין פֿינְסְטָעָרָן
שְׁטָעַלְכָל אָוֹן הָאָט פֿאַרְשָׁלְאָסָטָן דֵי טִיר אַוְיכְפָּשָׁט אַצְוּרִיְעַנְדִּיקָן
שְׁלָאָס. צָוָם אַוְמָגְלִיק הָאָט עָר פֿאַרְגָּעָסָן, אָז דָאָט אִיז פָּאָ-
רָאָן אַ פֿעַנְסְטָעָרָלַ, אָוֹן זּוֹי נַאֲךְ עָר הָאָט זִיךְ אַפְּגַעְקָרָעָוּוּט,
הָאָט דֵי צִיג זִיךְ אַרְוִיסְגַּעַבָּאָפְט פּוֹן דָאָרט.

אוֹ דָאָס צִיגְעַלְעַ אִיז גַּעֲקוּמָעַן אַין דֵי בָּעָרָג אַרְיָין, אִיז
דָאָרט גְּעוּוֹאָרָן אַ גְּרוּיְסָע פְּרִידִיד. דֵי אַלְטָעַ סָאַטְנָעָס הָאָבָן נַאֲךְ
קִיְינְמָלְלַ נִיט גְּעוּזָו אֹזָא שִׁיְוִקִּיְיט. מַע הָאָט זִיךְ אַוְיפְּגַעְנוּמָעַן

זיטן, באגענט א טשערעדע ווילדער ציגן, וואס האבן גע-
שמיידיק אַרְמוּגָעָרִיטֵן מיט די שיינע ציינְדֶלֶעֶךְ די ווילדער
ווינטְרוֹיבֵן. דאס ציגעלע מיט אַיר וויס מענטעלע האט בי
זוי אַלְעָמָעָן שטָאָרָק אוַיסְגָּעָנוּמָעָן. מע האט אַיר אַפְּגָעָעָבָן
דאָס בעכטָע אַרט אַינְס ווַיְינְגָּאָרְטָן, אַלְעָה האָבָן אַרְוּם אַיר
געדרְיִיט זיך... זוי זיינְעָן פֿאָרְגָּאָנְגָּעָן אַין ווַאֲלָד אוַיף אַ
גָּאנְצָעָר שָׁעה אַדְעָר צוּווִי, אָוָן ווַיְלָט אַיר ווַיְסִין פּוֹן ווָאָס זוי
הָבָן גַּעַשְׁמּוּעַסְטָן, טָאָ פֿרְעָגָט בַּיִּדְיָוּ עַכְלֶעֶךְ, ווָאָס פְּלוּוּ-
דָּרָעָן באַהֲלָטָעָנָרְהִיט אָונְטָעָרָן מֵאָרָן.

מייט-אַמְּאָל האָט אַבְּלָאוּ גַּעַטָּן אַקְּלָט ווַיְנְטָלָן. דער
בָּאָרְג אַין גַּעַוּאָרָן פֿיְאָלָעָט. די נָאָכְט אַין צוֹגְעָפָאָלָן.
— שְׁוִין! — האָט די קְלָוָגָע צִיג גַּעַזְאָגָט אָוָן אַין גַּעַבְּלִיבָן
שְׁטִיְין שטָאָרָק פֿאָרְוּזְנְדָעָרטָן.

אָונְטָן זיינְעָן די פֿעַלְדָּעָר פֿאָרְזָוְנְקָעָן גַּעַוּאָרָן אַין גַּע-
דיַכְּטָן נָעָפָלָן, אָוָן פּוֹן דער שְׁטוּב האָט מעָן מַעְר נִיט אַרְוִיס-
גַּעַזְעָן, ווַיְ דַעַם דַאַך אַין אַקְּלַיְנִינְקָן רְוֵיך אַיבָּעָר אִים. די
צִיג האָט דָעָרָה עַרְתָּט גַּלְעַקְלֶעֶךְ פּוֹן אַטְשָׁעָרָדָעָ, ווָאָס האָט
זיך אַומְגָעָקָרָט פּוֹן דער פֿאָשָׁעָ, אָוָן אַוְיָפָן הָאָרָצָן אַין אַיר
גַּעַזְעָרָן אַזְוִי אַומְעָטִיק... אַנְאָכְטְפּוּגָל אַין אַיבָּעָר אַיר
דוֹרְכָגַעְפְּלוּגָן אָוָן האָט אַצְּיָטָר גַּעַטָּן... דָעָרָנָאָך האָט
עֲפָעָס אַנְגָּעָהוּיָבָן צוֹ בְּרוּמָעָן אַין די בְּעָרָג:

— הו! — הו!

זי האט זיך דערמאָנט אין דעם ווּאַלְף. אַגָּאנְצָן טָאג
אי ער אַיר, דער נָאָרִישׁעֶר צִיגָּעַלְעַ, אָפִילּוּ אָרוֹיף דעם זִינְעָן
נִיט אָרוֹיף... וּוּיִיט-וּוּיִיט אין טָאֵל האט זיך אין דער זעלְבָּעֶר
רְגַע גַּעֲלָאָזֶט הָעָרָן אַשָּׁאָלְן פֿוֹן הָאָרָן. דָּאָס האט סְעָגָן זַי
גַּעֲרוֹפָן.

— הו! — הו! — האט גַּעֲברָומֶט דער ווּאַלְף.
— קָעָר זיך אָום! קָעָר זיך אָום! האט גַּעֲשָׂרִיגָן דער
הָאָרָן.

בלְאַנְקָעַטָּע אייז שווין גַּעֲוָעָן גְּרִיִּיט זיך אָוּמְקָעָרָן, נָאָר
זַי האט זיך דערמאָנט אָן דעם פְּלָעַקְלַ, שְׁטָרִיק אָוּן אָרוֹמְגָעַ
צּוֹימְטָן פְּעַלְד אָוּן זַי האט גַּעֲפִילְטַ, אָז זַי וּוּעַט שווין מְעַר
דָּאָרט נִיט קָאנְעָן לְעַבְנָן אָז סְאִיז בְּעַסְעָר שווין בְּלִיְיבָן דָּא...
דָּעַר הָאָרָן אייז אָנְטָשׁוּוֹיגָן גַּעֲוָוָאָרָן.

די צִיג האט דערהערט הַינְטָעָר זיך אָגְעָרוֹישׁ פֿוֹן די
בלְעַטְלַעַךְ. זַי האט זיך אָוּמְגָעְדָּרִיט אָוּן דָּעַרְזָעָן אָין דָּעַר
פִּינְסְטָעָרְנִישׁ צּוּרִיִּי קָוְרָצָע אָוּן אָנְגָּעָשְׁפִּיצְטָע אָוּיְעָרָן מִיט צִוְּרִיִּי
ברְעַנְעַנְדִּיקָע אַוְיָגָן...

דָּאָס אייז גַּעֲוָעָן דער ווּאַלְף.

עד אייז גַּעֲזָעָסָן אָוִיפָּ דִי הַינְטָעָרְשָׁטָע פִּים אַגְּעוּוֹאַלְדִּיךְ
גְּרוֹיסָעָר, וּוי אַפְּאַרְגְּלַיְוּעַרְטָעָר, האט גַּעֲקוֹקָט אָוִיפָּ דָּעַר
קְלִיְינְגָעָר וּוּיִיסָּעָר צִיג אָן האט זיך בְּאַלְעָקָט פֿוֹן פָּאַרְגָּעָנִיגָּן.

די לעצטע ליעקצייע.

(דערציזילט פון א קליגינעם עלזאקסער)

יענעם פרימאָרגן האָב אַיך שטָּארָק פֿאָרְשָׁפְּעַטִּיקְּט אֵין
שׂוֹל אַרְיִין אָוּן מָוֶרֶא גַּעהַאטַ, אֹז צַוּעַל בָּאָקוּמוּעַן אַפְּסָק.
דָּעַרְצָו נָאָךְ הָאָט לְעַרְצָרְהָאָמָּל אָנוֹן גַּעוֹזָגָטַ, אֹז עָרְ וּרְעַטְ
אָנוֹן הַיִּנְטָ אָוִיסְפְּרָעָגָן דִּי פֿאָרְטִּיצְפָּן, אָוּן דָּעַרְפָּוּן הָאָב אַיך
נִישְׁתְּ גַּעֲקָעָנְטָ קִיְּין אֵין וּוְאָרטַ. אָרְגָּע אַיְזָה מִיר גַּעֲקָוּמָעַן דָּעַר
גַּעֲדָאנְק אִינְגָּאנְצָן נִישְׁתְּ צֹ גִּין אֵין שׂוֹל אַרְיִין אָוּן זִיךְ לְאָוּן
אַיבָּעָר דִּי פֿעַלְדָּעָר. דָּאָט וּוּעַטָּר אַיְזָה גַּעוּזָעַן אַזְוִי וּוְאָרְעָם
אַזְוִי שִׁין! פָּוּן וּוְאָלָד הָאָט זִיךְ גַּעהַערְטָ דָּאָס פֿיִיפָּן פָּוּן פֿיִיגָּל,
אָוּן אוּיפָּה דָּעַר לְאָנְקָעַ, אוּיפָּה יְעַנְעַר זִיְּיט טָאָרטָאָק, הָאָבָן דִּי
דִּיְּטָשָׁע זַעֲלָנְעָר גַּעֲמָאָכְט אִיבָּוּגָעַן. דָּאָס אַלְץָהָאָט מִיךְ זִיְּ-
כָּעָר מַעְרָ גַּעַצְוִיגָּן, וּוי דִּי פְּלָלִים פָּוּן פֿאָרְטִּיצְפָּן; אַיך הָאָב
אַפְּעָר גַּעהַאט דָּעַם פְּחַ בִּיְּצָוּשְׁטִיְּן, אָוּן בֵּין שְׁנָעַל אַוּוּקְ-גַּעַ-
לְאָפָּן אֵין שׂוֹל אַרְיִין.

פארבייגיינדייך דעם מאגיסטראָט, האָב אַיך געזען, ווי
און זוֹלֶם מענטשן שטייט דָארט בֵּין דער קראָטָע מיט די
מוֹדָעוֹת. שווֹן צוּוִי יָאָר, ווי פֿוֹן דָאנָעָן קומָעָן צוֹ אָוָנוֹ די⁻
אלָעַ שְׁלַעֲכָטָע נִיעָסָן: די פֿאָרְשְׁפִילְטָע שְׁלַאֲכָטָן, די רַעְקוֹוִי-⁻
צִיכְיעָס, די בְּאָפָעָלָן פֿוֹן דער קָאָמָעָנָדָאנָטוֹר: אָוֹן, נִישְׁט אָפָ-⁻
שְׁטַעַלְנְדִיק זִיךְ, האָב אַיך אָטְרָאָכְט גַּעַטָּאָן: "וּוְאָס אַיְזָוּן
דער אָזְעַלְכָס גַּעַשְׁעָן?"

ווי אַיך בֵּין אָזְוִי פֿאָרְבִּיְגַּעַלְאָפָן פֿאָר דעם אָרט,
הָאָט מֵיר צְוָגָעָרוֹפָן דער שְׁמִיד וּוֹאָכְטָעָר, וּוֹעַלְכָעָר אַיְזָוּן דָארָט
גַּעַשְׁטָאָנָעָן מִיט זִיְן לְעָרָן-יִינְגָּל: "אַיְיל זִיךְ נִישְׁט אָזְוִי, קְלִיִּי.
נָעָר, וּוֹעַסְטַּן נָאָךְ בָּאוֹיְזָן צוֹ קומָעָן אַיְן דער צִיטָט אַיְן שְׁוֹלָ-
אָרִיְין". אַיך האָב גַּעַמְיִינָט, אָז עָרְמָאָכְט פֿוֹן מִיר חֹזֶק, אָוֹן
בֵּין, אָפָאָרְסָאָפָעְטָעָר, אָרִיְין אַיְן דעם קְלִיְינָעָם הָוִיף פֿוֹן לְעָ-
רָעָר האָזְעָל.

גַּעַוְוִינְלָעַךְ, בֵּים אַנְהָוִיב פֿוֹן דער לְעַקְצִיעַ, פֿלְעָגֶט
זִיְן אָזָא גְּדוּסָעָר טּוֹמָלָ, אָז מִיהָאָט אִים אָוּשָׁ גַּעַהָעָרט אַיְן
גָּאָס: דָאָס עַפְעַנְעָן אָוֹן פֿאָרְמָאָכְן די פֿוֹלְטָן, דָאָס אַיְבָעָרְחוֹרְן
חוֹרֵךְ די לְעַקְצִיעַס, אַלְעַ מִיטָּאָמָלָ, פֿאָרְשְׁטָאָפְנְדִיק די אוֹיְעָרָן,
פֿדִיְזִיךְ בְּעָסָעָר אוֹיְסָצּוֹלְעָרְנָעָן: אָוֹן דער לְעַרְעָר קְלָאָפְט אַיְן
טִישְׁ אָרִיְין מִיט דער גְּרוֹוִיסָעָר וּוֹירָע: "שְׁטִילְעָר אַבִּיסְלָ!"
אַיך האָב גַּעַרְעָנָט, אָז בָּעַת דער דָאָזְיקָעָר מַהְוָמָה, וּוֹעַל אַיך
מִיר קָאנָעָן אָרִיְנְקָרִיגָּן אַיְן מִיְּן בָּאָנְקָ אָוּמָגָעָזָעָנָעָרְהָיִיט;

נאָר גראָד אַין יונען טאג אַיז געווען רוּיך, ווי אַין אַזונ=
 טאג-פרימֿאָרגן. דורךן אָפָענען פָעַנְסְטָעַר האָב אַיך געווען,
 ווי מײַנְגַע חֲבִירִים זַיְנְגַע שוֹין אוַיסְגָעַזְצָט אוֹיף זַיְעַרְעַע ערֶ=
 טָעַר, אַוְן ווי לְעַרְעַר האָמָעַל גַיִיט אַרוֹיף אַוְן אַרְאָפַ, מִיט דָעַר
 פִּירַכְטָעַרְלָעַכְעַד אַיְזַעְרַנְעַר ווַיְרַע אָוְנְטָעַרְן אַרְעַם. אַיך האָב
 גַעְמוֹזַט עַפְעַנְגַען דֵי טִיר אַוְן אַרְיִינְקְוּמַעַן בַּיִי אֹזָא גַּרְוִיסְטָעַר
 שְׁטִילְקִיְיט... אַיר קָאנְט זַיְך פָּאַרְשְׁטָעַלְן, ווי אַיך בֵין געווען
 רְוִית אַוְן ווָאָס פָּאָר אַפְחַד אַיך האָב גַעַהְאַט. דָאָר, גָּאָר=
 נִישְׁט! לְעַרְעַר האָמָעַל האָט אוֹיף מִיר אַקּוּק-גַעַטְאַן אַן צָאָרַן
 אַוְן האָט גַעַזְגַט צַו מִיר גַּאנְצַ לִיב: "גַיִ שְׁנַעַל אוֹיף דִּין
 אַרטַט, מִין קְלִיְינְעַר פְּרָאנְצַ... מִיר האָבָן שוֹין גַעְוָאָלַט אַן=
 הוּבָן אַן דִּיר."

אַיך האָב אַרְיִיבְעַרְגָּעַלְעַטְעַרְט אַיבָּעַר דָעַר בָּאנְק אַוְן
 זַיְך גְּלִיְיך אַוּוּק גַעַזְצָט בַּיִי מִין פּוֹלְט. עַרְשַׁט, אֹז אַיך בֵין
 שוֹין אַבִּיסְל צַו-זַיְך גַעַקְוּמַעַן פּוֹן שְׁרַעַק, האָב אַיך דָעַרְזַעַן,
 אֹז אָנוֹנְעַר לְעַרְעַר גַיִיט אַנְגַעַטְאַן אַין זַיְן שִׁינְעַם גַרְיְנַעַם
 פְּרָאָק, אַין דָעַם פִּינְעַם גַעַפְאַלְדוּוּעַטְן שְׁנִיפְס אַוְן אַין דָעַם
 קְלִיְינְעַם הַיטַעַלְעַ, אַיְינְגַעַזְצָט מִיט שְׁוֹאָרְצַן זַיְיד, ווָאָס
 עַר פְּלַעַגְט אָנְטָאַן בְּלוֹיוֹן אַין טָעַג, ווֹעַן סְאַיז גַעַקְוּמַעַן דָעַר
 אַינְסְפַעְקְטָאָר, אַדָּעַר ווֹעַן מְהָאָט צַעְטִילְטַ נַאֲגָרָאָדָעַס.
 אַיבָּעַרְיקְנַס, דָעַר גַּאנְצָעַר קְלָאָס האָט גַעַהְאַט אַין זַיְך
 עַטוֹּאָס אַוִּיסְעַרְגָּעַוְיִינְלָעַכְס אַוְן פִּיעַרְלָעַכְס. נַאָר דָעַר

עַיקָּר הָאָב אִיךְ זִיךְ פָּאַרְוּוֹנְדָּעֶרֶת, וּוֹעֵן אִיךְ הָאָב דָּעֲרֹזָעֶן, וּוֹיְדָאָרֶט וּוֹיִיט אִין קָלָאָס, אָרוֹף דֵּי בָּעֵנָק, וּוֹאָס פָּלְעָגָן גַּעֲוָיִינֶן-לְעֵךְ בְּלִיבָּן לִיְדִיק, זִיכְן מַעֲנְטָשָׁן פָּוֹן שְׂטָעָטָה, שְׂטִיל אָוֹן שְׂוּוֹיִיגְּנְדִּיק, אָזְוִי וּוֹיְמִיר — דָּעֵר אַלְטָעָר הָאָזָעָר אִין זִיְּן דְּרִיְּיָה-קָאנְטִיקָן הָוֶט, דָּעֵר אַלְטָעָר מַעַר, דָּעֵר אַלְטָעָר בְּרִיוֹ-טְרָעָגָעָר, חָווֵן דָּעֵם נָאָךְ אַנְדָּעָרֶעָ פָּעָרְזָאָנָעָן.

דָּעֵר דָּזְוִיקָּעָר גַּאנְצָעָר עַוְּלָם הָאָט אוַיסְגָּעוֹזָעָן טְרוּיְעָרִיקָן; אָוֹן הָאָזָעָר הָאָט גַּעהָאָט מִיטְגָּעָבְרָאָכָט מִיטְ זִיךְ אָן אַלְטָן אַלְפָ-בֵּית, וּוֹאָס אִין גַּעוֹוָעָן צְעַפְּלִיקָט בֵּיִ דֵּי בְּרָעָגָעָס, אָוֹן עָרָהָאָט אִים גַּעהָאַלְטָן פָּאַנְדָּעָרְגָּעָעָפָנָט אָרוֹף דֵּי קְנִיָּה, אָוֹן צְוִוִּישָׁן דֵּי בְּלָעָטָעָר זִיְּנָעָן גַּעַלְעָגָן זִיְּנָעָ גְּרוֹיסָעָ בְּרִילָן. וּוֹיְ אִיךְ הָאָב מִיךְ אָזְוִי גַּעוֹוָונְדָּעֶרֶת אִיבָּעָר דָּעֵם אַלְעָם, אִיזְוּוֹיְילְ לְעָרָרָרְ האַמְּעָלָ אָרוֹף אָרוֹף זִיְּן קָאַטְעָדָרֶעָ, אָוֹן מִיטְ דָּעֵר זְעַלְבָּעָר לְיִבָּעָר אָוֹן עַרְנְסָטָעָר שְׂטִימָעָ, מִיטְ וּזְעַלְכָּבָעָר עָרָהָאָט מִיךְ בָּאָגָעָנָט, הָאָט עָרָ גַּעַזְגָּט צֹ אָוָנוֹ: „מִינְיָעָן קִינְדָּעָר, דָּאָס לְעַצְטָעָ מַאְלָהָאָב אִיךְ מִיטְ אִיךְ דֵּי לְעַקְצִיעָה. פָּוֹן בְּעַרְלַיְן אִיזְגַּעַומָּעָן אַ בְּאָפָעָל צֹ לְעַרְנָעָן בְּלוֹיִזְן דִּיטְשָׁן אִין דֵּי שְׁוֵילָן פָּוֹן עַלְזָאָס אָוֹן לְאַטְרִינְגָּעָן. דָּעֵר נִיְּעָרְ לְעָרָרָרְ קָוָמָט מָאָרגָן. הַיְּינָט אִיזְאַיְּעָרְ לְעַצְטָעָ לְעַקְצִיעָה פָּוֹן פְּרָאָנְצִוִּישָׁן. אִיךְ בָּעַט אִיךְ צֹ זִיְּן אָוַיפְמָעָרְקָזָם.”

דֵּי עַטְלָעָכָעָ וּוּעָרָטָעָרְ הָאָבָן מִיךְ גַּעַפְּלָעָפָט. אָךְ, דֵּי רֹצְחִים! אָט וּוֹאָס פָּאָר אַ מְוֹדָעָה זִיְּהָאָבָן אָרוֹיסָגָעָשְׁטָעָלָט אִין מָאָגִיסְטָרָאָט.

מיין לאַעכטַע לְעַקצִיע פָוּן פֿרָאנְצּוֹיזִיש!... אָוֹן אֵיךְ האָב
נָאָר קְוִים גַעֲקָאנְט שְׁרִיבָן. אֵיךְ וּוּעָל מִיךְ אַלְזָא שְׁוִין קִיְינַ
מַאְלַ נִישְׁת אַוִיטְלְעֶרֶגֶן, אֵיךְ מוֹזְשְׁוִין בְּלִיבָן בַּיִי דֻעַם... וּוֹי
הָאָב אֵיךְ אִיצְט באַדוּיעֶרט די גַעֲפַטְרַטַע צִיִיט, די לְעַקְצִיעַם,
וּוֹאָס אֵיךְ הָאָב דּוֹרְכְגַעַלְאָזֶט, לְוִיכְנְדִיק זָוְן נַעֲסְטַן אָוֹן גַּלִּי.
טְשְׁנְדִיק זִיךְ אוּיפְ דֻעַם טִיךְ סָאָר. מִינְעַ בִּיכָעָר, וּוֹאָס האָבָן
מִיר עַרְשַׁת פָאָר אַוְיִילַע אַוִיסְגָעוֹיזַן צָוִי לְאַגְנוּוֹיִילִיק, צָוִי
שְׁוּעָר צָוֵם שְׁלַעַפֵן, מִיְין גְּרָאַמְצָטִיק, מִיְין הַיְילִיקָע גַעֲשִׁיכְטַע,
זִינְעַן אִיצְט גַעֲוָעַן פָאָר מִיר אַזְוִי וּוֹי אַלְטַע פְּרִיאַינְט, וּוּעַלְכַע
ס'איַז אַגְרוּיסְעַר שָׁאָד צָו פְּאַרְלַאַזְן, גְּרָאָד אַזְוִי וּוֹי לְעַרְעַר
הַאָמָעַל. דָעַר גַעַדְאָנָק, אָז עַר פָאָרֶט אַוּעָק, אָז אֵיךְ וּוּעָל
אִים מַעַר נִישְׁת זָעָן, הָאָט מִיךְ גַעְמָאָכָט פְּאַרְגָעַסְן די שְׁטַרְאָפָן,
וּוֹאָס אֵיךְ הָאָב פָוּן אִים באַקְוּמָעַן.

אַרְעַמְעַר לְעַרְעַר! לְפָבּוֹד דָעַר דָאַזְיַיקָעַר לְעַצְטַעַר לְעַק
צִיע הָאָט עַר עַס זִיךְ אַנְגַעַטָּאָן זִינְעַ טִינְעַ זְוַנְטָאָג-מְלָבּוֹשִׁים,
אוֹן אִיצְט הָאָב אֵיךְ שְׁוִין פְּאַרְשְׁנְיאָגָן, פְּאַרְרוֹאָס די דָאַזְיַיקָע
אַלְטַע לִיְיט פָוּן שְׁטַעַטֵּל זִינְעַן גַעֲקוּמָעַן אַוּוּקְצּוּזָעַצְן זִיךְ אִין
עַק קְלָאָס. עַז אַז גַעֲוָעַן אַזְוִי, וּוֹי זִיךְ זְוַאלְטָן וּוּעַלְן אַפְּדָאָן
קָעַן אַוְנוּזָעַר לְעַרְעַר פָאָר זִינְעַ פְּעַרְצִיק יְאָר גּוֹטָע אַרְבָּעַט
אוֹן אַפְּצְצָלָן זִינְעַר חֹבְ דֻעַם פְּאַטְעַרְלְגָנָד, — וּוֹאָס אַז פָוּן זִיךְ
אוּוּעָק...
אַין אַזְעַלְכַע מְחַשְׁבָות בֵין אֵיךְ גַעֲוָעַן פְּאַרְטָאָן, וּוּעַן אֵיךְ

האָב דערהערט אַנְרוֹפֵן מײַן נָאָמָעָן; עַס אִיז גַּעֲקוּמָעָן אוּפֵי
מיר די רַיִי אָוִיסְצּוֹזָגָן די לְעַקְצִיעַ. וּוֹאָס וּוְאָלֶט אַיךְ נִשְׁתַּחַ
אוּוּקְגַּעֲגַּעַבָּן, צַו קָאנָעָן אַרְוִיסְצּוֹזָגָן אִינְגָּאָנְצָן דֻּעַם דָּאַזְּיָקָן
בְּכָבְדִּיקָן כְּלֵל וּוְעָגָן די פָּאָרְטִּיצְפָּן, הַוִּיחָר, דִּיטְּלָעָד,
אָן אַ שּׁוּם פְּעַלְעָרָד; נָאָר אַיךְ האָב מִיךְ פָּאָרְפְּלָאָנְטָעָרָט בָּאַלְד
בַּיִּי די עַרְשָׁטָע וּוּעַרְטָעָר, אָוֹן בֵּין אַעֲבָלִיבָן שְׂטִיָּן פָּאָר דָּעָר
בָּאָנָּק, שָׁאַקְלָעַנְדִּיק זִיךְ, מִיט אַשְׁוּעָר הָאָרֶץ, אָוֹן נִשְׁתַּחַ
דִּיק די חַנְזָה אָוִיכְצָהוּבָן דֻּעַם קָאָפֵ.

אַיךְ האָב גַּעֲהָעָרָט, וּוְיַּעֲרָעָרָה אַמְּמָעָלָה האָט צַו מִיר גַּעַ-
רְעַדְתָּ: "אַיךְ וּוְעַל דִּיק נִשְׁתַּחַט מַוְרָן, מִין קְלִינְיָנָרָ פְּרָאָנָּץ,
כָּאָטָשׁ דּוּ דָּאָרְפָּסְטָ בָּאַקְוּמָעָן דִּיְיָן שְׁטְרָאָפָּ... אָט וּוֹאָס די
מַעְשָׁה אִיז. יַעֲדָן טָאגּ טְרָאָכָט מַעַן זִיךְ: "עַט! כִּיְהָאָב נָאָר
צִיְּיט, כְּזַוְעַל לְעַרְנָעָן מַאָרְגָּן." אָוֹן אָטּ זַעַטְטוּ, וּוֹאָס עַס וּוּעָרָט...
אָךְ, דָּאָס אִיז טָאָקָעָ גַּעֲוָעָן דָּאָס גַּרְוִיסָע אָוְמָגְלִיקָ פָּוּן אָוְנוּעָר
עַלְזָאָס, וּוֹאָס סִ'הָאָט שְׁטָעַנְדִּיק אָפְגַּעַלְיִיגָט דָּאָס לְעַרְנָעָן אוּפֵי
מַאָרְגָּן. אִיצְטָ זַיְנָעָן די דָּאַזְּיָקָעָ לְיִיְתָ גַּעֲרָעָכָט, אָוְיָב זַיִי זַאְגָּן
אוֹנוֹז: "וּוֹאָס! אִיר הַאָלֶט זִיךְ פָּאָר פְּרָאָנְצּוּזָן, אָוֹן אִיר קַעַנְתָּ
נִשְׁתַּחַט לְיִעָנָעָן אָוֹן נִשְׁתַּחַט שְׁרִיְבָן אִיְיָעָר שְׁפָרָאָךְ...". אַיִן דֻּעַם
אַלְעָם, מִין קְלִינְיָנָרָ פְּרָאָנָּץ, אִיז נִשְׁתַּחַט דּוּ אַלְיָין בִּיסְטָ שְׁוֹלָ-
דִּיק. מִיר אַלְעָם דָּאָרְפָּן הָאָבָן צַו זִיךְ טָעָנוֹת. אִיְיָעָר עַלְטָעָרָן
הָאָבָן זִיךְ וּוּיְנִיקָ גַּעֲזָאָרְגָּט צַו לְאָזָן אִיךְ לְעַרְנָעָן: זַיִי הָאָבָן
אִיךְ לְיִבְעַר גַּעֲשִׁיקָט אָרְפָּעָטָן אִין פְּעַלְדָּ אָדָעָר אִין די שְׁפִי-

גערײַען, פֿידִ צוֹ פֿאָרְדִּינְעַן נַאֲךְ אַפְּאָרְסֶה. אָוּן אַיְךְ אַלְּיַין,
צֵי הָאָבָּא אַיְךְ דָּעַן נִישְׁתָּוּ וּוֹאָס זִיךְּ פֿאָרְצְׁוּוֹאָרְפָּן? הָאָבָּא אַיְךְ דָּעַן
אַיְךְ נִישְׁתָּוּ אַפְּטָגָעַהָּיִיסְּן בָּאֲגִיסְּן מִין גָּאָרְטָן, אַנְשְׁטָאָטָם צֹ
אַרְבְּעַטָּן אִין שָׂוֵל? אָוּן אֹזְ כִּיהָאָבָּא גַּעֲוֹאָלְטָגִין כָּאָפָּן פִּישְׁ, הָאָבָּא
אַיְךְ דָּעַן אוֹרִיףְּ עַפְּעַס גַּעֲקָוּקָטָאָוּן אַיְךְ נִישְׁתָּוּ גַּעֲלָאָזָטָם פְּרִיְּ?...”
אוּן אָזְוִי פֿסְדָּר, אַיְבָּרְגִּיְעַנְדִּיקְ פָּוּן אַיְין זַאֲךְ צֹ דָעַר
אַנְדָּעַרְעַר, הָאָט לְעַרְעַרְ הַמְּאֻלְּגָעַנְמָעַן רִיְּדָן וּוֹעֲגָן דָעַר
פֿרְאַנְצְּוּזְיִישְׁעָרְ שְׁפְּרָאָרְ, אֹזְ זַי אִיזְ דִּי שְׁעַנְסְּטָעָאָין דָעַר וּוֹעַלְטָ
דִּי רִינְסְּטָעָ, דִּי שְׁטָאַרְקְסְּטָעָ, אֹזְ מִיר דָאָרְפָּן זַי הַיְּטָן אָוּן
קִיְּנְמָאָלְ נִישְׁתָּפְּאָרְגָּעָסְן, וּוֹאָרִים וּוֹעָן אַפְּאָלְקָ פָּאָלְטָ אַרְיָין
אִין קְנַעַכְּטְּשָׁאָפְּטָ, אִיזְ אָזְוִי לְאָנְגָּגָ וּוֹי עַס הַאָלְטָ זַיְּן שְׁפְּרָאָרְ
אִיזְ וּוֹי עַס וּוֹאָלְטָ גַּעַהְאָלְטָן דָעַם שְׁלִיסְלָ פָּוּן זַיְּן תְּפִיסָּה...
דָעַרְנָאָךְ הָאָט עַר גַּעַנוּמָעַן אַגְּרָאָמָטִיקְ אָוּן אָוּנוּ גַּעַ-
לִיְּיָעַנְטָ אָוּנוּעָרְ לְעַקְצִיעָ; אַיְךְ הָאָבָּא מִיךְּ גַּעַוּנְדָעָרְטָ, זְעַנְדִּיקְ
וּוֹי אַיְךְ פֿאָרְשְׁטִיְּ אַלְּצָ. אַלְּצָ, וּוֹאָס עַר הָאָט גַּעַזְאָגָטָ, הָאָט
מִיר אוּיסְגַּעַוְוִיְּזָן צֹ זַיְּן לִיְּכִיכְטָ, מִיר דָאָכְטָ זַיְּ אָוִיךְ,
אֹזְ אַיְךְ הָאָבָּא זַיְּ נַאֲךְ קִיְּנְמָאָלְ נִישְׁתָּאָזְוִי גּוֹטְ צְוַגְּעַהָאָרְכָּטָ
אָוּן אֹזְ אָוִיךְ עַר הָאָט קִיְּנְמָאָלְ נִישְׁתָּמִיטָ אֹזְ גַּעַדְוָלְדָ גַּעַ-
גַּעַבְּן צֹ פֿאָרְשְׁטִיְּן. מַעַן קָאָן זָאָגָן, אֹזְ פָּאָרְ זַיְּן אַוּוּקְפָּאָרְן
הָאָט נַעַבְּעַךְ דָעַר טִיְּעַרְעַרְ מַעַנְטָשָׁ גַּעַוְאָלְטָ אַיְבָּרְגְּעַבְּן אָוּנוּ
זַיְּן גַּאנְץָ וּוֹיסְן, מִיטָּאָמָאָלְ אַרְיָינְשָׁלָאָגָן עַס אָוּנוּ אִין קָאָפְּ
אַרְיָין.

די לעקציע האט זיך גענדיקט, האט מען זיך גענומען
צום שרייבן. פאר דעם דאָזִיקָן טאג האט אונז לערער האמעל
געהאט אַנְגַּעֲגֵרִיט גַּאנְץ נִיעַ בִּישְׁפִּילְּן, אויף וועלכע ס'אייז
געוווען געשריבן מיט אַשְׁיִינְעָם רַאנְדָּאַכְּתָּב: פראנקריך, עלאַ
זאָס! פראנקריך, עלאַזָּס! עס איז אָזַי אַוִיסְגַּעַקְומָעַן, ווי
קלִיְינָע פָּעַנְדְּלָעַךְ וּוֹאֶלְטָן גַּעֲפַלְאַטְעָרָט אַרוּם דַּעַם גַּאנְצָן קְלָאָס,
אנגעהה אַנְגָּעָן אָן די לייסטן פֿוֹן אָונְזְעָרָע פֿוֹלְטָן. מען האט גע-
דָּאָרְפְּט זָעַן, ווי אַיְטְלָעְכָּר האט זיך גַּעֲפְּלִיסְט, אָוָן ווי שְׂטִיל
עס איז געוווען! מען האט נִישְׁט מַעַר גַּעַהְעָרָט, ווי דָּאָס סְקָרִי-
פֿעַן פֿוֹן די פָּעַדְעָרָס אַוִיפָּן פָּאָפִיר. ס'האָט זיך גַּעַמְאָכְט, אָז
עס זִינְעָן אַרְיִינְגַּעַפְּלוּיגְן זְשֻׁוקָּעַס, נָאָר קִיְינְעָר האט דָּעָרְוִית
נִישְׁט גַּעַקְוָקָט, אָפִילְוּ נִישְׁט די סָאָמָעַ קְלָעָנְסְטָע, וועלכע
הָאָבָּן מִיט אָזָא פְּלִיָּס, מִיט אָזָא גַּעַוּוִיסְנָה אַפְּטִיקִיט גַּעַצְיִיכְנָט
די פָּאָסִיקְלָעָר, ווי דָּאָס ווֹאֶלְט אָוִיךְ געוווען פראנצּוּיזּ...
אויפָּן דָּאָרְפְּט שְׂוֹלְהָאָבָּן טּוֹיבָּן גַּאנְץ שְׂטִיל אָונְטָעָר-
גַּעַבְּרוּמָט, אָוָן הָעָרְנְדִּיק זַיִ, הָאָב אִיךְ מִיר גַּעַטְרָאָכְט: «מען
זָאָל אָוִיךְ זַי אַמְּאָל נִישְׁט צְוּוִינְגָּעָן צָו זִינְגָּעָן אָוִיךְ דִּיְיטָשּׁ!»
פֿוֹן צִיְּיט צָו צִיִּיט, אָז אִיךְ הָאָב אַוִיפָּגְעָהָרִיבָּן די אָוִינְגָּן,
הָאָב אִיךְ געוווען דַּעַם לְעַרְעָרָה האמעל, וועלכע איז גַּעַשְׁטָאָנְגָּעָן
אָוְמְבָאָוּגְלָעָךְ אוִיךְ זַיִן קָאָטְעָדְרָע אָוָן האט בָּאָטְרָאָכְט די
זָאָכָן אַרוּם זיך, ווי ער ווֹאֶלְט ווֹעֶלְן מִיטְנְעָמָעָן אִין זַיִן בְּלִיק
דָּאָס גַּאנְצָעַ קְלִיְינָע שְׂוֹלְהָרְזִין...»

גיט נאר אטראכען! שוין פערציך יאָר, ווי ער איז גע.
ווען אויף דעם זעלבן ארט, זענדיק שטענדייך פאר זיך זיין
הויף און אלֶיך דעם זעלבן קלֶאס. בלוייז די בענק און די פולטן
זינען געווארן אַפְגָעְבָלִיאָקָעְוָעַט, וויל זי זיינען מיט דער
צייט אויסגעריבן געווארן; די ניס-ביימער אין הויף זיינען
ויך צעוואקסן, און דער ווילדער ווינ, וואָס ער אלֶיין האט
איינגעפלאנצט, האט איצט אַרְוּמְגָעְרִינְגְּלָט די פֿעַנְסְטָעַר בֵּין
ארויף צום סאמע דאָך. וואָס פֿאָר אַהֲרֹצְוּיְיטָאָק האט עס
נעבעך געמוות זיין פֿאָר דעם דאָזְיָקָן מענטשן צו פֿאָרְלָאָזְן
דאָס אלֶיך און צו הערן, ווי די שׂוועסטער גיט אַהֲרָן און
אהער אין דעט צימער אין דער הויך, פֿאָרטָאָן אין פֿאָרְפָּאָקָן
די קּוֹפְּעָרָס; ווֹגָרִים מַאֲרָגָן האָבָן זי שוין גּוֹזָאָלָט אוּוּק-
פֿאָרָן, אוּוּקָפָן דעם לאָנד אוּפָ שְׁטָעְנְדִּיק!

פֿונְדְעַסְטְוּוּגָן האט ער נָאָר גַּעֲמָאָכָט מִט אָנוֹן די לאָק-
צִיעַ בֵּין צום סָוֶּת.

נאָבָן שְׁרִיבָן האָבָן מִיר גַּעֲהָאָט די לְעַקְצִיעַ כּוֹן גַּעֲשִׁיכַ-
טָע; דערנָאָך האָבָן די קְלִיְינָע גּוֹזָנְגָעָן אלֶע צוֹזָמָעָן: באָ,
בָּעָ, בָּי, באָ, בוֹ. דְּגָרָט ווֹיִיט, אין עַק קְלָאָס, האָט דער אלֶ-
טָעָר האָזָעָר אַנְגָּעָטָאָן די בְּרִילָן אָון האָט גַּעֲהָאָלָט דעם אלֶ-
בִּית אין בִּידָע הַעֲנָט: ער האָט צוֹנוֹיְפֿגְעַשְׁטָעָלָט די טְרָאָפָן
צְוֹזָמָעָן מִט זַיִ. מעַן האָט גּוֹזָעָן, ווי ער האָט זיך גּוֹפְלִיְיסְטָט,
ער אוֹיך. זיַן שְׁטִים האָט גַּעֲצִיטָעָרָט פֿוֹן גַּעֲרִירְטְּקִיטָט, אוֹו הַעַ-

פנדיק אים, האט זיך אונז אלעמען געוואָלט אי לאָכן, אי
ווינגען. אָך, אין' דערמאָן זיך די דאָזַיקע לְעִצְמָה לְעִקְצִיעַ!...
פלואָצְלִינְג האט דער שטָאָט-זַיְגָעֶר גַּעֲשֵׁלָאנְגָן צוועָלָה. אין'
דעם זעלְבָּן מאָמַעַנט האָבן אַהֲילְך גַּעֲטָאנְ אָונְטָעָר אָונְזָעָרָע
פָּעָנְסָטָעָר די טְרָאָמִיְּטָן פָּוֹן די דִּיְיטָשָׁן, וּאָסְ זַיְנְגָעַן צְרוּקִיכָּעָ
קָוְמָעַן פָּוֹן די אַיְבוֹנוֹגָעַן. לְעַרְעָרָה האָמָעָל האט זיך אוַיכְגָּעָ
שְׂטָעָלָט, אַ בְּלָאָסָעָר, אוַיף זַיְן קָאָטָעָדָרָע. קִינְמָאָל האט ער
מַיר נִישְׁתָּאָוִיסְגָּעָוִיזָן אַזְוִי גְּרוֹיסָס. „מִינְעָ פְּרִיאַנְט — האט ער
גַּעַזְגָּט — אַיך... אַיך...“ נָאָר עֲפָעָס האט אַים גַּעַשְׁטִיקָן; ער

הָאָט נִשְׁתָּאָוִיסְגָּעָוִיזָן עַנְדִּיקָן דָּעַם זָאָז.

דאָן האט ער זיך אוַיסְגָּעָדָרִיט צָוָם טָאוֹוָל, האט גַּעַנוֹמָעָן
אַשְׁטִיקָל קְרִיְיד אָוָן, אַנְדָּרִיקְנְדִּיק מִיט אַלְעָ כּוֹחָות, האט ער
אוַיפְּגָעָשְׁרִיבָן מִיט אַזְעַלְכָּעָ גְּרוֹיסָעָ אֹתְיָות, וּוי סְהָאָט זיך

נָאָר גַּעַלְאָזָט: „זָאָל לְעָבָן פְּרָאָנְקָרִיךְ!“

ער אַיז נָאָר גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַזְוִי אַוְיִילָע, דָּעַם קָאָפְ אַנְגָּעָ
לְעַנְטָן דָּעַר וּוָאָנְטָ אָוָן, נִשְׁתָּאָרִידְנְדִּיק קִין וּוּאָרט, האט
ער אָוָנוֹ גַּעַגְעָבָן מִיט דָּעַר הָאָנְטָ אַצְּיִיכָּן: „שְׁוִין גַּעַנְדִּיקָט...
גַּיִיט אַהֲיִים...“

דעם דאָפַעַן טוֹיִט.

זאָס קעניגֶלעכע קינד, דער קלײַנער דאָפַעַן איז קראָאנְק,
דער קלײַנער דאָפַעַן גײַט שטאָרבּוּן...
אין אלָע קירכּן פון דער מלֹזָכה איז דער היַלְיקּער סאָקוּרָאָ-
מענט אוַיסְגַּעַשְׁטַעלָט טָאג אָוּן נאָכְט אָוּן עַס בְּרַעֲנָעַן גְּרוּיסְעַ-
לִיכְט, ס'זָּאָל זִין צוּ רְפּוֹאָה פָּאָר דעם קעניגֶלעכּוּן קינד.
די גָּאָסְן פָּוּן דער אלְטָעֵר הוַיְפַּטְשַׁטָּאָט זִיןְנָעַן טְרוּיעָרִיךּ
אוּן שְׂוּוֹיְגַּנְדִּיךּ, די גֶּלְאָקְּן קלִינְגָּעַן נִישְׁתָּמָעַר, די וּוֹאֲגָנָס
פָּאָרָן שְׁטִילְ... בַּיִּים עַק פָּוּן פָּאַלְאָץ שְׁטִיְיעַן נִיְגִּירִיקּעַ מעַנְטָשָׁן
אוּן קוּקָן דוֹרָךְ די קְרָאָטוֹן אוּיפּ די באָדִינְנָעַר מִיט די אָפְגָּעָ-
גִּילְדַּעַטָּע וּוּעַסְטָן, וּוּלְכָעַ שְׁמוּעָסָן אִין הְוִיָּפּ מִיט אָן עַרְנָסְט
פְּנִים.

דער גָּאנְצָעָר פָּאַלְאָץ אִיז צְעַרְדָּעָרט... די קָאְמָעָרָה עָרָן,
די הוַיְפּמִיְסְטָעָרט לְוִיפּּן אַרְוִיָּפּ אָוּן אַרְאָפּ אַיְבָּעָר די מאָרְמָאָר.
נע טְרֻעָּפּ... די קָאַרְיִידָּאָרָן זִיןְנָעַן פּוֹל מִיט פָּאָזְשָׁן אָוּן מִיט

הויף-לייט, וועלכע גיינע איבער פון איין גרוועץ צו דער אין-
דערער, כדי צו פרעגן מיט אשטיילער שטימע וואס הערט
זיך עפעס נייעס...

אויף די ברײיטעGANעקעט פארניגן זיך טיף איינע פאָר
דער אנדערער די פאַרוויינטעהויף-דאָמען, ווישנדיק זיך די
אויגן מיט שיינע, געה אַפְּטַעַנְעַטְיכָּלָעָךְ.

איין דער אַראָנוֹשָׁעָרִיעַ קומט פאָר אַגְּרוֹיסָע בָּאַרְאָטוֹנָג
פון דָּקְטוּרִים אֵין זִיְּרָעַ מָאנְטָלָעַן. מען קָאָן זָעָן דָּוָרָךְ די
שְׁוִיבָן, וּוי זַיְּ בָּאוּגָן מִיט די לָאָגָע, שְׁוֹוָאָרָצָע אַרְבָּל אָזָן
וּוי זַיְּ בִּיגָן מִיט אַזְּכָרְקִיט זִיְּרָעַ פָּאָרִיקָן...

דער דערצ'ער אָזָן דער שְׁטָאַלְמִיסְטָעַר פָּוְנָם קְלִיְּגָעָם
דאָפָעַן גַּיְינָן אַרוֹיף אָזָן אַרְאָפְּ הַינְּטָעַר דָּעַר טִיר פָּוּן דָּעַר
אַראָנוֹשָׁעָרִיעַ, אַפְּוֹאָרְטָנְדִּיק די באַשְׁלוֹסֶן פָּוּן דָּעַר דָּקְטוּרִים-
בָּאַרְאָטוֹנָג. די קוּכָּאָרָעָס גַּיְינָן פָּאָרְבִּי פָּאָר זַיְּ אָזָן גְּרִיסָן
זיך נִשְׁתָּוּ. דָּעַר שְׁטָאַלְמִיסְטָעַר שְׁעַלְטָה, וּוי אַגְּצָנְדִּינָעָר, דָּעַר
דָּעַרְצִיעָר דָּעַקְּלָאָמִירָט פָּעָרָזָן פָּוּן האָרָאָצִיס...

פון דָּאָרָטָן, פָּוּן שְׁטָאַלְ, הערט מען דערוויל אַגְּצָוִיגָן,
טרוּיעָרִיק הַירְזָעָן. דָּאָס אִיז דָּעַר קַאָשְׁטָאָן [פָּוְנָם קְלִיְּגָעָם
דאָפָעַן, אָזָן ווּעָלְכָן די שְׁטָאַלְ-יְוָנָגָעָן האָבָן פָּאָרְגָּעָסָן, אָזָן עָרָר
רוֹפָט טְרוּיעָרִיק, שְׁטִיעַנְדִּיק פָּאָר אַלְיִידִיקָן מָוֹלְטָעָר.

אָזָן דָּעַר קַעְנִיגָּ? וּוּ אִיז דָּעַר האָרָקָעָנִיגָּ?
דָּעַר קַעְנִיגָּ האָט זיך פָּאָרְשָׁלָאָסָן אַלְיִין אָזָן אַצְּמָעָר,

ווײַיט ערגען אין פאָלאַז. הערשער האָבן נישט לֵיב, מען זאַל
זִי זען ווַיְינְעַן...

די קעניגין, — זִי אַיז שַׁוִּין אַנדֶּרֶש. זִי זִיכְּתַּ צָוקָפְּנָס
בַּיּוֹם קְיַיְנָעַם דָּאָפָעַן, אַיר שַׁיִן גַּזְוִיכְּתַּ בָּאָדָט זִיךְּ אַין טְרָעָן,
אוֹן זִיךְּ שְׁלוֹכְצַטְּ הוַיְהָ, פָּאָר אַלְעַמְּעַן אַין דִּי אוִיגָּן, אַזְוִי ווַיְ
עֲפָעָס אַהֲנְדָּלְעְרָקָע.

אוֹיפָן בעטַל מִיט דֻּעַם אוַיְסְגַּעַשְׂצִיקְטַּן בעטְגָּעוֹוָאנְדַּ לִיגַט
דַּעַר קְלִיְנָעַר דָּאָפָעַן, מִיט פָּאַרְמָאַכְּטָעַ אוִיגָּן, נַאֲךְ ווַיְיסְעַר
פָּוֹן דִּי קִישְׁעַלְעָךְ, ווֹאָס אָונְטָעַר אִים.

עַס דְּגַכְּתַּ זִיךְּ, עַר שְׁלַאֲפַט; אַבְּעַר נַיְינָ: דַּעַר קְלִיְנָעַר
דָּאָפָעַן שְׁלַאֲפַט נִיעַט... עַר דְּרִיְיט זִיךְּ אָום צֹ דַעַר מַוְטָּעַר
אוֹן, זַעַנְדִּיק זִיךְּ ווַיְינְעַן, זַאֲגַט עַר צֹ אִיר:

— חַשְׁבוּ קָעְנִיגִין, פָּאַרְוָאָס ווַיְינְט אִיר? מִיְינְט אַיר
טַאֲקָע, אֹז אַיךְ גַּי אַוּעַקְשְׁטָאַרְבָּן?
די קָעְנִיגִין ווַיְיל עַנְטְּפָעָן. דָּאָס שְׁלוֹכְצַן לְאֹזֶט אִיר נִישְׁט
רִידָּן.

— ווַיְינְט נִישְׁט, מַאֲדָם קָעְנִיגִין; אַיר פָּאַרְגָּעַסְט, אֹז
אַיךְ בֵּין דַעַר דָּאָפָעַן, אוֹן דִּי דָּאָפָעַנס קָאָנְעַן נִישְׁט גַּלְאָט אַזְוִי
שְׁטָאַרְבָּן...

די קָעְנִיגִין שְׁלוֹכְצַט נַאֲךְ שְׁטָאַרְקָעָר, אוֹן דַעַר קְלִיְנָעַר
דָּאָפָעַן הוַיְבַּט אָן מַוְּרָא צֹ האָבן.

— הַעֲרַת נַאֲךְ, — זַגְגַּת עַר — גַּיְיךְ ווַיְיל נִישְׁט, אֹז דַעַר

טויט זאל מיך קומען נעמען, און איך וועל שוין וויסן, ווי
אווי אים נישט אריינצולאָז... זאל מען באָלד אַהערברענגען
פערציק שטארקע זעלגער, זי זאלן האָלטן וואָך אַרומ און-
זער בעט... זאלן הונדערט גרויסע האָרמאָטן זיין גרייט
אונטער אָרנוּערע פֿעַנְסְטֶעֶר, טאג און נאָכֶט, מיט אַנגעַצְוַנְדָע-
נע קנוּיטן. און אַקלָאָג וועט זיין צום טויט, אויב ער וועט
האָבן די העזה צו אָנוֹ צו קומען...
כדי צוֹלֵיב צו טָאָן דעם קענִיגֶלְעָכֶן קִינְד, גִּיט די קענִי-
גִּין אַצְיִיכָן.

באָלד הערט מען, ווי גרויסע האָרמאָטן פֿאָרָן אַרְיִין
איַן הוּאָפָּה; און פערציק הוייכע זעלגער, מיט שפִּיזָן איַן די
הענט, קומען און שטעלָן זיך אוּס אַרומ דעם צימער. דאס
זינְגען אלָץ אלָטָע קְרִיגֶס-לְיִיט, מיט גרויע ווֹאנְסֶן. דער קלְיִי.
נער דאָפָעַן פֿאָטְשָׁת איַן די הענט, דערזעַנדִיק זי. ער האָט
דערקענט אַיְינָעַם און אִים צוֹגָעַרְופָּן:

— לְאָרְעָן! לְאָרְעָן!

דער אלָטָעָר קְרִיגֶס-מָאן מָאָכֶט אַשְׁרִיט צום בעט צו.
— איך האָב דִּיך זַיִעַר לְיִיב, מִיְּן אלָטָעָר לְאָרְעָן... ווֹיְזָן
נָאָר אַבִּיסְלִיְּן גְּרוּיסָע שׂוּעָרְד... אָז דער טויט וועט מִיך
קומען נעמען, וועט מען אִים דָאָרְפָּן דִּעְרָהְרָגְעָנָעָן, נִישְׁט אַמְּתָה?
לְאָרְעָן עַנְטְּפָעָרָט:
— יְאָ, מִיְּן הָאָר... .

און צוּוֵי גְּרוֹיסָע טְרֻעָן רִינְגַן אִם אֶרְאָפָ אַיְבָּעָר דַּי
אֲפָגָעָבָרָעָנְטָע בָּאָקָן.

אין דעם מאמענט גיט צו דער גָּלָח צוֹם קְלִינְגָּם דָּא-
פָּעָן אָוּן רְעֵדָת צו אִם לְאָנָגָג, מִיט אַ נִּידְעָרִיקָעָר שְׁטִים, וּוַיְיָזָן-
דִּיק אִם דַעַם צְלָמָם. דַעַר קְלִינְגָּר דָאָפָעָן הַעֲרָט אִם אוַיסָּס
זַיְעָר פָּאָרוֹוֹנְדָעָרט, דָאָן רִיאִיסָט עַר אִם פָּלוֹצְלִינָג אַיְבָּעָר:
— אַיְךְ פָּאָרְשְׁטִי זַיְעָר גּוֹט, וּוֹאָס אַיְר זָאָגָט, הַעֲרָר פְּרִי-
סְטָעָר. אַבָּעָר, וּוֹאָלָט נִישְׁטָגָעָנָט שְׁטָאָרְבָּן אַנְשְׁטָאָט מִיר
מִין קְלִינְגָּר פְּרִיאִינָט בְּעַפְפָא, אַוְיָבָמָעָן זָאָל אִם גַּעֲבָן אַסְכָּד
גַּעַלְט?...

דַעַר פְּרִיסְטָעָר רְעֵדָת צו אִם וּוַיְיָטָר מִיט אַשְׁטִילְעָר
שְׁטִים, אָוּן דַעַר קְלִינְגָּר דָאָפָעָן וּוַיְיָזָן אוַיסָּס צו זִין וּוֹאָס
אַמְּאָל מַעַר פָּאָרוֹוֹנְדָעָרט.

אוֹן דַעַר פְּרִיסְטָעָר הָאָט גַּעַנְדִּיקָט, הַוִּיבְטָדָעָר קְלִינְגָּר
דָאָפָעָן וּוַיְידָעָר אָן צו רִיאִידָן מִיט אַטְיְפָן זִיפְּצָן:
— דָאָס אַלְעָז, וּוֹאָס אַיְר זָאָגָט מִיר דָא, אַיְזָן זַיְעָר טְרוֹיוּעָרִיךְ,
הַעֲרָר פְּרִיסְטָעָר. נָאָר אַיְן זָאָךְ אַיְזָן פָּאָרְמִיר אַטְרִיסָט, וּוֹאָס
דָאָרָט אַוְיָבָן, אַיְנָמָן גַּן-עַדְן, וּוֹסְ'זִינְגָּן דִי שְׁטָעָרָן, וּוּלְאָיָךְ
נָאָךְ פּוֹנְדָעָסְטוּוּגָן זִין אַ דָאָפָעָן... אַיְךְ וּוַיִּסְ, אוֹן דַעַר גַּוְטָעָר
גָּאָט אַיְזָן מִין קוֹזָעָן אָוּן וּוּעָט זִיךְ בָּאָגִיָּן, מִיט מִיר, וּוַיְיָס
פָּאָסְט, לְוִית מִין כְּבָוד נָאָךְ.

דַעְרָנוֹאָךְ הָאָט עַר צּוֹגָעָגָעָבָן, וּוַעַנְדָנְדִּיק זִיךְ צוֹ דַעַר מַוְתָּעָר

— זאָל מען מיר ברענגן מיינע שענטשׂע מלְבוֹשִׁים, מיין
ווײַיסן פוטערנען קאָפְטָאנְדֵל און מיינע פֿליישענע שיכְלָעֶר!
איך וויל מיך אויספּוֹצְן פֿאָר די מְלָאָכִים, כְּדֵי צו קומען אין
גּוֹן=עָדָן אַרְיָין אַנְגָּעָטָן ווַיַּאַדְּפָעָן.

און צום דרייטן מאָל בִּיגְט זיך אַרְאָפּ דער פריסטער
צום קלְיִינְעָם דָּפָעָן און רעדט צו אַיִם לאָנגּ מִיט אַשְׁטִילְעָר
שְׁטִים... .

אין מיטן די רײַיד רײַיסְט אַיבָּעָר מִיט צָאָרָן דָּאָס קעְנִיגְ-
לְעָכָע קִינְד:

— אָוֵב אָזְוֵי — שְׁרִיְיט עָר — אִיז דָּאָךְ צו זִין אַדָּפָעָן
גָּאָרְנוֹיְשָׁט פְּדָאי!

און, נִישְׂט וּוּלְנְדִיק מַעַר הָעָרָן, דְּרִיְיט זִיךְ אַוִּיס דָּעָר
קלְיִינְעָר דָּפָעָן צו דָּעָר וּוְאַנְט אָן וּוַיַּינְט אַבְּיטָעָר גַּעֲווֹיָן.

שורל-ביבליאטעך

№ 21

י. אַפְאָטָאשָׁו

דער משפט

פארלאג / קולטור-ליגע / ווארשע

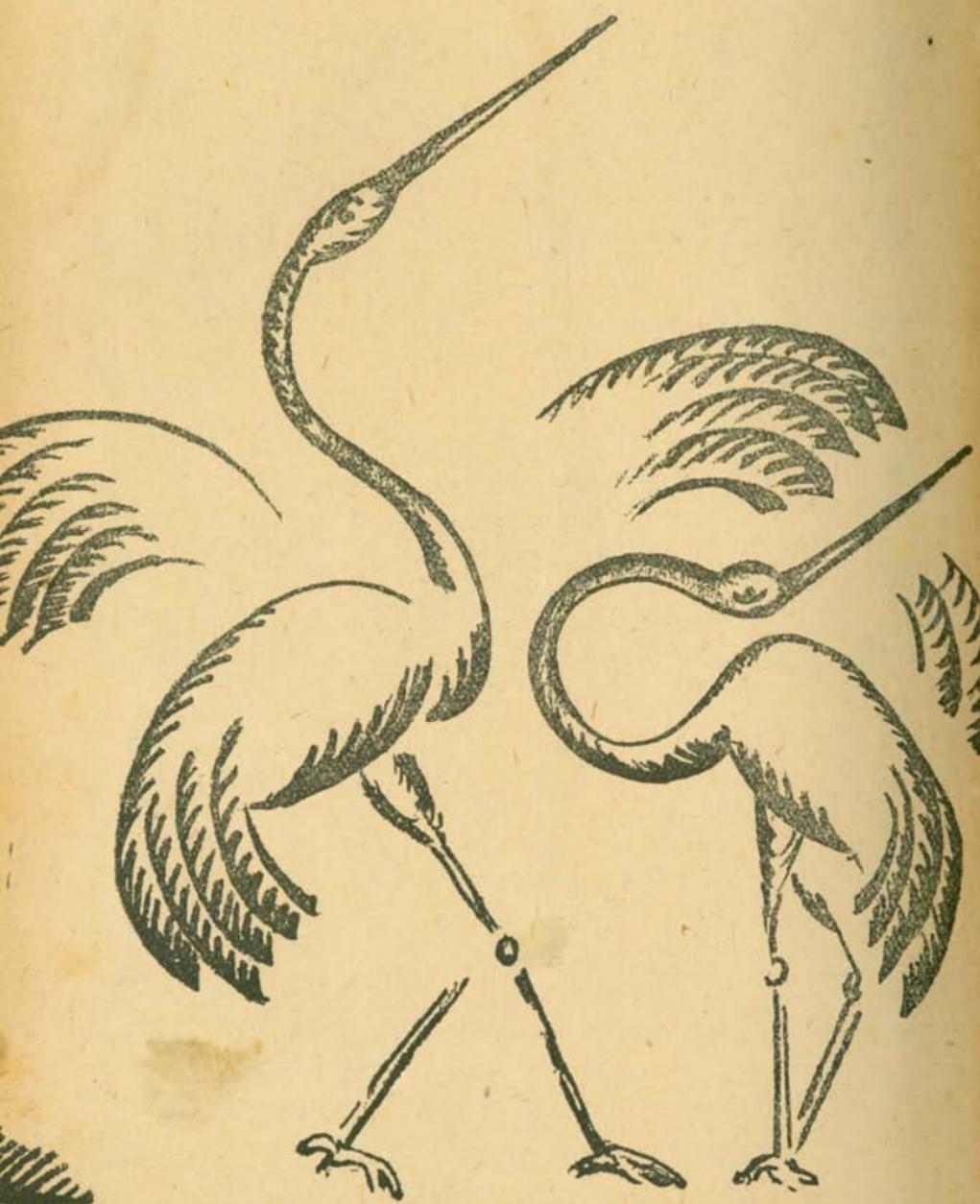

צ'יבענונגען פון וו. וויינטروب / קלישע בי
ח. גאלדבערג / דרוקערוי ז. הענדלער / געדראקט
אין 4500 עקזעמאפֿליירן / ואראשע 1922

J. Opatoszu—Der Miszpot. Wydawnictwo
„Kultur-Lige“, Warszawa 1922. Druk.
I. Hendlera, Warszawa, Długa 26.

מיין פִּירַיעָרִיקָן זְוֵד

א

שמחה פישער, אַ פַּאֲרָגְרָעֶבֶטֶער, מְגֻשְׁמָדִיקָעֶר יִיד, האט
געוווינט אין שכנות מיט פנחס „שְׂרִיבָעָר“. שמחהס פּוֹיַּ
עריש הייזל מיטן שוואָרְצָן, פֿוֹן אַלְטְּקִיִּיט שְׁטוּרְוִיעָנָעָם דָּאָר,
אייז געשטאָנָעָן בַּיִים עַק פֿוֹן דָּעָר זְשָׁאָלְדָּעוֹקוּעַ, וּוּ זִי שְׁנִיְּדַט
זִיךְ, וּוּי אַ טְּרָעָפֶ, צְוִישָׁן שְׁפִיצִיקָעַ סְקָאַלְעָס אָוֹן פָּאַלְטָ מִיט אַ
רוֹיַּש אַין דָּעָר וּוּיִיסְלָ אַרְיִין. אָוֹן פֿוֹן דָּעָרְוּיִיטָנָס האט זִיךְ

געדאלט, אוֹ דאָס הײַזֶל אִיז אוַיסגעוואָקסֶן פֿוֹן די סְקָאַלְעַס,
וּוִיגַט אָוּן שׁוּוֹעֲנַקְטַ זִיךְ אֵין וּוָאַסְעָר, וּוֹי אַבְּרַלְינְקָע, אָוּן
אַרוּם אָוּן אַרוּם פְּלַעֲכָטָן זִיךְ זַיְלְבָּרְנוּ טַעַנְגָעַס.

דַעַר פִּישְׁעַר מִיט דְּרִיִּי בְּנִים זַיְנָעַן גַּעַשְׁתָּאָנָעַן אָן קָאַ-
פָּאַטָּעַס, בָּאַרוּוּס, מִיט פָּאַרְשָׁאַרְצָטַע אַיְבָּעָר דִּי קְנִיעָן הַוִּזֶּן,
אָוּן גַּעַשְׁמִירַט מִיט קָעוֹ גְּרוֹיסַע צָוּוִיִּי-אוּיְרִיקָע עַמְּעָרָס.
שְׁמָחָהָס וּוַיְיָב, אַגְּזוֹנָטָע, רְוִיטָע יִדְעָנָע, וּוֹי אַפְּוַיְעָרָטָע,
מִיט אַווִיס דְּרִיְיעִיקָּיק טִיכָּל אַוִיפָּן קָאָפַ, אִיז גַּעַשְׁתָּאָנָעַן אָ
בָּאַרוּוּסָע, מִיט בְּרִיְיטָע צְוּנוֹיְפָגְעָוָוָאָקָסָעָנָע, וּוֹי בַּיִּי אַגְּנוֹז,
פִּינְגָּעָר אָוּן פָּאַרְדִּיכָּט גְּרוֹיסַע, גַּעַשְׁטָרִיקָטָע שָׁאָטָקָעָס. דִּי מַעַ-
נָעָר הַאָבָּן אַרְיִינְגָּעַלְעָגָט שְׁטִיְינָעָר אֵין דִּי עַמְּעָרָס, דַעַר שְׁטָרָאָם
זָאַל זִי נִישְׁטָ אַוּוּקְטָרָאָגָן. אָוּן אָז אַעֲמָר אִיז פּוֹל גַּעַוּוֹאָרָן
מִיט פִּישְׁ, הַאָבָּן זִי גִּיךְ אַנְגָּעָצָונְדָן שְׁטִיקָעָר קִין, דִּי פִּישְׁ זָאַלְן
נִיט זָעָן וּוֹו צָו אַנְטָלוּפָּן אָוּן הַאָבָּן דָעַם עַמְּעָר אַרְוִיסָּגָע-
שְׁלָעָפֶט. דִּי צָאָפְלָדִיקָע פִּישְׁ הָאָט מַעַן אַרְיִינְגָּעַלְאָזָט אֵין דִּי
גַּעַשְׁטָרִיקָטָע שָׁאָטָקָעָס אָוּן זִי אַנְגָּעָה אַנְגָּעָן אָן אַפְּלִיט, וּוֹאָס
אִיז גַּעַשְׁוּוּמָעָן אֵין וּוָאַסְעָר, צְוָגָעָבָנְדָן צָוָם בְּרַעְגָּ מִיט גַּרְאָבָע
שְׁטָרִיק.

אוּיפְּ דָעַם פְּלִיט אִיז גַּעַוּסָן שְׁמָחָהָס מַוּוִינִיק, זַעֲלִיק,
אַיְנָגָל פֿוֹן אַיְאָר צָעָן מִיט אַוְאַרְצָל נַעֲבָן אוּיְעָר, אָוּן גַּע-
וּוָאַרְפָּן קְרִישָׁקָעָס אֵין אַפְּלָאָשָׁ מִיט וּוָאַסְעָר, וּוֹי אַגְּלָדָן
פִּישְׁלָ אִיז אַרְוִמְגָעָשָׁוּמָעָן.

זעליך אייז געווואקסן אין וואלד ווי א ווילדע ציג. אפט פארפאלאן געוווארן אויף עטלעכע טאג, זיך מיטגעכאפט מיט א בערלינקע זאלץ, וואָס אייז פֿאַרְבִּיגֿעַשׂ וּמוּמָעַן, אָוֹן אִין דער-הַיִם הָאָט עֶרְ קִיְינָעָם נִישְׁתָּאוּסְגַּעֲפָעַלְתָּ. אָוֹן אַיְינְמָאָלָּ, אָוֹ

ס'אייז דורך א ווואר און זעליך אייז נישט אה'ימגעקומווען, הָאָט די מוטער געלְאָזֶט פֿאַלְן א ווֹאָרט. אַלְעַ האָבָן גַּעַשׂ וּוְיגַן. אָוֹן נִישְׁתָּבְּחָנָם! וּוֹעֵן זעליך אייז גַּעַבְּוִירַן גַּעַוְאָרַן מִיטָּן וּוְאָרְצָל, הָאָט די מוטער זיך דערשראָקָן אָוֹן גַּעַשְּׁיקָט נָאָך דער אלְטָעַר „טְשָׁאָרְאָוְנוּצָעַ”, זַי זָאָל אִים אַפְּשָׁפְּרָעָכָן.

די מכשפה האט געהיסן דעם קליגינעם זיינער היטן. אז
ニישט, וועט די קיסערין פון דער וויסל, די הייליקע וואנדע,
אַים צונעמען.

און דער פישער מיט די בנים האבן געגלויבט באמונה שלמה,
אוֹ דָּס שְׂטִיק וּוָסְעֵר, וּוֹ זַי וּוֹנֶעֶן, מַזּוֹּ צּוֹנֶעֶן אֲמַנְתָּשָׁן,
דען דער פאנג וווערט שוואכער פון יאָר צוֹ יאָר. דָּס וּוָסְעֵר
פֿאַדְעַרְט זַיְנֵס — דַּעֲרִיבָּעַר גִּיטְזַי אַזְוֵי שְׁלִימְזְלִידִיק.

און יעדער מאָל, ווען זעליך אייז פֿאַרְפָּאַלְן גַּעֲוָאָרְן אוּיפּ
עטְלַעַכְע טַעַג, האָבָן אַלְעַ גַּעַשְׂוִיגַן אוֹן בַּיִ זִיךְ האָט יַעַדְעַר
געטראכט, אוֹ דָּס וּוָסְעֵר האָט שְׂוִין זַיְן קְרַבָּן. איַז, וּוֹ
אוּיפּ צוֹ לְהַכְּבִּים, דַּעַר קְלִינְעַר יַעַדְעַר מַאָל צּוֹרִיקְגַּעַקְוּמָעַן.
די וויסל האָט אַים שְׂוִין דְּרִיִּי מַאָל אַרְוִיסְגַּעַוְאַרְפָּן. דַּעַרְיִ
בער האָט שְׁמָחָה נִיט גַּעֲוָאָלַט וּוִיסְן פִּוּן דַּעַם יִנְגָּל, אַים נִיט
גַּעַלְעַרְנְט קִיְּין יִדְּיַשְׁקִיט, איַז טַאַקָּע זַעַלְיךָ אַרְוִמְגַעְגַּנְגָּעַן
קרועה בלואה.

— וּוֹאָס האָסְטו זִיךְ אַוּוּקְגַּעַזְעַצְט, וּוֹאָס, בהמה דו —
הָאָט די פֿיַשְׁעַרְין אֲ גַעַשְׂרִיִּי גַעַטְאָן צוֹ זַעַלְיךָן — גַיִ אַרְיִיבָּעַר
צּוּם "שְׁרִיְיבָּעַר" אוֹן פְּרַעַג וּוַיְפָלַ פִּישְׁ מַע זַאָל שִׁיקָּן אוּיפּ שְׁבַת.
דָּס יִנְגָּל האָט גַעַכְאָפְט די פְּלַאַש מִיטָן גַּאַלְדַעְנָעַם
פִּישְׁלָ אַוְן זִיךְ גַּעַלְאָזָט אַיְבָּרְן וּוְאָלְדַּ.
זַעַלְיךָק האָט גַעַטְרָאָכְט, אוֹ וְועַן עַר וְועַט עַלְטָעַר וּוְעַרְן,
וְועַט עַר נִיט כָּאָפְן קִיְּין פִּישְׁ מִיטְעַמְּרָס. עַר וְועַט זִיךְ אוּיסְ-

בוייען א פֶּלִיט און נַכְּפֵּן פִּישׁ מִיט סִיטְשָׁן. און אָז עֶר ווּעַט
רייך וווערן (און רײַיך וווערן ווועט ער געוויס), קויפט ער זיך
א פָּאָר גּוֹמְעָנָע שְׂטִיוֹלָל מִיט לְאַנְגָּע בְּאַלְעוּוּט, ווֹאָס פָּאָר.
בִּינְדָּן זיך מִיט אַשְׁנָאָל אֲזֹש אָונְטָעָרָן בּוֹיך, אַ לְעַדְעָרָן
רַעַקֵּל אָוָן ער ווועט אַרְוָמְפָאָרָן אִין דַּי ווּאָסְעָרָן אִין אָן אַמְּתָה
פִּישְׁעַרְשִׁיףָל, מִיט אֹזָא גְּרוּוִיסָן רָאָד. דֻּעַמְּאָלָט ווועט ער זיך
אוַיסְבּוּיָעָן פּוֹנְקָט אֹזָא הַוִּיזָּן מִיט אַגְּלַעְזָרְנָאָר, ווּעַרְאַנְדָּע, ווִי
פְּנַחַס שְׁרִיבְעָרָה האָט. אָוָן טָאָמָעָר גָּאָר אַוּוּקְשָׁעָנְקָעָן דָּאָס
גָּאָלְדָעָנָע פִּישְׁלָרְחַלְעָן? זַי אִיז דָּאָרָ מִיט אִים שְׁוִין בְּרוֹגָז
דָּעַם צְוַיִּיתָן טָאָג! ער האָט אִיר שְׁוֹאָרְצָעָר קָאָץ דָּעַם עַק
אַפְּגַעַה האָקט. אַשְׁעָנָע רִינְגָּע פְּפָרָה! אֹזְדִּי פִּישׁ ווּאָרְפָּן דָּעַם
רוֹיג, דָּאָרָפָּן זַי זַיך נִישְׁטָה פָּאָרְגְּנְבָּעָנָע אָוְנָ אַוְיפְּרָעָסָן זַיִ!

יא, דָּאָס פִּישְׁלָל ווועט ער אַוּוּקְשָׁעָנְקָעָן רַחַלְעָן. אַמְּתָה, גָּאָלְדָעָ-
נוּ פִּישְׁלָעָר ווּאַלְגָעָרָן זַיך נִישְׁטָה אִין דָּעַר ווּוַיְסָלָן, נָאָר גָּאָר-
נִישְׁטָה, ער ווועט עַלְטָעָר וווערן, ווועט ער כָּאָפָּן אַוּאָלְפִּישָׁ,
אִים אוַיסְהַוִּילָן, זַיך אַוְיפְּנִיָּעָן פּוֹן דָּעַר שְׁוֹפָן-פָּעָל אַפָּאָר
הַוִּיזָּן מִיט אַרְאָק צְוֹזָמָעָן, ווּוּ דַי בְּלוֹיזָע אַוְיגָן זָאָלָן זַיך נָאָר
אַרְוִיסְזָעָן, אָוָן ער ווועט זַיך אַלְאָז טָאָן מִיטָּן, אַוְיפְּגַעַשְׁטָעַלְטָע
פְּלִיסְפְּעָדָעָרָן צַו דַי גָּאָלְדָעָנָע פִּישְׁלָעָר, ער ווַיְסָט, אָז זַי
וּוֹיְנָעָן אִין דַי טִיפְסְטָעָה קָעָסָל-גְּרִיבָעָר. ער ווועט אַבָּעָר רַחַלְעָן
אַנְזָאָגָן, זַי זָאָל טַוִּישָׁן דָּאָס ווּאָסָעָר אָוָן אַרְיִינְגְּוָאָרָפָּן עַטְלָעָכָע
קְרִישְׁקָעָם.

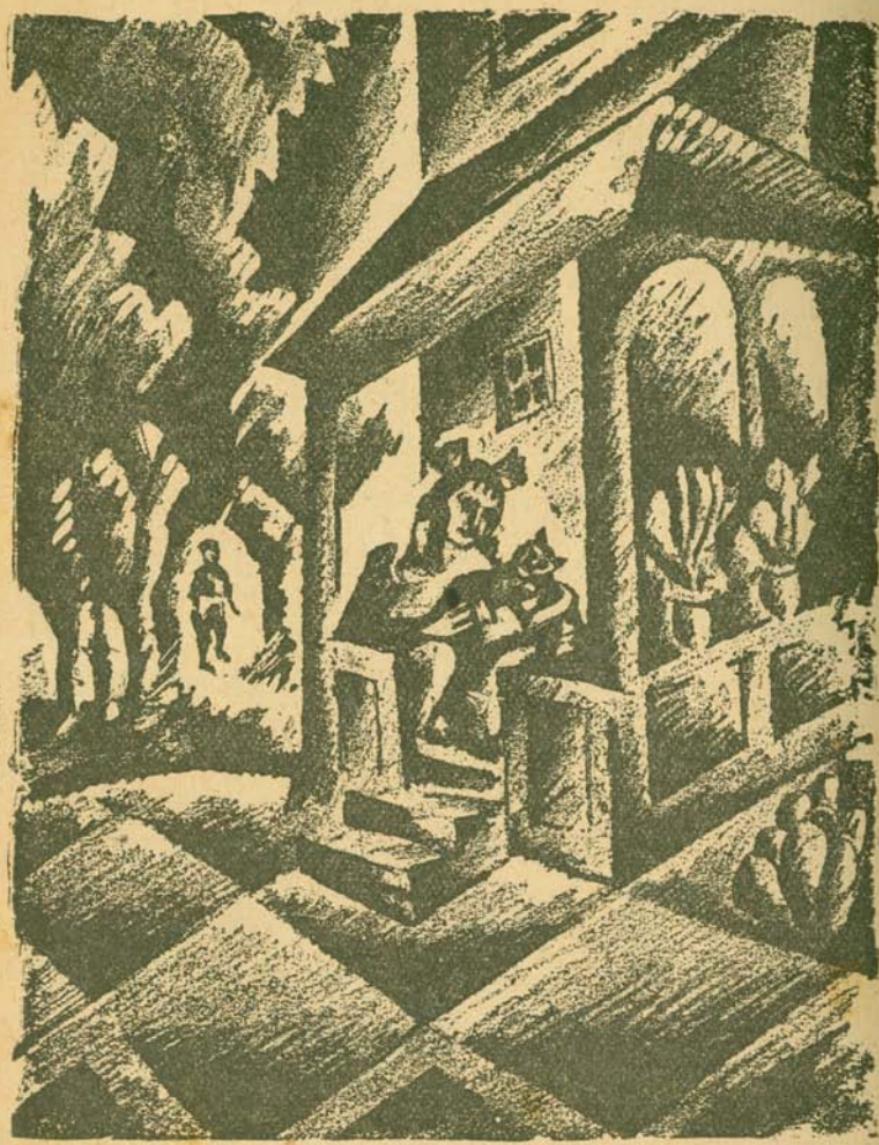
אויף דער וועראנדע איז געזען רחל און זיך אויסגע-
טעןheat מיט דער שווארצער קאץ, וואָס איז געלעגן אין אין
אויסגעבעטן קאַשעך מיט אַ געשווּאלענעט רוקן :

— מיין אָרים קעצל ! ס'טוט דיר וויי ? נו, ווינן נישט !
מייקאַלְאַי זאגט, ס'זעט זיך פאָרהיילן. דערפֿאָר ווועט זעליקס
וואָרצל ווערן אָזוי גרויס, אָזוי גרויס, זעט, אָזוי ! — און
זֵי האָט צעשפֿרייט בִּיידע הענטלאָר — ווועט דאס זיין מיאָס —
האָט רחל זיך צעלאָכט — זעליך מיט אָן עק אויף דער באָק !
— רחל, זעט, כ'האָב אַ גָּלְדֶּן פִּישֶׁל ! ווילסט עס ?
רחל האָט זיך אויסגעדרייט און אָראָפְּגָעַלְאֹזֶט אַ לִיפָּ:
— כ'בִּין ברוגז !

— פָּאָרוֹאָס בִּיסְטוּ ברוגז ?
— וויל בִּיסְטוּ אַ גָּלוֹן !

— אָז דער טאטע האָט מיר געהייסן, אויף מיין וואָרט !
ער האָט נאָך געהייסן כאָפָּן דיין קאָץ אין אַזְאָק אָריין און
זֵי אָראָפְּוָאָרְפָּן פָּונְן בערגל, אָזוי, פְּלִיוֹר, אַין ווּאָסְעָר אָריין !
— און מײַנְסְט, ס'זעט דיר זיין געשאנקען ? גָּאָט ווועט
דיַך שטראָפָּן ! מִיְּקָאַלְאַי זאגט, אָז דיין וואָרצל מוֹז ווערן
אָזוי גרויס, ווי דער אָפְּגָעָה אָקְטָעָר עַק.

זעליך איז אויף אַ מִינְגָּט צַעֲמִישָׂט געווארן, זיך אַנגָּעָ-
כאָפָּט פָּאָר דער באָק אָן אִים האָט זיך בעט מעשה מיט
אָן אָמָת אויסגעדאָכט, אָז דער וואָרצל ווערט לענגער.

— ס'אייז אַלְיגֶן! אין וויפֵל ווועטסטו, או מאָרגֶן האָב
אַיך אִם שווין נישט? כ'הָאָב אֹזָא מיטֵל!
— ווֹאָס פָּאָר אַמִּיטֵּל?
— מע שְׁמִירַת אִים אוִיס מִיט טוּבֵן-בְּלוֹט עַטְלָעַכְעַ
מָאָל, ווּעַרְט עַר פָּאַרְדָּאָרְט אָוֹן פָּאַלְט אַרְאָפּ.
— טָאָ פָּאַרְוּאָס טוּסְטוּ עַס נִישְׁט?
— ווַיְיַלְּ דִּי מַאֲמָע זָגַט, דַּעַר ווּאַרְצֵל אִיזָּוּלְדִּיק אָוֹן
אוֹ צְיוּעַל אִים אַרְאַפְנַעַמַּעַן פָּאָר 13 יָאָר, ווּעַט סְמוֹל אַנְטְּלוּפָן.
— אָוֹן דּוּ בִּיסְט מַזְלְדִּיק?
— אָוְדָאי, זַעַט, מַיךְ הָאָט דִּי ווַיְיַסְלְ דְּרִיְיָ מָאָל אַרְוִיסְט
גַּעוּוֹאָרְפָּן אָוֹן צְיוּאַלְט אַפְּילְוּ אִין יִם אָוְיךְ גַּעֲקָאנְט שְׁוּוִימָעַן!
מִין טָאָטָע אִיזָּוּ שְׁוַיְן אַזְוִי לְאָנְגָּפָּה שְׁעַר אָוֹן הָאָט נַאֲךְ קִיְּנָן
מָאָל קִיְּנָן גַּאֲלָדָן פִּישְׁלָן נִישְׁט גַּעַכָּאָפְט. אָוֹן אַיךְ ווַיְיַסְט, ווּזְזִיְּ
וּוַיְיַנְעַן אָוְיךְ! אָוֹן דּוּ ווַיְיַסְט נִישְׁט!
— ווּז?
— אִין דִּי קַעַסְל-גַּרְיְיבָּעָר!
— זַעְלִיק, ס'אייז אַמְּתָה, אוֹ אַקַּעַסְל-גַּרְוָב מַוּז יְעֻדָּעָר יָאָר
צְוַונַּעַמַּעַן אַמְּעַנְטָש?
— אָוְדָאי, זְזִי וּוַיְיַנְעַן דָּאָרְט מִיט דִּי גַּאֲלָדָעָנָע פִּישְׁלָעָךְ!
דּוּ ווַיְיַסְט, אוֹ צְיוּעַל עַלְטָעָר ווּרְעָן, וּוּעַל אַיךְ אַהֲיָן צָו דִּי
גַּאֲלָדָעָנָע פִּישְׁלָעָךְ.
— אָוֹן אוֹ זְזִי וּוּעַלְן דִּיךְ נִישְׁט אַרְוִיסְלָאָזָן?

— זי' ווועלן יא אַרְוִיסֶלָזָן !
— און וואס וועסטו דָארט טוין ?
— וויסט וואס, דָארטן ליגן אלע ים-אוצרות, וועל איך זיך
אנלעגן פולע קעשגענס מיט גאלד אונבריל לאנטן אונקומען צורייכ.
— און וועסט מיך אויך מיטגעמען ?
— דיך ? איז ביסט ברוגז !
— אודאי בין איך ברוגז !
— וועל איך דיך נישט מיטגעמען !
— טא נעם נישט !
— טא גיב מיר אפ ס'גאלדענע פישל !
— ס'גאלדענע פישל ? טא פארוואס ביסטו איז שיעכ-
טער, נעמסט מיין קעצל און — —
— אויף מיין ווארט, כיוועל מערדע עק נישט אפהאכן !
— איז דו האסט שוין אַפְגַעַה אַקְט !
— רחל, וו בייסטו ? ס'עטן ווערט קאלט — האט די
אלטע דינסט גערופן.
— כ'גי שוין — האט רחל געענפערט און זיך אויף-
געשטעלט.
— קומ מארגן צו אונז, רחל, באטשאנעס (בושלאט)
זייןעו שוין געקומען צו פלייען, וועסט קומען ?
— כ'ווועל קומען.
רחל אייז אריין איין שטוב.

דער וואלד האט פֿרִילְעַךְ גּוּרוּיִשְׁטָה, גּוּשְׁמַעְקָט מִיט
קַאַלְיְפָאַנְיָעַ.

ועליך, אן אַפְּגַעֲבֵר עַנְטוּר, ווי אַצְּגִינְעָרֶל, אַיז וַיַּךְ גַּעַ-
גַּאנְגָעַן אַבְּאַרְוּוּסְעָר אַיְבָעָרַן ווֹאַלְד, אַוְיסְגַּעֲמִיטָן דִּי סְטַעַשְׁ-
קָע, ווּוּ אַלְעַ גַּיְיעַן, גַּעַשְׁפְּרִיּוֹת אַיְבָעַר דָּעַר שֻׁוְאַרְצָעַר, זָוָם-
פִּיקָעַר, מִיטָמָאָךְ בָּאוּוּאַקְסָעַנְעָר עַרְד אָוָן הַנָּאהָ גַּעַהַאַט וַיַּךְ דִּי
קִילְעַ, פִּיכְכַּטְעַ עַרְד צַעְגִּית אָוָן פִּידְלַט אַונְטָעַר זַיְנָעַ פִּיסְלְעַר,
וַיַּךְ גּוֹט אַוְיסְגַּעֲקָנָאַטְעָנָעַ טִיגַג. דָּאָס יַיְנָגָל האַט גַּעַהַאַלְטָן אַ
שְׁלִישָׁל אַין מוֹילָן אָוָן גַּעַפְּיִיפְּט אַוְיִיפְּט וּוֹאָס דִּי וּוּעָלַט שְׁטִיטִיט.
רְחַלְ, אַפְּרִילְעַכְעַ, מִיטָעַפְּלַאַמְטָע בְּעַקְלְעַר, מִיטָדִי
שִׁיךְ אָוָן זַאֲקָן אַין דִּי הַעַנְטָ, אַיז דָּעַם יַיְנָגָל נַאֲכַגְעַגָּאַנָּעַן.

שְׁטְרָאַלְן, וּוֹאָס זַיְנָעַן גַּעוּוֹעַן בָּאַהַאַלְטָן טִיף אַין ווֹאַלְד,
הַאָבָן מִיטָאָמָאָל גַּעַנוּמָעַן שְׁטִיפָן, זַיַּךְ פְּלַעַכְטָן אַרְוּם רְחַלְעַן.
דִּי שְׁטְרָאַלְן הַאָבָן זַיַּךְ פָּאַרְגְּנַבְּעַט פָּוּן הַיִּנְטָן, אַיְר אַקְוּשָׁ גַּעַ-
טָאָן, צּוֹרִיק אַפְּגַעֲשְׁפְּרָוְנָגָעַן אָוָן מִיטָאָמָאָל זַיַּאָגָס אַפְּגָעַ-
טָאָן, מִיטָאָזָא זַיְלְבָעַרְנָעַר לְיִכְטִיקִיִּט, אֹז רְחַלְ האַט אַוְשָׁ פָּאָר-
זְשְׁמֹורָעַט דִּי אַוְיָגָן אָוָן אַרְוִיְסְגַּעַלְאָזָט אַפְּרִילְעַכְן קְוּוִיטִשְׁ.

פַּוְיָגָל זַיְנָעַן גַּעוּוֹאָרַן לְעַבְּדִיקָעַר, זַיַּךְ אַרְוִיְסְגַּעֲרִיסְן
מִיטָאַפְּאַטְשְׁעָרִיִּי פָּוּן טִיפָן גְּרָאָז, גַּעַבְּלִיבָן הַעַנְגָעַן אַנְטְקָעַגָּן
דָּעַר צַעְפְּלַאַמְטָעַר זָוָן אָוָן זַיַּךְ צַעְטְרָעַלְטָ.

דָּעַר ווֹאַלְד האַט פֿרִילְעַךְ גּוּרוּיִשְׁטָה, גּוּשְׁמַעְקָט מִיט
קַאַלְיְפָאַנְיָעַ.

און עס האט זיך געדאכט, גלייך מהנות פידל-שפילעער
 זיינען צעווארפֿן איבערן וואָלַד, וווערן אלִיךְ מידער, הערַן
 ביסלעכוויז אויף צו שפֿילַן — האָבן די פידל-שפילעער דער-
 זען, ווי אַיונג פָּארַל שטייט האָנט אין האָנט באָרווערט אויף

דער פִּיכטֶר ערַד, האָבן זי זיך דערפֿילַט יַינְגָעַר, רַאשׁ אָרַן
 רַאשׁעַר גַּעֲנוּמָעַן רַיְבָּן זַיְעָרַע בּוֹיְגָנָס אָן גַּעַל-רוּיטַלְעַכְעַ שְׂטִי-
 קָעָר קָאַלְיְפָאנְיָע אָון די הוֹיכָע סָאַסְנָעַס, ווי אַנְגַּעַצְוִיגַּעַנְעַ
 סְטוּרָנוּסָס, האָבן אַצְיָטֶר גַּעֲטָאָן, זיך צַעֲפָרוּמָט, ווי אַוְיִיטֶר
 שְׂטִילְעַר יָם: יַוְגָנָט! יַוְגָנָט!

ארויסגיאענדיק פון וואָלַד, האָט דאָס פֿאָרֶל זִיך אַרוּקְעַן
געזעכט אויפֿן ברעג פון דער ווייסל אָונַ גענומען שׂווענקען
אין דעם דורכזיכטיקן וואָסער זֵיירע בְּלָאָטִיקָע פֿיסלעָר.
אויףְּדָעָר צוֹוִיְטָעָר זִיְטָוּוַיִּסְלָהָאָבָן זִיך גַּעֲצָזִיגָן בְּרִיְיטָעָגְרִיְּ
געַאנְקָעָם, דורכגעוֹוָאָרְפָּן מִיט גַּעַלְן "כָּאָבָעָר" (פֿעַלְד בְּלִימְלָעָך).
אייבָּעָר דער לְאנְקָעָ אִיז אַרְוָמְגַעְגָּנְגָעָן אַ וְוַיִּסְעָר בּוּשָׁעָל
מִיט אַשְׁוֹאָרְצָן עַק. עָרָהָאָט גַּהְהָוִיבָּן זִיְינָעַ רְוִיְיטָעָ פִּיס, וּוְיִ
שְׁטָאָלְצָעָם, גְּדָלוֹתְדִּיק פְּאָרְרִיטָן זִיְין לְאָנְגָּן הַאָלָזָן רְוִיְיטָן.
שְׁנָאָבָּל אָונַ גַּעַשְׁלָוְנְגָעָן מִיט אַ "קְלִיּוֹ-קְלִיּוֹ" גְּרִינָעַ זְשָׁאָבְקָעָלָעָר.
אוֹן אָז דֵּי זָוָן אִיז אַרְוָיְסְגַעְשׂוֹוּמָעָן פָּוּן הַינְּטָעָר אַ וְוַאֲלָקָן אָונַ
גַּעַנּוּמָעָן בָּאָקָן, האָט דָעָר בּוּשָׁעָל זִיך אַוּעָקְגַּעְשְׁטָעָלָט אוּפָּ
איַיְן פּוֹס, בָּאַהָאָלָטָן זִיְין רְוִיְיטָן שְׁנָאָבָּל מִיט אַהֲלָבָן קָאָפָּ
אוֹנְטָעָר אַפְּלִיגָּל אָונַ אָזְוִי גַּעַבְלִיבָּן שְׁטִיְין אוּפָּ דָעָר גְּרִינְעָר
לְאנְקָעָ, וּוְיִ אָן אַוִּיסְגַּעְמָלְטָעָר.

— רְחַל, וְוַיִּסְטָ וְוָאָס וְוָאָלָט גַּעַרְוָעָן אַ גּוֹטָע זָאָך?

— וְוָאָס?

— טָא שְׁוֹעָר זִיך, אָז וְוַעַסְט קִיְּנָעָם נִישָׁט דְּעַרְצִיְּלָן!

— אַסְוָר נִישָׁט!

— גַּיִי, כִּיהָאָבָן מָוָרָא, וְוַעַסְט יָאָ דְּעַרְצִיְּלָן!

— אוּפָּ מִיְּן וְוָאָרטָן, נִישָׁט, זְעַלְיקָ!

— גַּעַדְעַנְקָ! — אָונַ זְעַלְיקָ האָט אוּפְּגַעְהָוִיבָן אַ פִּינְגָּעָר

צָו דָעָר נָאָז — וְוַיִּסְטָ וְוָאָס מִיר אִיז אַיְינְגַעְפָּאָלָן?

— ווֹאָט ?

— דו ווועסט נישט טרעדן ! — האט זיך זעליק צעל'אכט.
— זאג שוין ! — האט רחל זיך געבעטן, אַנגענו מען
זעליקן בי אַהאנט אוון געריבן אַיר נאָס פִיסֶל אָן
זִינֶס.

— דו ווּוַיִּסְט, ווּעַן מֵיר קְרִיגֶן אַגְעָנָז אַיִי, אֹוי, ווֹאָט
דָאָס גַעֲוָעָן גּוֹט !

— צו ווֹאָס דָאָרְפַּסְטוֹ אַגְעָנָז אַיִי ?

— כ'וֹאָלֶט עַם אַרְיִינְגְּצָעַגְט אִין נַעֲשָׂת צו דַי בָּאָטְשָׁא =
נוּם, ווֹאָלֶט אַרְיוֹסְגַעְקּוּמָעַן אַהֲלָבָעַר בָּאָטְשָׁאָן אוֹן אַהֲלָ
בָּעַ גָּאנֶז.

— אַין דָעַר בָּאָטְשָׁאָן ווּעַט ~~צִיר~~ צוֹלָאָז ?

— כ'וּעַל עַם פָּאָרְטָאָג אַרְיִינְלְעָגָן, ווּעַן בִּידָע פְּלִיעָן
אוּוָקָּה.

— זעליק, דו ווּיִסְט ווּעַר עַם בְּרַעֲנָגֶט קְלִינְיָעַן קִינְדָעָר ?
ברַיְינָע זָגָט, אוֹ אַבָּאָטְשָׁאָן בְּרַעֲנָגֶט אַקְלִין קִינְד אִין אָ
קָאַשְׁעָקָּל. ווּ ווּוִינְעָן אַלְעָן קִינְדָעָר ?

— אִין הִימָל !

— אַוְן אָז סְרֻעָגָנֶט ?

— אָז סְרֻעָגָנֶט ? כ'וּוִיס נִישְׁט ! מַסְתָּמָא בָּאַהֲלָטָן זַיִ
זַיך, ווּעַן דַי ווֹאָלְקָנָס גַּיִיָעַן אַרְאָפָּה צו דָעַר ווּיִסְלְזַיך אָנֶ
טְרִינְקָעָן.

— און דער באטשאן, וואָס שטייט אויף דער לאַנקע,
קָאנְ בְּרַעֲנֶגֶן קְלִיְינֶעָ קִינְדֶּעֶר ?
— אָודָאי !
— זעליך, און אָז אֵיך ווועֵל שטאַרְק ווועֵלן, ווועַט דער
באטשאן מיר אויך ברענֶגֶן אַ קִינְד ?
— אָודָאי ! — און זעליך האָט אויסגעשטראָקט די
הענט — אָז אַ בָּאָרג מִיט קִינְדֶּעֶר !

אַ צוּוֹיִיטָעָר בּוֹשָׁעַל, עַטוֹוָאָס אַ קְלַעַנְעָרָעָר, מִיט אַ ווַיִּיסְן
פְּלִיגָּל, ווַיַּאַגְּבַּעַלְעַכְּטָעָר, האָט זִיךְ פָּאַמְעַלְעַךְ אַרְאַפְּגָעָ
לאַזְט. דער "ער", ווֹאָס אִיז גַּעַשְׁטָאנֶגֶן אִין מִיטָּן דער לאַנקע,
האָט זִיךְ ווַיַּאַפְּגַּעַטְשָׁוְכָעַט, צַעַשְׁפְּרִיטָט די פְּלִיגָּל, פָּאַרְרִיסְן
דָּעַם לאַנְגַּן האַלְז, זִיךְ פָּוָנָאַנְדָּעַרְגָּעַנְצִיט אָז גַּעַנוּמָעַן
לוֹעִיפָּן אַרְוּם אָז אַרְוּם דער "זַי" מִיט אַן אַרְאַפְּגַּעַלְאַזְטָן קָאָפְּ
און גַּעַשְׁרִיגָּן — קְלִיאַ-קְלִיאַ — — דער "ער" האָט זִיךְ אָפְּ
גַּעַשְׁטָעַלְט, אוּפְּגַּעַהוּבָן זַיְן רֹוִיטָן, עַטוֹוָאָס צַעַפְּנָטָן שְׁנָאָפְּל,
וּוּ עַר האָט גַּעַהְאַלְטָן אַגְּרִין זַשְּׁאַבְּקָעַלְעַ, ווּוְילְעָרִישָׂ גַּעַקְוִיקְט
אוֹיף דער "זַי", ווַיַּעַר ווֹאַלְט גַּעַזְגָּט : "בִּי מִיר ווּעַט שְׁוַיַּן
אַ ווַיִּבְּ נִישְׁטָ שְׁטָאָרְבָּן פָּוָן הַוְּנָגָעָר", אָז עַס אִיר אַונְטָעַרְגָּעָ
טְרָאָגָן. בְּשַׁעַת די "זַי" האָט זִיךְ גַּעַקְרָעָט, גַּעַהְוִיבָן דָּעַם
הַאַלְז, גַּעַגְּלַאֲצָט די אוִיגָּן אָז גַּעַשְׁלָוְנֶגֶן דָּאָס זַשְּׁאַבְּקָעַלְעַ, ווֹאָס
הָאָט זַיִעַר קִיְּין נִיט חַשְׁקָגַעַט צַוְּ מַאֲכָן אַ שְׁפָאַצִּיר אִיבָּרָן
בּוֹשָׁעַלְסָ גְּרָגְרָת, האָט דער "ער" אִיר עַטְלָעַכְעַ מַאֲלָ פָּוָן לִיבָּ-

שאפט וועגן א פיק געטאן מיטן שנאָבל, אַינְגָעָנוֹרָעַט זיין
קָאָפּ צו אַיר אָונְטָעָרֶן פְּלִיגֵּל אָוּן עֲפָעַס גַּעֲזָכֶט. עַר הָאָט זִיךְ
צָוְרִיקְגַּעַזְעַצְט, גַּעַנְוָמָעַן פָּאַטְשָׁן מִיטְדִּי פְּלִיגֵּל, גַּעַפְלוֹיְגָן נִידְעַ
רֵיךְ אַרוּם דַּעַר "זַי", גַּעַמְאַכְט חַנְדַּלְעַךְ מִיטְן בּוֹיגִיקָן, קְלוֹגָן
הָאַלְוָן אָוּן דַּעַר תָּמִיד שְׂטִילְעָר פּוֹיגֵל הָאָט זִיךְ צָעוֹנָגָעָן:
קְלִיאַ=קְלִיאַ=קוּוֹעַ, קְלִיאַ=קְלִיאַ=קוּוֹעַ! —
זַעַלְיךְ אִיז אַרְוִיס פּוֹן וּוּאַסְעָר.

— גַּי שְׁוִין אַהֲיִים, רַחֵל, אָוּן בְּרַעְנָג אָן אַיִ, אַיצְט אִיז
דָּאָס נַעַסְט לִיְדִיק. גִּיכְעָר, טּו אָן דִּי שִׁיךְ!
רַחֵל הָאָט אַפְּרִילְעַכְעַ אַנְגַּעַטָּן דִּי שִׁיךְ, זִיךְ גַּעַפְילְטַ
בָּאַקְוּעַמָּעָר אָוּן אַשְׁפְּרוֹנָג גַּעַטָּן.

— נָו, וּוֹאָס גִּיסְטָו נִישְׁטָ? — הָאָט זַעַלְיךְ גַּעַפְרָעָגֶט.
— כְּפּוֹילְ זִיךְ אַלְיִין!
— וּוֹעֵל אִיךְ מִיט דִיר מִיטְגִּין, גּוֹט?
אָוּן דִי קִינְדָּעָר, אַנְגַּעַטָּן דִי הַעַנְטָלְעָר,
זַיְנָעַן שְׁפְּרִינְגְּעַנְדִּיק פָּאַרְשְׁוּוֹנְדִּן אַיִן וּוּאַלְד.

ג

זַעַלְיךְ אִיז אַפְּרִילְעַכְעָר צו צו דַעַר סְטָאַדָּלָע, וּוּ דִי
בוֹשְׁלָעַט הָאָפָן גַּעַהָאָט דָאָס נַעַסְט, גַּעַנְוָמָעַן פּוֹן רַחְלָעַן דָאָס
אַיִ, עַס צּוֹגַעַהָאַלְטָן מִיטְדִּי לִיפְנֵן אָוּן לִיְיכְט, וּוּי אַקָּאַץ, גַּעַ
נוֹמָעַן קְלָעַטָּרֶן אוּיפּ דַעַר גְּלִיְיכָעָר לִיְמָעָנָר וּוּאַנְט. עַר

האט זיך אַנְגָעַכָּאָפֶט פָּאָר אָן אַפְעַנְעָר קְרָאָקּוּוּ, גְּעוּוֹאָרֶט אַבִּיסְלַ,
וּוֵי עָר וּוֹאַלְטַ גְּעוֹזְכַּט דָּאָס גְּלִיְיכְּגֻווּוּכְּט אָוֹן זִיךְ אַוְיאָרֶת
גַּעֲטָאָן מִיטָּן קְעַרְפָּעָר אַוִּיפָּן דָּאָר. דָּאָס נַעֲשָׂט אִיז בְּאַשְׁטָאָגָעָן
פָּוֹן אָן אַלְטָעָר, הַילְצָעָרְנוּר, בְּרָאָנָעָ. אִין דָּעָר בְּרָאָנָעָ אִיז גַּעַלְעָגָן
אַ קוּיְישׁ, אַוִּיסְגַּעַבָּעַט מִיט גְּרָאָז אָוֹן צְוּוִיְיגָן. אַטוּכְּלָעָר רִיחַ
פָּוֹן פִּישׁ, זְשָׁאָבָעָס אָוֹן הַינְדָּלָעָר הָאָט זַעֲלִיקָן אַשְׁלָאָג גַּעֲטָאָן
אִין פְּנִים אַרְיָין. אִין דָּעָם נַעֲשָׂט זִינְעָן גַּעַלְעָגָן דְּרִיְיָ גְּרוּיְיסְטָע
אַיְיעָר. זַעֲלִיקָן הָאָט אַרְוִיסְגַּעַנוּמָעָן אָן אֵי, אַרְיָינְגַּעַלְעָגָט אָן-
שְׁטָאָט דָּעָם דָּאָס גַּעַנְזָעָנָעָ אָוֹן גַּעַוּאַלְטַ זִיךְ אַרְאָפְלָאָזָן פָּוֹן
דָּאָר, וּוֵי בִּידָע בּוֹשְׁלָעָס הַאָבָן זִיךְ מִיט אַמְּאָל בָּאוּזָין אָוֹן
זִיךְ גַּעַטְרָאָגָן מִיט צְעַשְׁפְּרִיטָע פְּלִיגָּל גְּלִיְיךְ אַוִּיפָּן זַעֲלִיקָן. זַעֲ-
לִיקָּה הָאָט נָאָךְ צִיְיט גַּעַהָאָט אַרְאָפְצּוּשְׁפְּרִינְגָּעָן, נָאָר עָר הָאָט
זִיךְ אַזְוִי דָעַרְשָׁרָאָקָן, דֵי בּוֹשְׁלָעָס זָאָלָן אִים נִישְׁתְּ צְעַפְּיקָן,
דָּאָס עָר אִיז גַּעַבְלִיבָּן אַרְגָּע שְׁטִיְין מִיט דָעָם אֵי אִין בִּיְיָ
דָעַ העַנְטָן.

רְחַלְלַה הָאָט אַרְוִיסְגַּעַלְאָזָן אַ קוּיְיטָשׁ :

— זַעֲלִיקָן, שְׁפְרִינְגָן אַרְאָפֶט !

זַעֲלִיקָן הָאָט זִיךְ אַיְינְגַּעַקְאַרְטְּשָׁעַט, פְּאַרְשְׁטָעַלְטַ דָּאָס פְּנִים
מִיט בִּידָע הַעַנְטָן, וּוֵי אַיְינְעָר וּוֹאָס עַרְוּוֹאָרֶט קְלָעָפָ, אָוֹן גַּעַנוּ-
מָעָן זִיךְ אַרְאָפְגָּלִיטָשָׁן פָּוֹן מְשׁוֹפְעַדְיקָן דָּאָר.
דָעָר „עָר“, דָוְרְכְפָּלְיַעְנְדִיקָן, הָאָט אַוִּיסְגַּעַצְוִיגָן זִיין לְאַנְגָּן
הַאָלָגָן, זִיךְ פָּאַרְמָאָסְטָן מִיט זִיין שָׁאָרְפָּן שְׁנָאָבָל זַעֲלִיקָן אִין

פנימ אריין. זעליך האט אויסגעמעטן דעם בושעלס שנאבל,
געכאנט א פיך אין דער פלייצע און אראנגעפאָן פון דאר,
וועי א שטיין. דאס איי האט זיך צעשרהיצט און אפגעהאסן
זעליקן מיט א געלער פלייסקייט.

רחל האט געמיינט, און זעליך אייז געוויס טויט פון דעם
קלאָפּ, האט זיך גענומען אויסקניעפּן שטיקער פלייש, גע-
פאָן נעבן זעליקן אויף די קניין, אים אַרומגעכאנט מיט
בידיע הענטליך, גענומען קושן און זיך צעווינט:

— זעליקל, טיירער מײַנער, ס'טוט דיר ווּי, זאג?
אלע בין איך שולדיך! צו וואָס האָב איך געבראָכט דאס איי?
או זעליך אייז פון דעם קלאָפּ צו זיך געקוּמָען, האָט
ער דערפֿילט אַווּיטאָק אין דער פלייצע און זיך דערמאָנט,
או דער בושעל האָט אים אַפְּיך געטָאן. רחל, דערזענדיך, או
פון רעלְך רינט בלּוֹט, האָט זיך אַכָּאָפּ געטָאן פֿאָרֶן קעפל.
— אוּ, מאָמעשי, בלּוֹט!

און זיך האָט זיך ווּידער אוועקגעזעצעט נעבן זעליקן אויף
די קניין און אים גענומען בעטן:

— זעליקל, טיירער מײַנער, קומ צו אונז, ברײַנע ווועט
דֵּיר עפָּעָס צוֹלָעָגָן, זיך ווועט, אַסּוּר, קײַנָּעָם נִישְׁתַּחֲוֵדְלָן,
וועסט זען, כְּבָעַט דֵּיך, זעליקל, קומ!

זיך האָט אים אַקְוָש געטָאן און זיך צעווינט: — אלע אי-
בער מיר!

זעליך, זענדיק, איז מע ווינט איבער אים, האט ער
זיך מיט אן אמרת דערשראָקן, פֿאַרגעַסן אָן דעם זוּוַיִיטָק אָון
זיך אוּפֿגֶעַשְׁטָעלְט.

— קומ, רחל, מיר וועלן צוגיין צום וואסער, וועסטו
מיר אָפּוֹוָאַשְׂן דאס בלוט, גוט? ווין נישט, מיר וועט גאר-
נישט זיין! כ'האָב שווין געהאט גרעסערע לְעכָר אַין קאָפּ
און ס'האָט זיך אוּסְגַּעַהֲיִילְט.

— בִּיסְט בֵּיז, זעליך?

— נײַין!

— ווילְסְט מיר זאָלָן אַיְבָּיך זיין חָבָר?

— אָודָאי ווילְ אַיר!

— זעסט, כ'האָב דיך אָזְוֵי לִיב — האָט רחל געזאגט
און געכאָפּט אַיר הענטַל אַיבָּער דַעַם עַלְנְבוֹיגַן אַין מַוְילַ
אַריַין, פֿאַרְקוּוּעַטְשַׁטְדִּי אַוְיגַן אָון אַשְׁטָאַרְקָן בֵּיס זיך גַּעַטָּאן,
אוֹ אַלְעַ אַירָע צִינְדְּלָעַ האָבָן זיך, פֿאַרְלְאַפְּעַנְעַ מִיט בלוט,
אוּרְיסְגַּעַפְּרַעַסְט.

זַיְיַי האָבָן גַּעַשְׁוֹוִיגַן, גַּעַגְּאַנְגָּעַן אַיבָּער דִי דִיקָע, טַרוּקָעַנְעַ
צַוְּוִיְיַגְּלָעַךְ, ווֹאָס האָבָן זיך גַּעַבְּרָאַכְן אַונְטָעַר זַיְיַעַרְעַ פִּיסְלָעַךְ,
גַּעַגְּאַנְגָּעַן צַוְּדָעַר ווַיִּיסְלָךְ.

רחל, ווי אַקְלִיְינַע מַאֲמַע, האָט זיך גַּעַנוּמַעַן פֿאַרְעַן אַרְוּם
זעליךן. זי האָט אַים אוּסְגַּעַטְאָן דאס רַעַקְלַ, דערנַאָך האָט
זי אַרְאַפְּגַּעַצְוִיגַן דאס העמְדָלַ, זיך אַינְגַּאנְצָן פֿאַרְגַּעַסְן, אָן

מע טאָר ניט קוּקָן אוַיף אַ נאָקעָטָן יִינְגֶּל, גַּעֲנוּמָעָן אַיְר וּוַיִּסְפָּרְטוֹכָל, עַס גַּעֲטָוְנְקָעָן אֵין קַאֲלְטָע וּוְאַסְעָר אָוָן אַרוּמְגָעַ-
וּוַיִּשְׁטַׁ זַעֲלִיקָן דִּיְוּוּונְד. זַעֲלִיקָן אֵיז גַּעֲלָעָגָן אוַיף אַלְעָ פִּיר,
וּוְיִי אַ פַּאֲרוּוָאנְגְּדָעָט חַיְהָלָע, זַיְךְ קַיְיָן רִיר נִיט גַּעֲטָאָן אָוָן הַנָּאה
גַּעֲהָאָט, וּוְאָס רְחָלְ פַּאֲרָעָט זַיְךְ אַרוּם אִים. אָוָן אָזְזַי הַאָט דִּי
וּוְונְד אַרוּמְגָעָוַיִּשְׁטָ, הַאָט זַיְ אַוִּיסְגָּעוֹוָאָשָׁן אַיְר פַּאֲרטְוּכָל, עַס
גּוֹט אַוִּיסְגָּעָדְרִיְּט, אַרְוִיְּפְּגַעְלָעָגָט עַס זַעֲלִיקָן אוַיף דַּעַר וּוְונְד, זַיְךְ
פַּאֲרְקְלִיבָּן מִיט אִים צַוְּיִישָׂן קַוְּסְטָעָט, אֵין שָׁאָטָן, אָוָן אִים גַּעַ-
הַיִּסְן זַיְךְ אַוִּיסְצִיעָן מִיטָּן פְּנִים אוַיף אַיְר שְׁוִים, אָזְזַי וּוְונְד
זַאְל זַיְךְ עַטוֹּאָס צּוֹטְרִיקָעָנָן.

זַעֲלִיקָן הַאָט אַלְעָ גַּעֲפָלָגָט אָוָן אֵיז גַּלְיִיךְ אַנְטְּשָׁלָאָפָן גַּעַ-
וּוְאָרָן בִּיְ רְחַלְעָן אַוִּיפָּן שְׁוִים.

רְחָלְ הַאָט יַעַדְעָ וּוַיְילָע אַוְנְטְּעַרְגָּעָהָוִיבָּן דָּאָס פַּאֲרטְוּכָל —
גַּעֲקוּקָט, צַי דִּי וּוְונְד פַּאֲրְטְּרִיקָנְט זַיְךְ. דִּי וּוְונְד אַבְּעָרְ הַאָט
גַּעֲבְּלוֹטִיקָט, הַאָט רְחַלְעָן פַּאֲרְקְוּוּעָטָשָׁט אַוְנְטְּעַרְן הַעֲרַצְלָ אָוָן
זַיְ הַאָט זַיְךְ שְׁטִילְ צַעְוּוִינְט. אָוָן אַ פַּאֲרוּוִינְטָע, מִיטְ רְוִיטָע
פַּאֲרְלָאָפָעָנָע אַוִּיגָן, הַאָט רְחָלְ אוַיךְ אַיְנְגָעָנוּרָעָט אַיְר קַעְפָּל
צַוְּיִישָׂן דִּי בַּלְעָטָעָר אָוָן אַיְנְגָעָשָׁלָאָפָן.

דער "ער" איז געוווען צעטראָגן, געשווועבט איבערן
געסטע מיט מאָדנע אויסגעשרִיעַן, געבראָכט יעדער מאָל דער
"זַיִן" עפֿעַס אַין מוֹיל אַרְיַין אָוּן גַּעֲשֶׁפְּרִיּוֹת אַרוּם דַּעַר סְטָאָ
דָּאַלְעַ גֵּיךְ, מִיט אָן אַיְנְגַּעַקְאַרְטְּשָׁעַטְן הַאַלְזָן צַוְּיִישָׂן דֵּי פְּלִיגָּל.
די "זַיִן" האָט אַרוּיסְגַּעַלְאֹזֶט אַמְּאַדְנוּם "קְלִיוּ-קְלִיוּ". דַּעַר
"ער" האָט זַיִן צַוְּגַּעַזְעַצְטָן, צַעֲשְׁפְּרִיּוֹת דֵּי פְּלִיגָּל אָוּן גַּעֲזַעַסְטָן
בַּיִּים נַעֲסָט. ער אַיִן אוֹיפְּ אַרְגָּע וּוֹי צַעֲטוּמָלֶט גַּעֲוֹאָרֶן, גַּעַ=
קוּקָט אוֹיפְּ דַּעַר "זַיִן", וּוּלְכָבָעַ האָט אַרְאַפְּגַּעַלְאֹזֶט פָּאַרְשָׁעָמֶט
דָּעַם קָאָפְּ, וּוֹי זַיִן וּוֹאַלְטָן זַיִן גַּעֲבָעָטָן: אָז כִּבְּין אוֹיפְּ מִין
וּוּאָרט נִיט שָׁוְלְדִיק. אַקְלִין גַּעֲנוּזָעַלְעַ האָט זַיִן אַרוּיסְגַּעַ
קִיְּקָלֶט פָּוּן דַּעַר אַרוּיסְגַּעַסְעָנָעָר שָׁאָל פָּוּן אָן אַיִן. ער
בוּשָׁעַל האָט דַּעַרְפִּילָט, וּוֹי אַלְצָן אַיר נַעֲמָט זַיִן טְרִיסְלָעָן
אוּן זַיִן אַוּאָרָף גַּעֲטָאָן אוֹיפְּ דַּעַר "זַיִן", גַּעֲפְּלִיקָט מִיטָּן
שְׁנָאָבָל אִירָעָ פְּעָדָעָן. די "זַיִן" האָט נָאָךְ טִיפְּעָר אַרְאַפְּגַּעַלְאֹזֶט
דָּעַם קָאָפְּ, זַיִן נָאָךְ נַעֲנַטָּר צַוְּגַּעַרְקָט צָוּם "ער" אוּן זַיִן
נִישְׁטָן גַּעֲוּעָרט. אַלְצָן אַיר האָט זַיִן גַּעֲבָעָטָן: שְׁלָאָג בְּעָסָעָר!
דַּעַר בּוּשָׁעַל האָט אַפְּיק גַּעֲטָאָן דָּאָס קְלִיְּנָעָ גַּעֲנוּזָל מִיטָּן
שְׁנָאָבָל, עַס גַּעֲכָאָפְּט פָּאָרֶן קַעְפָּל אַיִן עַס אַשְׁלִיְּדָעָר אַרְאָפְּ
גַּעֲטָאָן פָּוּן דַּעַר סְטָאָדָאַלְעַ. ער האָט גַּעֲנוּמָעָן צַעְוּאָרָפָן מִיטָּן
שְׁנָאָבָל אוּן מִיט די לאָפָעָס דָּאָס נַעֲסָט, מַעַר זַיִן נִישְׁטָן אָוּמָגָעָ
קוּקָט אוֹיפְּ דַּעַר "זַיִן", גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אַוְיִילָעָ אַיִן אַוְיִיךְ
גַּעֲפְּלִוִּיגָּן.

די „זַי“ האט זיך אויסגעלאַיכט, גענומען שאָרפן אָן די
צִיִּין פֿוֹן דער ברָאנָנע אַיר שנָאָבָּל אָונְ גַּעֲטָרָאָכְט, אָז זַי אָיז
אַ פֿאָרְלוּוּרָעָנָע, אָז דער „ער“ אִיז גַּעֲפְּלוּגָן זַי פֿאָרְמָסְרָן
פֿאָר דער סְטָאָדָע.

די „זַי“ האט אויפֿגעהויבּן אִין פֿוֹס, גענומען שטָאָרְקָעֶר
שָׁאָרְפָּן אַיר שנָאָבָּל אָן דער ברָאנָנע אָונְ זַי צֻעוּוִינָט אָרִיךְ
אַיר שְׁטִיגָּעֶר. זַי אִיז גַּעֲוָעָן זִיכָּר, אָז דָּאָס אִיז נִישְׁתָּאָרְבָּדָה
שְׁוֵילָד, אָז אָן אָמְגָּלִיק אִיז אַיר גַּעֲשָׁעָן, אָז זַי וּוּעָט זַי דער-
צִיְּלָן, די עַלְטַסְטָע פֿוֹן דער סְטָאָדָע... זַי וּוּעָט זַי וּוּיְיָזָן די
צְוּוּיִי קִינְדָּעָר, עַכְתָּע בּוּשְׁעַלְעָךְ, מִיטּוּ רְוִיטָע לְאָפְּקָעָס אָונְ רְוִיטָע
שְׁנָאָבָּעָלָעָךְ... אָונְ זַי האט זַי וּוּידָעָר צֻעוּוִינָט.

זַעְלִיק מִיטּוּ רְחַלְעָן זִינְגָּן גַּעֲזָעָס אָרִיךְ דָּעַם פְּלִיטָ.

— דוּ וּוּיְיסְטָ, רְחַלְ ?

— וּוּאָס ?

— פֿוֹן הִיְנָט אָן וּוּעָל אִיךְ קָאנָנען שְׁוּוִימָעָן פֿוֹנְקָט וּוּיָ
אָקָטְשָׁקָעָ.

— וּוּיָ רְגָאָר ?

— כְּיוּעָל זַי אָוִיפֿשְׁנִיְידָן די פֿינְגָּעָר פֿוֹן — — —

— זָאָלָסְטָעָס נִשְׁתָּאָן, הָעָרָסְטָ, זַעְלִיק ! בּ'וּעָל, אָרִיךְ
מִיְּן וּוּאָרטָ, אַיְבָּק מִיטּ דִּיר זִיְּן בּרוֹגָז, אַיְבָּק !

— אָז דוּ לְאָזָטָ נִשְׁתָּאָן ! הָעָר מִיךְ אָוִיךְ-אָפְּרִיעָר אָוִיס !

— אודאי לאו איך נישט!

— זעסט, כ'וואל נעמון די היטלעך פון גענווענע לאפֿ-
קעס, זי אריינמאכן צוישן מיינע פינגער, זי פעסט ארום=
בינדן, בייז זי וועלן זיך אײַנוואקסן אונ דערנאך — — —
— אונ בלוט ווועט נישט גיין? — האט אים רחל אי=
ברגערים.

— אודאי ווועט נישט גיין! אָפְעלְאָ האט מיך אויסגע=
לערנט זיך צענידין א פינגער, מיטן שארפֶסטן מעסער אונ
ס'זאל קיין בלוט נישט גיין, איר מאמע איז דאך א מכשפה!
— דו ביסט דאך ברוגז מיט אָפְעלְאָן?
— אודאי בין איך ברוגז! דו ווייסט, רחל, אָפְעלְאָ האט
אוֹ גראָן, אוֹ מע טול עס אַלעַק, שלאָפֶט מען אַגאנצֶן מעת=
לעת. גִּוִּיבֶסֶט נישט? אוֹיף מיין וווארט!

— האט זי!

זי האבן אַוְילְעַ געשוויגן.

— זעליך, ס'איז טאָקע אמרת, אָז אָפְעלְאָס מאמע גײַיט
אין שיך פון מענטשישע אַדערן?
— אודאי. דו ווייסט, אָפְעלְאָס מאמע קאנ וווערן אַ
שטרוי אוּיך, זיך באַהאָלְטָן אין קלענסטן שפֿעלְטָל! זי אַיז
דאָך אַן אמרתע מכשפה!

די שטילע ווייסל האט זיך געבעזולט. פון די בלעוזלעך
זינען געווארן קרייזן. די קרייזן האבן זיך צעוואקסן, אַין-

געשלונגגען אײַנער דעם צוּוִיַּיטָן, געווֹאָרֶן גְּרָעֵסָעֶר אָוּן גְּרָעֶ-
סָעֶר אָוּן דֵּי תְּמִיד רְוָאִיקָע וּוַיִּיסָּל, וּוֹאָס הָאָט אַוִּיסְגָּעוּזָן וּוַיַּ-
אַ קְרִישְׁטָאַלְעָנֶר שְׁפִיגָּל, אַיְזָן וּוַיַּפְּאַרְגְּלִיוּוּעָרֶת גַּעֲוֹאָרֶן, אַיְינָ-
גַּעַשְׁלַעַפְּעָרֶת אַלְצָן אַרְומָן.

אַ שְׁוֹאַלְבָּהָאָט דּוֹרְכְּגַעַפְּלַאַטְעָרֶת, דּוֹרְזָעָן אִין וּוֹאָסָעֶר
נָאָךְ שְׁוֹאַלְבָּן, הָאָט זִי פּוֹן הַיִּמְלָעָכְקִיָּת וּוֹעֲגָן זִיךְרָאַפְּגָעָ-
שְׁטָעָלָט, אַיְינְגַעַטְוָנָקֶט דָּאָס שְׁנָאַבְּעָלָע, אָוּן דֵּי וּוַיִּיסָּל הָאָט זִיךְרָאַ-
אוּפְּפָדָס נִיְּיָ צְעַבְּלַעַזְלָט.

זַעַלְיקָהָאָט דּוֹרְצִיְּלָט, אָז אָוְנְטָעָרֶן "שְׁוֹוָאַרְצָן שְׁטִיְּן",
אִין אַ גְּלַעַזְעָרָנוּם פְּאַלְאָץ וּוֹיְנָט וּוֹאַנְדָּע, דֵּי קִיְּסָעָרֶן פּוֹן
וּוַיִּיסָּל. זַוְמָעָר, אִין דֵּי גְּרוֹיִסָּע הַיִּצְן, וּוֹעֵן דֵּי וּוַיִּיסָּל וּוֹעָרֶת
פְּלָאָךְ, פְּאַרְקְלִיְּבָט זִיךְרָאַנְדָּע מִיטָּאַרְעָ שְׁוֹועָסְטָעָר אַוִּיפְּנָן
שְׁטִיְּן אָוּן פְּאַרְנָאָרֶן צֹו זִיךְרָלִיְּנָעָ קִינְדָּעָר. זִי הָאָט שְׁוֹיָן
אִים אוּרִיךְ דְּרִיכְיָה מָאָל גַּעֲוֹאַלְטָה כָּאָפָּן, הָאָט עָרָאַבְּעָר אַזָּא
שְׁפָרָוקְ, אָז עָרְזָאַגְּטָ אִים, וּוֹאַקְסָט גְּלִיְּךְ אֹוִיס אַפְּיִיעַרְדִּיקָּעָ-
רִיךְיָפְּ אָוּן זִיךְרָאַנְדָּע צֹו.

— זַעַלְיקָהָאָט, אָוּן צֹו וּוֹאָס דָּאַרְפָּה וּוֹאַנְדָּע אַזְוִי פִּילְּ קִינְדָּעָר?

— צֹו וּוֹאָס זִיךְרָאַרְפָּה זִיךְרָ? זִיךְרָוְשָׁת זִיךְרָ אַזְוִי לְאָנָג, בֵּין דֵי

נְשָׂמָה גִּיְּתָה זִיךְרָ אָוִיס אָוּן דּוּמָאַלְטָה עַסְטָה זִיךְרָ אַוִּיפְּנָה זִיךְרָעָ הַעַרְצָלָעָ!

דֵּי קִינְדָּעָר הַאָבָּן דּוֹרְזָעָן, וּוַיַּאַמְחָנָה בּוֹשְׁלָעָס קְוּמָעָן

אַנְצּוֹפְּלִיְּעָן, לְאָזָן זִיךְרָ אַרְאָפָּה אַוִּיפְּנָה דּוֹר "קֻעְמָפָעָ" (אַיְנוֹל), וּוֹאָס

גַּעַפְּנִינָט זִיךְרָ אַיְן מִיטָּן דּוֹר וּוַיִּיסָּל.

— דאס גיינען זי פראווען א חתונה — האט זעליך גע-
זאגט און זיך געווענדעת צו רחלען — קומ, מיר וועלן צו-
פֿאָרֶן מיט דעם שיפֿל.

זעליך האט אַפְגַעֲבּוֹנְדָן פֿוֹנְמָ פֿלִיט דאס שיפֿל. רחל האט
זיך אַרְוָמְגַעְקָוְקָט, צי קִינְגָעֵר פֿוֹן די הַיְמִישָׁע זַעַט זַיִ נִשְׁתָּה,
און אַיְזָ אַפְרִילְלָעְכָּבָע אַרְיִיגְעַשְׁפְּרוֹנְגָעָן אִין שיפֿל.

רחל האט גַעְקָוְקָט, ווי די קִלְיִינָע קִרְיִשְׁטָאַלְעָנָע וּוּעָלָן
פֿאַלְדְּעָוָעָן זיך, שְׁלִינְגָעָן אִין אַיְינְגָעֵר דַעַם צוּוִיתָן, בְּלָעָנְדָן
די אוּיגָן, אַיְזָ זַי פֿרִילְלָעְכָּבָר גַעְוָאָרָן אָוָן אַרְוִיסְגַעְלָאָזָט אַ
מַאְדָנָעָם קוּוִיטָשׁ.

זַיִ זִיְנָעָן אַרְוִיס אַיִף דַעַר "קַעְמְפָעָ", אַרְוִיסְגַעְלָעָפֶט
דאָס שִׁיפֿל אָוָן זיך אַוִיסְגַעְצָוִיגָן אַוִיפָן גַּרְאָז.

די בּוּשְׁלָעָס האָבָן זיך אַוִיסְגַעְשְׁטָעָלָט אִין אַהֲבָן קְרִיְיז.
אָן עַלְטָעָרָע פֿאָר, ווי צוּוִי הַשׂוֹבָע בְּעַלְיִ-בְּתִים מִיט פֿאַרְלָעָגָ
טָעַ העַנְטָ, האָבָן גַעְשְׁפָאָנָט אִין מִיטָן קְרִיְיז. דַעַר "ער" אַיִזְ
גַעְקָוְמָעָן צו פֿלִיעָן, גַעְהַאֲלָטָן דָאָס טְוִיטָע גַעְנוֹזָל אִין שְׁנָאָבָל,
עַס אָוְנְטָעְגַעְטָרָאָגָן דַעַר עַלְטָעָרָעָרָפֿאָר — נָא, זַעַט!

די עַלְטָעָרָע בּוּשְׁלָעָס האָבָן דָאָס גַעְנוֹזָל בְּאַטְרָאָכָט, באָ-
שְׁמַעְקָט, גַעְוָאָרָפָן מִיט זַיִעָרָע לְאַנְגָע הַעַלְזָעָר, גַעְגּוֹדָעָרָט
אוּיפֿ זַיִעָר שְׁטִיגָעָר אָוָן צוּוִי בּוּשְׁלָעָס זִיְנָעָן אַוְוָעְקָגַעְפְּלוּיגָן.
בְּאַלְדָזִיְנָעָן די בּוּשְׁלָעָס צְוִיקָעָקָוְמָעָן מִיט דַעַר "זַי".
די שְׁלָוחִים האָבָן מִיט "קְלִיוּ-קְלִיאָ, קְלִיוּ-קְלִיאָ" אַיְבָעְגָעָבָן

דער „זַיִס טענָהּ“. די בושלעַס האָבָן זַיִד ווַיְדַעַר צַעֲגָדֶרֶט,
זַיִד גַּעֲקָאַכְט, אַרְוִיס פָּוֹן קְרִיְיז, זַיִד צְנוּנוֹפְּגָעַשְׁטוֹפְט אֵין אֵין
קוֹפָע אָוָן פָּוֹן דָּעַרְוּיִיטָנָס האָט זַיִד גַּעֲדָאַכְט, אוֹ אַבְּרִיְתְּבִינִיק
פָּאַרְזּוּעַנְיִיש מִיט צָעַנְדָּלִיךְ בּוַיְגִיכְעַ קָעַפְטְּשִׁיטְט אֵין מִיטְן דָּעַר
וּוַיְסֵל אָוָן שְׁרִיְיט „קְלִיוּ-קְלִיוּ, קְלִיאַ-קְלִיאַ“! —

די בושלעַס האָבָן אַרְמְגָעַרְיִינְגְּלַט די „זַיִ“. דָּעַר „עַר“
איּוֹ דָּעַר עַרְשְׁטָעַר צֹו, דָּעַרְלְאַנְגַּט זַיִן ווַיְיִבְלֵל אַפִּיק גַּלְיִיךְ
איּוֹ קָאָפְט אַרְיִין אָוָן פָּוֹן אַלְעַ זַיִיטְן האָבָן זַיִד לְאַנְגַּע הַעַלְזָעַר
מִיט אַפְעַנְעַ שְׂנָאַבְלָס גַּעַטְרָאָגְן צֹו אַיר, פַּעַדְעָרָן האָבָן זַיִד

געדרית איז דער לופטן און דער פרייגל איז צעריסן געוווארן
אויפ שטייקלעך.

עס איז געוווארן שפערט. רחל איז געזעסן און געוווינט,
געוואויסט, או זי מיט זעליקן זייןען אין אלעם שוולדיך. זעליך
האט זי אויפגעהויבן:

— קומ, מיר וועלן אהיים פארן.

זי זייןען ארײין אין שיפל. שווערעד וואַלענס האבן זיך
מיט אמאָל גענומען שנײידן פון דער ווייסל, זיך אַוועקגעה-
שטעלט, ווי ווונט, ווי חורבות, און עס איז געוווארן שטאָק-
פינסטער. אַבלײַץ האט אַנגעצונדֶן די גאנצע ווייסל. רחל איז
צעטומלט געוווארן פון צופיל לֵיכטיקיט, גאָר נישט געזען,
פארגעסן, או זי איז אין שיפל, און איז אויפגעשפֿרונגגען.
האט אַקראָר געטאן אַדונער, גִּליַּיך מע וואָלט שטיינערנבע
בערג צעריסן, און ס'האט אַגאָס געטאן אַמְבוֹל.
רחל איז מער אין שיפל נישט געוווען. זעליך האט
אראָפְּגַעַוְאָרְפָּן דאס רעקל, געזוכט רחלען, זיך אַרְאָפְּגַעַלְאָזֶט
אונטערן וואָסער — רחל איז נישטָא.

די ווייסל האט געשטורעמט.

שווארצע וואָלָן, ווי צעריזטצע חיוט, מיט שוים אויפ
די מיילעַר, האבן זיך אויפגעשטעלט אויפ די הינטערשטע

פִּסְטִים, גַּעֲרָעָוּעַט, זִיךְרַן גַּעֲוֹאָרְפֵּן אֹוִיף זַעֲלִיקָן. אָוּן פּוֹן אֶלְעָזִיר
זַיִיטַן הַאָבָן בְּלִיכְזָן, וּוֹי פִּיעַרְדִּיקָע סְטַעַנְגָּעָם, אִים גַּעֲבַלְעַנְדָּט
דִּי אָוִיגָן. דָּאָס שִׁיפְּלָא אִיז שְׂוִין גַּעֲוָעָן וּוֹיִיטַ פּוֹן אִים, זִיךְרַן
גַּעֲטְרָאָגָן אַלְיַיְן אַיְבָּעָר דָּעָר וּוַיִּסְלָה. אַוּוָאָל הַאָט אִים אַיְנְגָעָ-
הַיְּלָט, אָוּן זַעֲלִיקָן הַאָט דַעֲרְפִּילְט, אֹז סְזַוְעָרְטַ אִים גַּרְינְגָעָר,
הַאָט עָר אַפְּגַעַלְאָזָט הַעֲנַט אָוּן פִּסְט אָוּן דַעֲרָזָעָן וּוֹי אַפְּאַלְאָזָ-
מִיטַ גַּרְינְגַעַ פִּיעַרְלָעַךְ שְׂוִוִימַטַ צַוְ אִים. וּוֹאַנְדָע, אַיְנְגַעַהַיְלָט
אַיְן וּוַיִּסְלְעַכְעַ בְּלִיכְזָן, בְּלִיבְטַ הַעֲנַגָּעָן אַיְן דָעָר לַופְטָן. זִיךְרַן
רוֹפֶט אִים צַוְ זִיךְרַן, וּוַיִּזְוֹת אִים רַחְלָעָן, שִׁיקְטַ צַוְ אִים בְּלִיכְזָן,
אָוּן דִי בְּלִיכְזָן, וּוֹי לְאַנְגָעַ צְוָנְגָעָן, וּוּרְעָרָן אַלְצָדִינְעָר. דִי בְּלִיכְזָן
קִיצְלָעָן, קַוְשָׁן, בְּרַעְנָעָן, אָוּן זִיְן מַאֲמָע שְׁטִיטַ אַיְבָּעָר אִים,
קוּוֹעַטְשָׁטַ צִיטְרִין אֹוִיף צָוקָעָר אָוּן לְעַגְטַ אִים אַיְן מוֹילַ אַרְיָין.
אָוּן מִיט אַמְּאָלַ צְעַשְׁפְּרִיְיט וּוֹאַנְדָע אִירָעַ וּוֹאַסְעַרְדִּיקָע הַאָר,
דִי הַאָר וּוּרְעָרָן לְעַנְגָעָר, וּוַיְקָלָעַ אִים אַרְוּם אָוּן, וּוֹי דָוָרָק
טוֹזְנְטָעַר רִינְעָס, שְׁטְרָאָמָט וּוֹאַסְעָר, פַּאֲרַלְעָשַׁט דִי בְּלִיכְזָן אָוּן
סְזַוְעָרְטַ אִים אַזְוִי גּוֹט, אַזְוִי גּוֹט אָוּן עָר שְׂוִוִימַט.

נאטור-ויסנשאפטלעבע ערציילונגגען

II

א. נאלאמב.

דאם ערשות מאל אין זואלד

(זברנות פון מין קוינדהייט)

№ 28.

1921.

פארלאג "קולטור-ליגע" ביאלייסטוק.

דרכן מס' פרושאנטפֿק, ביאלייסטוק.

PIERWSZY RAZ W LESIE o o
e e e o o o o o A. GOŁĄBA
WYDAWNICTWO o o o o o
c e o e o e ,KULTUR LIGE•
BIAŁYSTOK o o o o o c o c o
BIAŁYSTOK
o e o o o o o DRUKARNIA
M. PRUŻAŃSKIEGO o e o o c
BIAŁYSTOK. o o № 314. 1921.

. I. די בית-מדרש בימער.

הארשת בי דער דרור דרומ=וואנט פון אונזער קליענשטעטל
 דיקון בית-מדרש זייןען געוואקסן עטלאכע בימער. פון וואגען
 דאָבן זיך ביהם בית-מדרש געגעטען בימער, וויס איך ניט.
 די אלטער ליט פון שטעטל פלענן אַמְּאַל אֵין אֲבִין מְנַחָּה
 לטעריב דערצילן פארשיידענע מעשיות זווען די בימער.
 אַטְיַל האָט פארזיכערט, או אַמְּאַל אַיז אַונזער גאנצע
 שטעטל געווען אַוואָלד, האָט מען אַים אויסגעעהאָקט, זייןען
 עב פון אַים פֿאָרְבְּלִיבְּן די עטלאכע בימער. אנדרערע אלטער
 יידן פלענן דערצילן, או דורך אַונזער שטעטל אַיז אַמְּאַל
 דורךגענאנגען די מלחה טיט די פראנציזון, האָט מען דאָ
 באָרדיקט די געהרגעטע, אַונ אַוְיף זײַערע בִּינְגָּעָר זייןען עס
 די בימער אויסגעוואקסן, אַונ וְהַאֲ רַאְיָה,—פלענן זַיְ צָנוּבָּן,
 זווען מען האָט דעם נײַעַם בית-מדרש געכוביט, האָט מען אַין
 דער ערדר בִּינְגָּעָר פון מענטשן געפונען. אנדרער וְהַידְרָע הַאֲפָנָן
 געהאלטן, או די בימער שטאמען פון אַנוֹיסִין פֿאָרְקָן, וְאַם
 אַיז דאָ אַמְּאַל געשטאנען אַונ האָט געהערת אַיְינָעָם אַריַין
 פֿוֹלִישָׁן פֿרִיאַן, האָט דער פֿרִיאַן פֿאָרוֹזִינְדִּיקְט פֿאָרְן קִיסְּר, האָט
 מען אַים אַליַין קִיְּן סִיבּוֹר פֿאָרְשִׁיקְט, זַיְן גּוֹטֶס חָרוֹב גַּעַ=
 טָאַכְט, דעם פֿאָלָאַץ פֿאָרְבְּרָעָנט, דעם פֿאָרְקָן אויסגעעהאָקט
 אַונ עטלאכע בימער האָט מען פֿאָר אַ זְכָר גַּעַלְאָן. אַונ נַאֲך
 אנדרער מעשיות פֿלְעָנָן יַיְדָן זווען די בימער דערצילן.

נאר הוּי די מעשה זאל זיין, און זוער פון די אלטער עס
זאל זיין גערעכט, זייןען הארט בעי דער דרום=זואנט פון
אונזער קלינשטייטלדיקן בית-מדרש געוואקסן עטלעבע בעי:
מער. איינזאמע, עלנטע, הוּי עס זואלט זיך א קארגער טניין
ביימער ערנצע שפאצירן געלאָזט פון נאענטן וואָרד, זיך
פארטראקט און אַפְּגַּעַשְׁטַּעַט, און שטײַן געליבִּין ביּוּ אוּפִּיק
הײַנטיקן פאנָן.

פֶּאָרְשְׁמִיטַת זִקְןָה, אֵזֶن דַּי בֵּיתָה-מַדְרָשָׁ-בִּימָעָר וַיְנַעַן גַּעֲזָעָן
אֵין רְשׁוֹת פָּוּן יְדִישָׁע יְוָנְגָלָעַךְ, אֹוִיפָּה וַיְיַהְאָט מַעַן גַּעֲכָעָנָט
קְלֻעְבָּרָעַג, וַיְיַפְּלֵיל דָּאָס הָאָרֶץ גַּלְוָסָט, קְרִיצָן אֲוֹתָיוֹת אֹוִיפָּה דַעַר
קְאָרָעַ, שְׁנִידָן יְוָנְגִינְקָע גַּרְגִּינְעַ צְחוּינְלָעַךְ אֹוִיפָּה פַּיְפָלָעַךְ—
בְּקִיצוֹר, פְּאָן אַלְעַן, וּוָסָם יְיַגְלָעַךְ קָאנְגָעַ נָאָר צּוֹטְרָאָבָטָן, דַי
אַלְעַ פָּאָרְגָּעָנְגִינְס זִיְנָעַן אַפְּבָר גַּעֲזָעָן נִימָט פֶּאָר מִיר גַּעֲדָאָכָטָן:
אַנְגָּנָצָע וַיְאָקֵד דָּאָרָפָ אַיךְ לְעָרְגָּעָן, אָוֹן מַעַר חַוְּלָטָמָר נִימָט
גַּעֲגָעָלָט, וַיְעַן עַמִּיצָּעָר פָּוּן שְׁטָעָטָל דָּעָרָוָעָט מִיךְ נָאָר קְלָעָה
פְּעָרָן אַדְרָעָר זִיכְרָן אֹוִיפָּה אַבְוָיָם. שְׁבָת וַיְדָרָעָר טָאָר מַעַן דָּאָקֵד
נִימָט: מַעַן קָעָן דָּאָקֵד נִימָט וַיְלָנְדִיק אַצְוַיְינָל אַפְּבָרָעָכָן, אָוֹן
גַּלְאָט וַיְיַיְתָּאָמָט דָּאָס פֶּאָר לְיִתְיְשָׁע קִינְדָּרָה, אָוֹן אַיךְ בֵּין
אַלְיִתְיְשָׁע קִינְדָּה, פְּלָעָנָט מִיר גַּעֲבָן צָו וַיְסִין דַעַר טָאָטָע.

דערפֿאָר האָב אַיך אוּיפָן אֲנֵדְרָעָר אָוֹפָן הַנָּאָה גַּעֲהָאָט
פָּוֹן דִּי בִּימָעָר. אַיך פְּלָעָג לִיב האָבָן זַיְצָן אוּיפָן פַּעֲנַסְטָעָר
אוֹן שַׁעַהַן לְאַנְגָּן קוֹקָן אוּיפָן זַיִ, קוֹקָן, זַי דָּעָר שָׂאָטָן זַיְעָרָעָר
חוּרְטָמָת אִין דָּעָר פְּרִי אלְעָזָן קְלָעָנָעָר, אוֹן שַׁפְּעַטָּעָר צִיטָעָר זַיִ
אלְעָזָן דָּעָנָעָר, בִּיזָּעָר וּוֹאַקְסָטָמָת אוֹים נָאָר לְאַנְגָּן, אוֹן זַי עָרָעָר
דוֹרְיָט זַיִ פַּאֲמַעְלָעָךְ אַרְוָם אוֹן אַרְוָם דִּי בִּימָעָר—אִין דָּעָר

פְּרוּ לְאַנְגָּע בָּאוֹנוֹנְדָּעָרְעַ שָׁאָטָן צֹ דָעֵר טִיר פָּוּן בֵּית-מָדְרָשָׁה,
 שְׁפָעַטָּעָר אִין אֲנָאנְצָן נִידָּעָרִיקָן אָוֹן גַּעֲרִיכָּתָן שָׁאָטָן-עֶלְאָךְ
 אוֹיְפָן וְהָאָנְטָם פָּוּן בֵּית-מָדְרָשָׁה אָוֹן צֹ מְנַחָּה-צֹ וְיִדְעָר לְאַנְגָּע
 שְׁוִין צֹ מְזָרָחָה. אָוֹן דָוָרָךְ דָעַם שָׁאָטָן קַוְקָטָה דָוָרָךְ דִי זָוָן מִיטָּה
 הַוְּנְדָּעָרְתָּעָרְכָּה קַלְיָינָעָ קִילְעָכְדִּיקָעָ אַיְינָעָלָעָה, אָוֹן פָּוּן יַעֲדָעָר
 חַוְּנְטָעָלָעָ צִיטָעָרָן דִי בְּלָעָטָעָרָה, אָוֹן דִי לִיכְטִיקָעָ אַיְינָעָלָעָה
 אוֹיְפָה דָעֵר עָרָד שְׁפָרָגָנָעָשָׂא אָזָם וּוּיְ קַלְיָינָקָעָ הַלְּגָנָעָלָעָה, פִּינְגָּטָה
 לְעָן אָוֹן וּוְינָקָעָ אָוֹן אַיךְ וְיָאָן. אַוְיָעָן הַעֲנָסְטָהָרָה, פָּאַרְטְּרָאָכָתָה
 זִיךְ וְעוֹנָן אַיךְ וְחַטָּם אַלְיָזָן גִּיטָּה וְזָאָם, אָוֹן זִיְּן אָוֹן זִיְּן אֲנָן
 בְּרָעָגָן. מִיְּן חַבְּבָה עַלְצִיקָה לְאַכְּבָתָה פָּעָן פָּאָרָה, עַל גַּעֲפִינָּתָה זִיךְ אֲנָן
 רַעֲרָעָ אַרְבָּעָתָן, בַּעַת אָוֹנוּעָרָ רַפְּאָה שְׁלָאָכָתָה בַּיְתָאָגָן אָוֹן קָעָן
 אוֹיְפָה אַיְנוֹ נִיטָּאָכְתָּאָגָן גַּעֲבָנָה. מִידָּה זָאָלָן לְעַרְנָעָן וּוּי גַּעַהְעָרִיקָה
 אַיְתָה, אָוֹ אַיךְ הַאַרְטְּרָאָכָתָה זִיךְ נָאָרָ שְׁתָאָרָקָה, הָאָטָה עַל לִיבָּה צֹוָּה
 צְוִונְיָהָן אִין דָעֵר שְׁתִילָה אָוֹן מִידָּה אַיְבָּעָרְשָׁעָקָה: «אַלְטָהָר, קָאָלָהָ
 טָעָרָ קְוָנָעָלָעָה, קְרִיךְ אַרְאָפָה פָּוּן אַוְיָוֹן»—שְׁרִירִתָה עַל מִיר אַרְיָין
 אִין אַוְיָעָרָה, אָוֹן אַיךְ כָּאָפָה זִיךְ אוֹיְפָה וּוּי פָוּן שְׁלָאָפָה. נָאָר אַיךְ
 זְעוּרָ נִיטָּבְרָוָנָה אָ פָּאַרְטָאָטָעָרְטָהָרָה פָוּן זִוְּצָן אוֹיְפָה אִין אַרְטָה,
 בֵּין אַיךְ צְוָפְּרִידָהָן צֹ שְׁפִילָן מִיטָּה עַלְצִיקָה אִין זִוְּנָעָם עַפְעָם
 אָ שְׁפִילָה.

2. אָנָם מִיטָה אָפְוִינָל.

זִיךְ אַיךְ מִיר אַוְיָי אִין מַאְלָה הַאַרְקָוָתָה אָוֹן הַאַרְטָרָאָכָתָה
 אָוֹן שְׁתָאָרָקָה פָּאַרְחָלְוָמָתָה. דָעֵר מִיטָּלְסָטָהָרָה בּוּיָם, וּוּאָם אַיְזָה
 הַעֲכָרָה פָוּן אַלְעָה, מִיטָה קוֹרְצָעָה אָוֹן שְׁרָעָנָה-אַרְיוֹפִיקָה צְוָוִינָה,
 פָוּן אַוְיָבָן שְׁפִיצִיקָה, זַעַט אַוְיָס וּוּי אַחִיטָל צְוָקָעָרָה אוֹיְפָה אָדִין

פישל. דאס איז, מסחטמא, א טאפאָל געוווען, נאָר יינגולוועיך
האָב איז ניט געווומט, אָז בײַימער זייןגען פֿאָר אָן פֿון פֿאָר-
שִׁירענען מִינִים מִיט באָזונדערע גַּעמען פֿאָר יַעֲדֵר מְן. אַרוֹם:
אַים האָבן די אַיבְּעַרְיקָע בַּיְמָעָר אַוְיסְנָעָען קוֹרְץְמִיט בר. ע-
גְּרִינְעַן הַיְמָלָעַן אַרְוֶבֶר די אַוְיעָרָן. שְׁמִיל אָן פַּאֲמָעָלָעַךְ הַאָטָ-
זִיךְ גַּעֲוִינְגַּט דָּעַר שְׁפִּיןְ פֿון מִיטְלָכְטָן בּוּם, וַיְיָ אַפְּאַרְשָׁלָאָ-
פֿעַנְעָר אָוּטוֹרְ פֿון אַזְיְגָעָר, וַאֲסָם הַאָלָמָט בּוּם אַוְיסְנָיָן. די-
בַּלְעָטָר זַיְגָעָר זַיְמָט גַּעֲצִיטָרָט פַּינְקְלָעָנְדָּיקְ פֿון דָּגָע צָו רַגְעַ-
פֿון דָּעַר לִינְקָעָר זַיְמָט זַיְעָרָה, וַאֲסָם אַיז עַמְוָאָס וַיְיָ בָּאוּלָ-
בָּרָטָמָ. די אַיבְּעַרְיקָע בַּיְמָעָר האָבן אוֹזְקָעָלָט מִיט די-
צַוְיָינְגָן, וַיְיָ קְלִינְגָעָר רַוחַלָּעַךְ וּאַלְטָן אַיבְּעָר זַיְ גַּעֲמָנָצָט. אָן-
אַלְעַ צַוְאָמָעָן האָבן די בַּיְמָעָר אַוְיסְנָעָעָן, וַיְיָ אַחְוָן מִיט אַ-
קָאָפָעָלָעַ זַיְגָעָלָעַךְ. גַּעֲוָונְגַּעַן האָבן אַבְּעָר נִיט די בַּיְמָעָר,
חוֹיךְ אָן צַוְיָישָׂן די בַּלְעָטָר באָהָאלָטָן, האָבן אַפְּאָר שְׁפָעָר-
לְעַךְ פַּרְיְּלָעַךְ גַּעֲשִׁוּתְשָׁעָרטָמָ.

— טְשִׁיק.—טְשִׁירִיק.—מַאֲכָתָ אַיְגָעָר, אָן דָּעַר צַוְיָיטָרָ-

בָּאָפָט אָונְמָעָר:

— טְשִׁיק—טְשִׁי—טְשִׁירִיק.

אַ שְׁפָרְוָונְגָן פֿון צַוְיָינְלָן צָוְיָינְלָן, אַ פְּלִי דָּאָד אַרוֹם אַין
דָּעַר לוּפְטָן אָן זַיְדָעָר אַ חִינְגָּזִיךְ אוֹיפְּ אַ דִּינְגָּם צַוְיָינְלָעַלְעַ
אָן זַיְיָיטָר אַ שְׁפָרְוָונְגָן—אַטְמָ אַזְיָי אָן אַ סּוֹפְּ. פֿאָר מִיר אַיז
זַיְבָּעָר גַּעֲווֹעָן, אָז זַיְ שְׁפִּילְזִיךְ אַין באָהָלָטָעָנִישָׂ, אָן כָּאָפָטָשָׂ
שְׁפָעָרָלָעַךְ זַיְנָעָן טְרָפָעָ פִּיגְלָעָן—דָּאָס האָבן זַיְ דָּאָךְ גַּעַ-
בָּרָאָכָט אַין די שְׁנוֹאָבָעָלָעַךְ פִּיעָר צִים בֵּית-הַמִּקְדָּשָׂ, דָּאָךְ

האט זיך מיר זיינט געוואָלט אַ שפֿיל טוֹן מיט זי אַין זיינט
פּוֹינְגֶל-שְׁפִיל.

מיט אַמְאָל האָט זיך פּוֹן צְוִישָׁן די בִּיטָּעָר דערהערט
אַ דִּיטְלָעֵד אָונְ אַהֲט קְלָאָפָּן מְזָק—מְזָק—די שְׁפּוּרְלָעֵד
הָאָבָּן זיך עַרְנְעָץ בָּאַהֲלָתָן, אָונְ אַין דָּעָר שְׁטִילְקִיָּת האָט
זיך נָאָך דִּיטְלָעְבָּר גַּעַהְעָרָט דְּאָס פְּיַיקְלָעָן, וַיְיַעַמְּדָעָר וְאַלְטָ
מִיט אַעֲמָרְלָא אַין דָּעָר הוֹיך עַרְנְעָץ צְוִישָׁן די צְוִיָּין גַּעַהְעָר
קְלָאָפָּט אַיְבָּעָר דָּעָר קָאָרָע. אַ פָּאַרוֹוֹנְגָּרְעָטָר אָונְ אַדְרָאָ
שְׁרָאָקָעָנָר, הָאָב אַיך גַּעַנוּמָעָן וּכְנָן מִיט די אַוְינָן דָּעָם זָוָן
דָּעְרָלָעָן. פְּיַיקְלָעָר אָונְ אַיך הָאָב אִים באַמְעָרָקָט. הוֹיך אַוְיָפָן
שְׁטָמָאָס פּוֹן מִיטְלָסָטָן בּוּיְם אַיז גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַ פּוֹינְגָּל, וַיְיַעַמְּדָ
מוֹיֵב די נְרוּוִים—אָונְ נָאָך עַמְּחוֹאָס גַּרְעָסָר, אָונְ שְׁטָאָרָק פָּאָרָאָ
טָאָן גַּעַקְלָאָפָּט מִיטָּן שְׁנָאָכָּל אַין קָאָרָע, גַּעַקְלָאָפָּט אַזְוִי, אָז
שְׁטִיקְלָעֵד קָאָרָע זַיְנָעָן אַוִּיפָּט דָּעָר גַּעַפְּאָלָן. אַנְגַּעַקְלָאָפָּט
עַמְּלָעָכָע מָאָל פּוֹן אַיְיָן זַיְטָ בּוּיְם, שְׁפְּרִינְגָּט זיך דָּעָר פּוֹינְגָּל
אַרְיָבָּעָר אַוִּיפָּט דָּעָר צְוִוְּיָטָר זַיְטָ, נִיט דְּאָרָט אַפְּאָרָט מָאָל
אַ קְלָאָפָּט אָונְ וַיְידָעָר אַוִּיפָּט דָּעָר זַיְטָ. אַט אַזְוִי אַיז זיך דָּעָר
פּוֹינְגָּל אַרְוּמָגָעָנָגָעָן אַיְבָּרָן בּוּיְם, גַּעַדְרִיָּת זַיְיָ אַפְּרָאָפְּנָצִיעָר,
נִיך אָונְ זַיְכָעָר, וַיְיַעַמְּדָרְנָן דִּיל, גַּעַנְגָּעָן אָונְ מִיטָּן שְׁנָאָכָּל
הַילְּבִּיק גַּעַקְלָאָפָּט אָן בּוּיְם.

— עַלְצִיק, נִיכְבָּר אַהֲרֹן! — הָאָב אַיך אַוִּיסְנָעָשָׁרִין נִיט
טוֹוִיט נִיט לְעַבְּדִיק, אַוִּיסְנָעָשָׁרִין אַזְוִי, אוֹ אַגְּנוּעָר רְבִי הַטְּ
זַיְך אַדְרָשָׁרָאָקָעָנָר פּוֹן שְׁלָאָפָּט אַוִּיפְּגָעָבָאָפָּט.
— מְפּוֹי, וְאָס גַּוְאָלְדָעְוָעָסָטוֹ דְּאָרָטָן אַזְוִי? — הָאָט עַר
טַיְך אַפְּרָעָג גַּעַטְאָג, קְוַמְּעַנְדִּיק צַו זַיְך.

— אוֹי, רַבִּי, נִימֵת נָאָר אַקְוֹק,—הָאָב אַיךְ נָאָר נַעֲקָנֶת
אַיִסְרָיוִידָן פָּוּן גְּרוּוִים פָּאַרְוּוֹנְדָּעָרְוָנוּן. אַיְדָעָר אַבְּעָר דָּעָר רַבִּי
אַיְזָן צְוָנָעָנָאָגָעָן, הָאָט דָּעָר פְּוִינְגָל נָאָךְ אַפְּאָר מָאָל אַקְלָאָפּ
גַּעַמְאָן אִין בּוּיְם אָוֹן אַיְזָן אַוְעַקְנָעַפְּלוּיְן זָוָם וּוְאָלָר זָוָ, וּוְאָם
הָאָט, וּוְיָי אַגְּרִין-בְּלִוְילָעָכּוּ וְהָאָט, אַרְוּמָנָעַרְיָנְגָלָט דִּי פָּעַלְדָּעָר
אַרְוּמָשְׁתְּעַטְלָ, עַלְצִיק הָאָט נָאָךְ בָּאוּזְיָן זָוָ זָעָן דָּעָם פְּוִינְגָל
פָּוּן וּוְיִתְן. דָּעָר רַבִּי הָאָט שְׂוִין נָאָר נִימֵת גַּעַמְאָן. אָוֹן אַיךְ
הָאָב זַיְר גַּעַנוּמָעָן דָּעַרְצִיְּלָן, וּוְאָם אַיךְ הָאָב גַּעַוְעָן, אַיְזָן בַּיִּ
מִיד אַרְוִיסְנַעַקְמָעָן אֹזָא מְעָשָׂה:

„אַגְּרִינְגָר פְּוִינְגָל, אַוְדָאַיְזָי אַן אַדְלָעָר דִּי גְּרוּוִים, אַיְזָן גַּעַמְאָן
קְוָמָעָן זָוָ פְּלִיעָן זָוָם בֵּית-מְדָרָשָׁ, הָאָט וִיךְ אַפְּגָנְעַשְׁתְּעַלְטָ אַוְיָעָן
הָוִיכָן בְּיִם, אַרְיִינְגְּנַעַקְמָט אַיְזָן פָּעַנְסְטָעָר אַרְיִין אָוֹן אַנְגָּעַקְלָאָפְטָ
דָּרִיְיָ מָאָל מִיטָּן שְׁנָאָכְלָ אַיְזָן בּוּיְם אָוֹן וּוּרְעָר אַקְוֹק גַּעַמְאָן
אַיְזָן פָּעַנְסְטָעָר. וּוְיָי נָאָר דָּעָר פְּוִינְגָל הָאָט מִיךְ דָּעַרְזָעָן, אַיְזָן עָר
אַרְיִיבְעַרְגָּעָלְאָפָן אַוְיָף דָּעָר צְוַיְיָתָעָר וּוְיִתְבּוּיָם אָוֹן דָּאָרְטָן אָגּ
גַּעַקְלָאָפְטָ. אַוְיָי עַטְלָעָכּוּ מָאָל, חֻוְרָ וּוּיְסָטָ, וּוְאָם דָּעָר פְּוִינְגָל
הָאָט אָוֹנוֹ גַּעַוְאָלָט אַנְגָּאָן—אַזְוִי הָאָב אַיךְ פָּאַרְעָנְדִיקָט מִיּוֹן
סִיפּוֹרָ-הַמְעָשָׂה, חָאָם אַיְזָן גַּעַוְעָן עַמּוֹאָם מְעָרָ, וּוְיִאָמָתָ. זָוָם
אַנְהָוִיבָן הָאָב אַיךְ גַּעַפְּנוּנָן פָּאָר נַוְיִטְקָ עַפְּעָם צְוַצְוָנָעָבָן, פָּרִי
דָּעָר רַבִּי זָאָל אַוְיָף מִיר נִימֵת שְׁרִיְיָעָן, נַאֲכָדָעָם הָאָב אַיךְ אַלְיָיָן
גַּעַנוּמָעָן גַּלְוִיבָן, אָוֹ דָּעָר אָמָת אַיְזָן פָּוְנְקָט אַזְוִי, וּוְיָי אַיךְ דָּעָר.
צִיְּלָ. אִין אַפְּאָר מִינְגָּות אַרְוּמָה וּוְאָלָט אַיךְ גַּעַוְוִים גַּעַשְׁוֹוָאָרָן
אַוְיָף דָּעָם, וּוְיִלְדָּאָם, וּוְאָם אַיךְ הָאָב גַּעַוְעָן בָּאָמָתָ, הָאָב אַיךְ
וּוְיִיְרָנְעָסָן, גַּעַרְעָנְקָט הָאָב אַיךְ נָאָר דָּאָם, וּוְאָם אַיךְ הָאָב
דָּעָר זִיְלָטָן.

ווען איך האָב גענדיקט, איזו געווארן שטיל. עלציך
האָט סיַי ווי דעם סופַ ניט געהערט. ער איזו איננאאנצן ארײַן
אין פענסטער, געווכט מיט די אוינן, ניט אָפֿצּוּרִיכְסַן אַים,
דרער רבַי ווירער איזו געלְיבַן פֿאָרטְרָאָכְט. נַאֲכְדָּעָם האָט ער
טיך גענומִיגַן פרענן:

— איזו דריי מֶאָל דריי האָט דער פֿוַיְנֵל געקלאָפְטַן?

— יַא, דריי מֶאָל דריי.

— אָוֹן אַ גְּרִינְגֶּרֶת?

— אָוֹן אַ גְּרִינְגֶּרֶת — עַנְטְּפַעַר אַיְך.

— אָוֹן פַּוְן דְּרוּם-זְוִית אַיְזַע ער גַּעַקְוַטָּעַן?

— יַא, פַּוְן דְּאָרְטַּן, פַּוְן דְּרוּם — וַיְיַוְּאַיְךְ מִיטַּן פִּינְגֶּר
די רִיכְטוֹנָג, וּוְהַנְּן דער פֿוַיְנֵל אַיְזַע אַחֲעַקְנַעַלְיוֹנָן, אָוֹן בֵּין זַי,
כָּער, אָוֹ פַּוְן דְּאָרְטַּן אַיְזַע ער אַיְיךְ גַּעַקְוַטָּעַן — אַיְזַע וּוְאַסְכַּאַן
דָּאַס בָּאַתְּיַיטָּן? — האָב אַיְיךְ גַּעַפְרָעָנָט דעם רבַי, שׂוֹן ווּרְנָה-
דִּיק, אלְזַי טַעַר וַיְכַעַר, אָוֹ עַפְעָם האָט דָאַס גַּעַמּוֹת בָּאַתְּיַיטָּן,
אוֹ עַפְעָם האָט דער פֿוַיְנֵל גַּעַוְאַלְמַט מִיר זַאנָן.

— אַיְיךְ וְיַיְסַס וּוְאַס? אָפְשָׁר... עַטְּ! — האָט דער רבַי צּוּם
סּוֹפַ אַמְּאַךְ גַּעַטְאַן מִיטַּן הָאנְט אָוֹן אַיְזַע צַו זַיְן אַרְטַּן.
— אָוֹן איך זַיְן, — האָט עַלְצִיךְ אַ רִים גַּעַטְאַן זַיְד פַּוְן
פָּעַנְסְטַעַר, אוֹ דָאַס אַיְזַע גַּעַוְעָן דער אוּיְירָהָאַן, וּוְאַס האָט גַּעַ-
הָאַלְפַּן שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ בּוּיְעָן דעם בֵּית-הַמְּקָדְשׁ. דָאַס אַיְזַע אַ
שְׁטָאַרְקָעַר פֿוַיְנֵל...

— אַיְזַע וּוְאַס האָט ער אָוֹנוֹ גַּעַלְאַיִט צַו הַעֲרָנוֹ? — האָב
אַיְיךְ עַלְצִיךְ גַּעַפְרָעָנָט.

— נַי פְּרָעָן אַים, דַו האָסְטַּן דְּאָךְ אַים גַּעַוְעָן — האָט

עלציך מיר א זאָרף געטאן אָן ענטפער, שווין זיענדיק בּי
דער פֿוּר, אָונ אַיז אַרוֹס אִין דְּרוּיסֶן.

— גו, גענונג, זעאַט זיך צו די גִּמְרוֹת,—הָאָט דָּעֵרוֹויל
דער רבּי געהײַסֶן. אַיך האָב אִים געפֿאַלְנְט, נָאָר מִינְעַ נָעַ
דאָנקען זיינען געווען גָּאָר נִיט דָאַ, וּזְמִינְעַ אַוְינְנָן: אַ קלִיַּה
ニְקִיִּם, אָזָא פּוֹינְלָ קָוְמָת אָונַ וּוֹיל עֲפָעָם זָאנָן, אָונַ אַיך פָּאָרָ
שְׁמִינִי נִיט חָאָסֶן: אָונַ אָפְּשָׂר האָב אַיך קִיְּנָעָם נִיט גַּעַמְאָרָט
לָופּן, אָונַ מָעָר נִיט צו מִיר אַיז דָּעֵר פּוֹינְלָ גַּעַמְעָן... דָּעֵר,
פָּאָר, אָזָעָר וּוּטָ קָוְמָעָן אַצְּוֹיְתָן מָאָל, וּוּלְאַיך שְׁוִין וּוּסֶן,
זָאָסֶן צו פְּאָן, אָונַ דָּעֵר פּוֹינְלָ וּוּטָ מִיר אַסְוָד אַגְּטָפְּלָעָקָן, אָונַ
אַלְעָזָעָן קָוְמָעָן צו מִיר אִים דָּעָרְגִּין, אָונַ קִינְדָּעָר וּוּלְן
נוֹרִים דָּרָךְ=אָרֶץ באַקְוּמָעָן פָּאָר מִיר אָונַ...

— לְעָרָן, לְעָרָן, פָּאָרְטְּרָאָכֶט זיך נִיט,—הָאָט מִיךְ דָּעֵר
רַבְּי גַּעַזְעָקָט פּוֹן מִינְעַ רַעֲוּנוֹת.

— הָעָר, בְּעָרָל, הָאָט נִיט אַוְיפֿגַּעַטְרָאָכֶט?—אַיז עלציך
אַרְיִינְגְּגָלְאָפָּן פּוֹן דְּרוּיסֶן.

— אַוְיפֿ מִין חָאָרָט נִיט, אָט וּזְמִינְעַ בּּי אַהיַיַּה
לִיקְוָן סְפָּר פּוֹן נָאָט,—הָאָב אַיך זִיךְ גַּעַזְעָרָן, אָונַ שְׁוִין נָאָמָן
אַיְבָּעָרִיךְ, וּוּלְלָעָלְצִיךְ אַיז שְׁוִין זְוִידָעָר גַּעַזְעָעָן אַוְיפֿ יַעֲנָעָר
זִיטָטָ פֿרִיר. עַמְּ הָאָט אֲפִילּוּ נִיט גַּעַהְאָלְפָן, זָאָס דָּעֵר ربּי הָאָט
אִים גַּעַרְפָּן צְוָרִיךְ אָונַ געהײַסֶן זיך זעָצָן לְעָרְנָעָן.

דָּעֵרוֹויל הָאָט זיך אַגְּנָעָהוּבָן קְלִיְּבָן אַמְּנִין צו מְנָחָה,
אוֹ דָעֵר עַולְמָ אַיז גַּעַוּאָרָן גַּרְעָסָעָר, הָאָט זיך אַוְיפֿגַּעַטְרָאָכֶט
אָנוֹגָעָר ربּי, דָוְרָכְנָעָשְׁפָּאָצִירָט אַ פָּאָר מָאָל אַיְבָּעָרָן

בבית-מדרש און אַפְנָעַשְׂתָּעַלְט זיך ניט דרייסט כי שמואל
נבעאים שטעהנדער.

— דָּא, רֵב שְׁמוֹאֵל, הָאָט זִיךְ הַיִנְטָן נַעֲמֶרֶףָן עַפְעָם א-
מְשָׁה, פָּאַקְעַד פְּלָאִים,—הָאָט דָּעַר רְבִי נִימָת זַיְכָּעֵר אָנָ-
גַּעַזְוִיבָּן דִּי נַעֲשִׂיכְטָעַ וּעֲנָן פּוֹינְגָּן.

אלע יידן האבן זיך איזומגעשטעלט און גענומען הערד
מייט קאָפַ די זונגערטעלע מעשה, אויסגעעהרט איז נאנצָן,
האָט מען גענומען באַטראָכְטַן, וואָס אַזוינֶס אִיז געווען דער
פּוינֶל און וואָס ער האָט געוואָלט. אַיטְלָעְכָּר האָט געפֿראָכְט
אן אַידָּעָר סְבָּרָה. אַזְוֵי האָט מען געראָדָט און געראָדָט, בִּזְזָ
מען האָט זיך דערראָדָט, אוֹ דָּאָס אִיז מסְתָּמָא געווען אַבְשָׁוָה
אוֹפַף מְשִׁיחָן.

איבערן בית-בידרש אויז א שטילער מלאך דורגןעלפלזינן.
ויזן האבן זיך פארטראקט, און איך אויך מיט אלעמען. נאָר
דראָ באָזום איך פון עלציקן א שטארקן זען אין זײַט אַריין.
—נאָ, קוּק,—וּוֹיִזְתָּ עֶד מֵיר אַין פָּעָנְסְטָהָר,—מְשִׁיחָה נִיְּעָ...
דעָר עולם האָט צונעושמייכלט פון עלציקס זוּיז, און איך
האָפָּ אויך געלאָפט, כָּאטְשָׁ אַיך האָפָּ זיך געהאלטן פָּאָר
דעָר זַיְּט.

דערוויל איז דער עולם פון מיין פוינל ארייבערגענאנ=
גען בכלל צו דערציילן זונדר-מעשייה, ניסים און מופתים,
וחואם איטלעבר געדענקט.

מייט אַמְּלָנִיֶּת אֲרֵיָן וּעַל חַלְשָׁאָנָּעָר*). עַר הַאֲטָרָעָטָלָט

(*) שאפער — אין אונגעשטעלטער פון ואלדרהענדרלער און זאלד אס פוניג צו געבען אוינען האבן די בייטער און צו גורייטן זאם געהילץ.

געהאקט מאקע אונזער זואלד פון נעבן שטעהטל, זאָס דער
שטאַטישער סוחר יוסף מאָרגנשטיין האָט אָפּנעקוייפּ בײַם
פרײַן פון אונזער שטעהטל. וועלhole שאָפּער פֿלענט חמייד זוֹיַּ
גען אין זואלד, זעלטן זוֹעַן ער פֿלענט קומען אהַיִם, נָאָר
היינט האָט ער יְאָרֶצִים, אוֹז ער נָעָקָומָען קְדוּשָׁ זָאנָן. גַּעֲיוּן
אוֹז ער אַנְדָּרִיךְעָר, ברַיְתְּבִּינְעַרְדִּיקְעָר יְוָגָנְעַרְמָאָן מִיטָּ אַ
שְׂוָאָרֶץ נָעָשָׂאָרֶן בְּעֶרְדָּל. אַיִּן לְאַנְגָּע שְׂטִוָּל, מִיטָּ אַקְרָצָעָר
קְוָרְטָקָע, זֹאָט האָט קְרוּמָע קְעַשְׁעָנוּם, זֹו ער פֿלענט חמייד
הַאלְטָן דֵּי הַעֲנָט, האָט ער אוֹיסְגָּעָזָן נָאָךְ בְּרַיְתָעָר, פְּמַעַט
פִּירְקָאנְטִיךְ אָוֹ, חַמִּיד האָט זִיךְ פָּוּן אִים גַּעֲהָרְטָאָר רִיחָ פָּוּן
הַאְלִין. שְׂטַעְנְדִּיק אַיִּז ער גַּעֲיוּן, פְּאָרְטָאָן, פְּאָרְהָאוּעָט.

— האָ, יְיָן, האָט מִיר אַמְּנִין צֹו מְנַחָּה? — האָט ער
גַּעֲפָרָעָט, נָאָךְ זְוִינְדִּיק כְּמַעַט בַּיְדָע טִיר.

— אַיִּיד וּוְיל דָּאוֹנוּן מְנַחָּה, מַהִיכָּא-תְּהִיתִי, אַבְּעָר פְּרִיְּ
ער זִוְּיט אָנוֹ פּוֹתָר חְלוּם, — האָט צֹו אִים גַּעֲשְׁמִיכְלָט נְדִילָה
צְלָמָד. אָוֹן מַעַן האָט אִים דָּרְצִיְּלָט דֵּי מְעָשָׁה אוֹיפְּ חִידּוֹשִׁים,
וְאָסָם האָט זִיךְ גַּעֲטָרָאָן. וּלְלֹול האָט זִיךְ צְעַלְאַכְטָאָ.

— וּער האָט גַּעֲזָעָן דָּעַם פּוִינְגָּאָ — האָט ער גַּעֲפָרָעָט.
— דָּעָר קְלוּזִינִּיק, — האָבָן יְיָן גַּעֲזָעָז אַוְּפָ אָונְזָעָר רְבִין.
— נִינָּן, אַיךְ נִיטָּמֵת, אַט דָּעָר, בְּעָרָל, יְדָל דָּעַם קְלִיְּטָנִיקָס
יְיָנְגָּל, — האָט דָּעָר רְבִיבָּ אָפּנְעַשְׁקָטָ צֹו מִיר.

— הָעָר, יְיָנְגָּל, — האָט שְׁוִין צֹו מִיר זִיךְ גַּעֲזָעָדָעָט
צְעַלְלֹול שאָפּער, — דָו האָסָט אלְיַיִן גַּעֲזָעָן, אַ פּוִינְגָּל אַיִּז אַרְוּם.
גַּעֲנָאָגָּע אַיְבָּרָן בּוּס אָוֹן נָעַקְלָאָפְטָ מִיטָּן שְׁנָאָבָּלָז
— יְעָ. — האָבָ אַיךְ גַּעֲנָטְפּּעָרטָ.

— טא זוזם טראקסטו אוים באָבע-מעשיות? קומט
 רבותי, צו מיר אין וואָלד אַריין, וועל איך אויף צען,
 הינדרט אָזעלכע פוינלען. קנאָפּ פּוינלען זיינען פּאַראָן אויף
 דער וועלט, אָון יעדער פּוינל האָט זיך זיין נאַטּוֹר—דער
 פִּישְׁטְשָׁעַט, דער שְׁרִיַּט, דער פִּישְׁשָׁעַט, דער ברומט, דער
 נְרִילְטּ—יעדר טיט זיין קוֹל, אָון אַטּ דער פּוינל פִּיקְטּ טיטן
 שנְאָבֵל. עַם אַיז גַּעֲזָעָן אַפְּיקְהָאַלְזִין פּוֹן וואָלד,—הָאָט וּלְלוֹל
 פָּאַרְעָנְדִּיקְטּ—זֹוזּם, אַיר זִיתּ נָאָךּ נִיתּ בְּרִ מצְוָה—הָאָט ערָ
 אָנוּ גַּעֲרָעַנטּ, וּלְנְדִיקּ שְׂוִין אַפְּרָאוֹנוֹנָעַן מְנָחָה.

— הא, הא, זוי האָט אַיר אָגְנָנְדָרְפּוֹן דָּעַם פּוֹינְלָאַ—הָאָט
 עַלְצִיק אִים גַּעֲרָעַנטּ אַנְשְׁטָאָט צוֹ עַנְטָפְּעָרָן אָוִיפּ זִין פְּרָאָנָע.
 — פַּיְקְהָאַלְזִין רְוֻפַּּת מְעַן דָּעַם פּוֹינְל, זֹוזּם, בְּחוֹרֶל, בַּיְ דִּיר
 אַין נְמָרָא שְׁטִיְיטּ דָּאָם נִישְׁתָּאַ—אוֹ וּלְלוֹל גַּעֲזָעָן פְּרִילְעָכָר
 פּוֹן עַלְצִיקּ נִיְנְעָרִיקִיטּ.

— טא זוזם זְשַׁע פִּיקְטּ עַרְזָא—הָאָט עַלְצִיקּ גַּעֲהָלָטָן
 אַין אַיזּ פְּרָעָן.

— עַ, בְּחוֹרֶל, האָסְטּ דָּאָךּ לִיבּ פְּרָעָן קְשִׁיוֹת, וּוּסְטּ נִיךּ
 אלְטּ וּוּרָן, אוֹדוֹ וּוּסְטּ אלְזִין וּוּסְפּּן,—הָאָט אַם וּלְלוֹל גַּעַ=
 עַנְטָפְּעָרָט אָון אַוִּיסְנְדָרִיטּ דָּעַם פְּנִים.

3. מִיר נִיְעָן אַין וּוּאָלָד.

— אַיִסְטּ וּזָסּ, בְּעַרְלָאַ—הָאָט מִיר אָוִיפּ מְאָרְנוֹן באַ—
 גַּעֲנָנָטּ עַלְצִיקּ גַּלְיִיךּ אַינְדָּרְפּּוֹרִי,—הַיְינָטּ נִיְעָן מִר אַין וּוּאָלָד.
 — אַין וּוּאָלָד? נָאָךּ וּאָכּ?

— מיר זעלן דארטן זען א פיקהאָלֶץ, דעם נעכטיכון

פּוֹינְגְּ.

ביז דעמאָלט בין איך נאָך קיין מאָל ניט געווען אין
זאלד, כאָטש ער אויז נאָר נאָענט געווען צום שטעטל.

אַ נאנצֿע וואָך פֿלעֲן איך ניט טָאָרֶן פֿטְלָעֲן קִין צִיְּתָ
פֿון לְעָרְנָעָן, אָוּן שְׁבַּת, בְּשֻׁתְּ בְּחָוִרִים, מִידְלָעְדָּ אָוּן יְנָנְלָעְדָּ
פֿלעֲן אלָעָן נִין אֵין וואָלָד אַרְיָין שְׁפָאַצְּרָן, פֿלעֲנטָ מִיךְ דָּעָר
שְׁאַטְּעָ נִיט לְאָזָן: «לייטישׁע קִינְדָּרְעָ נִיְעָן נִיטָּ שְׁבַּת אֵין וואָלָדָן,
פֿלעֲנטָ ערְ וְאָנָן, עַלְצִיקָם פְּאַרְשָׁלָאָן אוֹזָרָ גַּעֲפָעָלָן גַּעֲוָאָרָן,
הָאָב אֵיךְ אָכְבָּר מָוֹרָא גַּעַהָאָט אָוּן גַּעַפְּרוּוּת אִים אָפְּרִיּוֹן:

— נָו אָוּן לְעָרְנָעָן?

— לְעָרְנָעָן! אוֹזָרָ עַלְצִיק גְּלִיכְ אַוְיְנְעַבְרָאָכְט גַּעַוָּאָרָן,
— אָוּן אָפְּוִיצְן נָאָנְצֿעָ טָעָן אַוְיְפָן פְּעַנְסְטָעָר אָוּן. נָאָרָן דָּעָם
רְבִין מָעָן מָעָן? הַיְינָט אוֹזָר גַּעַוָּאָרָן גַּוְטָ אָוּן פְּרוּם. נִישְׁקָהָה,
דִּין תּוֹרָה וּוּטָטָ פֿון דִּיר נִיט אַנְטְּלוֹיְפָן. אֵיךְ הָאָב גַּעַכְטָן אָפְּ
גַּעַמְאָכְט מִיטָּ שִׂימְיָק וּוּלְלוּלָם,—הָאָט מִיךְ וּוּיְתָעָר עַלְצִיק
אַיְינְגְּרָעְדָּט,—ער נִיט אָפְּטָ צּוֹם טָאָטָן אֵין וְאָלָד, זָאָנָטָ ער
חוּיסְטָ ערְ דָּעָם וּוּגָן, בָּסְךְ הַפְּלָל—אַ פְּעַרְטָל שְׁעהָ נָאָגָן. ער
חוּטָ אַרְיְינְגָן צַו אָוּן, זַעַלְןָ מִירָ נִין, אָוּן וּוּלְחָלָ וּוּטָ אָוּנוּ
וּוִיְיָן אָפְּיקָהָאָלֶץ אָוּן אַנְדָּרָעָ פּוֹינְגָלָעָן, אָוּן אֵין אַ שְׁעהָ
אַרְוּם זַעַלְןָ מִירָ זַיְן צְוִיקָ. דָּעָרָ רְבִי וּוּטָ נָאָרָ נִיטָ וּוּסָן.
אָוּן אָוּי אֵיזָ גַּעַבְלִיבָן. אַ זְיְינְגָר צְחוּלָתָ אֵיזָ אַרְיָין שִׁיְ
מִיךְ, הָאָט אַ וּוֹנָק גַּעַטָּן (דָּאָסָ הָאָט עַלְצִיק מִיטָ אִים אָפְּ
גַּעַמְאָכְט הוֹיךְ נִיטָ צַוְ רַיְהָן), אָוּן מִירָ זַיְינָן אַוּעָק זָאָלְבָעָ
דָּרִיט אַוִּיפְ יְוּרְקִיְשְׁקָעָר וּוּגָן.

קיינמאָל בין איך נאָך אָזוי מײַיט נוּיט אָרוּים פֿון שטעהַל.
 אָונַ אלְּצַן אִיז מִיר אֹיסְנַעֲקוּמָעַן עַפְעַם מַשׁוֹּנֶהָרִיךְ. דָּאַס
 שטעהַל אִיז וַיִּ אַיְנָגָעַן קָעָן, בְּעֵת מִיר הָאָבָן זַיִד אַרְאָפְּנָעַן:
 לְאֹוטַר אַרְאָפַר באָרְנוּ אִין בְּרִיטַן טָאַל אַרְיַין. דִּין עַטְלָעַכְעַ גַּעֲבָלוּיַּה
 בעַנְעַה הַיּוֹעַר וַעֲנַן אָוִים נָאָר אַנְדָּעַרְשַׁ, גַּעַוְעַנְדָּתַ צַו אָוָנוּ מִיטַּ
 זַיְעַרְעַ וַעֲנַטְ-רוֹקְנָם, אָונַ אַזְיַיךְ זַיִד לְאֹזַן זַיִד בִּיסְלַעַכְחַיוֹז אַרְאָפַר.
 מִיר אִיז אלְּצַן אֹומְשַׁטְּיקָעַר גַּעַוְאָרָן, עַפְעַם עַלְנָטַהָאָב אַזְיַיךְ זַיִד
 גַּעַוְוָטָעַן פִּילַן אִין פְּרִיעַן פָּעַלְדַּ, נָאָר דָּעַר הוֹיכָעַר בּוּיְם, וְאַס
 גַּעַבְן בִּיתְ-מַדְרַשַּׁ, אָונַ דָּעַר שְׁפִּיעַן קְלוֹיסְטָעַר—זַיִד שְׁטִיעַן וַיִּ
 גַּעַשְׁתָּאָנָעַן, נָאָר זַיִד זַיְעַנְעַן גַּעַבְלִיבַּן פֿון אָוְנוֹעַר שטעהַל. אָונַ
 אֹיסְנַעֲקוּמָעַן זַיְעַנְעַן זַיִד אַיְנָעַר צֻום צַוְּיַּיְתַן נָאָר נַאָעָנָטַ, אַיִּזְ
 גַּעַרְהַאָט זַיִד צְוַעַרְיַּרְתַּ צֻום צַוְּיַּיְתַן. קִיְּנַמָּאָל הָאָב אַזְיַיךְ נִוְתַּ
 גַּעַפְּלַטְמַ אֹזַה הַיְמִישַׁ-גַּעַנְטַקְיַּת צֻום שטעהַלְשָׁן קְלוֹיסְטָעַר
 זַיִד אִיצְטַ, אָונַ אִין דָּעַר אַמְתַן בֵּין איך דָּאָךְ אִיצְטַ גַּעַוְעַן
 אַוִּיפַּ אַפְּרַעְמַדְרַעְ וַעֲלַטְ, אָונַ אֹומְבָּאַקָּאנְטָעַר, אָונַ מִין הַיִּם
 אִיז דָּאָךְ גַּעַוְיַעַן דָּאָרְטַן, פֿון וַעֲנַעַן עַם הַאָטַז זַיִד דָּעַרְתְּרַאָנַן
 דָּאַס פָּאָרְטָרָאַכְתַּעַ, לְאַנְזָוָאַטְמַ קְלִינְגַּעַן «אַוִּיפַּ צַוְּעַלְפַּ» פֿון
 גַּרְוִיסְן קְלוֹיסְטָעַר-גַּלְאָקַ.

— וְאַס קוּקְסָטוּ אלְּצַן אַוִּיפַּ הַיִּנְטָן? — הַאָט מִיךְ אַפְּרַעְן
 גַּעַטְאַן שִׁימִיקַּ, וְאַס אִיז גַּעַנְגַּעַן פָּאָרוּים אֹונְטַעְרְשָׁפְרִינְגַּעַן.
 דִּיק אָונַ גַּעַוְיַעַן בְּרִיחַשְׁקִיַּת אִין וַעֲרָפַן שְׁטִינְדְּלָעַן.

— עַר הַאָט מַוְרָא, פְּאַמְעַר יָאָנַט מַעַן אִים,—הַאָט עַלְ
 צִיק זַיִד אַוִּיפַּ מִין חַשְׁבּוֹן גַּעַוְיַצְלַטְ, אָונַ אַבְּיַסְלַ אִיז עַר גַּעַ-
 רַעַכְתַּ גַּעַוְעַן: מַוְרָא הָאָב אַזְיַיךְ גַּעַהָאָט, נָאָר נִוְתַּ פָּאָרָן נָאָבַ-
 יָאָנַן—דָּעַרְפַּוְן הָאָב אַזְיַיךְ גַּעַרְנִיתַ גַּעַטְרָאַכְתַּ, אַזְיַיךְ אָזְיַיךְ

חוּ מָרוֹא נְעַהָּאֵת פָּאֵר דָּעֵר בְּרִיְּטִיקִיִּת, וְזָאֵס הָאֵת מִיךְ אֲרוֹמִי-
גָּעָרִינְגֶּלְטָו: אָט צִיטַ זִיךְ פָּוּן בִּידָע זַוִּיטָן וּוֹעֵג אַנְרִינְגָּעַ לְאַנְקָעַ
טִיט צַעַשְׁאָטְעָנָעַ זַוִּיסָע אָוֹן גָּעָלָע בְּלִימָעָלָע, אָוֹן זַיְ צִיטַ זִיךְ
בְּרִיְּטָ אָוֹן זַוִּיטָן, קְוִים מִיטָּן אָוֹגִן צַוְּ דָעָרְלָאָנְגָּנָעָן, אָוֹן פָּאָרְשִׂיָּיָן
דָעָנָע קְוִוָּות הָעָרָן זִיךְ פָּוּן לְאַנְקָעַ—עַם נְרִילְצָטָן, אָוֹן עַם זַעַנְתָּן,
עַם שְׁמוֹצָעָרָט אָוֹן עַם קְוָאָקָעָט עַפְעָם דָאָרְטָן—זַוְעָר זַוִּיסָטָן,
חוּאֵס פָּאֵר אַחְיהָלָעָךְ אָוֹן בָּאַשְׁעָפָעָנִישָׁן עַם זַוִּינְגָּעַן דָאָרְטָן!
אָוֹן הָאָרֶט בַּיִּם בְּרָעָנָן גָּעָבָן בְּרִיקָלָן, וְזָאֵס אַיְבָעָר דָעֵר רִיטְשָׁן-
קָעָלָע, שְׁטִיטַ זִיךְ אַיְן אָוֹן אַיְנְצִיקָעָר הַוּשָׁעָנָה=בּוֹיִם, אַיְנְגָעָר
אַלְדִּין אַיְן מִיטָּן וּוֹעֵג אָוֹן שָׁאָקָלָט פָּאָמָעָלָעָךְ בַּיִּטְ זַיְינָע אַרְאָפָן-
גָּעָלָאָזָעָט צַוִּינָן, שְׁטִיטַ עַר זִיךְ אַלְיָין, זַיְ עַמְּצָעָר וְאָלָט
גָּעָנְאָנְגָּנָעָן אָוֹן אַבְיָים פָּאָרְלָאָרָן אָוֹן גָּעָלָאָוֹן אִים אַוִּיפָּ זַמְּטָרָן
אוֹן זַוִּינְטָעָרָן אַיְנָעָם אַלְיָין... .

אָוֹן הָאֵת הַיִּבְטַח זִיךְ דָעֵר וּוֹעֵג צְרוּיקָ בָּאָרְנוֹ אַרְיוֹף, אָוֹן
מִיר פָּאָרְקָעָרָעוֹעָן לִינְקָם צָוָם וּוֹאָלָד, וּוֹדָעָר הַיִּבְטַח אָן אַרְוֹסָ-
וְאָקְסָן דָּאָס שְׁפָעַטָּל פָּוּן זַוִּיטָן, אַלְעָ הַיִּזְעָר צְוּנוֹפָגָנוֹרָקָט
אַרְוֹם הַוִּיכָּן בַּיִּם אָוֹן קְלוֹיסְטָעָר=שְׁפִיאָ, זַיְ קְלִיְינָעָ קִינְדָעָרָלָעָךְ
אַרְוֹם טָאָטָע-מָאָמָע... דַי לְאַנְקָעָ אַיְזָוָעָנְדָרִיקָט, מִיר נַיְעָן שְׁוִין
צַוִּישָׁן פָּאָרְזִיטָעָ פָּעָלָדָעָר מִיטַּ אַשְׁמָאָל שְׁטָעָנָל אַיְנְגָעָר
נַאֲכָן צַוִּיתָן, אָוֹן אַיְךְ דָעֵר לְעַצְטָעָר. אָט וְאָקְסָטָ קָאָרְטָאָפָל
מִיטַּ זַיְינָע מְוֹנְקָל=גָּרִינָע בְּלִעְטָעָר אָוֹן זַוִּיסָע בְּלִימָעָלָעָךְ—דָאָס
אַיְנְצִיקָעָ גַּעַזְיָקָם, וְזָאֵס אַיְךְ הָאָב דַעְמָאָלָט גַּעַקָּאנָט דָעָרָקָעָ=
גָּעָן, אַנְטָקָעָן דָעַם קָאָרְטָאָפָל, אַוִּיפָּן צַוִּיתָן זַיְמָ שְׁטָעָן,
פָּלָאָנְטָעָרָן זִיךְ עַפְעָם אַוִּיפָּן פָּעָלָד גָּרִינָע בְּלִעְטָעָר אָוֹן פָּעָדִים,
צְוּנוֹיָגָעָנוֹיָלָט צְזָאָמָעָן מִים זַוִּיסָע נְרוֹיָסָע בְּלָוְמָעָן.

— ווֹאָם ווּאַקְסֵט דָא? — פֿרְעֹן אִיךְ שִׁי-יקָן.

— אַרְבָּעָם, — עַנְטֶפֶרֶת שִׁימִיק. אָוֹן עַלְצִיק אָוֹן אִיךְ בּוֹיִין זִיךְ נְלִיכְ אָוֹן זָוָן אַרְבָּעָם=שְׁוֹיטָן צָו רִיבְּפָן. אָז נְרִינְגָּעָרְבָּעָם=שְׁוֹיטָן זַיְגָּעָן גַּעַשְׁמָאָק — דָאָם הָאָבָן מִיר שְׂוִין גַּעַוּסְפָּט. שִׁימִיק לְאַכְּטָ אַבְּעָר פֿוֹן אָוֹנָגָן.

— ווֹאָם, אִיר זַעַט נְוִוָּת? דָעַר אַרְבָּעָם בְּלִיטָ נְאָך. קְוִמְטָה אַיְן אָוֹאָכְן דְּרִיְיָ-פֿיר אֲרוּם, זַעַט עַר שְׂוִין חָאָבָן אַפְּנַעֲבְּרִיפָט, זַעַט אִיר רִיבְּפָן אַרְבָּעָם=שְׁוֹיטָן.

— אָוֹן אַט ווּאַקְסֵט הָאַבְּעָר, — הָאַט שִׁימִיק אָוֹנוֹ אַנְגָּעָע=וּיוֹן אַוִּיפָט נְרִינְגָּעָן נְרָאָוֹן מִיט לְאַנְגָּעָ שְׁטָאָלָעָ בְּלֻעְטָעָר פֿוֹן בִּיחָ— דָעַ זַיְטָן שְׁטָעָנָל, — אָוֹן אַט אִיז קָאָרָן, — הָאַט עַר צְוּעָנְעָבָן. דָאָם קָאָרָן אִיז שְׂוִין גַּעַלְבָּעָר גַּעַוּסָן. דִּי זַאְנְגָּעָן, עַמְּחוֹאָט אַפְּנַעֲבְּרִוְיָן אָוֹן פְּאַרְשְׁטָעָלָט דָאָם שְׁטָעָנָל, לְאָוֹן אָוֹנוֹ פְּלוּמְרָשָׁט נְיָט נְיָין אָוֹן שְׁטִיכְסִין אַיְן פְּנִים. שִׁימִיק הָאַט זִיךְ גַּעַלְאָזָט לוֹיְפָן, בְּרִיְתָ אַוִּיסְצִיעָנְדִיק בִּיְדָעַ הָעָנָט, אָוֹן מִיר נְאָךְ אִים. דִּי זַאְנָה גַּעַן אַוִּיפָט דִּי הַוִּיכָע, דִּינָעַ שְׁטוּרְיָעָן בּוֹיִין זִיךְ אַונְטָעָר אַוְנוֹעָרָעָה הָעָנָט אָוֹן גְּלִיכְיָן זִיךְ זְוִידָעָר אִים, וּוי נָאָר מִיר לוֹיְפָן פְּאַרְבִּי, אָוֹן רְזִיקָע כְּוֹאָלִיָּעָם לְוִיְּפָן אִיבְּעָרָן פְּעָלָד, וּוִיְּתָהָרָה זַוִּית בִּינָן רְאָנְדָה פֿוֹן הַיְּמָל. אָוֹן מִיר לוֹיְפָן אָוֹן לְאָכָן, לְאָכָן פֿוֹן נְאַנְצָן הַאֲרָצָן. אָוֹן פֿוֹן עַרְגָּעָן הוֹיְךְ אַיְן דָעַ לְזַפְּטָן הַעֲרָתָה זִיךְ אִיךְ הַיְּלִיכָה נְעוֹזָאנָג פֿוֹן עַפְּעָם פְּיַינְגָּלָעָה, וּוי דִין קְוִוִּיטְשְׁעַנְדִּיקָע אַרְבָּעָסְלָעָךְ זְוָאלְטָן זִיךְ פֿוֹן הַוִּיבָן גַּעַשְׁאָטָן. דָאָם זַיְגָּעָן בְּרִיְהָה עַרְלָעָךְ), אָוֹן אִיךְ הָאָבָן צָוּמָעָרָה שְׁרָוִילָן גַּעַהְעָרָט.

4. אין וואלד.

אַט אָווֹ נִיְעָנְדֵיק הָאָפֶן אַיךְ נָאָרְנִיט בָּאַמְעָרְקַת, חַי
 מִיר זַיְנָעַן צָוֵם וְוָאָלֶד גַּעֲקוּמָעַן.
 אֲנָהִיב וְוָאָלֶד זַיְנָעַן נַעֲדִיכְתָּ נַעֲשְׂתָאָנָעַן יַוְנִינְקָעַ, נַרְינְגָע
 סַכְּךָ-בִּימְעָלָעַךְ, וְאָסָם הָאָבָן אוַיְסָנוּעָן, וַיְיַוְנְגָעַ הַיְינְגָלִיְכְּטָעַר
 וְאַלְטָן שְׁטִיְין אוַיְחָטֵר דָּעֵר עַרְד מִיט אַסְךְ לִיבְטָעַלְעַד אַיְן דַּי
 רַעֲרָן אַרוּם אָוָן מִיט אַיְין נַרְיוֹן לִיכְטָל פָּוֹן אוּבָן. אַקְילָעָר,
 פַּעַכְיָקָעָר רִיחַ הָאָט אַטְרָאָגֶן נַעֲטָאָן פָּוֹן וְוָאָלֶד, מִיר הָאָבָן
 זַיְךְ פָּאָרְנוּמָעַן רַעֲכָטָס, בָּאָרְגָּן אַרְיוֹתָס, פָּאָרְבָּי דַּי יַעֲנְלָעָם. אָוָן
 דָּא זַיְנָעַן נַעֲוָאָקָסְן יַוְנָגָעַ סָאָפָנָעַם. דִּינְיַינְקָעַ, הַוְיָלָע, אַרוּמָנָעַ
 נַאֲרְטָלָטָס מִיט בְּרִיְמָעַ נַאֲרְטָעַלְעַךְ, זַיְנָעַן זַיְיַוְנְגָעַן גַּעַיְנָעַ
 דִּיכְכָּט אָוָן הָאָבָן פָּאֲרְשָׁטָעָלָט דָּעֵם וּוֹעֵג וּוַיְיָטָעָר אַיְן
 וְוָאָלֶד אַרְיָין. שִׁימְיָיק אַכְבָּעָר הָאָט זַיְךְ אַלְאָזֶן נַעֲטָאָן זַיְךְ
 צְחוּישָׁן דַּי סָאָסְנָעַלְעַךְ, אָוָן מִיר נַאָךְ אִים. זַיְנָעַן מִיר גַּעַרְאָכָן,
 נַעֲשְׁפָרְוָנָגָעַן, נַעֲבָוִינָט זַיְךְ אָוָן גַּעַהְיָפָרָט, מִיט דַּי הַעַנְטָמָז זַיְךְ
 אַחֲעַן נַעֲמָאָכָת צְחוּישָׁן דַּי נַעֲדִיכְתָּ בִּימְעָלָעַךְ, וְאָסָם הָאָבָן
 אַזְרָחָמָנוֹת נַעֲדָרָאָפָעָט דָּעֵם פְּנִים אָוָן נִיטָס נַעֲוָאָלָט אָוָנוֹ
 דָּוְרָכְלָאָזֶן. נַאָר וְאָסָם שְׁוֹעָרָעָר דָּעֵר וּוֹעֵג אַיְוֹ נַעֲוָאָרָן, אַלְיאַן
 פְּרִיְלָעַכְעָר אַיְוֹ אַנוֹ נַעֲוָעָן. מִיר קְרִיבָן צַעֲנָרָאָבָלָטָעַ, צַעַ
 רָאָצָטָעַ אָוָן צַעְדָּרָאָפָעָטָעַ, קְרִיבָן אָוָן לְאָכָן.
 אָוָן אַט הָאָט זַיְךְ דָּעֵר יַוְנְגָהוָלֶד גַּעֲעָנְדִיקַת, אָוָן מִיר
 זַיְנָעַן אַרְיָין אַיְן אַלְטָן וְוָאָלֶד. וַיְיַוְנְגָעַ צְנוּנָשְׁמִידָטָעַר בֵּין אַיְךְ
 שְׁטִיְין גַּעַבְלִיבָן. אַשְׁטִילָעַ שְׁטַעַקְעָדִיקָעַ טְוּנְקְלִיקִיט הָאָט מִיךְ
 אַרוּמָנָעַנוּמָעַן, פּוֹנְקָט וַיְיַוְנְגָהוָסָן וְאַלְטָן נָאָרְנִיט גַּעַבְרָעָנָט

הו היעט זומערדייק זון. און א מַאֲדָנוּ שְׂטִילְקִיט אַיּוֹ דָּא.
 שטיל אַיּוֹ אוֹיךְ פַּאֲרָנָאכֶט אֵין שְׁטוּמָל, דָּא אַיּוֹ אַבְעָר נַאֲר
 עַפְעַם אַנְדָּרֶשׁ, דָּא אַיּוֹ נִימָּט קִין שְׁטוּמָע שְׂטִילְקִיט, פַּאֲרָנָ
 קָעָרֶת, עַמְּדוּכֶט זַיְךְ, אֹז עַפְעַם טְרָאנְט זַיְךְ דָּא אַרְוָם הוֹיךְ,
 הוֹיךְ אַיבָּעָר דַּיר אֵין נְרִינְעָם וּוְאַלְדְּ-דָאָךְ אַ שְׂטִילָעָר טְרוּמָל,
 עַפְעַם הָאַטְדָּאַט דָּא עַמְּצִיעָר אֵין דָעָרְצִילְן אַ מִיטָּן פָּוּן אַ וְאַלְדָּ
 בְּמַעַשְׁהַלְעָעָ, אֵון עַמְּהֻרְט זַיְךְ שְׂטִיל אֵון נִימָּט מַפְסִיק צַו זַיְינָ
 דָעָר נְאַנְצִעָר וְאַלְדָּ. שְׂטִילָעָר, אַפְּנַעֲרוֹקָט אַיְינָעָ פָּוּן דָעָר
 צְחוּיְתָעָר, שְׂטִיעָן דָאַ דִּי הַוִּיכָע, שְׁלָאַנְקָע אֵון דִינָעָ סָאַפְנָעָסָ
 גְּלָאַטָּע אֵון הַוִּילָע מִיטָּ בְּרִיאַטָּע שְׁטְרִיְמָלָעָן אַוִיפָּ דִי קָעָט,
 זַיְינָן זַיְךְ פָּאַמְּלָעָךְ אֵון פַּאֲרָטְרָאַכֶּט, נִימָּט נְעַבְוִינָן, נִימָּט
 גַּעַטְרִיְסָלָט אֵון נִימָּט גַּעַשְׁאַקְלָט זַיְךְ, זַיְינָן זַיְךְ, זַיְיךְ זַיְיךְ
 גַּעַנָּ, אֵון קַוְשָׁן זַיְךְ אֵין דָעָר הוֹיךְ מִיטָּ דִי צְחוּיָן, אֵון אַיךְ
 בֵּין אֹזָא קְלִיְינָעָר, אֹזָא נְיַעַרְדִּיקָעָר צְחוּיָן דִי הַוִּיכָע סָאַסְנָעָס...
 — פַּאֲרָטְרָאַכֶּטָעָר טְלָאָךְ, וּזְ בִּיסְטוֹ? — הָאַטְדָּאַט אַיבָּעָרָן
 וְאַלְדָּ נְעַהְלִיכָטָעָלְצִיקָם שְׂטִים צְוֹאַמְטָעָן מִיטָּ שִׁימְיקָס גַּעַנָּ
 לְעַכְטָעָר, אֵון אַיךְ הָאָב זַיְךְ גַּעַלְאָזָטָלְוִיפָּן אֵון דָעְרִיאַנְטָטָמִינָעָ
 חַבְרִים.

אַפְּנַעֲנַנְגָּעָן אַ בִּיסְלָ מִיטָּ אַ שְׁמָאַלְןָ וְאַלְדְּ-שְׁטוּנָלָ,
 דָאַבְנָ מִיר דָעְרָהָעָטָאָרָט אַ גַּעַעְנָעָרִי אֵון אַ הַילְכִּיקָן קְלָאָנָגָ פָּוּן
 אַ הַאָקָ.

— אַטְדָּאַטָּן, — הָאַטְדָּאַט שִׁימְיקָ גַּעַזְאָנָט, — אַרְבָּעָט אַיצְטָ
 מִינָּ טָאַטָּע. — אֵון טָאַקָּע בְּאַלְדָּ זַיְינָעָן מִיר אַרְוִיסְגַּעַנְגָּעָן
 אַוִיפָּ אַ לִיכְטִיקָן אַיְסְגַּעַנְהוּילְטָן אַרְטָט אֵין מִיטָּן וְאַלְדָּ. צְחוּיָן
 דִי נַאֲרָ שִׁימְעָרָע יְוָנָנָע בְּיוּטָעָר, וְאָסָעָמָע לְוִינָט זַיְךְ נַאֲרָ נִימָּט

צָו הַאֲקָן, זִיינָען נְעִפְלֵיבָן נֶאֱר פְּרִישׁ אַפְנָעָוָנְטָעַ קְלֻעָצָעַ.
 דָא אָוֹן דָּאָרְטַה הַאֲבָן זַיְךְ נְעוֹזָאַלְגָּעָרְטַה אַפְנָעָה אַקְטָעַ
 אָוֹן אַפְנָעָבְרָאַכְעָנָעַ צְוַיְינָן. אַיְן אַ שְׂוָרָה זִיינָען גַּעַ.
 וְעַן אַוְיסָנָעַשְׁתָּעַלְטַה קְלָאַפְטָעָרָם הַאֵלִין, אָוֹן פָּאַרְבִּי זַיְהַאָטַ
 זַיְךְ גַּעַצְוַיְינָן אַ שְׁמַאַל וְעַנְלָמִיטַ צְוַיְיַ טִיפָּעַ רִינְגּוּעַס, אַוְיסָ
 גַּעַנְרָאַבָּן פָּוֹן דִּי רַעֲדָרָע. אַיְן דָעַר לְוַפְטַה אַטְהַגְּשָׁמְעַקְטַה מִיטַ
 הַאֵלִין אָוֹן פַּעַךְ. אַיְן אַ וְיִתְּהַן וְיִנְקַל זִיינָען גַּעַשְׁתָּאַנְעַן צְוַיְיַ
 גַּוִּים אַגְּנָעַבְוַיְינָן אָוֹן אַוְנְטָעַרְגָּעָזְעַנְטַה אַ בּוּם. מִיר זִיינָען צְוַיְיַ
 גַּעַנְאַגְּנָעַן צְוַיְיַ אָוֹן שִׂימְיַק הַאָט הַוִּיךְ אַוִּיפְטַה גַּוִּישַׁ אַגְּנָעַן
 גַּעַטְאָן:

— אַ נְאָטַה הַעַלְפָן!

— דָאָנָק, פָּאַנְאַטְשָׁעַק,—הַאֲבָן דִּי גַּוִּים גַּעַעַנְטָפְעָרָט,
 זַיְךְ אַוְיסָנָעַלְיִיכְטַה, צְנוֹנוֹפְנָעַדְרִיְתַה צְיַינָאַרְן פָּוֹן מַאֲכָאַרְקָעַ אָוֹן
 פָּאַרְדוּוִיכְעָרָט אָוֹן דָּעַרְוַיְיל בָּאַטְרָאַכְטַה מִיךְ מִיטַ עַלְצִיקַן.
 — דָעַר טָאַטַע וּוּטַה בָּאַלְדַ צְוקָעַטָעַן,—הַאָט אַיְנָשַר
 פָּוֹן דִּי גַּוִּים גַּעַזְעַנְטַה שִׂימְיַיקַן,—עַר אַיְזַ אַוְועַק צְוַיְיַ דִּי אַבְעָדָעָם
 (חִילְצָעָנָעַ רִיְיָפָן פָּוֹן רַעֲדָרָע). אָוֹן וּוּטָמָע זִיינָען עַם דִּי "כְּלָאַיְ"
 פָּאַקְעָם" ("יַנְגַלְעַךְ")?—הַאָט עַר וּוּתְעַר גַּעַפְרָעָנָט, אָוֹן שִׂימְיַק
 הַאָט אָנוֹן פָּאַרְגָּעַשְׁתָּעַלְטַה, אוֹ אַיְיךְ בֵּין יְוָדָל דָעַם "קְרָאַטְנִיקַס"
 קְלִיְתְּנִיק) אַזְוָן, אָוֹן עַלְצִיק אַיְזַ אַיְצָקָאַ דָעַם גַּלְעָזָרָס".
 קִיְיַ נְאַמְעַן הַאֲבָן מִיר גַּיְטַ נְעַדְאַרְפַּטַה הַאֲבָן.
 — אַהֲא, כְּיַוִּים,—הַאָט אֵלִין דָעַר זְעַלְבִּיקָעַר בָּאַרְיִוִי.
 דָעַוְדִּיקָעַר נָוי גַּעַזְעַנְטַה,—דִּי וָאָס אַוִּיפָן בָּאָרְגַן, כְּיַוִּים. דָוּשִׁי
 כְּלָאַפְאַקִי (חִיפְשָׁע בָּחוּרִימְלָעַךְ),—הַאָט עַר אָנוֹן מְבִינִישַׁ בָּאַ.
 טְרָאַכְטַה פָּאַרְצִיעַגְדִּיק זַיְךְ מִיטַן רַוִּיךְ.

דערוויל איז צוֹגָעַנְאָגָנָעַן ווּלְלוּל שָׁאָפָעֶר, דֵי חָעֵנֶת אִין
די קָעַשְׁנָעַם וּזְאַט צָוּם בְּרוֹסֶט צָו, אִינְגָנָאָגָנָן באַשְׁאָטָן מִיט
הַוּבָל-שְׁפָעַנְדָּלָעַךְ, עָר הָאָט נְעָרָעַט אֲבִיסֶל מִיט שִׁימִיקָן אִין
זִיךְ גַּעַמְנָדָעַט צָו אָנוֹן.

— זָהָם גּוֹטָם וּוּעַט אִיר עַפְעָם זָאנָן, קִינְדָּעָרְוָה גַּעַנְאָגָנָעַן
שְׁפָאַצְּרָוָן אִין חָאַלְדָּה?

מיַר האָבָן אִים דָּרְצִיְּלָט נָאָר אָאָט מיַר זַיְנָעַן גַּעַקְוָמָעַן.

— אָהָא, אִיר וּוַיְלָט טָאָקָע אלְעַזְּ וּוַיְסָן, בָּעַט אַכְבָּעָר
פְּרִיעָר דָּעַם פִּיקְהָאָלָעַץ, עָר זָאָל זִיךְ וּוּלְעַן מִיט אַיְיךְ באַקְעָנָעַן.

— אָזְוִי הָאָט עָר אָנוֹן גַּעַנְטָפָעָרטָן, אַרְוִיסְגַּעַנְוָמָעַן אַ קלְיָין
בִּיכְעָלָעַץ, עַפְעָם גַּעַנְוָמָעַן פָּאַרְשָׁרִיבָן אָוֹן אַיזְׂוִיְתָעַר אַוְעָקָץ.

מיַר האָבָן שְׁוִין פָּאַרְלָאָרָן יְעַרְעַעְתָּנוֹנָגָן צָו וּעַן אַ פִּיקְהָאָלָעַץ.
— נָעַם אַ זָּעַן, הָאָק אַ בּוֹוִיט,— הָאָט צָו אָנוֹן גַּעַוְאָגָט

אוֹוֵף גַּוְיִישָׁן יְידִישָׁ דָּעַר זַעַלְפָעָר נָוִי.—מיַר האָבָן זִיךְ לְאָנָגָן
נִיט גַּעַלְאָוָת בָּעַטָּן אָוֹן גַּעַפְרוֹוָחָט וּעַנְן דָּאָרָטָן, וּזְוּ דֵי גַּוְיִים

הָאָבָן אַגְּנָהָהָוִיבָן, דֵי זָעַן הָאָט אַכְבָּעָר בְּשָׁוּם אָוֹפָן אָנוֹן נִיט
גַּעַוְאָלָט פָּאָלָגָן, דֵי גַּוְיִים מִיט שִׁימִיקָן הָאָבָן גַּעַהָאָלָטָן אִין

אִין לְאָכָן פָּוּן אָוְנוֹזָעַר וּעַנְן.

דָּרְווֹוִיל אַיז וּוְיָדָעָר אַונְטָעַרְנָעַקְוָמָעַן וּוּלְלוּל אָוֹן גּוֹטָם.

פְּרִיאַנְטִישָׁ גַּעַטְרִיבָן דֵי גַּוְיִים צָו דָּעַר אַרְבָּעָטָן:

— אַרְבָּעָטָן, אַרְבָּעָטָן, בְּרִידְעָרְלָעַךְ, דֵי זָוּן שְׁטִיטִיתָ נִיט,—

הָאָט עָר נְעָרָעַט צָו זַיִ, וּוְיָדָעָר גַּעַטְרִידִיק זַיִן קָלִין בִּיכְעָלָעַץ
פָּוּן קָעַשְׁנָעַ צָוּם פָּאַרְצִיכְבָּעַנָּעַן עַפְעָם דָּאָרָטָן,—זַיִ דָּאָרָטָן

דָּאָס נִיט קָעַנָּעַן, זַיִ לְעַרְנָעַן דָּאָרָגָן, וּזְיִי קָוָמָעַן זַיִ צָו וּעַנְקָי
— הָאָט עָר גַּעַמְסָרָט דֵי גַּוְיִים, פָּאַרְוּוֹאָס זַיִ הָאָבָן פָּוּן אָנוֹן

געלאכט. די נויים האבן אים געפֿאַלְגֶּט און אָרְבָּעַמְנְדִּיך
האבן זי דאך געקָאנְט פִּירֵן ווַיְתַעַר דעם שמוועכּוּ:
— אויפּ ווֹאָס, לְמַשֵּׁל, לְעָרְגָּעָן זיך אָזְעַלְכָּעַ קִינְדְּעָרָז—
האבן זי געפֿרְעָנְט ווּלְלוּלָעַן.

— נא רַאֲבִינָא (אויפּ רַבְּנוֹת) — האט ער זי קָוְרֵין נְעַזְעַטְפּעַרט, נִיט אָוַיְפָּהָוִיבְּנְדִּיך דעם קָאָפּ פּוֹן בִּיכְלָה.
— אהא, נא רַאֲבִינָא, — האבן די נויים אַיְבָּעַרְגָּעַחְזָרָת
מייט נְרוּסָדָרָךְ אָרְצָן — הַיִּסְטָדָאָס, פָּאָדָרָאַבְּיַונְטְּשִׁיקָּי (קִיְּינָעָ
רַבְּנִימְלָעָךְ), נָאָנָץ פִּינְ...).

פָּאָר מִיר אַיז דָּאָס אַין גָּאנְצָן גַּעַוּעַן אַ נִּיעַם, אַז אַיךְ
גְּרִידְתַּזְיַץ זַיְן אַ רְבָּ. בַּיוֹ אַיְצָטָה האָבָּא אַיךְ גַּעַלְעָנְטַפְּשָׁוּט,
וּוַיְיל אַ יְגַנְּלָה דָּאָרָףּ לְעָרְגָּעָן, מִיט אַ מְאָל נָא דִירָה, לְעָרָן אַיךְ
גַּאֲרָא אוֹיפּ רַבְּנוֹת. פִּינָּעָ רַבְּנִים, אַיךְ מייט עַלְצִיקָּן — האָבָּא אַיךְ
אַין זיך גַּעַלְאָכְטָם.

— אַיז ווֹאָס טּוּעָן זי דָּא אַין ווּאַלְדוֹז — האט דָעָר בָּאָ=
רַיְזָעַוְוִיךְעָר אַיְטַ גַּעַקְאָנְט זיך בָּאַרְזִיקָּן.
— זַי ווַיְלָן זַעַן אַ פִּיקְהַאָלָזָן, — האט ווּלְלוּל שָׂוִין גַּאֲרָ
נִיט ווּלְנְדִיך גַּעַנְטַפְּעַרט.

— אהא, ווֹאָרְט אַוִּיסָּס, אַיךְ ווַיְיַזְן, בָּאַלְד ווַיְיַזְן, זַי אַיךְ
אַ יְיד ווַיְיַזְן, — האט דָעָר גַּנוֹי אַז אָנוֹגָן גַּעַרְעָרטַז מִיט זַיְן
גְּנוֹיִישָׁן יִרְיִשָּׁן. אַלְעָה האָבָּן מִיר שְׁטָאָרָק גַּעַלְאָכְטָם, אַזְוּן ער אַיךְ.
דָעַרְוַיְיל האָבָּן זי שָׂוִין הַעֲבָרָה האָלָב אַיְגָעַזְעָגָט דָעָם
בּוּסָם אַין זַיְן בְּרִיאַת אַזְוּיְתַן אַזְוּיְתַן שְׁרָעָן שְׁנִיתַ אַרוֹסָם;
גַּעַנְומָעָן פּוֹן אִים אַדְיָקָן קְלִין. אַין בּוּסָם אַיז גַּעַבְּלִיאָן אַ
פִּיכְעָזָבָן. דָעַמְאָלָט זַיְעָן אַלְעָה אַרְיְבָעָר אַין דָעָר זַיְוִיטָעָר

זײַט און אונז האט מען אויך געהיסן אַריַַבְּעָרְנִין און שטײַן
אויף איין אַרט, דער בזים זאָל אויף אונז ניט פאלן. איצט
האָבן די נוּיִם געמאכט אַ שנייט אַין בזים פון דער צוֹוַיטָעֶר
זײַט עטוֹאָס הַעֲכָר פון ווֹנדֶר אַון אַ לִיכְיכָּטָן שְׁטוֹפָ גַּעַטָּאָן
דעם בזים פִּוְתָּה דער האַנט. דער שְׁפִיעָז בזים האָט אַ צִּיטָּעֶר
גַּעַטָּאָן, פון אַונְטָן האָט זיך דער חַעַר קְרַעְכֵּן
און אַ שְׂטָאַרְקָעֶר קְנָאָל. אַיִּינְגַּעַבְּוִיגָּן האָט זיך דַּי הַוְּכָבָע
שְׁלַאַנְקָעָ סְּאַסְּנָע, צְׁוֹעֲרָשָׁט פָּאַמְּעָלְעָךְ אַון ווֹאָס ווֹיְטָעֶר אַלְּצָ
ニיכָר, אַון אַיִּוָּנִידְעָרְגָּנְפָּאָלָן מִיט אַ שְׂטָאַרְקָן בְּרָאָךְ אַון
קְלָאָפָּ, ווֹאָס האָט אַפְּגַּנְקָלְוָנְגָּעָן ווַיְיִט אַין ווֹאָדָה. עַס האָט די
עַרְד אַ צִּיטָּעֶר גַּעַטָּאָן, שְׂטָאַרְקָעֶר האָבן זיך צְׁעוֹיָינְט די בִּיִּ
מַעַר, אַון ווֹיְטָעֶר שְׁמִיל. דער אַפְּגַּנְקָלְוָנְטָעֶר בזים אַיִּוָּנְגָּן
אוֹיסְנְעָזְוִינְגָּן, מִיט צְׁעַפְּרָאַפְּגָּעָן אַון צְׁעַפְּלָאַנְטָעָרְטָעָ צְׁוֹיָינְגָּן,
וּיְיִאַטְּ ווֹיְטָעֶר, מִיט די פִּים צְׁוֹיָינְגָּן פָּאַרְיוֹתָמְטָן קְלָעָצָל. אַפְּ
גַּעַטָּאָן זְיִירָם, זְיִינְעָן זיך די נוּיִם צְׁוֹנְעָנְאָנְגָּעָן צְׁוֹ אַ צְׁוֹיָינְטָן
בזים.

אַיך האָבָּאָלְצָ גַּעַקְוָט אַון בָּאַטְּרָאַכְּט דעם גַּעַפְּאַלְעָעָן.
געַם בזים, אַון אַין די אוּיְירָן האָט מִיר גַּעַקְלוֹנְגָּעָן זְיִינְגָּן לְעֵצָן
טָעֶר קְרַעְכֵּן. אַיך האָבָּאָלְצָ גַּעַקְרָאָנָן פָּאָר די נוּיִם מִיט
זְיִינְרָ זְעָג, וּי זְיִי זְוָאָלְטָן דָּאָ עַפְּעָם לְעַבְּדוֹדְיקָעָ באַשְׁעַפְּעַנְיִישָׁן
גַּעַרְגָּעָט. נָאָר אַיך האָבָּאָלְצָ דָּאָם קִיְּנָעָם נִיט גַּעַזְאָנָט אַון זיך
דוֹוקָא צְׁוֹנְעָקָוּטָ, וּי זְיִי האָבָּאָלְצָ אַנְיִידְעָרְגָּעְלִיָּינְט נָאָךְ עַמְּלָעָכָע
בִּימָעָר, דֻּעְמָאָלְטָה האָבָּאָלְצָ זְיִי זיך גַּעַזְעָצָט עַכְן. פון טָאַרְבָּעָם
הַאָבָּאָלְצָ זְיִי אַרְיוֹסְנְעָנוּמָעָן בְּרוּיָט שְׁוֹאָרָצָס מִיט שְׁמִיקָּעָר חַוִּירָ
שְׁמָאָלְצָ אַון גַּעַשְׁמָאָק גַּעַגְעָסָן. נָאָךְ דעם עַסְן, אַו זְיִי האָבָּאָלְצָ

וועידער פאררויכערט זיינער מאכארקע, האט זיך צו אונז גע-
ווענדערט „אונזער“ נוי:

— נו, איזצט נײַען מיר, אט וועל איך וווײַז אַפִּיקהָאַלְּזַן.
ער האט זיך געלאָוט טיף אַין געדיכטן, פון האק אַונ
זונ גאנַך ניט גערירטן וואָלֵד אַריַין, אַונ מיר אַין דריַיעַן גאנַך
אַים. אַפְּגַעַנְאַגְעַנְעַן ניט ווַיַּיט, האט אַונֶּז דער נוי געווַיַּין אוֹיף
דער ערַד אַסְטַּקְעַנְעַן צַעַשְׁפָאַלְטַעַנְעַן צַאַפְּנַס*) פון
סַאַפְּנַעַם.

— אַט זעם אַיר? — האט ער געוֹאנַט — דָּאַס אַיז דעם פִּיךְ
הָאַלְּזַן אַ „קוֹוֹנִיעַ“, אַט אַ דָּאַ — האט ער מִיטַּן פִּינְגְּרַעַר געוֹווַיַּן
אוֹיף אַן אַפְּגַעַר אַכְעַנְעַם בּוִים, אַין ווּלְכָן עַס האַבָּן אַ פָּאָר
צַאַפְּנַס גַּעַשְׁטַעַקְט, וֹי עַמִּיצְעַר ווֹאלְט זַי אַהֲיַן אַרְיַינְגַּנְעַן
שְׁטַעַלְתַּ.

— ווֹאַס הַיִּסְטַּט דָּאַס דעם „פִּיךְהָאַלְּזַן קוֹוֹנִיעַ“? — האַבָּן
מיר געַרְעַנְתַּ.

— דָּאַס הַיִּסְטַּט, — האט דער נוי גענוּמָעַן דער קלְעַזְן, —
אוֹ דָאַ אַרְבָּעַט דער פִּיךְהָאַלְּזַן מִיטַּן שְׁנָאָבָל. ער האט, פָּאָר,
שְׁטִיטַט אַיר, זיינַר לֵיב נַאֲשָׁן דַּי זַאֲמָעַן פון סַאַפְּנַעַ-בִּימְטַעַר,
איּוֹ חַי זַאֲלַ ער אַבְעַר זַי בָּאַקְוּמָעַן, אוֹ קַיַּן הַעַנְתַּה האַט אַים
גַּאנַט נִיט גַּעַנְעַבְן? — נִיט ער זַיךְ אַן עַצָּה, עַקְבָּרַט ער אַוִּים
מִיטַּן שְׁנָאָבָל אַ נְרִיבָּל אַין אַ בּוִים, בִּיסְטַט זַיךְ אַפְּ אַ צַּאַפְּן,
ברַעַנְגַּט אַים צָוֵם נְרִיבָּל, אַין קוֹוֹנִיעַ אַרְיַין, הַיִּסְטַּט עַם, פָּאָר.
קוֹוַעַטְשַׁט אַים שְׁטָאַרְק אַונְ קָאַלְוַעַט אַרוֹיִס דַּי זַאֲמָעַן. גַּעַ.

ענדיקט מיט איזן צאפן, ברעננט ער א צויזטן, א דרייטן.
אט זויפיל צאפנס ער האט שיין דא אָנְגַּעַמָּהָרֶךְן! ניט נאָר א
קיך אויף דער ערדה, באָטש ברעננט אָ קערבל און קליבט
צאפנס צעפראָכענע.

— פֿאָרוֹאָס וּשְׁעַ רּוֹפְּטַ מְעֵן עַם 'קוֹנוּיַּעַ'—הָאָבָּן מִיר
געפְּרָעָנֶט.

— וּוֹיֵל אָזְוֵי הָאָט מְעֵן עַם אָנְמָעֵן גַּעֲנָעָבָן,—הָאָט
געַנְטָפְּעָרָט דַּעַר נְוִי אָוָן אַיְזָן צּוֹפְּרִידָן גַּעֲוָעָן מִיט וַיַּן
חַכְמָה.

בָּאָלָד זַיְנָעָן מִיר גַּעֲנָאָגָעָן וּוַיְיַטְּעָר אָוָן מִיר הָאָבָּן זַיְק
אָפְּנָעַשְׁתָּעַלְטָ נְעָבָן אָן אַלְטָעָר סָאָסָנָעָ. אָ קְלָאַפְּטָעָר צַוְּיִי פָּוָן
דַּעַר עַרְדָּהָאָט אָנוֹ דַּעַר נְוִי גַּעֲוָיְזָן אוֹיְף אַיְר שְׁתָאמָן נִיט
קִין גַּרְוִיסָּע לְאָךְ.

— אָטָּה דָּאָס אַיְזָן דַּעַם פּוֹקְהָאָלָצָם גַּעַפְּטָ. ער הָאָט אַלְיָוָן
טִימָן שְׁנָאָבָּל אָוִיסְנָעָבָּוִיט.—הָאָט ער אָנוֹ דַּעַרְצִיְּלָט,—קְרִיךְ
נָא בּוּיָם אָוָן טָאָפְּ מִיט הָאָנָט,—הָאָט ער גַּעַנְדִּיקָּט אוֹיְף
זַיַּן יִדְּישָׂ אָוָן צּוֹפְּרִידָן גַּעַשְׁמִיְּלָט.

פָּוָן אָנוֹ דַּרְיִיעָן הָאָט. נָאָר עַלְצִיק גַּעַפְּרוֹוֹות קְרִיכִין אָוָן
נָאָךְ לְאָנְגָּעָר מַאְתָּעָרְנִיש אָוָן דַּרְאָפְּעָנִיש הָאָט ער דַּעַם גַּעַסְטָ
דַּעַרְגִּירִיכָּט. דַּי הָאָנָט זַיְנָעָן מִיטָּן אַרְבָּל אַיְזָן אַבְּעָר אַיְן טֻוְיל
שְׁזָן גַּעַסְטָ נִיטָּן אַרְיָין, אָוָן פָּאַרְקָאַשְׁעָרָן אַדְעָר אָוִיסְטָאָן דַּעַם
אַרְבָּל הָאָט ער נִיט גַּעַקְאָנָט זִיכְנִיךְ אוֹיפְּנָן בּוּיָם. קְוִים מִיט
צְרוֹת הָאָבָּן מִיר אִים דַּעַרְלָאָנָט אַרְיָטָן אָוָן מִיט אִים הָאָט
עַלְצִיק גַּעַפְּרוֹוֹות בָּאַטְרָאָכָּטָן פָּוָן אַינְגַּוְוִינִיק דַּעַם גַּעַסְטָ.

חענן אלץ, וואם ער אויז דערנאנגען, האט ער צו אונז אראָפּ—
געשריעען

— דער געסט פֿאַרְבּוֹינְט זיך אויף אַראָפּ.

— אַטּ ווי טיף ער אויז,—האט ער אונז געהיזן אויף

דעם רײַטֵל אַן ערְךָ אַהֲלָב אַרְשָׁיִן.

— ליידיק, נאָר נימטָא אַין געסט,—האט ער לְסֻפּ צוּ—

געשריען אַונ אַיז אַראָפּנְעַקְרָאַכּוּן פּוּן בּוּיִם אַ צּוּפְרִידְעַנְעַר פּוּן
זַיִן אוּפְטוּ.

— פָּאָר וואָם אַיז דער געסט ליידיק?—האַבָּן מִיר גַּעַ—

פֿרְעָנְט אַונְזָעָר פֿוּרָעָר.

— דערפָּאָר, וואָם די יונגע פֿוּקְהַאַלְצִין זַיִן זַעַן
פְּלוֹינְגַן, זַיִן דָּאָרְפּּן שַׁוִּין נִיטָּה דַּעַם גַּעַסְטָה, אָפְשָׁר קּוּמָעָן זַיִן
נַאֲךָ גַּעַכְטִיכְעָן, דָּאָם זַוִּים אַיךְ שַׁוִּין נִיטָּה. אַטּ, אַיר וּאָלְטָה קָוּ—
מעַן אַהֲרָן פֿרְיוּרָעָר, אַין מָאי, וּאָלְטָה אַיר גַּעַהָרְתָּה, זַיִן זַיִן שְׁרִיִּיּוּ—
עַן, די יונגע. אָוּמְרוֹקָע קִינְדָּעָר בּוּיִם פֿוּקְהַאַלְצִין, נֹוָאַלְדְּעוּזָעָן
הַמִּידָּה. זַוְּעָרָן זַיִן עַלְמָעָר, צְעַפְּלִיעָן זַיִן זַיִן פּוּן גַּעַסְטָה,—אַזְוִי
הַאֲטָה אַונְזָעָר פֿוּרָעָר פֿאַרְעָנְדִּיקָּט זַיִן קָוְרָצָעָר לְעַקְצִיעָמִיט
דַּעַם שְׂטַעַנְדִּיקָּן שְׂמִיכָּל זַיִן עַמְּסָמָּקָּה.

— אַונ אַאֲסָמָּה האֲטָה דַּעַר פֿוּקְהַאַלְצִין אַלְיאַין אוּסְגַּעַבְוַיְעַרטָּה
אַין הַאַלְיאַין דַּעַם גַּעַסְטָה?—הַאֲטָה עַלְצִיק גַּעַפְּרָעָנְטָה.—אוֹא נְרוּסָע
לְאָךְ דָּאָרְטָן...!

— אַוּודָאי, וואָם, אַיךְ וּוּלְפָאָר אִים אַ גַּעַסְטָה בּוּיִעַן?
מִיפְּנַן שְׁנָאָכְלָל פֿיְקָן זַיִן זַיִן אוּסָמָּה אַ גַּעַסְטָה, ער אַונ זַיִן זַיִן,
פֿוּקְהַאַלְצִיבָּעָ, קְלִיְבָן זַיִן אוּסָמָּה אַלְמָן בּוּיִם, עַפְּחוּאָס שַׁוִּין
צּוּגְעַפְּוִילָט אַינְעַווּינִיק אַונ פֿיְקָן, פֿיְקָן אַ וּאָקָן צְחוּי אַונ

טאגן זיך פארטיק א געסט און ליגן דארטן די אייעלעך
ווײערע, וויסיגוקע אויזוע, גלאאנציקע. נאָר דאס מאָן זיך נאָך
פריער, אוּס פֿאַפְּחָא... אָ, אִיך זווים זיך גוט, געפֿאָרֶן גע-
וואָרֶן דאָ אַין זואָלד,—האָט דער גוי גענדיקט.
— זויכט זאָפּ, פָּאוֹן זאָן? האָט אַים שִׁימֵיךְ אַנְגַּעַנוּמָעַן

פארן ארבַּל,—כָּאֵפֶּת אַמְּלָל אַ פִּיקָּהָאַלְזָן אֹוֹן בְּרַעֲנָג אַיִם צָן
טְרַאַנְן אַיִן שְׁטוּטָל.

— נַיְינָן, דָּאָס טָאָר מַעַן נַיִיט, אַ פִּיקָּהָאַלְזָן טָאָר מַעַן
גַּיִט הַרְגַּנְעָנָן,—הָאָט יָאָן עַרְגַּסְט גַּעַנְגַּטְעָן רַיְידָן.—אַ פִּיקָּהָאַלְזָן
איּוֹ אַ גּוֹטָעָר פּוֹיְנָל, עַר עַסְטָ פְּלִינְגְּלָעָךְ, בָּאַבְּעַלְעָךְ, וּעְרִימָטָן.
לְעַךְ, חָאָס שְׁעַדְיוֹקָן דִּי בִּיְמָטָר. צַו חָאָס קְלָאָפְטָ עַר, מִיְּנְסְטָוָה?
— סְתָמָם אָוּוֹיָּן נַיְינָן—עַר זְכַטָּ דָּאָס עַפְּן. קְלָאָפְטָ עַר אַן מִיטָּן
שְׁנָאָבָל אַן בּוּיָּם, נַעֲפִינְטָ עַר עַרְגַּנְעָץ אַונְגְּטָעָר דָּעַר קָאָרְעָא
בָּאַשְׁעַפְּעַנְיָישָׁל, וָאָס לִינְטָ דָּאָרְטָן אֹוֹן גְּרִיוּעָשָׁן זִיךְּ דָּעַם בּוּיָּם
שְׁטַעַקְטָ עַר אַרְיָין זַיִן לְאַנְגָּן צּוֹנָגָן, שְׁלַעַפְּטָ עַר אַרְוִיָּם אֹוֹן
עַסְטָ עַם אָוִוִּתָּ. אֹוֹן אַצְוָנָג אַיּוֹ בּוּיָּם פִּיקָּהָאַלְזָן פּוֹנְקָט אֹזָא,
וּוְיַי עַר בָּאַדְאָרָף, אַ דִּינְגָּר, אַ לְאַנְגָּנָר אֹוֹן אַקְיַילְעַכְדִּיקָּעָר
וּוְיַי אַנְגָּל, אֹוֹן בּוּגְנַעַחְדִּיק וּוְיַי אַוְאָרָעָם. קָאָן עַר אַיִם אַרְיָין
שְׁטַעַקְטָן אַיִן יַעֲדָר פִּיצְיָנְקָעָ לְעַבְּרָעָ אֹוֹן שְׁפָעַלְתְּעַלְעָ אַונְגְּטָעָר
דָּעַר קָאָרְעָא אֹוֹן פּוֹן דָּאָרְטָן אַרְוִיסְבָּאַקְוָטָעָן עַפְּעָם פְּלִישִׁיקָּם,
מַעַרְיָן אַונְגְּטָעָר פּוֹיְנָל דָּעַר פִּיקָּהָאַלְזָן, מַעַן טָאָר אַיִם נַיִיט
הַרְגַּנְעָנָן,—הָאָט עַר אַיְבְּעַרְגַּנְעָחָוֹרָט.—נוֹ, אַיְצָאָשָׁן, רַאַבְּיַינְטָשָׁן קִי,
נַיִיט אַיְיךְ אַ הַיִּם אֹוֹן מִיר צַו דָּעַר אַרְבָּעָט.—אֹוֹן עַר הָאָט זַיִךְ
אוּיְסְנַעְדְּרִיָּת צְוִירִקָּ צֻמְ אַרְטָן, פּוֹן וּוֹאַנְגָּן מִיר זַיְנָעָן גַּעֲקוּמָעָן.

5. מִר דָּעַרוּוֹפָן זַיִךְ אַ פְּקָד נַיִיט.

אוֹנוֹ הָאָט זַיִךְ זַיִעַר נַיִט גַּעַמְלָטָן נַיִין אַ הַיִּים, אֹוֹן מִיר
הַאָבָן גַּעַבְעָטָן שִׁימִיקָּן, עַר זָאָלָן אֹנוֹ פִּירָן אַ בִּימָל זַיִוּן דָּלָם
זַוְּאָלָד.

— נוט,—האט ער נעזאנט.—אויג איזו, וועל איך
אייך וויזן, ווי מען מאפַשׁ, “אֲבָדָעַס”.

— וואָם איז דאָס אֲבָדָעַס—האט איך געפְּרַעַגְטַּס.
— ווֹיסְטַּס נִיטַּס ווֹאָסַּס—האט זיך שִׂמְחַק גַּעֲוָגְדַּרְתַּט,—
האט די הילצערגען רײַפַּן פָּונְן די רעדער. דאָס דָּאָרָף טָעַן
דאָר אַוִיסְפִּינְן. דאָ אַין ווֹאלֵר מָאָכֶט טָעַן ווי אַון טָעַן שִׁיקְטַּס
ווי אַין שְׁטָאַט אַרְיִין.

מיר זוינען גלַּחַן אַיִּינְגַּנְגַּנְגַּעַן אוֹיפַּ שִׂמְחַקְטַּס פָּאַרְשָׁלָאַגְּן
און מיר האָבן זיך גַּעַלְאָוָטַּס נִין מִיטַּס אַ שְׁמָאָלָן ווֹאלֵר שְׁטָעַנְלַּס
וואָסַּס הַאָט זיך גַּעַדְרִיְּטַּס צְׁוִישַׁן די בִּימְעַרְטַּס. גַּעַנְגַּנְגַּעַן זַיְנְעַן
mir נַאֲנָץ לְאָגָגַן. דָּעַרְוַיְּלַּס הַאָט זיך דָּאָס אַוִיסְזַּעַן פָּונְן ווֹאלֵר
גַּעַבְּיַטְּן. עַס אַיְּזַּעַן גַּעַוְאָרְן נִידְעַרְיקַעַר אַון פִּיכְכַּעַר. קְלִינְעַן
נאָסַּע גַּרְאָבְּנְדָּלְעַךְ, שְׁטָאַרְקַּס פָּאַרְוָאַקְסְּעַנְעַן מִיטַּס גַּרְאָזַן אַון
קוֹסְטָעַלְעַךְ, הַאָבָּן אַוְנוֹ דָּעַם וְעַן אַיְּבָרְגַּנְעַהָאָקְטַּס, אַון מִיר
זַיְנְעַן נַעֲקָרָבָּן, הַאָבָּן נַעֲשְׁפְּרִיְּזַּטְּס אַיְּבָרְגַּנְעַן צְׁוִיְּנַן
און קְלָעַצְלַעַךְ, אַין ווֹאלֵר אַיְּזַּעַן גַּעַוְעַן פִּיכְבַּטְּס אַון טְוָנְקָלַס, נַאֲרַס
שְׁטִיקְלַעַךְ הַיְּטָלַּס הַאָט זיך אַיְּבָרְגַּנְעַזְוֹן, אַון אַונְטְּעַרְן
בְּלוֹיעַן הַיְּטָלַּס זיך אַיְּבָרְגַּנְעַזְוֹן אַ צְּחִיטָעַרְטַּס, אַון אַונְטְּעַרְטַּס
גַּרְיְּנַעַם ווֹאלְדַּהְיְּטָלַּס זַיְנְעַן צְׁוִיְּנַעַלְעַךְ אַון נַאֲדָלְעַן, אַון אַונְטְּעַרְטַּס
בְּלַעַטְעַרְטַּס-בִּימְעַרְטַּס, זַחַם זַיְנְעַן אַוִיסְגַּעַקְטַּעַן ווי אַ ווֹאלֵר אַונְגַּזְעַן
פָּעַר אַ ווֹאלֵר. אַון חַי שִׁין עַס אַיְּזַּעַן גַּעַוְעַן דָּעַר אַוִיבְּרַעַן
שְׁטָעַר נַאֲדָלַס-וֹאלֵר, אַזְוִי גַּעַבְּעַכְרִיקַעַר אַון דָּעַרְשָׁלָאַגְּן הַאָט אַוִים
גַּעַזְעַן דָּעַר בְּלַעַטְעַרְדִּיקַעַר אַונְטְּעַרְטַּס-וֹאלֵר.
— אַוִוַּא—חַאַמְּ אַיְּךְ מִיטַּס אַ מְאָל אַוִיסְגַּעַשְׁרִיעַן, דָּעַר-

זענדייק אונטער א בוים צוישן גראָ א לאנגע שלאנְג.—
קינדרער, א שלאנְג, א שלאנְג—האָב איך געשַׁרְעַן און זיך
געלאֹוט לויפַּן.

—וואָ, זוּ? —איוּ שִׂמְיָק וַיּוֹנְדִּיק זַיִן הַלְּדִישְׁקִיטַּם,
שְׁפִּין נַעֲלֵיבָן אָוּן בָּאַטְּעַרְקָטַּה דִּי שלאנְג.

— האָט קִין מַוְרָא נִיטַּה.—הָאָט עֶד צַו אָנוּ גַּעַשְׁרַעַן,—
— עַמְּ אַיּוּ נִיטַּקִין נִיפְּטִיקָעַ, וַיְיַעַט אַיִּיךְ נַאֲרַ נִיטַּטָּן.

פָּאַרְלָאָוּן זַיךְ אָוִיף שִׂמְיָקָם וּוּרְטַעַר הָאָב אַיִּיךְ מַוְרָא
גַּעַהַאָטַּה, דָּאָךְ הָאָבָן טִיר זַיךְ פָּאַרְזִיקָטַּה אָוּן גַּעַנְטַעַן נִין פָּאָ
טַעַלְעַכְּרָה, דִּי שלאנְג, וָאָס טִיר הָאָבָן, אָפְנִים, גַּעַשְׁטַעַרְתָּ אַיִּיךְ
רוֹ, הָאָט זַיךְ שְׁוִין באַהֲלָטָן.

אוּן אוֹוי זַיְנַעַן טִיר בְּשִׁלּוּם גַּעַקְוַטָּעַן צַו אַפְּרִיעַן אַרְטַּה,
פָּוּן וּוְאַנְעַן עַמְּ הָאָט זַיךְ גַּעַהַעַרְתָּ אַקְלָאַפְּטִירִי פָּוּן אַהֲקָ.
צְוַעַנְאַנְגַּנְעַן גַּעַנְטַעַרְתָּ, הָאָבָן טִיר דָּעַרְוָעַן עַטְלַעַכְּעָ טַעַנְטַשָּׁן,
וָאָס הָאָבָן פְּלִיאִיסִּיק גַּעַרְבְּעַטָּ אָוּן נִיטַּ אַוְיַנְהַוְיָבָן אַפְּיָלוֹ
דֻּעַם קָאָטַּ צַו עַנְטַפְּעָרָן שִׁיטִּיקָן אָוִיף זַיִן «נַאֲטַּ-הַעַלְפָּ».

איינְגָרְ פָּוּן דִּי גַּוִּים הָאָט מִיטַּ דָּעַרְ הַאֲקָ גַּעַטְעַשְׁעַט
לְאַנְגָּעָ. פָּירְקָאַנְטִיקָעַ דִּיקָע שְׁטַעַקְנָסָ: שְׁפַעַנְדְּלָעַךְ זַיְנַעַן גַּעַ=
פְּלוֹינָן פָּוּן אַונְטַעַר דָּעַרְ הַאֲקָ, וָאָס הָאָט פְּלִינָק אָוּן גַּרְינָן
זַיךְ גַּעַהַיְוָן אָוּן אַרְאַפְּגַעַלְאָוּט בִּים נַוי אַיִּין הַאֲנָטָ. בַּיְיַ עַ=
דָּעַרְ קָלָאָט פְּלָעָן בִּירְעָ, דָּעַרְ נַוי אָוּן דִּי הַאֲקָ, אַוִּיסְרוֹפָן מִיטַּ
אַטְּאָל אַיִּין צְוַאַמְעָן «הָאָ», אָוּן דָּעַרְ וְאַלְדָּ פְּלָעָנָטָ פָּוּן וּוַיְתָן
אַפְּהִילָּכָן טִיטָּ אַגְּזִינְגָעָנָם «הָאָ-הָאָ». נַעַפְנָן דֻּעַם נַוי אַיּוּ
גַּעַחְעַן אַגְּנָעַלְיָגָט אַגְּנָעַצְעַר בָּאָרְנוֹ שְׁוִין פָּאַרְטִיקָעַ, אַוִּיסְגָּעָ=
טַעַשְׁעַטָּ שְׁטַעַקָּנָה. אָוּן דָּעַרְבִּי זַיְנַעַן בַּיְיַ אַבְּזַוְנְדַעַר וּוְאָרְ-

שטאטם נועווען צווויי נויים פון ביריע עkn און האבן די
 שטעקנס געהובלט, זיי זאלן אויסקוטען גלאט. וווײיטער א
 בייסל געפַן א קלײינער סאושליךעלע אייז געתשאנען א משונה-
 דיק קלײין שטיבעלע, א פירקאנטיקס, די ווונט פארשאָטן
 מיט ערדר, אזייז או נאָר אײַן קלֿאַן האָט זיך אַרויסגעזען.
 דער דאָך פון שפַענער און אויך דיק פארשאָטן מיט ערדר,
 אײַן אײַן מהנט זיינען אײַן אַן איבערגעבליבענען קלֿאַן גע-
 מאכט געווען צווויי קלײינע פענסטערלעהָ, אײַנס פון זיי פאר-
 קלעפעט מיט ערדר און לײַם, און דאס צויזיטע פארשטעקט
 מיט א זאָק. פון שטיבעלע האָט געשלאָן א דאמט און רויַה,
 און אינגעוויניק האָט עפָעט נעקאָכט און געזידת, און אונטער
 דעם שטיבעלע אייז געווען א טיפָע שרעגען גרוב, דורך חעל-
 בער מען פֶּלענט אהַין זוארפַן שפַענער און צוויגן. ערנען
 האָט זיך דאָ געהיצט, נאָר מיר האָבן ניט פארשאנען, זוּ
 און זיי אַווֹי. בי דעם ניט פֶּאָרטיטרטן פענסטערל אייז א
 גוי געתשאנען און געלעפעט מיט אֹאַ מײַן אַיְיַן שטעקנס,
 גאָסע, דורך געווייקטעהָ, און א שטארקער דאמט האָט פון זיי
 געשלאָן. דעם אויסגעקָאָכטן שטעקן פֶּלענט אונטעריכאָפַן
 וווײיטער אָן אנדער גוּי, זוּאָס אַיוֹ געווען בי אֹאַ טיש, צִיַּ-
 גוּפַגְעַשְׁלָאָן פון שטארקע, דיקע ברעטער, זוּאָס אַוְיפַּ אַים
 אייז געהען צונעקלאָפַט אַ דיקער קיילעכדייקער קלֿאַן, זיי
 אַראָד די גרובים. ער פֶּלענט אײַן עק שטעקן צופעסטיקן צום
 זייט פון קיילעכדייקן קלֿאַן טיט אָן אויסגעבעוינענען איזוּן
 און דעם אלט זיך אַנְלַיְינַן מיט ביריע הענט אַוְיכַן צוויטן עק
 און מיט נאָר די כוחות אַרומְדְּרִיְיַעַן דעם שטעקן אַרום קלֿאַן

אווי, או בידע ע肯 פלען זיך צונזעפנין זוי א פיניל. דא
כאפט ער א קליין האקל, קארבט איין בידע ע肯, און בינדט
זוי צונזעפ מיט צונזעפ גדרויטע ריטלעך און ארפאָפ פון טיש
א פארטיקער ראָד-רייף, און "אַבעָּד", זוי שימיך האט זוי אַנְג
גערוףן.

די גוים האבן אווי פלייסיק און פֿלִינְק געארבעט, או
זוי האבן אונז בטעט זוי ניט באטערקט. פֿאָרְשׁוֹווּצְט און
ארײַנְגַּעַטְאָן אֵין דער אַרְבָּעַט, האבן זוי אַפְּילְוָן צוֹוִישָׂן זיך
ניט גערעדט. דאָה האט אונז שימיך גענוּמָעַן דערקלעַרְן דעם
שכל פֿוֹן דעם קלִיְּנָעַם שְׂטִיבָּעַלְעָ—די "אַבעָּדָעָס" דארף מען
דאָך אַוְיסְפְּבִּינְן,—האָט ער אַנְגַּעַהוּבָּן זוֹין לעקציע,—חַאֲלִין
פֿוֹיגְט זיך דאָך אַבעָּר ניט, און די שטעקְנָס קָאנְגָּעַן זיך דאָך
צעְבָּרְעַכְן בְּיַיִן, מָאָז וָאָס וּשְׁעַטְוֹת מָעַז קָאָכְטָמָעַן
זוי אַוְיסְפְּרִיעָר עַטְלָעְכָּעַ טָעַן נָאָכָּאָנָּד אֵין זוֹדִיקָּן דראָטָט,
און טָאָקָע דערצָו דארף מען דאָס שְׂטִיבָּעַלְעָ. דאָרטָן היַיצְט
מען אַנְגַּעַלְעָע, און עַס זִידָט אַקְעָלְזָוָסָעָר, און צְוַיִּי
צִימְעָרְלָעָךְ זִינְגָּעַן פָּאָרָאָן אֵין שְׂטִיבָּעַלְעָ, און בִּידָע לִיְּגָנְטָמָעַן
זוי אַנְגַּט רְוִיעָע שטעקְנָס אַנְגָּעַן קָאָכְטָמָעַן זיך.
בְּשַׁעַת פֿוֹן אַיְּזָנְיָהָן צִימְעָרְלָעָן גַּעַטְמָעַן דַּי אַוְיסְנְעַקְאָכְטָמָעַן
איַן צִימְעָרְלָעָן גַּעַטְמָעַן דַּי אַוְיסְנְעַקְאָכְטָמָעַן שטעקְנָס אַרוֹיָס,
איַן צִימְעָרְלָעָן צְוַיִּיטָע צִימְעָרְלָעָן פָּאָרְקָלְעָפָט, פְּדוּי פֿוֹן דעם זָאָל קִין
דאָמָפָט נִיט אַרוֹיָסְנִין אַנְגָּדָעָם בֵּית מען אַיבָּעָד: אֵין
אוֹיסְנְעַלְיִידְקָטָן צִימְעָרְלָעָן לִיְּגָנְטָמָעַן פְּרִישָׁעָע, רְוִיעָע שטעקְנָס
און מען פָּאָרְקָלְעָפָט אַנְגָּדָעָמָעַן עַפְנָמָט דַּאָּס צְוַיִּיטָע צִימְעָרְלָעָן.
פָּאָרְאָכְטָאָנָּן,—האָט שִׂמְיכָה גַּעַנְדִּיקָּת,—האָט דער טָאָטָע
אַפְּגָנְעַשְׁקָט אֵין שְׂטָאָט אַרְיִין גַּאנְצָע הַונְדָּרָט שָׁאָקָּן) אַבעָּדָעָס.

לאנג זיינען מיר אוזי געתטאגען און זיך צונעקווקט
זו דער ארבעט. פֿאָרטַּאָן אָוֹן אַרְיִינֶנְעַטָּאָן, נִימַּת גַּעֲפְּטָלָט אָוֹן
קִין אַיְבָּעֵרִיךְ וּאָרְטַּשׁ נִימַּת גַּעֲרָדָט, הַאָפָּן דָּא מַעֲנְטָשָׁן גַּעַ=
אַרְבָּעַט, אָוֹן פָּאָר אַנוּזָּעָרָעָ אַוְיִינָן זיינען פָּוֹן שְׂטִיקָעָר הַאָלָּץ
גַּעַוְאָרָן הַילְצָעָרָנָע בִּינְלָן. אַמְּתָה, צַו רַעֲדָרָל אַיְזָן נַאֲךְ וּוַיִּיטָּ
אַבְּעָר דָּאָס אַיְבָּעֵרִיךְ הַאָפָּן מִיר זַיְכָּן גַּעֲקָאנְטָ פָּאָרְשָׁטָעָלָן.
מִיר זיינען גַּעֲטָאָגָעָן, גַּעֲקוּקָט אָוֹן גַּעַשְׁוֹיָן.

— נָו, אָוֹן שִׁינְדָּלָעָן וּוַיְלָט אַיְדָּזָעָן, וּוּ טָעַן מַאֲכָתָ? —
הַאָפָּט שִׁימִיכָּק אַוְנָזָן גַּעֲפְּרָעָנָט מִיטָּ שְׂטָאָלָּץ, וּוֹאָס עַר קָאָן אַוְנָזָן
אוֹזִי פַּיְלָן וּוַיִּזְנָן. — טָעַן מַאֲכָתָ דָּא שִׁינְדָּלָעָן אַוְזָן.

פָּאָרְשָׁטִיָּט זַיְכָּן, אָז מִיר וּוַיְלָן, וּאָרְעָם גַּעַחוּם אַהֲלָפָט
שְׁטָעַטְלָשָׁע דַּעֲכָרָר זיינען דָּאָךְ בֵּי אַוְנָזָן גַּעֲדָעָטָ מִיטָּ שִׁינְדָּ=
לָעָן. דָּאָס זיינען קָוְרָצָע, בֵּי אַן אַרְשִׁיָּן דַּי לְעָנָן, דִּינָעָן אָוֹן
שְׁמָאָלָע בְּרַעְטָלָעָן. אַיְינָן קָאנָט אַיְזָן בֵּי זַיְכָּן שְׁאָרְפָּעָר, דַּעַר
אַנְטְּקָעָנְדִיקָּעָר אַיְזָן טַעַמְפָּעָר, אַטָּז וּזְיִי בֵּי אַטְמָעָר. דֻּעְרְבִּיָּ
אַיְזָן אַיְן טַעַמְפָּן קָאנָט גַּעֲמָאָכָת אַרְגָּוּעָלָע. אָז טָעַן דַּעָקָט
אַדָּאָךְ מִיטָּ שִׁינְדָּלָעָן, לְאֹוֹטָט טָעַן דַּעַם שָׁאָרְפָּן קָאנָט פָּוֹן אַיְינָן
שִׁינְדָּל אַרְיִין אַיְן רִינְגָּוּעָ פָּוֹן צְוּוִיתָן, אַזְיִי אָז דָּאָס רַעֲנָנָחָאָ=
פָּעָר וְאֶל נִימַּת קָאנָעָן דַּוְרְכָּרִינָעָן דַּוְרָךְ קִין שְׁפָאָלָט. אָוֹן אַיְךְ
הַאָּבָּפָּן חַמִּיד לִיב גַּעֲהָאָט דַּי נִיעַז וּוַיִּסְעַט שִׁינְדָּל-דַּעְכָּר,
וּוֹאָס צְוֹאָמָעָן מִיטָּ דַּי קוּמָעָן זַעַעַן זַיְ אָוִים וּוּי מַעֲשָׁעָן
הַיְתָלָעָן פָּוֹן פִּיעַרְלָעַשְׁעָר.

מִיר הַאָפָּן זַיְכָּן גַּעַלְאֹזָט נִיְּגָן אָוֹן בָּאָלָד הַאָפָּן מִיר טַאָקָע
בָּאַטְמָעָטָ צְוּיִי גַּוְיִים בֵּי דַּעַר אַרְבָּעַט. אַיְנוּרָהָאָט פְּשָׁוּט
מִיטָּ אַהֲקָנָעָן גַּעֲשָׁפְּאָלָטָן קָוְרָצָעָן קְלַעְצָלָעָן אַוְיִף שִׁינְדָּלָעָן,

און דער צויזטער האָט אויף אַ נאָר פְּשׁוֹתָן וּוְאַרְשְׁטָמָט אָוִיס-
געַהְבֶּלֶת דָּאָס דִּינְגּוּעַלְעַ אַינְס טַעַמְפַן קָאנְטַ.
אַיְן אַ שְׁפָאַלְטַ פָּונַ אַ בְּרַעַט דָּאָס שִׁינְדֵּל מִיטַּן שָׁאָרְפַּ אַרְאָפַּ,
אַ פָּאָרְמִיטַן הַוּבָּל אַיְבָּעָרְן טַעַמְפַן זַיְיט אַיְינְס אַוְן צָוְיִי,
אַ וּזְאָרְפַּ שְׁוִין אַ פָּאַרְטִּיקְן שִׁינְדֵּל צַו דָּעַר גְּרוֹזְמָעַר קוֹפְּעַ,
וּוְאָס אַיְזַּ גַּעֲלָעַנְדַּן דָּאַ בַּיְּ דָעַר זַיְיט. וּוְיִתְעַר אַ בִּיסְלַ זַיְינְעַן
געַשְׁטָמָעַן נַאֲנָצַע וּוְעַנְטַ שְׁוִין צְוֹנוּיָּנְגַּעַלְיִינְטַע שִׁינְדְּלַעַן.

— דָעַר טָאַטְעַ זָאַנְטַ,
— הָאָט אַוְנוּ שִׁימִיק מִיטַּנְעַטְיִילַט,
— אָז מָאָרְגְּנַשְׁטָעַרְן וּוְיל דָאַ אַוּוּקְשְׁטָעַדַּן אַ מָאַשִּׁין, וּוְאָס
מַאֲכַט שִׁינְדְּלַעַן נַיְתַּ מִיטַּן הָאַנְטַ, וּוְעַט דָאָס זַיְין אַ סְךָ נִיכְעַר,
און דַּי שִׁינְדְּלַעַן וּוְעַלְן זַיְין בְּעַסְעַרְעַ.

נַאֲךָ דַּי אַבְּעַדְעַס הָאָבָן אַוְנוּ דַּי שִׁינְדְּלַעַן נַיְתַּ שְׁטָאַרְקַ
פָּאַרְיְנְטָעַרְעַסְיַרְטַ,
אונַ מִיר הָאָבָן וַיְדַ נַּעֲלָאַזְטַ אַרְוּמְשְׁפָאַצְיִרְן.
דָאַ הָאָבָן מִיר בָּאַמְעַרְקַט אַ סְךָ אַנְגְּנַעַלְיִינְטַע קְלֻעַצְעַר נַאֲקַעַ-
טַע,
אָז קָאַרְעַן דַּי קָאַרְעַ פָּאַרְקָעַרְטַ אַיְזַּ גַּעֲלָעַנְדַּן אָז אַ זַּיְיט,
נַאֲנָצַע שְׁטִיקָעַרְ פָּונַ דַּי נַאֲנָצַע קְלֻעַצְעַר מִיטַּ אַ מָאַלְ אַרְאָפַּ-
גַּעַנְומָעַן,
וַיְיַ אַוִּיסְנַעַלְיִידְקַטְעַ מַעַנְטָעַלְעַךְ.
דַּי קָאַרְעַ אַיְזַּ גַּעַנְ-
וּזְעַן צְוֹנוּיָּנְגַּעַדְרִיְּתַ,
סְ'זְוִיְּתַ אָוִים שְׁטָאַרְקַ אַוִּיסְנַעַטְרִיקַנְטַ פָּונַ
דָעַר זָוַן אַוְן זַיְינְטַ.

— דָאָס אַיְזַּ פָּאַפְּיַר-הָאַלְזַּן,
בָּאַמְעַרְקַנְדִּיק,
וַיְיַ מִיר קוּקוּן אוִיפַּת דַּי נַאֲקַעַטְעַ קְלֻעַצְעַר,
— פָּאַרְוּאָס עַפְעַם פָּאַפְּיַר-הָאַלְזַּן—הָאָט עַלְצִיק גַּעַ-
פְּרַעַנְטַ.

— וּוְיַיְלַ מַעַן מַאֲכַטַּ פָּונַ דַּעַם פָּאַפְּיַר,— אַיְזַּ גַּעַוְעַן שִׁי-
מִיקַּס רַזְוִיקָעַר עַנְטָפְעַר.— דָאָס וּוְעַט מַעַן אַרְאָפְפִירַן צָוַם

טִיחַ, מָאָכֵן פְּרִיטָן אָוֹן לְאָוֹן שְׂוִוִימָעַן אַיִן פֶּאָפְרִיךְ אֲרִין, וּזְעַן מָאָכֵט פֶּאָפִיר.

— פֶּאָפִיר מָאָכֵט מַעַן נָאָר פָּוּן שְׂמָאָטָעַם,—הָאָב אַיְךְ גִּיטַּנְעָוָלָט גַּלוּבָן,—אָטַּפָּר וְוָאָסְ קִיוּעַ דָּעַר טִיכְעָרְנִיקְ קְוִיפְטַּ דָּאָךְ שְׂמָאָטָעַם אָוֹפָ פֶּאָפִיר, צָו וְוָאָסְ דָּעַרְצִיְילְסָטוּ בְּמִעְשִׁוֹת?

— נָגַן וּוּזְעַסְטוּ גַּעַטָּעַן אָוֹוִי פִּילְ שְׂמָאָטָעַס?—הָאָטַּ שִׂימִיק זִיךְ וַיְנַעֲרִישְׁ אָפְנַעֲפַרְעָנַט.—אָטַּ דָו נָעַם בַּעַסְעָר אַשְׁטִיקָל פָּאָקְ=פֶּאָפִיר אָוֹן קוּק זִיךְ גָּוָטְ צָו, וַיְעַסְטוּ בַּאַמְעָרָקְן בְּרַעַקְעַלְעַד הָאָלָן, אַיִן גַּוְטָן וַיְיִסְן פֶּאָפִיר הָאָב אַיְךְ גַּיְתְּ גַּעַן, וַיְיִסְן אַיְךְ גַּיְתְּ, אֲשֶׁר אַיְוֹ דָאָרְטָן נִימָאָ קִיְין הָאָלָן.

— דָאָרָף מַעַן דָּאָךְ אֲבָעָר דָאָס הָאָלָן צָעְרִיבָן,—הָאָטַּ עַלְצִיק גַּעַוְאָלָט פָּאָרְשָׁטְיַין דָעַם שְׁבָל, חַי מַעַן מָאָכֵט פָּוּן הָאָלָן נָאָר פֶּאָפִיר?...

— נָו אַיְזַן וְוָאָסְ מִינְסָט, אַמְאָשִׁין קָאָן נִימָאָ צַעְמָאָלָן קִיְין הָאָלָץְזָן זַי קָאָן אֲפִילְוָ אַשְׁמָיַן אַיְזַן צַעְמָאָלָן.

— אַמְאָשִׁין קָאָן אַוְדָאִי,—הָאָטַּ עַלְצִיק שְׁוִין גַּעַמוֹזָת סְסָבִים זַיְינָן.

— אָוֹן מַעַן קָאָכֵט דָאָס וְוִי אַקְאָשָׁע אָוֹן מַעַן וַיְעַלְגָּרְטָא אָוֹיָם פֶּאָפִיר.

— אַוְדָאִי וְוִי מַאָשִׁין-טַצָּה,—הָאָב אַיְךְ זִיךְ גַּעַפְרוֹזָהָט פָּאָרְשָׁטְעָלָן, וְוִי אָוֹוִי אַמְאָשִׁין וַיְעַלְגָּרְטָא פֶּאָפִיר פָּוּן הַיְלָצָעָרָה גַּעַם מִינְגָן.

— אָוֹן דִי קָאָרָעָ צָו וְוָאָס דָאָרָף מַעַן? אֲשֶׁר מָאָכֵט מַעַן פָּוּן אַיר לַעֲקָעָן?—הָאָטַּ עַלְצִיק מִיטַּא שְׁפָאָס גַּעַרְעָנַט,

—כ'זויים, א קשיה אויף א מעשה,—האָט ער כלוטרשט טמַע
וְאָטָן נַעֲקוּוּטַשְׁתַ מִיטַ דֵי פְּלִיאַצְעַם.

— קַיְין לְעַקְעַן נִיטַ,—הָאָט שִׁימַיק זַי א גְּרוֹיסְעֶר אָנוֹ
גַּעֲלָרְנַט,—נָאָר לְעַדְעָר דּוֹקָא יָא...

— וּאָסָם, לְעַדְעָר?—הָאָט עַלְצִיק זַיְךְ שְׂטָאַרְק צַעְלָאַכְטַ.
— פָּאָפִיר פֿוֹן הָאָלִין, אָוָן לְעַדְעָר פֿוֹן קָאָרָע, אָוָן שַׁיְיךְ פֿוֹן נְרוֹאָז
אָוָן אָהיַטְ פֿוֹן שְׁפִינְגוּבְסַם, אָוָן וּאָסָם נְאָךְ וּוּסְטוֹ דְּעַרְצִילְזַיְגַן,
פָּאָרְדַּעְרַפְטַ פְּעַלְהָעַנְדְּלָעַר קוֹפְטַ פְּעַל אָוָן וּוּרְפַט זַי
פָּאָרְדַּעְרַפְטַ?

— אָוָדוֹ וּוַיְלַסְטַ זַיְין אָחָסְטַ—אָיוֹ שִׁימַיק שְׁוִין בְּרוֹנוֹ
גַּעֲוֹאָרָן.—אָוָדוֹ וּוַיְסַטְ נִיטַ, טָאָ שְׁוֹוִינְגַן. זַיְיךְ, הָאָסְטַ קִינְמָאָל
נִיטַ גַּעֲזַעַן, זַיְ מַעַן פִּירַט דּוֹרְכַן שְׁטָעַטְלַ נַאֲנַצְעַ וּוּנְן קָאָרָעַ?
פְּרַעְגַן, וּזְהִין פִּירַט מַעַן עַם, אָוִיבְ נִיטַ אַין נַאֲרְבָּעְרִיְעָזְעַן דְּאָרְטַ
דְּאָרְפַט מַעַן דֵי פְּעַל אַוִּיסְוּיְקַן מִיטַ קָאָרָע, וּוּנְן נִיטַ, טְוִוְן
נִיטַ דְּעַרְ לְעַדְעָר...

לְאָנָגְן הָאָט נְאָךְ דְּעַרְ שְׁטוּעַס נַעֲדוּעַרְטַ, בִּיזְ עַלְצִיק
הָאָט זַיְךְ גַּעֲלָאָזְטַ אַיְנְרִיךְן, אָוָעַס אִיְוָטְאָקָעַ אָזְוִי, סֻוּפְ פְּלַ
סֻוּפְ הָאָבָן מִיר זַיְךְ גַּעֲלָאָזְטַ נִיְין אַהֲיָם.

— זַיְ וּוַיְלַט אִיר נִיְזַעְ—הָאָט אָנוֹז שִׁימַיק גַּעֲרַעַנְטַ,—
צַיְ מִיטַן וּוְאָלָה, וּאָסָם וּוּטַ זַיְין וּוַיְיַטְעַר, אַדְעָר מִיטַן פְּעַלְדַן,
אָוָן עַס וּוּטַ אַוִּיסְקַוְטַעַן גַּעֲעַנְטַעְרַה—פְּאַרְשְׁטִיְיט זַיְךְ, אָוָן מִיר
הָאָבָן גַּעֲוֹאָלַט נִיְין מִיטַן וּוְאָלָה. גַּיְעַנְדִיקְ הָאָט עַלְצִיק אַרְוִיפַן
גַּעֲלִינְטַ זַיְין הָאנְטַ אַוִיפַן מִיְין פְּלִיאַצְעַ אָוָן הָאָט זַיְךְ עַפְעַם
פְּאַרְקְלַעַרְטַ.

— וּוַיְסַט וּאָסָם—הָאָט ער גַּעֲנוּטַעַן רִידַן שְׂטַיְל אָוָן

ערנסט, הוּא אַמִּיר, ווּעַן עָר פְּלֹעֲנַט נִיט שְׁטִיפָן.—קִיּוֹן מָאֵל
הָאָב אַיְדָן גָּאָר נִיט נַעֲטָרָאכֶט, אֹז פָּוּן וַאֲלָר בָּאָקוּמוֹת מַעַן
אוּוִי פִּיל זָאָכָן, דָּאָכָט זִיךְ, אוּוִי פִּיל רַעֲדָרָר נַעֲוָעַן, אָוּן קִיְּגָן=
מָאֵל נִיט אָ טָרָאכֶט נַעֲטָאָן, הוּא מַעַן מָאָכֶט זִיךְ הַיִּינְטָר דָּרָר
שְׁכָל,—הָאָט עָר וַיְיִתְעַר אַלְעַן הַעֲכָר נַעֲרָעָדָת;—וַיְיִלְסָט זִיךְ
נִיט בִּיְינָן, קָאָכֶט מַעַן דִּיךְ אָוִים אַיְן הַיִּיסְן דָּאָמָּפָן אָוּן בִּיְינָן
זִיךְ! הוּא גַּעֲפָלָט עַם דִּירָא—הָאָט עָר מִיךְ גַּעֲפָרָעָנטָט.

— אַוְורָאי,—הָאָב אַיְדָן גַּעֲנַט פְּעָרָט,—אָוּמָעָטוֹמָ מוֹז
צִין אָשְׁכָל. אָט אַיְוָן נַעֲוָעַן אָ בּוּיָם, אָוּן אָט אַיְוָן דִּירָרָעָר,
אָנָן אוּדוֹ וַיְיִלְסָט, אַיְוָן גָּאָר אָ בּוּיָן פָּאָפָיר, אָדָרָר אָ טִישָׁן,
אָדָרָר אָ בְּעַנְקָל. נָו אָוּן שְׁחוּעַפְּעָלָעָךְ מָאָכֶט מַעַן דָּאָךְ אַיְדָן
פָּוּן הָאָלָן.

— וַיְיִשְׁטָט וַיְאָסָּס?—הָאָט עַלְצִיק וַיְיִתְעַר גַּעֲרָעָדָת,—
שְׁפָתָמָא דִי קִיְּלָעְכְּדָוקָע בְּעַנְקָלָעָךְ מוֹז מַעַן אַיְדָן קָאָכָן אַיְן
דָּאָמָּפָן. וַיְיִנְעַן דָּאָךְ אַיְדָן גַּעֲפָוְיָונָעָנָע. וַיְיִשְׁטָט וַיְאָסָּס? אַיְדָן
חָלָל וַיְיִן אָ גְּרוּסָעָר, וַיְהִלְלָאָט אַיְדָן פָּאָרְדִּינָעָן אָ סְקָד גַּעֲלָתָן, וַיְהִלְלָאָט
אַיְדָן אָרוֹסְפָּאָרָן זָעָן, וַיְהִלְלָאָט אַלְצָדִינָגָן, אַלְצָדִינָגָן וַיְהִלְלָאָט
אַיְדָן וַעֲן: אָ שִׁיחָט אָוּן אָ בָּאָן, דִי הַוִּיכָע הַיוּעָר בַּיָּם: וְאַלְקָנָן,
וְאָסָּס נִיסְן דָּרָר אַלְטָעָר דָּעַרְצִיאַלְטָט פָּוּן אַטְמָרִיקָע...

— אָוּן אַיְדָן וַיְהִלְלָאָט וַיְיִן אָ גְּרוּסָעָר,—הָאָב אַיְדָן פָּאָנָה=
שְׁאוֹרָט,—וַיְהִלְלָאָט אַיְדָן פָּאָרְפָּלָאָנָצָן אָ גְּרוּסָן גָּאָרָטָן, אָ וַיְאֲלָר,
שְׁטִיט בְּלָעָרְלִי בְּיִמְעָר אָוּן וַיְהִלְלָאָט זָוָן הַאָקָן—אָ רַחְמָנוֹת...
אָוּן אוּוִי פָּאָנְטָאָוְרָנְדִיק וַעֲנָן דָּעָם, וְאָסָּס מִיר וַעֲלָן
צְוָן, אוּמָר וַעֲלָן אוּסְטוֹאָקָסָן, וַיְיִנְعַן מִיר גַּעֲקָוּטָעָן צְוָן
אָרָט, וְאָסָּס אַיְזָנָעָן גַּעֲהָעָט בָּאָדָרָעָט טִיצְאָס אַלְטָעָר פָּאָרָט=

וועלקטע בלעטער און פארטיריקנטע צווינגלעך, וואס האבן גערויישט אונטער אונזערע פים. באלאד האבן מיר פארנעם אונזערע פאנטאייעס און זיך געלאות שפריזן צווישן די טריי-קעגע בלעטער און זיך פונגאנדרווארן אין בידע זיבטן. עלציך איז גענאנגגען פאָרויים, אויסגעקליבן דוחאָה די ערטער. וועס האבן זיך מער בלעטער געהאלגערט; איך נאָך אַים — און בידע זינען מיר געוווען צופרידן פון אונזער אויפטן. מער ניט שימיך איז גענאנגגען בי דער זיט און געוקט אופט אונז, זיך אַגענטער דערוואָקסגענער אויפֿ קינדער. וואס מאָן זיך נארויש.

— איך האָב נאָרנויט געוויסט, או אַיר זיט אַעלבע שטיֶפֿער, — האָט ער געוואָנט צו אונז טיט אַטמייכל פון אָן עלטערן,

— וואס דען האָסטו געמיינט, או מיר לערנען אין בית-מדרש, קעגען מיר ניט שטיֶפֿן? — האָט אַים עַדציך לום. טיך און צופרידן פון זיך און פון נאָטס ווילט אַזאג געטהָן, — אונז, לאָמֵיר זיך אַקָּרְשֵׁט פָּארְמָעֵסְטָן, ווער קָאָן זיך בעסער שלאָגָן..

נאָך אַ פָּלוֹמְרְשְׁטִיקָן גַּעֲשְׁלָעָג, ווען מיר אלע דריי האָבן זיך גוט אויסגעחוּאלגערט אַזיפֿ דער זויבער ערְד און פִּין אַגעטּוּכְּאַט אַיגְנָעָר דעם צוּוִיטָן, האָבן מיר זיך געלאָיט ווַיְמַעַר.

6. אַ שְׁמַעְבְּלָעָר, אַ פִּיקְהָאַלְץ אָן אַ דָּקָם.

טיט אַ מָּאֵל האָב אַיך אויסגעשרידען:

— אוֹי, ווֹאָס אַיז דָּאָס? עַמְּ לִינְגְּט דָּא אֵין דִּי בְּלָעַטָּעַר.
— אָז מִיר הָאָבָן זַיְךְ גַּעֲנוּמָעַן פּוֹנוֹאַנְדְּעַרְשָׁאָרֶן דִּי בְּלָעַטָּעַר
מִיטְרַדְיַה הָעַנְתַּה, הָאָבָן מִיר זַיְךְ גַּאנְצְנַהֲן צַעַשְׂטָאָכָן. עַפְעַם
אַ שְׁטַעַכְעַדְיַיקְנַיְילְכָל אַיז גַּעֲלָעַן אַיְינְגַעַזְוִיקְלָטְנַה אֵין דִּי בְּלָעַ
טָעַר.

— אוֹי אַחֲיהוּ—הָאָבָן אַיךְ זַיְךְ דָּעַרְשָׁאָקָן, דָּעַרְהָעָרָנָה
דִּיק, ווֹי דָּאָס קַנְיַילְכָל הָאָט אַנְגַּעַזְוִיבָן בְּרוֹטְשָׁעַן אָזְנַבְרָוּטָעַן,
אוֹוִי אָבָעַר ווֹי דִּי חַיָּה אַיז גַּעֲלָעַן אַוִּיפְטָאָיַן אַרְטַה אָזְנַ
הָאָט זַיְךְ נִיטְנַעַרְתַּה אָזְנַבְלָאָזְנַן זַיְךְ מִיטְרַדְיַה
פּוֹטְ-קְ-עַ-פּ-ת, פּוֹפְ-פּ-פּ-ת, זַיְינְעַן מִיר דָּרְיוִיסְטָעַר גַּעַזְוָאָרָן אָזְנַבְרָוּ
צַוְּזַיְינְגַעַלְעַד גַּעֲנוּמָעַן פּוֹנוֹאַנְדְּעַרְשָׁאָרֶן נָאָר דִּי בְּלָעַטָּעַר.

— קִינְדָּעַר, אַוִּיפְטָאָיַן ווֹאָרְטַה, אַ שְׁטַעַכְלָעַר,—הָאָט
שִׁימִיק אַיְסְגַּעַזְוִירְיַעַן,—הִי גַּוְיִים הָאָבָן מִיר אַמְּטָאָל גַּעַזְוִין אַיזְאָ
שְׁטַעַכְלָעַר, עַר עַסְטַה, זַאָנָן זַיְךְ, שְׁלָאַגְגָעַן, דָּעַרְיְבָעַר טָאָר מַעַן
אַיְם נִיטְרַהְנַעַן.

אָזְנַבְרָוּטָעַן דָּאָס חַיְהָלָעַ לִינְטַה זַיְךְ רַוְּיַק, זַיְיכְנַט דָּאָס מִיְּנַטְמַ
מַעַן, לִינְטַה דַּעַם קָאָפְטַה בָּאַהֲלָלָטַן אַונְטָעַר זַיְךְ אָזְנַבְרָוּטָעַן
שְׁטַעַלְטַה נָאָר זַיְינְעַ שְׁפִיצְיַיקַע שָׁאַרְבָּעַ נָאָרְלָעַן.

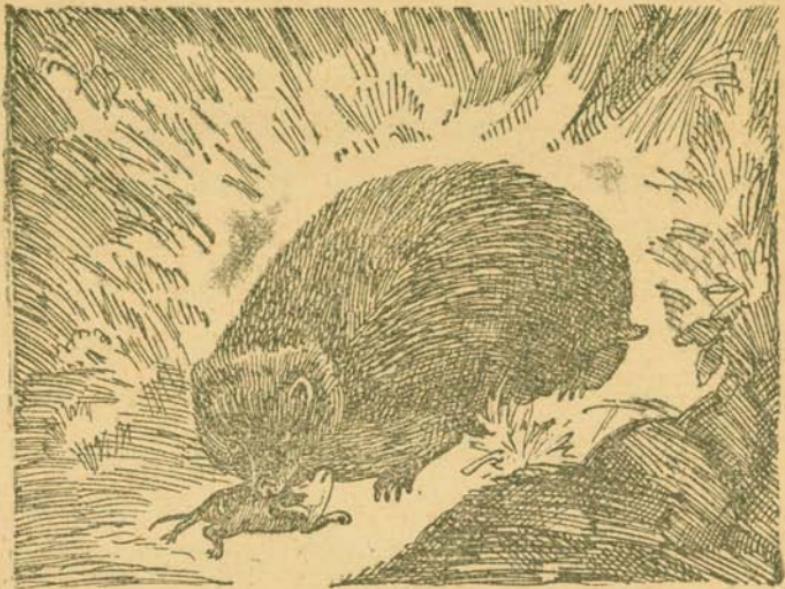
— אַ פִּינְעַן מַעַשְׁתַּה,—אַיזְאָעַלְצִיקַן גַּעַפְעַלְן גַּעַזְוָאָרָן,—
אָטְנִי בָּאָפְטַה, וּאָלְקוּמָעַן אַחֲיה אַיְם פָּאַרְצְזַקְן, אוֹי,
וּעַטְזַיְךְ צַעַשְׁטָעַבְנַן דָּאָס מַוְילְיַה! ווֹאָס, נִיטְמַ, זַאָנָטְ אַירְ?

— עַר בִּיסְטַה זַיְךְ, דָּעַר שְׁטַעַכְלָעַר—הָאָבָן אַיךְ נִעַטְמַ
פְּרַעַנְטַ שִׁימִיקַן.

— חַכְמַ בְּלִילָה!—הָאָט עַלְצִיקַן נִטְמַ דָּעַרְלָאָטַ שִׁימִיקַן
קוּמָעַן צָוְם ווֹאָרְטַה,—וּזְעַן עַר וּוֹאָלָט זַיְךְ גַּעַבְיִסְן, טָא ווֹאָס

ושע באהאלט ער זיין מיל? אַט אַ קאָפּ בֵּית דִּירוֹ—הָאַט ער
שווין געלאָכְט פֿוֹן מִיר.

— ער בײַסְט זיך יַאֲ—הָאַט שִׂימִיק נְעוֹאנְטִי—אַט
נוֹיִים זָאנְן, אוֹ זַיְהַלְּפָן שְׁטָעַבְּלָעָרָם אַמְּאָל אֵין דֵי חַיּוּעָר
אוֹיְסְצָוְרָאָטָן טִיזָן, אַנְשָׁטָאָט אַקָּזֶן, בַּיַּסְטָט ער זיך דָּאָךְ יַאֲ.

— אַפְּעָר אַ מעַנְטָשָׁן בַּיַּסְטָט ער נִיטָּ—איּוֹ עַלְצִיק נָעָ:
וּן זִיכְעָר אָונְהָאָט גַּעַנְוָמָעָן פָּאָרוּיכְטִיק שְׁטָעָקָן דֵי האָנט
זָום שְׁטָעַבְּלָעָר.

— שְׁלוֹם-עַלְיכֶם אִיר, רַב שְׁטָעַבְּלָעָר,—הָאַט ער זיך נָעָ:
נוֹמָעָן שְׁפִילָן טִיט אִים,—וַיְיִתְּנִיחַט עַפְעָם דָּאָם גַּעַשְׁעָפָט מִיט
נָאָרְלָעָן?

— פּוֹטָ-פּוֹטָ—הָאַט זיך דָּעָר שְׁטָעַבְּלָעָר גַּעַבְּלָאָן.

— פּעַן, רַב יִיד, אִיר וַיְיִתְּנִיחַט דָּאָךְ נָאָר אַ בְּעַסְן.

נָאָר אַ פְּהָן,—הָאָב אִיךְ אָונְטָעָרְגָּעָהָאַלְמָן עַלְצִיקָּם שָׁמוֹ
עַס—טִיר וַיְלֵן דָּאָר זַיְךְ מִיטְ אִיךְ נִיטְ קְרִינְ...
— לֹאָוָא אִים לִינְגָּן,—הָאָט דָּעָרְיוֹף עַלְצִיק שָׁוֵין עַפְעָם אַ
נִּימָס צְוָנוּתְרָאָכְטָן—לְאָמִיר גָּוֵט צְעַשָּׂאָרֶן דִּיְ בְּלָעָטָהָר, טָאָ
מָעָר וַיְלֵן מִיר נָאָךְ עַפְעָם גַּעֲפִינְגָּן.—אוֹן טִיר הָאָבָן טָקָע
גַּעֲפִונְגָּן: אַ טּוֹיְטָע שְׁלָאָגָן אָן אַ קְאָפָּן.
— וּוּ אַיְזְ דָּעָר קְאָפָּה?—הָאָב אִיךְ גַּעֲפָרָעָנָט, אוֹן שִׁיְ
מִיקְ הָאָט אַ צְוָפְּרִידְעָנָעָר זַיְךְ אַפְּגָנְעָרוֹפָּן:
— אָהָא, אִיךְ הָאָב אִיךְ גַּעֲיָאָנָט, אֹז אַ שְׁטָעָכְלָעָר
עַסְטְּ שְׁלָאָגָן, אָזְ הָאָט אִיר אַסְּמָטָן. בְּיוֹאָלָט גַּעֲמָעָנָט שְׁוֹעוֹרָן,
אוֹ זַי אַיְזְ גַּעֲוָעָן אַ נִּיפְּטִיקָע אָוֹן וַיְאָלָט אָוֹנוֹ אַלְעָמָעָן גַּעַ-
קָאָנָט צְעָבִיסָן. אָטְ אַ גַּוְמָעָחִיתָה, דָּעָר שְׁטָעָכְלָעָר!—הָאָט עַר
צְוָנוּנְעָפָּן.
— לְאָמִיר, קִינְדָּעָר, אִים נָאָר גַּעֲמָעָן אַהֲיִים.—הָאָט
שִׁימִיק פָּרָגְנָעָלִיָּנָט.
— אָנוֹ, פְּרוֹוֹ נָאָר אִים גַּעֲמָעָן!—הָאָב אִיךְ גַּעֲלָאָכְט.
— אָנוֹ אִיךְ גַּעַם אִים.—הָאָט עַלְצִיק אַוִּיסְנָעָרוֹפָן הָעַל,
דִּישָּׁ,—אוֹיְףְ מִין וַיְאָרָט.—גַּעֲוָאָנָט אָוֹן גַּעֲטָאָן. עַר הָאָט
אַרְוִיסְגָּנוּמָעָן זַיְן נָאָוְטִיבָל, עַם אַוִּיסְנָעָשְׁפָּרִיטָה אוֹיְףְ דָּעָר
עַרְדָּ גַּעֲבָן שְׁטָעָכְלָעָר אָוֹן מִיטְ אַ צְוָיִינָל גַּעֲנוּמָעָן קִיְּקָלָעָן
דָּעָם שְׁטָעָכְלָעָר אַיְן נָאָוְטִיבָל אַרְיִין.
יַעֲנָעָר אַבְּעָרָהָאָט דָּעָרְיוֹף אַרְוִיסְגָּנוּשְׁטָעָקָט זַיְן שְׁפִיצִיךְ
קַעְפָּל מִיטְ אַ פָּאָר קְלִינְגָּעָ אַוִּינְגְּלָעָד אָוֹן, נִיטְ גַּאֲדָעָקָט שָׁוֵין
מִיטְ נָאָדָלָעָן, זַיְךְ אַוִּיסְנָעָצְיָוָן אָוֹן גַּעֲנוּמָעָן אַנְטָלוּוֹפָן אוֹיְףְ
זַיְנָעָ קְרָצִינְקָעָ פִּיסְעָלָעָן.

— קינדרע, א פיקהאלען,— האב איך אויסגעשריען מיט
אוואטען קול, או די חבריך מיינע האבן זיך דערשראָקן.
וואו, וו זעסטו? — האבן זיך געפרענט.

— זען זע אָךְ נִימֶת, נַאֲרַ הַעֲרֵמֶת זַיְדָ צָה, וּוֹעַט אַיר אָוִיךְ
הַעֲרֵן.—אַלְעַ הַאֲבָנָן סִיר זַיְדָ אַפְגַּעַשׂ טַעַלְתָּ אָנוֹן זַיְדָ צְוַעַהַעַרְתָּ
צּוּם נִיכְנֶן אָנוֹן אַפְטָן פִּיקְלָעָן, וּוֹאָסָהָטָן זַיְדָ הַילְכִּיק גַּעַטְרָאָנָן
אַיְבָּעָרָן וְאַלְדָּ.

אֲבָעֵר וּזְאוּ עַרְאָ—הָאָבִן מִיר מִיט דִי אָוִינַן גַע וּכְתָּ
דַעַם בָּאַהֲאלְטַעַנְעָם פּוֹיגֶל אָוֹן נִימַט נַעֲקָאנְט גַעֲפִינְעָן.
עַלְצִיק אַיז וּוִידָעֵר גַעֲוָאָרָן לְוַסְטִיק אָוֹן לְעַבְדִּיק, גַע.
כָאָפְטָא צְוַיְינְגָל אָוֹן גַעֲנוּמָעָן פּוֹיקְלָעָן אִיבָעֵר אַ בּוּיָם, נַאֲכָ-
בָאָכְנָדיַק דַעַם פּוֹיקְהָאָלָצָם קְלָאָפָן.

— פוק, טוק, טוק, פעטערל, זויט זיך מטריח,—האט
עד נעלאלפט און גערעדט בלומרטשן צום פויגל,—פוק-טוק,
טוק-טוק-טוק.

און צו אונזער גרויס פארווננדערונג, האט עלציקס
קלא芬 נעהאלֵן: דאס קלא芬 פון פיקהאלִין האט זיך גע-
דערט אלִין נענטער און נענטער, ווי דער פיקהאלִין וואלט
זיך געלאָזט נאָך עלציקס קלאָפַן.

— יא, אויב אוייז דאך געוויסס נומט,—האָט עלאַזיך
גאָר בעסער גענומען קלאָפּן.

דאם קלעפּוּ פָּוּ פִּיכְהַאֲלֵי הָאָט זַיְד אַלְעִין דָּעָרְנוּעָנְטָעָרֶפּ.

— אָפֶט אַיּוֹ עָר,—הָאָט עַלְצִיק שְׁטוּלֵעַרְהַיִיט נְעַז.

וואיזן אויף א הויטער סָאַסְנָעַ.—אַט דָּאָרְטָן אֵין דָּעַר הוֹוֵיד.
עלציך האט זיך פָּאַרְשְׁמָעַלְטַן הִינְטָעַר אֲבוֹים אָזֶן וְווַיְיָ

טער געקלאפט. אַנְגָּעָקָלָאַפֶּט אֵין דָּעַם בּוֹיִם, הָאָט זִיךְ דָּעַר
פִּיקְהָאָלִץ אַ וַיְילָע אַפְּנַעַשְׁתַּעַלְתַּ, צוֹנוֹהַעֲרַט אָונַ מִיטַּ אַ חִילַּ.
כִּיּוֹן שְׂרִיּוֹן אַרְיֵבְעַרְגַּעַפְּלוֹיָנַן צַו אַ צְׁוֹיִיטַן בּוֹיִם אָונַ דָּאַרְטַּן
גַּעַנוֹמָעַן קְלָאַפַּן מִיטַּן שְׂנָאַבַּל, אַנְשָׁפָאַרְנְדִּיק זִיךְ מִיטַּן עַקְּ
פּוֹנְקַט זַוְּיַּעַמְּצַעְרַ שְׁפָאַרְטַּ זִיךְ אַמְּאָל אַן אַנְ אַ שְׁתַּעַקְנַן זַוְּאַסְּ
עַר הָאַלְטַן פּוֹן הִינְטַן. מַעַר הָאָט אַבְּעַר עַלְצִיקַס קְלָאַפַּן נִיתְ
גַּעַהְאָלְפַן—דָּעַר פִּיקְהָאָלִץ הָאָט, זַוְּיַּעַם זַוְּיִוְזַט אַוִּים, פְּאַרְ-
שְׁמַתְּאַנְעַן, אַז מַעַן נַאֲרַט אַיִם אָונַ אַיִזְוַעַטְרַ נִיתְ גַּעַלְוַיָּנַן.
זַיְךְ אַיִזְוַעַטְרַ עַר אַרְיֵבְעַנְאַלְאַפַּן אַוִּיפַּן שְׁפִּיאַן בּוֹיִם, דָּרְיִעְנְדִּיק זַיְךְ
אַרוּם אַיִם אָונַ בְּסֶדֶר קְלָאַפְּנְדִּיק מִיטַּן שְׂנָאַבַּל אַיְן קָאַרְעַ.
אַרְיֵבְעַנְקְלִיבַן זַיְךְ אַוִּיפַּן סָאמָע שְׁפִּיאַן, אַיִזְוַעַטְרַ עַר אַרְאַפְּנַעַפְּלוֹיָנַן
צְוֹרִיק אַז זַיְךְ וַיְידַעַר גַּעַנוֹמָעַן נִיְין אַרְיֵופַן, זַוְּיַּעַרְעַ, אַז
קְלָאַפַּן. אַונַ אַזְוִי עַטְלַעְכַּע מַאְלַ—דָּעַמְאַלְטַה הָאָט עַר זַיְךְ אַפְּ-
גַּעַשְׁתַּעַלְתַּ אַונַ גַּעַנוֹמָעַן קְלָאַפַּן אַוִּיפַן אַיִן אַרְטַן. אַיִזְוַעַטְרַ דָּעַר
פִּיקְהָאָלִץ צַו אַוְנוֹ נִיתְ גַּעַנְגַּנְעַן, הָאַבְּן מִיר זַיְךְ גַּעַלְאֹזֶט נִיְין
צַו אַיִם. עַרְשַׁת הָאָב אַיְךְ בְּאַמְעַרְקַת, אַז עַר אַיִזְוַעַטְרַ נִיתְ
קִיִּין נְרִינְעַר, זַוְּיַּעַר נְעַכְתִּיקַעְרַ פּוֹינְל, נְאַר וּוִיס אַונַ שְׁוֹאַרְעַ.
אַז מִיר זַוְינְעַן צְוֹנוֹנָנְגַּנְעַן נְאַר נְאַעַנְטַ, הָאָט זַיְךְ דָּעַר פִּיקְ-
הָאָלִץ מַסְתָּמָא דַעַרְשְׁרַאַקְן. עַר אַיִזְוַעַטְרַ אַרְיֵבְעַרְגַּעַפְּרוֹנְגַּנְעַן אַוִּיפַן
דָּעַר צְׁוֹיִיטַר זַוְיִטְ בּוֹיִם אָונַ אַיִזְוַעַטְרַ אַוְעַקְנַעַפְּלוֹיָנַן—פּוֹן אַיִן
בּוֹיִם צָום צְׁוֹיִיטַן.

— אַ גּוֹטֵן טָאַנְיַן—הָאַבְּן מִיר גַּעַשְׁרִיּוֹן צָום פִּיקְהָאָלִץ
מִיטַּ אַלְעַ בּוֹחוֹת.

— טָאַ—אַנְיַן—הָאָט אַפְּנַעַהַילְכַּט דָּעַר וּוֹאלְדַּ.

— אַ דָּאַנְקַ פְּאַר בְּאַקְאַנְטִשְׁאַפְּמַיִן—אַיִזְוַעַטְרַ גַּעַלְלַן

געווֹאָרֶן די שְׁפִילַּי.

— שאָפֶט! — האָט דער זְוִידָעָרְקוֹל אָנוֹנוֹ גַּעֲנַטְפָּעָרְטַּה
אנְשְׁטָאָט דֻּעַם פֵּיקָהָאָלִין, מֵאָס האָט זִיךְ שְׂוִין אִינְגָּאָנְצָן באַ
הַאלְמָן.

— נָגָ, חַבְרָה, גַּעֲזָעַן דֻּעַם וּוֹלְדָה — האָט שִׁימִיק צָו
אָנוֹנוֹ גַּעֲזָאָנְטַּה — אִיצְטַּה הַיְידָא אֲהִים, אַיךְ זְוִיל שְׂוִין עַטְן —
עַר האָט זִיךְ עַטְחוֹאָס אַפְּנַעַשְׁתָּעַלְטַּה, אַרְוֹטָנְעַקְוָקְטַּה זִיךְ, קְלָאָר
צָו מַאֲכָן דֻּעַם וּוֹעָגָן, דַּעַמְּאָלָט האָט עַר זִיךְ שְׁאָרְנוֹמָעָן רַעֲבָתָם,
אוֹן טִיר זַיְנָעַן מִיטַּה נִיכְעַן מְרִיטַּה אַוְעָקַה אֲהִים.

דֻּעַר אָרְטַּה, דַּוְרָךְ וּוֹלְבָּן טִיר זַיְנָעַן גַּעֲנַנְגָּעַן, אִיז גַּעַּ
זַיְנָעַן אַשְׁטִיל, פֵּאָרוֹוָאָקְסַן וּוֹינְקָל. דָּאָס שְׁטָעַלְטַּה האָט זִיךְ גַּעַּ
צַוְּגָן צַוְּיִשְׁן חַיְבָּע נְרָאָן אָונָן קוֹסְטָלָעָה. טִיר זַיְנָעַן גַּעֲנַנְגָּ
גַּעַּן שְׁטִיל אָונָן עַרְנָסְטַּה. נְאָר שְׂוִין בְּמַעַט נְאָר בַּיִס עַק וּוֹאָלָה,
זוֹו דַּוְרָךְ די שִׁיטְעָרָעָ, נִירְעָרִיקָע בְּלַעַטְעָר-בִּימְעָר האָט זִיךְ
שְׂוִין אַרְוִיסְנָעָעָן דֻּעַר קְלָאָרָעָר הַיְמָל אָונָן דָּאָס גַּרְיָנָע פַּעַלְדָּה,
הַאָבָן מִיר בָּאָגְעָנָנְטַּה נְאָר אַרְוִיסְעָ אָונָן פָּאָר אָנוֹנוֹ אַשְׁרָעָקָ
לְעַכְעָחָיתָה. די נְרוּוִים אִיזוֹ זַי גַּעֲזָעַן וּוֹי נִיטַּקְיָין נְרוּוִסְעָר
חַזְוִיר אָונָן אוּירָטַּה דַּי הַאָר אִיזוֹ זַי גַּעֲזָעַן עַנְלָעָר צָו אַחֲזָיר,
גְּרוּוּ, דִּיקָ, מִיטַּה קְוַרְצִינְקָעָ פִּים, מִיטַּה צַוְּיִי שְׁוֹוָאָרְצָעָ פָּאָסָן
פָּוֹן בִּירְעָ זְוִיטָן פָּנִים, פָּוֹן וּוֹלְבָּעָ טַעַן האָט קוּיָם גַּעֲקָאָנְטַּה
בָּאָמְעָרָקָן די קְלִיְינִינְקָע אַיְנָעָלָעָה. בָּאוֹאָכָטָה אָונָן פָּאָמְעָלָעָר
הַאָט זִיךְ די חַיָּה גַּעֲלָאָוָת נִיְין פָּאָרוּס טִימָן שְׁטָעַלְטָה, קִיְין
בְּדָעָקָל אַמְּתָוָנָגָן נִיטַּה צָו לִיְין אַוְיָף אָנוֹתָה וּוֹי זַי וּוֹאָלָט אָנוֹנוֹ
אִינְגָּאָנְצָן נִיטַּה בָּאָמְעָרָקָטָה.

דָּעָרְיוּן אוֹאָ בָּאַשְׁעָלְקָעְנִישָׁ, הַאָבָן מִיר זִיךְ אַלְעָ שְׁטָאָרָק

דערשראָקן, אַזְוִי דערשראָקן, או מיר זייןען אלע פֿוּט אַטְאַל
שְׁטֵינַן גַּעֲבַלְיבַּן, אָונַן אַיךְ הָאָפֶן דַּעֲרַהַעַרְתָּן, וּוי דַּאַפְּסַהַעַר אַין
מִרְ קְּלָאָפְּט, קְּרָאָפְּט.

אָונַן דַּי חַיָּה נִיְמַת זִיךְ רֹויְק, אַ בִּיסְלַ קִיְּכְלָעְנְדִּיק זִיךְ
אוּיפֶן אַיְרוּעַ דַּיְקָעַ פּוּס אַיְבָּעָרַן שְׁטֵעַנְל, דַּעַם קָאָפֶן אַרְאָפְּנָעַ
לְאַוְתָּן, וּוי בְּרוֹנוֹ אַוְיָפֶן דַּעַר נַאֲנָצָעַר וּוּלְמַט, אָונַן פּוּלְמַט זִיךְ
אַפְּיָלוֹ אַוְיָסְצּוּדְרִיְעַן דַּעַם קָאָפֶן אַ קּוֹק צָוּ פְּנֵי אַנְפָּס אַונְנוֹן.

אַ בִּיסְלַ זִיךְ בָּאַרְיִקְתָּן, הָאָבָן מִרְ נַעֲכָאָפְּט טְרוּקָעָנָע
צְוַיְינַן פּוֹן דַּעַר עַרְד אָונַן גַּעֲנְמַעַן קְּלָאָפְּן אַיְבָּעַר בִּיְהָעָר,
פְּדוּי אַיְבָּרְצּוּשְׁרָעַקְן דַּי חַיָּה, הָאַלְמַט זִיךְ אַפְּיָלוֹ נִוְתָּפָר נִיְמִיק
צַי שְׁטֵעַלְן נִיכְבָּרַע טְרִיטַת, אָונַן מִרְ הָאָבָן דַּי צְוַיְינְלַעַד צְעַדְן
בְּרָאָכְן קְּלָאָפְּנְדִּיק, אַיְן אַזְוַיְלָע אַרְוֹם הָאָבָן מִרְ זִיךְ פְּאָרָה
זִיכְתִּיק, נִוְתָּפָר אַרְאָפְּלָאַזְוּדִיק קִיְיָן אַוְיָגַן פּוֹן דַּעַר חַיָּה, גַּעֲלָאָוָת
גַּיְינַן פְּאָרוּוֹס.

— שִׁימְיָק, וּאַכְּמַן אַיְזַיְעַס — הָאָבָן מִרְ אַיְן דַּעַר צְמַיְלַע

געשרענט שיטיקן. און שיטיק שווינט, וויסט אויך ניט, וואס צו ענטפערן. אט אווי זייןען מיר א פאר מינט גענאנגען צונעטליעט איינער צום צויזטן און טורא געהאט זיך אפּ צורוקן אויף א שפֿאן.

אין א ווילע ארום האט זיך די חיה אָפְנַעֲקָרְעַוּעַט אָן א זויט און פֿאַרְשׂוֹוֹנְדָן מײַז אַמְּאַל צוישן די נראָן. דא זייןען מיר שווין נאָר דרייסט געוואָרָן און גענומען זוכּן אָן נראָן. עס האט אָבעָר אָנוּ נָאָרְנִית גַּעַהְאָלְפָן, ווי זי וואָלט אָונְטָעָר דָּעָר עָרָד אָרֵין אָן ניטאָ.

— וויסט איר, מיר דארפּן גומל בענטשן — האט עלציך געאנט. נאָר אָנוּוּר גאנצע קינדרערשׂ שרעק אויז געווען אָן אָוטּוֹיסְטָע. עס אויז געווען אָ דאָקס. אָ שטילע אָן אָרוּיקָע חיה, וואָס עסְטָן נאָר פֿעלְדְּמִיוֹן, ווּרְעִים, פֿרְעָשׂ, שלאנגען, טערן, בּוּרְיִקָּעָס אָן אָנדְרָעָן גַּרְינְסָן. אויף אָ מעַטְשָׁן וואָלט זי קִינְמָאָל נִיט אָגְנָעֶפָּאַן. אַיצְטָמָן, ווּעָן אַיךְ האָבָּא אַמְּאָל אָזָא בָּאנְגָּעָנְגִּישָׁ אָין וּאָלָד, וואָלט אַיךְ זיךְ שְׁטָאָרָק דָּעָרְפְּרִיטָן, זְחִיל אַיךְ וּוּיָם, אָז אָ דָאָקס אויז אָ בִּינְגָּאָכְטִיקָּעָ חיה, וואָס נִיט פָּמָעָט קִינְמָאָל בִּיטָּאָן נִיט אָרוּים פָּוּן זַיְן דִּירְהָלָעָ, חָאָס עָרָ נְרָאָפְּטָן זיךְ אָוִים אָין דָּעָרָ ערָה, גַּרְאָם אָן בָּקוּעָם אָון דָּעָר עִיקָּר דִּין אָון צִיכְטִיקָּ, זַי בִּי קִיְּן שָׁוָם אָנדְרָע חיה נִיט. דָאָרטָן לִיגְטָן עָרָ זיךְ אָ גָּאנְצָן טָאָגָן. אָדָעָר אָז עָס אָיו גָּאָר רְזִיקָּ, נִיט עָרָ אָרוּים נִיט ווּוִיסָּט אָ טְרָוָנָק טָוָן אָדָעָר פָּאָרְבְּרָעָנְגָּעָן אָ בִּיסְלָ אָוִיפָּן זָוָן, אָן אָזָוִי בִּיְהָאָלְבָּעָר נָאָכָט, חָעָן עָרָ נִיט אָרוּים אָין וּוּאָלָד אָרֵין זוכּן אָ וּוּתְשָׁעָרָ. דָעָם גָּאנְצָן ווּינְטָעָר שְׁלָאָפְּטָ עָרָ בְּכָלָ אָפְּטָ בִּי זַי אָין דָעָהָיִם.

אֲפִילוּ גַּעֲנִימָעּ אָוֹן אַלְטָעּ יַעֲנָדָרֶם הָאָבָן אִים נָאָר זַעַלְתָּן בָּאָ.
גַּעֲנָנְתָּ אֵין וָאָלָה.

אוּ מִיר חָאָבָן שְׁפָעַטָּעָר, בַּיִּ אַ צְׁוֹחִיתָן שְׁפָאָצִיר, דָּעָרָ—
צִיְּלָט אֵין וָאָלָד וָעָנָן אָנוֹזָר בָּאַנְעַנְעַנְישׁ, הָאָטָם דִּי נְוִיָּם
זַיְּעָר הַאֲרָדָאָסָן, וּאָסָם זַיְּיָנָעָן נִימָט נַעֲוָעָן מִיטָּ אָנוֹן, וַיְיַלְלָ
דָּעָם דָּאָקָס שְׁמָאָלָץ, וָאָנָן זַיִּי, אַיְיָ אַ נְרוֹיסָעּ רְפָואָה. אַיְךְ בֵּין
אַפְּבָעָר בְּזַיִּוָּ אַיְצָט צּוֹפְּרִידָן, וּאָסָם אָנוֹזָר דָּאָקָס אַיְיָ לְעָפָן גַּעַנְיָ
בְּדִיבָּן, אַ לְעַבְּדִיקָר בְּרַעֲנָנְתָּ עָרָ אַסְּרָ מַעַרְנָ נְזָנָט מִיטָּ אָוֹן
פָּאָרָטְשִׁילְיָקָן דִּי קְלִיְּנָעּ מַזְיִקִים לְעָךְ, וּאָסָם שְׁעַדְיָקָן דָּעָם וָאָלָד אָוֹן
פָּעָלָד. אַוְ אַיְךְ וָעַ אַיְצָט אַמָּאָל אַ דָּאָקָס אֵין אַ טְרָנָאָרָטָן,
קָוָק אַיְךְ אַוִּיפָּ אִים וַיְיַ אַוִּיפָּ אַנְאָלָטָן בָּאַקָּאנָטָן. אַיְךְ בֵּין אִים
מַוחָל דָּעָם קִינְדְּרָעָשָׂן שְׁרָאָק אָנוֹזָעָן, וּאָסָם עָרָ אַיְיָ דָּאָךְ אֵין
אִים אֲפִילוּ נִימָט שְׁוֹלְדִיק נַעֲוָעָן אָוֹן אַיְךְ בֵּין אִים דָּאָנְקָבָאָה,
וּאָסָם שְׁוִין בַּיִּים עַרְשָׁתָן שְׁפָאָצִיר אָנוֹזָעָן הָאָטָם עָרָ וַיְיךְ אָנוֹן
בָּאָחִיוֹן אָוֹן אָנוֹן אַוְויִי פָּאָרִינְגְּטָעָרָעָסְרָטָן, אַוְ מִיר הָאָבָן וַיְיךְ
נִימָט בָּאָרְיוֹקָטָן, בְּזַיִּוָּ מִיר וַיְיַנָּעָן נִימָט דָּעַרְגָּאָנָגָעָן, וַיְעָרָ אָוֹן
וּאָסָם עָרָ אֵין.

7. אֲחַיִים!

וַיְיַ נָאָר מִיר וַיְיַנָּעָן אֲרוֹיָס פָּוָן וָאָלָד, הָאָב אַיְךְ אַוִּיפָּן
זֹוּן אָוֹן נָאָכָן שָׁאָטָן פָּוָן דִּי בִּימָעָר דָּרָקָעָנְתָּ, אַוְ עָם אַיְיָ שְׁוִין
שְׁטָאָרָק שְׁפָעָטָן. אַנְבָּ, הָאָב אַיְךְ עַרְשָׁתָן אַיְצָט דָּרָפִילָטָן, אַוְ
אַיְךְ בֵּין טְוִוִּיטָה הַוְּנָגָעָרִיק אָוֹן פָּאָרָמָאָטָעָרָטָן.
— שְׁלַעַכְתָּ, עַלְצִיקָן! מִיר הָאָבָן פָּאָרָשְׁפָעַטִיקָטָן,— הָאָב
אַיְךְ גַּעֲוָיָזָן עַלְצִיקָן אַוִּיפָּ דָּעָרָ זֹוּן. — נָאָ, זַעָּ, וַיְיַ שְׁפָעָטָן עָם

אייז, געוועים שווין נאך מנהה, וואס זעלן מיר איצט טווע?
עלציך האט א קוק געמאן און געווארפֿן די נאנצע
שולד אויף מיר:

— וואס האסטו פְּרִיעָר געשויגן? — איצט דערטאנט ער
זיך! גו, פַּאֲרְפָּאַלְן, מיר זעלן דאך אין וואלד ניט בליבּן, קומ
ביבּר.

מיר האבן זיך געלאָוט אין ווען אריין. גיט גענאנגען
זינגען מיר, נאך געלאָפּן.

עס. האט אבער נאָאנְטַיַּת געהאלְפּן. אֶז מיר זינגען גע-
קומען אין בית-מדרש אריין, אַיו שווין געוווען נאך מנהה. אָנוֹ
זער גמרות, וואס מיר האבן געלאָוט אָפּן, זינגען געוווען
פארמאכט און אַרְיוֹהָגָעַלְיָינְט אַיִינָע אַוִיפּ דער צוֹוִיטָעָר. אַיִינָע
נאָט ווַיסְטָן, ווי שווייר מיר אייז געוווען ניין אַהֲיָם. אָפּער,
וואס זאָל אֵיך טווע גענטמען די נמרא און אַחֲעָק מיט א
שׂוּעָר געמייט.

געקומען אַהֲיָם, ערשות דער רבּי שטייט בּי אָנוֹ אָון
רערט מיטן פָּאַטָּן. ווי נאָר אֵיך האָבּ די טיר געעָנְטַיַּת, זינגען
זוי שטיל געבלְיָבּן. אֵיך האָבּ זיך אַוִיכּ אַפְּגַעַנְשְׁטַעַלְט ווי א
צָוּגַעַשְׁמִידַטָּעָר צו דער טיר=קָלָאַמְקָעָ. אַרְגַּעַה האָבּן מיר זיך
געקּוּט אַיִינָעָר אַוִיכּ צָוִוִּיתָן—אֵיך אָון דער טאַטָּע—, אַטְ
בָּאַלְדָּ הַיְבָּט זיך אָן—הָאָבּ אֵיך אֵין זיך געטראָכְט אָון גַּע-
חוּארָט, אָז עָפָעָמָז בָּאַלְדָּ פָּאַרְקוּמָעָן.

די שטוב אַיו מיר אַוְיכּ געקּוּמָעָן פָּרָעָטָר אָון שְׁרַעַקְנָגּ
דִּיקּ, עָפָעָם אָוּמָעָטָם, אָין אלְעָזְרָעָן אַיו אַיְבָּעָר מיר
געהאנגען אַגְּרוּסָע אָון שְׁחָעָרָע שְׁטָרָאָפּ, וואס קָאָן יַעֲדָע

